

tiā et potestate fungentes et functuros, sublatā eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariis derogat.

§ 3. Non obstantibus praemissis, nec non apostolicis, ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus et ordinationibus, et, quatenus opus sit, dictarum ecclesiarum, etiam iuramento, confirmatione apostolicā, vel quavis firmitate aliā roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, aliisque quibusvis, sub quibuscumque verborum tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis et insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis, etiam motu, scientiā et potestatis plenitudine paribus, seu aliās quomodolibet in contrarium praemissorum concessis, confirmatis et pluries innovatis et approbatis; quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quavis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso et forma in illis traditā observatā exprimerentur et insererentur, praesentibus pro plene et sufficienter expressis et insertis habentes, illis aliās in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, et derogatum esse volumus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die xxii decembris MDCLXX, pontificatus nostri anno I.

I. G. SLUSIUS.

Dat. die 22 decembris 1670, pontif. anno I.

Registrata in Secret. Brev., in lib. I diversorum, fol. 457.

XLVI.

Declaratio ad favorem Sedis Apostolicae super innovationibus circa provisiones ecclesiarum regnorum Portugalliae et Algarbiorum eiusque Indiarum et conquistarum post decessum regum Sebastiani et Henrici factis, quod per eas nullum sit illatum praeiudicium iuribus sanctae Sedis Apostolicae¹.

Clemens Papa X,
ad perpetuam rei memoriam.

§ 1. Cum nos hodie, motu proprio ac ex certā scientiā et maturā deliberatione nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine, per quascumque innovationes, quae circa provisiones ecclesiarum metropolitanarum et cathedralium in Portugalliae et Algarbiorum regnis eorumque Indiis et conquistis consistentium, post decessum clarae memoriae Sebastiani et Henrici, dum vixerunt, Portugalliae et Algarbiorum regum illustrium, quomodolibet factae fuerunt, iuribus coronae Portugalliae nullo modo praeiudicatum esse aut praetendi posse, sed omnia et singula, provisiones earundem ecclesiarum quovis modo concernentia, in eo statu, in quo ante innovationes huiusmodi tempore praefatorum Sebastiani et Henrici eorumque antecessorum regum erant, remansisse et remanere, in omnibus et per omnia, perinde ac si eadem innovationes nullo modo unquam factae fuissent, declaramus.

¹ Hactenus non impressa.

Declaratio facta favore iuribus coronae Portugalliae.

vimus¹, et aliās prout in nostris desuper in simili formā Brevis expeditis litteris, quarum tenorem praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis haberi volumus, uberius continetur; et (sicut accepimus) praetendi forsā possit per innovationes huiusmodi aliquid praeiudicii iuribus huius sanctae Sedis Apostolicae illatum esse, aut inferri quoquo modo posse:

Declarat provisiones ecclesiarum sequentes in regno Portugalliae, etc., post decessum Sebastiani et Henrici regum, nullatenus obesse iuribus Sanctae Sedis.

§ 2. Hinc est quod nos, qui, ex debito pastoralis officii nobis divinitus commissi, iura dictae Sedis tueri et illibata conservare tenemur, eiusdem Sedis indemnitati hac in re quantum cum Domino possumus consulere volentes, motu, scientiā, deliberatione et potestatis plenitudine paribus, per praefatas et alias quascumque innovationes, quae circa provisiones metropolitanarum et cathedralium ecclesiarum praefatarum, seu alterius illarum, post decessum memoratorum Sebastiani et Henrici regum, principaliter vel accessorie, sive antecederet vel consequenter aut concomitanter, vel aliās quomodolibet, factae fuerunt, seu quas factas fuisse in posterum quandocumque apparuerit, ac inde secuta et secutura quaecumque, nullum omnino etiam quantumvis modicum et minimum praeiudicium quibuslibet Sedis Apostolicae praefatae iuribus circa provisiones ecclesiarum huiusmodi, illi undecumque ac quomodocumque et qualitercumque competentibus et competitoris, vel ab eā praetensis, illatum esse seu fuisse, aut illatum dici, censi, intelligi vel praetendi unquam posse, neque quidquam iuris, etiam quantumvis modicum et minimum, in praeiudicium dictae Sedis, per innovationes huiusmodi coronae praefatae, et aliis quibusvis, etiam specificā et individua mentione dignis, quovis modo additum

vel acquisitum esse vel fuisse, aut quandocumque fore, sed omnia et singula eiusdem Sedis iura huiusmodi semper integra, illaesa, intacta, illibata, ac in nihilo diminuta vel labefactata, tam in possessorio quam in petitorio, et aliās quomodolibet, perpetuo remanere, in omnibus et per omnia, perinde ac si eadem innovationes; indeque secuta et secutura quaecumque, numquam factae nec secutae² fuissent, neque unquam sequerentur, tenore praesentium declaramus et decernimus.

§ 3. Ac, ad maiorem et abundantiorē cautelam, et quatenus opus sit, eandem Sedem eiusque iura praefata adversus praeiudicialia quaecumque, quae illis ex praemissis seu eorum occasione quoquo modo enata esse dici, censi vel praetendi unquam possent, in integrum et pristinum, ac eum in quo antequam praefatae innovationes fierent quovis modo erant statum restituimus, reponimus et plenarie reintegramus.

§ 4. Decernentes pariter easdem ipsas praesentes litteras, etiam ex eo quod praefati et quicumque alii in praemissis interesse habentes vel habere quomodolibet praetendentes illis non consenserint, neque vocati et auditi fuerint, vel ex aliā quacumque, etiam quantumvis legitimā, piā et privilegiatā causā, colore, praetextu et capite, etiam in corpore iuris clauso, etiam enormis, enormissimae et totalis laesionis, nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrae vel interesse habentium consensus³, aliove quolibet etiam quantumvis formali et substantiali defectu notari, redargui, impugnari vel infringi, aut in controversiam vocari, seu ad tramites iuris reduci, aut adversus illas aperiatio-

Sanctam Sedem adversus dictas provisiones restituit integrum.

Tollit facultatem impugnandi dictam Declarationem ex quocumque capite.

¹ Cohærentius lege secuta (R. T.).

² Edit. Main. legit consensu (R. T.).

³ Aptius lege declaraverimus (R. T.).

nis oris, restitutionis in integrum, aliudve quodcumque iuris, facti vel gratiae remedium intentari vel impetrari, aut impetrato, seu etiam motu, scientia et potestatis plenitudine paribus concessio vel emanato, quempiam in iudicio vel extra illud uti seu se iuvare posse, sed ipsas praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab illis, ad quos spectat et pro tempore quodcumque spectabit, inviolabiliter observari, sicque et non aliter in praemissis censi, atque ita per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos et Sedis praefatae nuncios, alios vel quoslibet quacumque praeeminentia et potestate fungentes et functuros, sublatâ eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Amplissime
derogat contra-
ria.

§ 5. Non obstantibus, quatenus opus sit, nostrâ et cancellariae apostolicae regulâ de iure quaesito non tollendo, aliisque apostolicis, ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus, necnon ecclesiarum praefatarum, et aliis quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, sub quibuscumque verborum tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacissimis et insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis, in genere vel in specie, etiam motu simili ac consistorialiter et aliâs

quomodolibet in contrarium praemissorum concessis, editis, factis, ac pluries iteratis, et quantiscumque vicibus approbatis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso et formâ in illis traditâ observatâ, exprimerentur et insererentur, praesentibus pro plene et sufficienter expressis et insertis habentes, illis aliâs in suo robore permanentibus, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, et derogatum esse volumus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXII decembris MDCLXX, pontificatus nostri anno I.

I. G. SLUSIUS.

Dat. die 22 decembris 1670, pontif. anno I.

Registrata in Secret. Brevium, in lib. I diversorum, fol. 461.

LXVII.

De erectione et custodia manuscriptorum archivii datariae in aedibus eiusdem erigendi.

Clemens Papa X,
Motu proprio, etc.

Admonet nos cura pastoralis officii, nobis meritis licet imparibus divinâ dispositione commissi, ut ad ea libenter intendamus, per quae Datariae nostrae apostolicae, a qua gratiae nostrae pro-

1 Nunc primum edita.

deunt, administratio per illius ministros et officiales facilius exerceatur, et ad id tum illius consuetudinis et styli, tum etiam de praeterito sequutorum notitia¹ et documenta necessaria habeantur, eaque habita sub bonâ et fideli custodia perpetuo praeserventur; et ut id facilius subsequi possit, quandoque nova loca et administrationes, quae pro notitiarum et documentorum huiusmodi conservatione opportuna esse cognoscimus, erigamus et instituamus, et aliâs desuper disponamus prout in Domino conspiciamus salubriter expedire.

Manuscripta
ac documenta
datariae penes
multos.

§ 1. Cum itaque, sicut accepimus, plura manuscripta, notitiae et documenta dictam administrationem concernentia, et alia huius sanctae Sedis interesse respicientia, ac datariis seu prodatoriis pro tempore praedecessorum nostrorum ab iisdem praedecessorum² commissi, laboribus et studio tum eorundem datariorum seu prodatariorum praedictorum tum et aliorum pro tempore ministrorum seu officialium eiusdem Datariae et forsitan aliorum virorum sedulorum et peritorum coacervata et conscripta, penes diversas particulares personas reperiantur, illaque in eadem datariâ desidererentur, ex quo datariis seu prodatoriis pro tempore, eiusque substitutis³ et ministris, continui labores pro notitiarum et documentorum huiusmodi exemplaribus et cognitionibus retroactorum exquirendis resultare dignoscuntur, ac etiam, sicut accepimus, dilecti filii nostri Petrus tituli S. Marci Ottobonus, qui felicis recordationis Clementis Papae IX praedecessoris nostri prodatorii munere functus fuit, et Iacobus tituli S. Pancratii Franzonus, nuncupati, presbyteri sanctae Romanae Ecclesiae cardinales, non-

nulla manuscripta et documenta huiusmodi, eorum et cuiuslibet ipsorum studio et laboribus perquisita et per eos conservata, eidem Datariae nostrae apostolicae ex eorum laudabili liberalitate donare et tradere libenti animo intendant:

§ 2. Nos, quibus inter alia praecipue cordi est, ut Romanae curiae officiorum et tribunalium praesertim vero Datariae nostrae praedictae administratio, facilitate et tranquillitate ac sedulitate semper et perpetuo peragatur, et ut necessaria adhibeantur media ad illam consequendam in praemissis opportune quantum in nobis est consulere volentes:

§ 3. Motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed ex certâ scientiâ ac merâ deliberatione nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine, unum archivium secretum datariae nostrae apostolicae nuncupandum in eiusdem datariae aedibus sub protectione et suprâ superintendentiâ dilecti filii nostri Gasparis tituli S. Pudencianae eiusdem S. R. E. presbyteri cardinalis de Carpinea nuncupati, nostri in Urbe eiusque districtu vicarii in spiritualibus generalis, et de praesenti prodatorii nostri, et successorum suorum pro tempore existentium datariorum seu prodatariorum, ac curâ et administratione dilecti filii Sanctis de Pilastri, litterarum apostolicarum per viam de curiâ abbreviatoris ac subdatarii, et successorum suorum pro tempore existentium subdatariorum (ad quod tam praedicta, si illa consequi contingat, quam quaecumque alia similia manuscripta et documenta, seu notitiae, aliaque, quae idem Gaspar cardinalis prodarius et eius successores praedicti pro servitiis eiusdem datariae et illorum conservatione transferri expediens putaverint, transferri et conservari, nec inde absque eiusdem Gasparis cardinalis

Motu proprio
erectionis archivi
in aedibus
eiusdem datariae.

¹ Cohærentius lege notitiae (R. T.).

² Videtur legendum praedecessoribus (R. T.).

³ Legere eorumque (R. T.).

et illius successorum praedictorum licentia in scriptis desuper obtinenda aliquo modo extrahi debeant), auctoritate apostolica, tenore praesentium, perpetuo erigimus et instituimus.

§ 4. Statuentes et mandantes quod statim atque Petrus et Iacobus cardinales praedicti manuscripta et documenta huiusmodi, ut praefertur, donaverint,

Confectio in
ventaril om-
nium manuscri-
ptorum et docu-
mentorum quae
ibi erant.

illorum inventarium, modo et formā ab eodem Gaspare cardinali praescribendis, confici, et, in eventum in quem ab aliis similium, manuscriptorum et documentorum donationes aut alias quoquo modo transportationes fiant, etiam ut praefertur donanda et transportanda huiusmodi pro tempore in eodem inventario pariter describi et notari, quodque eiusdem archivii duae similes claves, una videlicet penes eundem Gasparem cardinalem et successores suos, altera vero penes dictum Sanctem et pro tempore existentes subdatarios pro commodiori et faciliiori in dictum archivium cuiuslibet illorum aditu et ingressu tantummodo et privative quoad alios remanere debeant; et insuper, casu quo licentia praedicta manuscripta seu documenta huiusmodi extrahendi, ut praefertur, concedatur, a tergo eiusdem licentiae manuscriptorum seu documentorum huiusmodi extrahendorum propriā manu illa recipientis receptionis confessio adnotari, et ulterius nota receptionis huiusmodi in¹ pro tempore existente libro ad id desuper conficiendo et destinando, ac in eodem archivio asservando, ad hoc ut extractorum huiusmodi memoria quandocumque extet et illa recipientes ad illorum reportationem compelli possint, adnotari et describi debeant.

Facultas car-
dinali prodata-
rio asportandi
ad dictum ar-
chivium manu-

§ 5. Et insuper tam dicto Gaspari cardinali prodatorio, quam eius successoribus praedictis, quaelibet manuscripta,

1 Praep. in nos addimus (R. T.).

documenta et notitias tam in dataria quam ubilibet existentia, etiam ab aliis officiis, et praesertim illo de Missis nuncupato, ad idem archivium pro eorum arbitrio transferendi, et illa in eodem inventario augendi¹ et notandi, plenam et liberam ac omnimodam facultatem et auctoritatem motu simili tribuimus et impartimur.

§ 6. Et praeterea, quantum ex alto conceditur, eiusdem archivii conservatio-<sup>scripla ubilibet
existentia.</sup> ni et manutentioni consulere volentes, motu pari, ne de cetero quisquam, quavis auctoritate fungens, absque dicta licentia et supradicta formā non servata, ac alias quam ut praefertur, manuscripta et documenta ac notitias huiusmodi, eorumque quinteria, libros, folia etiam impressa, in² dicto archivio asservanda et ad illud spectantia et pertinentia, extrahere seu ut extrahantur permittere aut consentire sub quovis quaesito colore, praetextu vel ingenio audeat seu praesumat, sub excommunicationis et etiam ab eodem datario seu prodatorio pro tempore illius arbitrio infligendis poenis per contrafacientes eo ipso incurrendis, eadem auctoritate, motu etiam pari, perpetuo interdiciamus et prohibemus.

§ 7. Nihilominus, cum rationi consonum et aequum sit quod manuscriptorum et documentorum huiusmodi tam praedicti quam pro tempore donatores aliquo speciali privilegio gaudeant, tam Petro et Iacobo cardinalibus praedictis, postquam donatio, ut praefertur, per eos facienda, secuta fuerit, quam aliis qui eidem archivio similia manuscripta seu documenta aut notitias seu libros dono dederint, ut³ documentorum huiusmodi, aliorumque per eos, ut praefertur, do-

1 Forsan adiungendi pro augendi leg. (R. T.).

2 Praep. in nos addimus (R. T.).

3 Male edit. Main. legit et pro ut (R. T.).

Poenae con-
tra extrahentes
a dicto archivio
manuscripta,
etc., non ser-
vata formā ut
supra.

Indultum do-
nanti-
bus extra-
hendi manu-
scripta et docu-
menta donata,
absque licentia,
relicta tamen in
archivio sche-
dula receptio-
nis.

natorum usu, relictā tamen schedulā dictorum documentorum seu librorum receptionem continente (factā tamen per dictum subdatarium in suo libro praedicto extractorum adnotatione) eorum manu subscriptā et in eodem archivio asservandā, quandocumque ad tempus gaudere et frui possint et valeant, motu similiter pari, perpetuo concedimus et indulgemus.

Decretum ir-
ritans, etiam
quoad futura.

§ 8. Decernentes propterea praesentes et desuper conficiendas litteras, etiam ex eo quod quicumque forsā interesse habentes aut habere praetendentes ad hoc vocati et auditi non fuerint, vel ex eo quod illae nullā subsistente causā vel etiam de facto processisse dici possent, sive etiam processerint, aut ex aliā quavis iuridicā et legitimā etiam necessario¹ exprimendā causā, vel quocumque praetextu, de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrae aut quovis alio defectu notari, impugnari, invalidari, retractari et ad terminos iuris reduci, aut in ius vel controversiam revocari, seu adversus illas quodcumque iuris, facti vel gratiae remedium impetrari, aut etiam motu et potestatis plenitudine similibus concedi, vel sub quibuscumque constitutionibus et cancellariae apostolicae regulis editis et edendis ac litteris apostolicis in contrarium, etiam pari motu et consistorialiter emanatis, aut quibusvis aliis similibus vel dissimilibus gratiarum revocationibus, suspensionibus et limitationibus, aut aliis contrariis dispositionibus comprehendi nullo unquam tempore posse, sed semper ab illis excipi, et quoties illae emanabunt, toties in pristinum et eum in quo ante praemissa erant validissimum statum restitutas, repositas et plenarie reintegratas, ac de novo etiam sub qua-

1 Edit. Main. legit necessaria (R. T.).

cumque posteriori datā per modernos et pro tempore existentes datarium seu prodatarium ac subdatarium praedictos quandocumque eligendā concessas, validas et efficaces, etiam ex eo quod in camerā nostrā apostolicā nullo unquam tempore registrarentur aut praesentarentur, fore et esse; sicque et non alias per quoscumque iudices, etiam causarum palatii apostolici auditores, et camerae praedictae praesidentes et clericos, necnon eiusdem S. R. E. camerarium, et alios cardinales, sublata eis et eorum cuilibet aliter super his iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 9. Non obstantibus praemissis, et, quatenus opus sit, nostrā de non tollendo iure quaesito, etiam, quatenus opus sit, pia memoriae Pii Papae IV, etiam praedecessoris nostri, sub datum videlicet viii idus augusti, pontificatus sui anno vi editā, inter alia disponente, quod omnes gratiae quaecumque camerae praedictae interesse concernentes infra certum inibi expressum tempus in eadem camerā praesentari et registrari debeant, et, quatenus in aliquo obstet, similis memoriae Sixti Papae V similiter praedecessoris nostri super institutione quindecim aut aliarum congregationum editā, aliisque apostolicis, ac etiam, quatenus opus sit, eiusdem datariae et aliorum officiorum erectionibus et institutionibus, ac eorumdem officiorum collegiis, constitutionibus et ordinationibus, etiam iuramento, confirmatione apostolicā, seu quavis firmitate aliā roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis clausulis et decretis,

Contrarius de-
rogat.

etiam motu huiusmodi, ac etiam consistorialiter, ac alias in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis, ac in futurum concedendis, approbandis et innovandis;

Etiam specialiter aut individuum mentio nem seu formam requirentibus.

§ 10. Quibus omnibus, etiamsi de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad id servanda foret, tenores huiusmodi praesentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, motu itidem pari, specialiter et expresse derogamus, et derogatum esse volumus et mandamus; ceterisque contrariis quibuscumque, cum clausulis opportunis.

Fiat motu proprio E.

Absolutio a censuris et facultas extendendi latissime superioris expressa.

§ 11.* Et cum absolute a censuris ad effectum, etc., et de erectione, institutione, statuto, mandato, interdicto, prohibitione, concessione, indulto, decreto, derogatione, aliisque praemissis, ut supra, latissime extendendis;

Quod maior et verior expressio fieri possit in litteris.

§ 12. Et quod praemissorum omnium et singulorum, etiam denominationum, qualitatatum, nuncupationum, aliorumque necessariorum maior et verior specificatio et expressio fieri possit in litteris;

Quod sola signatura sufficiat.

§ 13. Et cum de cetero, quod sola praesentis nostri motusproprii signatura sufficiat ut ubicumque fidem faciat in iudicio et extra illud, regulam quacumque contrariam non obstante, seu, si magis videbitur, litterae desuper in forma Brevis seu etiam per viam de curia in forma gratiosa et cum clausula perpetuo et ad perpetuam rei memoriam expediri possint;

Transumptio rom. fides.

§ 14. Quodque eiusdem praesentis motusproprii, seu earumdem litterarum transumptis eadem prorsus fides adhibeatur tam in iudicio quam extra illud,

quae eidem praesenti motu proprio, seu litteris super illo conficiendis adhiberetur, si foret exhibitus vel ostensus, aut exhibitae vel ostensae forent.

Fiat E.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, III idus ianuarii, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 11 ianuarii 1681, pontif. anno I.

I. G. SLUSIUS.

Registrata in Secretaria in lib. Brevium mensis ianuarii.

XLVIII.

Exemptiones collegii Germanici et Ungarici Urbis confirmatae a sanctissimo domino nostro Clemente Papa X.

Hieronymus Gastaldus protonotarius apostolicus, utriusque signaturae SS. D. N. Papae referendarius, eiusdemque sanctissimi et reverendissimae camerae apostolicae thesaurarius generalis, illustri domino Caesari Baldinotto dohanarum almae Urbis generali appaltatori, et ad quem spectat.

De mandato sanctissimi domini nostri Papae, ac in vim specialis chirographi manu eiusdem sanctissimi signati, nobisque directi et praesentati tenoris sequentis, videlicet: « Monsignor Girolamo Gastaldi, nostro tesoriere generale. Volendo noi far grazia particolare al Collegio Germanico di Roma per le singolari qualità e circostanze che in esso concorrono, vi ordiniamo che facciate intendere a Cesare Baldinotti, doganiere di Roma, essere nostra mente, che, nonostante la Bolla pubblicata sopra la revocazione dell'esenzioni, lascino passare franche di dogana, nel numero delle quattromila centocinquanta botti di vino di ripa, al detto collegio per quella quantità di botti di vino che bisognerà di più ogn'anno per servizio

1 Nunc primum impressa.

Chirographum super exemptione vini, prout in corpore.

di esso oltre le botti ottanta che ha avuto per il passato, purchè in tutto non passino botti centotrenta l'anno, tanto nelle barche, come ne' magazzeni, anco quanto alli quattro per cento et alli quattro giuli a botte, in conformità della Bolla della felice memoria di Gregorio XIII nostro predecessore, data sotto li xv luglio MDLXXXIV, quale in tutto approviamo e confermiamo; e darete in ciò gl'ordini necessari, acciocchè gli ne siano fatte le spedizioni opportune in esecuzione di questa nostra volontà, ancorchè il presente nostro chirografo non si presenti, nè ammetta in camera e nelli suoi libri; non ostante la Bolla di Pio IV nostro predecessore *De registrandis*, e la revocatoria dell'esenzioni, e qualsivoglia altra cosa che facesse in contrario; alle quali tutte, avendo il loro tenore qui per espresso a sufficienza, per questa volta sola deroghiamo, non volendo però che passi in esempio. Dato nel nostro palazzo di Monte Cavallo questo di xxxi dicembre MDCLXX. CLEMENS Papa X; tenore praesentium committimus et mandamus, quatenus statim, visis et receptis praesentibus, etc., debeas in computum doliorum quatuor mille centum et quinquaginta vini ripalis, de quibus in capitulis sui¹ appaltus fit mentio, totam quantitatem vini ripalis quolibet anno Collegio Germanico Urbis necessariam ultra dolia octoginta in praeteritum habita, dummodo in totum quantitas ipsa non excedat dolia centum triginta, tam in barchis quam magazzenis existentia, liberam, immunem et exemptam a solutione gabellae et dohanae, etiam quoad quatuor pro centenariis, ac pariter iulios quatuor pro quolibet dolo vini, iuxta formam Bullae felicitis recordationis Gregorii Papae XII sub datum Romae, apud S. Marcum, anno In-

1 Forsan tui pro sui legendum (q. r.).

Bull. Rom. — Vol. XVIII. 20

carnationis Dominicae MDLXXIV, idibus iulii, pontificatus sui anno III, tenoris sequentis, videlicet:

« *Gregorius episcopus servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.* Ut ceteri de republica benemeriti immunitate interdum iuvandi sunt, ita maxime eorum ratio hac in re habenda est, quos ad fidei catholicae incrementum in sinu nostro conservamus. Quocirca, collegium Germanicum pridem a nobis in Urbe nostra institutum, in quo non minus quam centum pueros ex universa Germania septentrionalibusque illi adiacentibus regionibus colligendos liberalibus scientiis ac disciplinis necnon sacris canonibus et theologia institui atque erudiri voluimus, et ad illorum sustentationem redditus annuos decem millium aureorum ipsi collegio perpetuo attribuimus, speciali privilegio prosequi volentes, motu proprio, deque nostra mera liberalitate, collegium praefatum, eiusque res et bona quaecumque praesentia et futura, ac ipsius collegii res, scholares, et alios in eo degentes, ab omnibus et singulis portarum, molendinorum farinae trium pro centenariis, et quatuor iuliorum pro quolibet vegete vini solvi solitorum, aliisque datis, vectigalibus, angariis, ac terrae marisque gabellis et dohanis ordinariis et extraordinariis, hactenus quomodolibet impositis et imposterum quandocumque quavis occasione vel causa etiam de necessitate exprimenda imponendis, etiam ad instar exemptionis dilectorum filiorum camerae apostolicae clericorum, etiam ratione Ripae et Ripettae, dohanae terrae ac etiam grasciae nuncupatae Urbis praedictis, necnon carniarum, vinorum, granorum, pannorum lini, lanae, serici, et quarumcumque aliarum rerum ad humanum victum et vestitum neces-

1 Particulum ut deleimus (n. r.).

Bulla Gregorii XIII.

sariarum, ex toto Statu Ecclesiastico et quibuscumque aliis locis extra dictum Statum consistentibus ad collegium praefatum tam per terram quam per mare et aquam dulcem ac alias quomodolibet conducendarum, ac etiam iam ad dictam Urbem quomodolibet conductarum, et in ea existentium, et pro eodem collegio, in magna seu parva quantitate, tam in barchis quam in magazzenis et aliis ubilibet emendarum, auctoritate apostolica, tenore praesentium, perpetuo eximimus et liberamus, liberaque, immunita et exempta esse volumus. Districtius inhibentes omnibus et singulis tam Urbis quam Status praedictorum gabellarum, dationum et vectigalium eorundem dationum, conductoribus seu appaltatoribus, ceterisque ad quos spectat et spectare poterit quomodolibet in futurum, ne collegium praefatum, illiusque scholares et personas, vel pro eis agentes, et eorum bona quaecumque, aut eorum quemlibet, directe vel indirecte, quovis quaesito colore vel ingenio, molestare, impedire vel perturbare audeant seu praesumant; quinimmo eis in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes faciant ipsos et eorum quemlibet immunitate, exemptione et aliis praemissis pacifice frui et gaudere. Ac decernentes irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon dictae Urbis et dohanarum praedictarum, ac quorumcumque tribunalium et curiarum, iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, eisdem tribunalibus et curiis, iudicibus, necnon appaltatoribus et dohanariis praedictis, ac quibuscumque aliis personis, sub qui-

buscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque et insolitis clausulis, necnon irritantibus et aliis decretis, in genere vel in specie, etiam motu et scientia similibus, ac alias quomodolibet etiam iteratis vicibus concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus, etiam si pro sufficienti eorumque derogatione de illis eorum totis tenoribus specialis, specifica, expressa, individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda esset, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omissio et forma in illis tradita observata, inserti forent, praesentibus pro sufficienter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem quod praesentium transumptis, etiam impressis, manu notarii publici eiusdem collegii secretarii subscriptis, et sigillo communi eiusdem collegii munitis, eadem prorsus fides in iudicio et extra ac alias ubicumque opus fuerit adhibeatur, ac si praesentes forent exhibitae vel ostensae. Nulli ergo hominum liceat hanc paginam nostrae exemptionis, liberationis, inhibitionis, decreti, derogationis et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae, apud S. Marcum, anno Incarnationis Dominicae MDLXXIV, idibus iulii, pontificatus nostri anno III.

CAESAR GLORIERIUS M. A. de ALEXIIS.

¹ Edit. Main. legit eorum (R. T.).

² Lectio defectiva supplenda ex solitis formulis (R. T.).

³ Edit. Main. legit praesentibus (R. T.).

Quae quidem Bulla per SS. D. N. in omnibus et per omnia in suo praefato chirographo confirmata et approbata. Nos pro omnimoda illius executione tibi, tuisque praedictis praesentium et superius ordinatorum observantiam committimus et ordinamus, et sic dicta dolia vini libera a dictis gabellis et dohana transire permisisse et ordinasse, dictumque collegium Germanicum pariformiter in libris dohanae et ubi opus fuerit pro executione et partitione eiusdem praefati chirographi liberum et exemptum ut supra a praedicta solutione dictarum gabellae et dohanae, etiam quoad dictas quatuor pro quolibet dolio vini, et sic pro huiusmodi ac superius expressa quantitate vini, ibi in dictis libris distincte descripsisse et adnotasse, ac per tuos agentes et ministros fieri et describi fecisse mandasse et curasse. Quam quantitatem vini per te ut supra exemptam faciendam et transeundam in numero dietorum quatuor mille centum et quinquaginta doliorum vini exemptorum iuxta formam capitulorum appaltus dohanarum acceptamus et admittimus, acceptarique et admitti, ac respective bonam faciemus, iuxta formam praefati chirographi sanctissimi domini nostri Papae: contrariis non obstantibus quibuscumque. In quorum fidem, etc.

Datum Romae, etc., hac die XIV ianuarii MDCLXXI.

HIERONYMUS GASTALDUS, thesaur. gener.

Locus + sigilli.

IOSEPH GEZZIUS.

Mandatum vigore chirographi Sanctissimi.

Dat die 14 ianuarii 1671, pontif. an. I.

XLIX.

Confirmatio decretorum S. R. E. cardinalium de revocandis attentatis a fratribus Excalceatis eremitarum Ordinis sancti Augustini in Lusitania circa iurisdictionem procuratoris generalis et novorum conventuum erectionem.

Clemens Papa X,
ad futuram rei memoriam.

Illas emanarunt a congregatione nonnullorum venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium a nobis specialiter deputatorum decreta tenoris qui sequitur, videlicet:

§ 1. « Cum fratres Excalceati Ordinis eremitarum sancti Augustini in regno Lusitaniae monasterium S. Conceptionis, in quo degunt, erectum pro cura monialium eiusdem Ordinis, a iurisdictione patris generalis totius Ordinis huiusmodi exemerint, et Congregationi Excalceatorum Hispaniae subiecerint, novitios ad habitum admiserint, et nova monasteria ibidem erigere et fundare intenderent, pendente controversia super huiusmodi re in sacra congregatione eminentissimorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praeposita; et procurator generalis totius Ordinis praedicti institerit revocari praefata omnia, utpote attentata, et huiusmodi novas erectiones dictis fratribus Excalceatis interdicti ac prohiberi: quapropter congregatio nonnullorum S. R. E. cardinalium ad praedictas preces examinandas a sanctissimo domino nostro specialiter deputata, auditis pluries rationum momentis tam in facto quam in iure per utramque par-

¹ Declarationem decretorum, circa materiam de qua in rubrica editorum, habes infra in Constitutione huius Pontificis quae incipit, *Ex iuncto*.

tem allatis, die xxvi septembris MDCLXX censuit revocanda esse attentata praedicta, nullum ius competere fratribus Excalceatis Hispaniae super illo monasterio Ulyssiponae erecto pro curâ monialium, neque esse locum dismembrationi a religione; et die v decembris eiusdem anni MDCLXX censuit non esse locum erectioni novorum conventuum fratrum Discalceatorum Ordinis sancti Augustini in regno Lusitaniae; ac propterea illos erigi aut fundari tenore praesentis decreti prohibuit. Et praedictis fratribus Excalceatis circa superscriptam controversiam perpetuum silentium imposuit.

M. cardinalis GINETTUS ».

Quae Pontifex approbat et confirmat.

§ 2. Cum autem, sicut dilectus filius Hieronymus Valvas rius prior generalis dicti Ordinis fratrum eremitarum sancti Augustini nobis nuper exponi fecit, ipse decreta huiusmodi, quo firmitus subsistant et serventur exactius, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri summopere desideret: nos, ipsius prioris generalis votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, decreta praesentia, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus.

Clausulae praesentium

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac

illis, ad quos spectat et pro tempore quaecumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab illis respective inviolabiliter observari;

§ 4. Sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, et causas palatii apostolici auditorum, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 5. Quocirca venerabili fratri Francisco archiepiscopo Sidoniensi, moderno et pro tempore existenti nostro et Apostolicae Sedis in Portugalliae et Algarbiorum regnis nuncio, per praesentes committimus et mandamus, quatenus ipse, per se, vel alium, aut alios, ipsas praesentes litteras, et in eis contenta quaecumque, ubi et quando opus fuerit, et quoties pro parte in praemissis interesse habentium, seu alicuius eorum, desuper fuerit requisitus, solemniter publicans, illisque in praemissis efficacis defensionis praesidio assistens, faciat auctoritate nostrâ illos et eorum quemlibet praesentium litterarum et in eis contentorum eorumdem commodo et effectu pacifice frui et gaudere; non permittens illos desuper a quoquam quavis auctoritate quomodolibet indebite molestari, perturbari vel inquietari; contradictores quoslibet et rebelles per sententias, censuras et poenas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris et facti remedia, appellatione postpositâ, compescendo, legitimisque super his habendis servatis processibus, censuras et poenas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

§ 6. Non obstantibus felicis recordationis Bonifacii Papae VIII praedecessoris nostri de unâ, et concilii generalis

Clausula sub-lata.

Exequutoris deputatio.

Contrariis derogat.

de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate praesentium in iudicium non trahatur, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon, quatenus opus sit, congregationis fratrum Excalceatorum Hispaniae, et Ordinis huiusmodi, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis et insertis habentes, illis aliâs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die xxviii ianuarii MDCLXXI, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die 28 ianuarii 1671, pontif. anno 1.

L.

Confirmatio declarationis S. R. E. cardinalium de cultu immemorabili beatae Ludovicae, et casu a decretis Urbani VIII excepto, uti et de missis et officio in honorem dictae Beatae die xxxi ianuarii in ecclesiâ S. Francisci fratrum Minorum in regione Transiberina recitandis.

Clemens Papa X,
ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

Agrum Ecclesiae, quem excolendum ab aeterno agricolâ accepimus, nunc integritatis flore vernantem, nunc viduita-

1 Consimile indultum concessit in honorem Ferdinandi III regis Castellae hic idem Pontifex in seq. Const. *Gloriosissimos*.

tis gravitate pollentem, nunc etiam coniugii fructibus redundantem, pio mentis affectu considerantes, gloriosa sanctarum viduarum, quae non humanum, sed divini spiritus depromptum infusione apostolicum consilium secutae, cogitarunt quae sunt Domini ut essent sanctae corpore et spiritu ac in Deum sporarent instantes obsecrationibus et orationibus die et nocte, merita condignis honoribus celebranda esse censemus, et proinde tendentia in id ipsum christi-fidelium praesertim huius almae Urbis nostrae, ex qua honorum operum exempla in omnes christiani orbis partes assidue promanant, vota libenter exaudimus, sicuti, maturâ deliberatione præviâ, spirituali fidelium consolationi atque aedificationi conducibile fore in Domino arbitramur.

Causa indulta.

§ 1. Cum itaque, sicut dilecti filii senatus populusque Romanus nobis nuper exponi fecerunt, ipsi beatam Ludovicam viduam concivem suam Tertii Ordinis sancti Francisci ex vetustissimâ Albertoniorum gente claris natalibus ortam, non minus pietate quam munificentia pretiosum calicem et cereos quotannis die xxxi ianuarii, qua obdormivit in Domino, ecclesiae S. Francisci in regione Transiberinâ dictae Urbis sitae fratrum Minorum Ordinis eiusdem S. Francisci de Observantiâ Reformatorum nuncupatorum, in qua venerabile eiusdem beatae Ludovicae corpus requiescit, offerendo, per longissimi temporis decursum coluerint, et in ipso pontificatus nostri primordio nobis humiliter supplicaverint ut causam canonizationis memoratae beatae Ludovicae, ad effectum probandi eius cultum immemorabilem, congregationi venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium sacris ritibus praepositorum committere de benignitate apostolicâ dignaremur,

§ 2. Nos vero, eorumdem exponentium desiderio paternā clementiā annuentes, commissionem causae huiusmodi manu nostrā signaverimus, et in illius vim peculiaris processus in curiā servatis servandis fabricatus fuerit, eoque per dilectum filium nostrum in Urbe praedictā vicarium in spiritualibus generalem recognito emanaverit ab eodem vicario sententia super casu excepto, ac deinde praedicta cardinalium congregatio, re acriter et mature discussā, sententiam huiusmodi confirmaverit, ac de cultu immemorabili dictae beatae Ludovicae et casu excepto a decretis felicis recordationis Urbani Papae VIII praedecessoris nostri constare declaraverit:

Declarat et in
rubrica.

§ 3. Hinc est quod nos, piis enixisque senatus et populi praedictorum precibus favorabilem assensum, quantum cum Domino possumus, praebere cupientes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causā latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, declarationem a memoratā cardinalium congregatione factam ut praefertur, quod scilicet de cultu immemorabili dicte beatae Ludovicae et casu excepto a decretis praedicti Urbani praedecessoris constet, apostolicā auctoritate, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illique inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiciamus.

Mixam et af-
firmam concedit.

§ 4. Praeterea ut de eadem beatā Ludovica quotannis die xxxi ianuarii in praedictā ecclesiā S. Francisci de Urbe officium recitari et missa etiam a sacer-

1 Pessime edit. Main. legit *recognitio* pro *recognito* (R. T.).

dotibus eo die ad ecclesiam huiusmodi confluentibus celebrari de communi nec Virginum nec Martyrum, iuxta rubricas breviarii et missalis romani, libere et licite possint et valeant, auctoritate et tenore praedictis, perpetuo concedimus et indulgemus.

§ 5. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Derogatio
contrariorum.

§ 6. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticā dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides in iudicio et extra illud habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Transumptio-
rum fides.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die xxviii ianuarii MDCLXXI, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die 28 ianuarii 1671, pontif. anno 1.

LI.

Indultum de celebrandā missā et officio in honorem Ferdinandi III regis Castellae et Legionis per regna Hispaniae et omnes eius ditiones, uti et in ecclesiā Ss. Iacobi et Ildephonsi de Urbe nationis Hispanorum, die xxx maii sub ritu duplici recitando.

Clemens Papa IX,
ad futuram rei memoriam.

Gloriosissimos caelestis Hierusalem cives, illos praesertim, qui in diebus peregrinationis suae, tametsi in rerum humanarum sublimitate positi essent, non sperarunt in lubrico divitiarum, nec in regiae potentiae dignitatis, sed magnā

Prooemium.

1 Simile indultum pro beata Ludovica vide in Const. praeced., *Agrum Ecclesiae* (R. T.).

illā virtute humilitatis (qua sit ut omnia terrena cacumina, temporali mobilitate nutantia, non humano usurpata fastu, sed divinā gratiā donata celsitudo transcendat) solidati, bellarunt bella Domini, et, unico illi fundamento, quod est Christus Iesus, innixi, supraedificarunt aurum, argentum, lapides pretiosos, manentisque operis mercedem in aeternae salutis stabilitate accipere meruerunt, congruis honorum laudumque praeconiis in terris celebrandos esse merito censemus, ac proinde flagrantia ad ipsum regum orthodoxorum non minus pietatis, aliarumque christianarum virtutum, quam regii fastigii splendore fulgentium vota paterno affectu exaudimus, sicut ad Ecclesiae catholicae decus, spiritualemque fidelium populorum aedificationem atque devotionem fovendam et promovendam conducibile in Domino fore arbitramur.

Sacra con-
gregatio cardi-
nalem quid de-
cernit.

§ 1. Cum itaque alias, videlicet die xxix maii MDCLV, congregatio tunc existentium S. R. E. cardinalium sacris ritibus praepositorum ex deductis in processu auctoritate apostolicā confecto super casu excepto declaraverit de illo constare ex cultu exhibito servo Dei Ferdinando III regi Castellae et Legionis cognomento Sancto per immemorabilem temporis cursum excedentem metam centum annorum ante decreta felicis recordationis Urbani Papae VIII praedecessoris nostri cum scientiā vel tolerantia Ordinariorum, et emanatum desuper dictae congregationis decretum recolendae memoriae Alexander Papa VII etiam praedecessor noster die xxxi eiusdem mensis approbaverit, et inter alia plenissime constiterit de celebratione missarum in honorem praedicti servi Dei, prout de Sanctis celebrari solent, tam in

1 Pessime edit. Main. *nobilitate* pro *mobilitate* (R. T.).

sacrario veteri, quam in cappellā B. Mariae Regum nuncupatā metropolitanae ecclesiae Hispalensis ubi extat illius sepulchrum:

Indultum de
quo in rubrica.

§ 2 Hinc est quod nos, piis enixisque carissimi in Christo filii nostri Caroli Hispaniarum regis catholici, ac carissimae in Christo filiae nostrae Mariannae earumdem Hispaniarum reginae catholicae viduae eius genitricis precibus, nobis per dilectum filium nobilem virum Petrum de Aragonia, ducem Segorbiae Cardonae, regni Neapolitani proregem, ac eiusdem Caroli regis apud nos et Sedem Apostolicam oratorem ad praestandam nobis ipsius Caroli regis nomine obedientiam missum, super hoc humiliter porrectis, favorabilem assensum, quantum cum Domino possumus, praebere cupientes, ut in omnibus regnis Hispaniarum et ditionibus eidem Carolo regi subiectis, et in ecclesiā Ss. Iacobi et Ildephonsi de Urbe nationis Hispanorum, de memorato servo Dei Ferdinando III rege missa et officium de communi Confessorum non Pontificum sub ritu duplici iuxta rubricas breviarii et missalis romani quotannis in perpetuum die xxx maii, qua idem servus Dei obdormivit in Domino, celebrari, et ab omnibus utriusque sexus christifidelibus, qui ad horas canonicas tenentur, recitari libere et licite possint et valeant respective, auctoritate apostolicā, tenore praesentium, concedimus et indulgemus.

§ 3. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis ac decretis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Derogatio con-
trariorum.

§ 4. Volumus autem ut praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticā dignitate constitutae mu-

Fides tran-
sumptorum.

1 Praeposit. ab nos addimus (R. T.).

nitis, eadem prorsus fides ab omnibus et ubique tam in iudicio quam extra illud habentur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die vii februarii MDCLXXI, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 7 februarii 1671, pontif. anno I.

LII.

Diversae declarationes et ordinationes super aequalitate in abbatibus aliisque officiis servandae inter monachos Congregationis S. Bernardi Hispaniae Ordinis Cisterciensis ex locis citra et ultra montes Castellam veterem a nova separantes sitis respective oriundos.

Clemens Papa X.
ad futuram rei memoriam.

Exordium. Injunctae nobis caelitus apostolicae servitutis ratio exigit, ut, paternam religiosorum virorum Altissimi obsequiis sub laudabili vitae monasticae iugo manipulatorum curam gerentes, felici illorum regimini et religiosae tranquillitati, quantum nobis ex alto conceditur, providere satagamus. Cum itaque felicitis recordationis Clemens Papa IX predecessor noster, ut opportunum malis, quae ex nationalibus factionibus in Congregatione S. Bernardi Hispaniae monachorum Ordinis Cisterciensis enata erant, remedium adhiberet, per quasdam suas in simili forma Brevis die xiv octobris MDCLXXIX expeditas litteras multa decreverit circa distributionem aequalem abbatiarum, officiorum capitularium, et mutuam alternativam generalatus praedictae Congregationis inter monachos oriundos ex

terris sitis citra et ultra montes Castellam veterem et novam dividentes, prout in dictis litteris, quarum tenorem praesentibus pro plene et sufficienter expresso ac de verbo ad verbum inserto haberi volumus, uberius continetur.

§ 1. Exortis vero circa litterarum huiusmodi intelligentiam nonnullis dubitationibus, dilecti filii Michael de Fuentes, in sacra theologia magister, generalis reformator, ac Ioannes Aracho, Ludovicus Sanchez, Petrus de Guadalajara, Antonius de S. Petro, Iosephus de Almonacid et Benedictus de Oroscho, definitores eiusdem Congregationis, in monasterio Palaziolensi Palentinensis diocesis congregati pro celebrando capitulo intermedio die vii mai MDCLXX, eisdem litteris debita cum veneratione ac reverentia susceptis, decreverint esse nobis humiliter supplicandum ut dubitationes huiusmodi nostrae declarationis oraculo dilucidare ac decidere de benignitate apostolica dignaremur.

§ 2. Hinc est quod nos, specialem praedictis reformatore generali ac definitores gratiam facere volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine nobis humiliter porrectis inclinati, de nonnullorum venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium ac dilectorum filiorum Romanae curiae praelatorum super reformatione Ordinis Cisterciensis deputatorum consilio, quia in memoratis Clementis praed-

1 Edit. Main. legit expressis . . . insertis (a. T.).

Proter dictae Congregationis pro declarandis dubiis inde exortis.

Ab initio a censuris.

decessoris litteris habentur sequentia verba: «Concordiam autem praeinsertam auctoritate et tenore praedictis approbamus et confirmamus sub hac moderatione ut omnes dignitates abbatiales et omnia officia tam intra quam extra capitulum generale, a reformatore generali dictae Congregationis conferri solita, distribuantur in aequali quantitate et qualitate religiosi ex utraque parte ut supra divisâ oriundis, itaut si sint vocales in numero pari, tot sint ex una parte quot ex alia»: auctoritate apostolica tenore praesentium declaramus atque decernimus praeinserta verba ita esse ab omnibus intelligenda et observanda ut omnia officia capitularia, quorum electiones celebrantur quolibet triennio, sive intra sive extra capitulum generale, distribuantur aequaliter religiosi oriundi ex terris ultra montes et citra praedictos montes sitis, taliter quod si praedicta officia capitularia, quorum electiones quolibet triennio celebrantur, sint paria, tot habeant monachi oriundi ex terris ultra montes, et monachi oriundi ex terris citra montes sitis; id est officia definitorum et procuratorum habeat una et alia; ex terris sitis ultra montes sit unus visitator generalis et unus suppletor; alius visitator generalis et alius suppletor ex terris sitis citra montes; et, si promotor fiscalis sit ex una parte sic divisâ, secretarius capituli generalis sit ex alia.

Altera declaratio.

§ 3. Praeterea, quia in praedictâ Congregatione sunt triginta octo abbatiae capitulares, quarum aliquae conferuntur per electionem factam a generali reformatore et definitores, ut Salmanticensis, Matritensis et Complutensis, ceterae aliae per nominationem aliquorum monachorum pro quolibet monasterio factam a praedictis generali et definito-

1 Edit. Main. legit cetera alia (a. T.).

Bull. Rom. — Vol. XVIII.

ribus et per electionem monasteriorum, ut strictius servetur aequalitas in quantitate et qualitate quam in memoratis litteris decrevit idem Clemens praedecessor, declaramus ex praedictis triginta octo abbatibus, ad novemdecim abbatias promovendos esse monachos oriundos ex terris sitis ultra montes, et ad alias novemdecim monachos oriundos ex terris citra montes memoratos sitis.

§ 4. Rursus, ut in qualibet abbatiarum servetur aequalitas, declaramus praedictas triginta octo abbatias capitulares dividendas esse in tres classes: Prima classis sit abbatiarum collegiorum, artium et theologiae, quae sunt sex, videlicet abbatia Salmanticensis, Complutensis, Matritensis, Montis Romensis, Bellomontensis, et S. Martini de Castaneda, et quod ad tres abbatias ex praedictis promoveantur monachi oriundi ex terris ultra montes, et ad alias tres monachi oriundi ex terris citra montes sitis.

§ 5. Secunda classis abbatiarum quae nuncupantur matrices, sive monasteriorum in quibus recipiuntur educanturque novitii, et emittunt professionem, et quod, si praedictae abbatiae fuerint pares, tot dentur monachis oriundis ex una terrâ ut supra divisâ, quot oriundis ex alia; si vero fuerint in numero impari, una abbatia, in qua unus numerus alium excedat, ad libitum generalis et definitorum possit conferri sive monacho oriundo ex una terrâ sive ex alia, dummodo habeat qualitates iuxta statuta Congregationis requisitas, ita tamen ut si una vice conferatur monacho oriundo ex terrâ ultra montes, alia vice conferatur monacho oriundo ex terrâ citra montes, et e contra si una vice conferatur monacho oriundo ex terrâ citra montes, alia vice conferatur monacho oriundo ex terrâ ultra montes, et sic deinceps alternis vicibus.

Quoad sex abbatias theologiae.

Quoad abbatias nuncupatas matrices.

Quoad alias abbatias, quae non sunt matricibus. § 6. Tertia classis abbatiarum monasteriorum, in quibus non educantur novitii, nec admittuntur ad professionem, nec vulgo nuncupantur domus matricibus, et quod, si praedictae abbatiae fuerint pares, tot abbatias obtineant oriundi ex terris ultra montes ac citra montes constitutis. Si vero impares fuerint, una abbatia, in qua numerus abbatiarum excedit aliam, pro libito generalis et definitorum detur monacho aliis habili, sive oriundo ex una terra, sive ex alia, servato tamen ordine alternativae, ut supra proxime dictum est in matricibus, et dummodo aequalitas in distribuendis abbatias taliter servetur ut ex triginta octo abbatias supra memoratis novemdecim distribuatur religiosi oriundi ex una parte et aliae novemdecim religionis ex alia parte ut supra in memoratis litteris divisae.

Vacante generali, vel abbatia, aut officio antecapitulano, quomodo sit providendum. § 7. Insuper declaramus quod si in decursu triennii vacaverit per mortem aut aliam ob causam dignitas generalatus, aut aliqua abbatia capitularis, vel officium definitoris, aut aliud quodlibet officium capitulare ex iis quorum electiones celebrantur quolibet triennio, ad dignitatem generalatus, abbatiae vel officii capitularis sic vacantis promoveri debet monachus oriundus ex eadem terra sic divisae, ut erat illi, ob cuius mortem, promotionem, renunciationem aut privationem talis dignitas, abbatia vel officium capitulare vacaverit, ita tamen ut sic promotus durare debeat pro residuo temporis dumtaxat, quod supererat ei in cuius locum fuerit successus.

Abbatia de Palazuolos non cadit inter alias aequaliter dividendas. § 8. Ulterius declaramus abbatiam monasterii de Palazuolos non esse annuerandam pro computando numero aequali abbatiarum, quae in aequali quantitate et qualitate distribuendae sunt religiosi ex utraque parte sic divisae oriundis, cum generalis reformator, qui

est abbas Palazuolensis, non habeat suffragium in capitulo generali, nec componat numerum vocalium cum ceteris abbatibus et capitularibus pro celebrando capitulo generali; generalemque reformatorem posse pro libito monachum habilem, quem maluerit, in priorem monasterii de Palazuolos eligere sive ex hac sive ex illa terra in litteris praedictis divisae oriundum, cum prior Palazuolensis numerum parem cum aliis capitularibus, qui vocem habent in capitulo ratione abbatiarum et officiorum quorum electiones celebrantur quolibet triennio, non componat, sed numerum imparem constituat. Ceterum si una vice prior eligatur oriundus ex terra ultra montes, alia vice eligi debeat ex terra citra montes, et e converso, servato semper ordine alternativae.

Abbas monasterii S. Annae qualis esse debeat. § 9. Ad haec decernimus ut triennio, quo generalis reformator eligitur ex terris citra montes, abbas monasterii Matritensis S. Annae sit oriundus ex alia parte divisae, scilicet ex terris ultra montes sitis; et e contra, quando generalis reformator oriundus fuerit ex terris sitis ultra montes, abbas praedicti monasterii Matritensis oriundus esse debeat ex terris citra montes constitutis. Si quis vero monachorum contra praesentium tenorem quidquam facere vel attentare praesumpserit, poenam privationis vocis activae et passivae eo ipso absque alia declaratione incurrat.

Praeceptum sanctae obediendae pro observantia huius declarationis. § 10. Volumus autem, ac praecipiendo mandamus, ut in proximo immediato capitulo generali omnes capitulares, antequam ad aliquam electionem procedant, iurent super sancta Dei Evangelia observare memoratas litteras Clementis praedecessoris, ac praesentes nostras, et tam illae quam praesentes collocentur inter definitiones iuratas, et futuris temporibus in singulis capitulis generalibus

Decretum irritans.

celebrandis omnes capitulares iureiurando se adstringant ad illarum observantiam ante quamlibet electionem, ut moris est iurare definitiones quae in dicta Congregatione nuncupantur *iuratae*.

§ 11. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque et non aliter in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos et Apostolicae Sedis nuncios, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Executorem designat.

§ 12. Quocirca venerabili fratri episcopo Salmanticensi per¹ praesentes committimus et mandamus, ut capitulo generali in dicta Congregatione proxime celebrando auctoritate apostolica praesideat, ac, per se, vel per alium, seu alios, easdem praesentes litteras et in eis contenta quaecumque, ubi et quando opus fuerit, et quoties pro parte interesse in praemissis habentium seu alicuius eorum desuper fuerit requisitus, solemniter publicans, illisque in praemissis efficacis defensionis praesidio assistens, faciat eadem auctoritate nostra illos et eorum quemlibet praesentium litterarum et in eis contentorum huiusmodi commodo et effectum pacifico³ frui

et gaudere, non permittens illos desuper a quoquam quavis auctoritate quomodolibet indebite molestari, perturbari vel inquietari; contradictores quoslibet et rebelles per censuras et poenas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris et facti remedia, appellatione postposita, compescendo, legitimisque super his habendis servatis processibus, sententias, censuras et poenas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

Contrariis derogat. § 13. Non obstantibus recolendae memoriae Bonifacii Papae VIII praedecessoris pariter nostri de una, et concilii generalis de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate praesentium in iudicium non trahatur, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac, quatenus opus sit, congregationis et monasteriorum ac Ordinis huiusmodi, aliisque quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et approbatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis et ad verbum insertis habentes, illis aliis in suo robore permanentibus, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides. § 14. Volumus autem ut praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides in iudicio et extra adhibeatur, quae praesentibus adhiberetur si forent exhibitae vel ostensae.

¹ Edit. Main. legit illos pro illis (R. T.).

² Praeposil. per nos addimus (R. T.).

³ Aptius lege pacifice (R. T.).

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die xiv februarii MDCLXXI, pontificatus nostri anno I.

I. G. SLUSIUS.

Dat. die 14 februarii 1671, pontif. anno I.

Registrata in Secr. in lib. Brevium mensis februarii, part. II, fol. 202.

LIII.

Concessio et extensio indulgentiarum, confratribus et consororibus confraternitatum SS. Rosarii concessarum, ad omnes etiam non confratres aut consorores, dummodo missae et processioni de Rosario celebrandae et quolibet mense faciendae intersint¹.

Clemens Papa X,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Caelestium munerum thesauros, quorum dispensationem humilitati nostrae commisit Deus, fidei prudentique liberalitate libenter erogamus, sicut pia sublimium personarum regali fastigio ac multiplici virtutum decore splendentium eximiâque in nos et hanc sanctam Sedem devotione conspicuarum vota postulant, et nos ad augendam fovendamque fidelium pietatem profuturum in Domino arbitramur.

Supplicatio.

§ 1. Itaque, piis et devotis carissimi in Christo filii nostri Caroli Hispaniarum regis catholici ac carissimae in Christo filiae nostrae Mariannae earumdem Hispaniarum reginae catholicae viduae eius genitricis nomine nobis per dilectum filium nobilem virum Petrum de Aragonia ducem Segorbiae et Cardonae, regni Neapolis proregem, ac dicti Caroli regis apud nos et Sedem Apostolicam orato-

¹ Plures Summi Pontifices indulgentias similes huic confraternitati concesserunt, ut videre poteris in repertorio sub verbo *Confraternitas Rosarii* (Ed. Cherub.).

rem ad praestandam nobis eiusdem Caroli regis nomine obedientiam missum, humiliter porrectis supplicationibus paterno affectu annuere cupientes, ac de omnipotentis Dei misericordiâ et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus et singulis sacerdotibus saecularibus vel regularibus, quibus missam de SS. Rosario iuxta constitutiones et decreta dictae Sedis celebrare licet, missam huiusmodi de cetero celebraturis, necnon omnibus et singulis fratribus et monialibus, etiam tertiariis, Ordinis Praedicatorum, seu S. Dominici, ac confratribus ac consororibus quarumcumque confraternitatum eiusdem SS. Rosarii, tam hactenus erectarum quam in futurum quandocumque erigendarum, et ubicumque locorum existentium, qui vere poenitentes et confessi, vel saltem confitendi propositum habentes, missae de Rosario huiusmodi ut praefertur celebrandae devote interfuerint, ibique pro christianorum principum concordia, haeresum extirpatione, ac sanctae Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint, qua vice id egerint, ut omnes et singulas indulgentias et peccatorum remissiones ac poenitentiarum relaxationes consequantur, quas confratres et consorores dictarum confraternitatum totum Rosarium recitando ex concessione dictae Sedis consequuntur, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, concedimus et indulgemus. Praeterea omnibus et singulis praefatis, qui missam de Rosario sicut permittitur¹ celebrare vel audire consueverint, si vere poenitentes et confessi, ac sacra communione refecti, ut praefertur oraverint, ut quolibet mense easdem pariter indulgentias ac peccatorum remissiones et poenitentiarum relaxationes consequantur, quas consequuntur confratres et consorores pra-

Concedit ut in rubrica.

¹ Videtur legendum *praemittitur* (R. T.).

Clemens Papa IX.
ad futuram rei memoriam.

Causa (indult).

Cum, sicut dilectus filius procurator generalis Ordinis fratrum Minorum sancti Francisci de Observantia nuncupatorum nobis nuper exponi fecit, dudum felicis recordationis Sixtus V et Clemens VIII Romani Pontifices praedecessores nostri officium et festum S. Didaci Confessoris dicti Ordinis professoris quotannis die xii novembris celebrari et recitari concesserint, prout in eorum litteris desuper expeditis uberius continetur; dicta vero dies xii novembris officio S. Martini Papae et Martyris impedita reperitur: nobis propterea dictus procurator generalis humiliter supplicari fecit, ut in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Indultum de quo in rubrica.

§ 2. Nos igitur, ad ea quae Sanctorum venerationem concernunt favorabiliter intendentes, ac praedicti procuratoris generalis votis hac in re, quantum cum Domino possumus, benigne annuere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, necnon praedictorum Sixti et Clementis praedecessorum litterarum huiusmodi tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, ut de cetero festum et officium S. Didaci Confessoris annis singulis die xii eiusdem mensis novembris sub ritibus et formis ac a personis, quibus id per litteras praedictas concessum fuit, et alias in omnibus et per omnia iuxta earumdem litterarum formam et tenorem,

fatarum confraternitatum, qui processioni SS. Rosarii huiusmodi primâ dominicâ cuiuslibet mensis intersunt, utque omnes et singulae indulgentiae ac peccatorum remissiones et poenitentiarum relaxationes huiusmodi animabus fidelium defunctorum, quae Deo in charitate coniunctae ab hac luce migraverint, per modum suffragii applicari possint, auctoritate et tenore praefatis concedimus pariter et indulgemus.

Contraria derogat.

§ 2. Non obstantibus nostrâ et cancellariae apostolicae regulâ de non concedendis indulgentiis ad instar, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque; praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Fides transumptorum.

§ 3. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides habeatur in iudicio et extra illud, quae ipsis praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die xvi februarii MDCLXXI, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 16 februarii 1671, pontif. anno I.

LIV.

Indultum de celebrando festo et recitando officio sancti Didaci Confessoris die xii novembris, ob impeditam diem xii eiusdem mensis, in quo idem festum et officium celebrari et recitari consueverat¹.

¹ Sanctorum catalogo adscripsit Didacum eique officium et missam decrevit Sixtus V.

celebrari et recitari respective libere et licite possint et valeant, auctoritate apostolica, tenore praesentium, concedimus et indulgemus.

Clausulae praeservativae.

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et pro tempore quodcumque spectabit, plenissime suffragari;

Clausula sublati.

§ 4. Sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrarium derogatio.

§ 5. Non obstantibus, quoad ea quae praesentibus sunt contraria, praedictis Sixti et Clementis praedecessorum litteris, necnon omnibus et singulis illis quae in eis concessa sunt non obstande, ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptum fides.

§ 6. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem ubique fides adhibeatur, quae praesentibus adhiberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die xxvii februarii MDCLXXI, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die 27 februarii 1671, pontif. anno 1.

LV.

Confirmatio constitutionum Pii IV et Gregorii XIII de poenis monachis Montis Oliveti, Ordinis sancti Benedicti, infligendis, qui munus abbatis

postulant, aut ad idem vel alia munera publica per favores principum aut aliorum aspirant¹.

Clemens Papa X.

ad perpetuam rei memoriam.

Supplicatio.

§ 1. Exponi nobis fecit dilectus filius procurator generalis congregationis Montis Oliveti monachorum Ordinis sancti Benedicti, quod, licet per constitutiones dictae congregationis caveatur expresse ut, qui munus abbatis postulaverit, eo censeatur ipso iure exclusus; similiter et ii, pro quibus postulatum fuerit, in poenam inhabilitationis incurrant, iuxta quasdam felici recordationis Pii PP. IV praedecessoris litteras in forma Brevis die 11 iunii MDLXV expeditas, multaque alia in dictis constitutionibus ad excludendum ambitum disponantur; et in eisdem constitutionibus insertae reperiuntur quaedam recolendae memoriae Gregorii Papae XIII praedecessoris nostri litterae, quarum initium, *Cum nihil ita alienum, etc.*, per quas, sub poena excommunicationis ac privationis officiorum perpetuaeque ad illa inhabilitatis, prohibetur cuicumque monacho, cuiusvis gradus et praecminentiae existat, ne favores exterorum ad praelaturas, aliave quaecumque maiora vel minora dictae congregationis munera assequenda procuret: nihilominus nonnulli eiusdem congregationis monachi et abbates aditum sibi ad praelaturas et munera publica congregationis huiusmodi exterorum favoribus facere satagunt; non sine maxima ipsius congregationis perturbatione.

¹ Ne pluries dicta otiose repetam, vide, quae annotata sunt supra ad Const. XXX, *Ecclesiae*, huius Pontificis; vide etiam quae infra ab eodem Pontifice disponuntur de renunciatione seu alternatione abbatum, quoad qualitates et requisita monachorum ad quorum favorem fieri possint, in Constitutione incipiente, *Nuper emanarunt*.

Quare dictus procurator generalis, de consilio et assensu dilecti filii nostri Caesaris tituli Ss. Quatuor Coronatorum S. R. E. presbyter cardinalis Fachenetti nuncupati et congregationis praedictae apud nos et Sedem Apostolicam protectoris, nobis humiliter supplicari fecit ut in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Confirmatio de qua in rubrica.

§ 2. Nos igitur, considerantes quod nemo debet sibi assumere honorem nisi vocatus a Deo tamquam Aaron, ac proinde ambitionis huiusmodi perniciosum malum a praedicta congregatione omnino excludere cupientes, dictumque procuratorem generalem specialibus favoribus et gratis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, constitutiones memoratae congregationis ad excludendum ambitum sicut praemittitur factas, necnon praedictas Pii et Gregorii praedecessorum litteras, apostolicam auctoritate, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robore adiicimus.

Praeceptum de observando.

§ 3. Ut autem praemissa firmiter atque inviolabiliter observentur, volumus ut dilecti filii moderni et pro tempore existentes abbas generalis et alii ex definitorio ac procurator generalis dictae congregationis poenas in constitutionibus et litteris sicut praemittitur confirmatis et innovatis impositas contra transgressores irremissibiliter exequantur¹.

¹ Edit. Main. legit *exequatur* (R. T.).

alioquin si ea in re negligentes fuerint, postquam eis clare constiterit ambitionis huiusmodi monachos vel abbates favores extra eandem congregationem procurasse, poenam privationis suorum respective officiorum eo ipso incurrant.

Clausula praeservativae.

§ 4. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab illis, ad quos spectat et pro tempore quodcumque spectabit, inviolabiliter observari,

Clausula sublati.

§ 5. Sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrarium derogatio.

§ 6. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis; necnon, quatenus opus sit, dictae congregationis, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, eorum tenores pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptum fides.

§ 7. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides in iudicio et extra adhibeatur, quae praesentibus ipsis adhiberetur si forent exhibitae vel ostensae,

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die xxvii februarii MDCLXXI, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die 27 februarii 1671, pontif. anno 1.

LVI.

*Indultum pro creatione duodecim abbatum titularium abbati generali una cum definitorio congregationis Montis Oliveti Ordinis sancti Benedicti concessum*¹.

Clemens Papa X,
ad perpetuam rei memoriam.

Esordium.

Ex commissae nobis divinitus dispensationis officio cupientes ut debitus virtuti honor in congregatione monachorum Montis Oliveti Ordinis sancti Benedicti rependatur, ac ipsius congregationis monachos, ut in vinea Domini strenue laborare studeant, aliquo honorificentiae praemio incitare, necnon dilectum filium procuratorem generalem dictae congregationis specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quodomolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes;

Urbanus VIII
in hac re prohibito.

§ 1. Ac quarundam felicitis recordationis Urbani Papae VIII praedecessoris nostri in simili forma Brevis litterarum die xxvi ianuarii MDCLXXVII expeditarum incipientium *Apostolatus officium, etc.*, per quas abbatum titularium in praefata congregatione creatio sub certis modo et forma tunc expressis prohibita fuit, tenorem² praesentibus pro plene et suf-

¹ Vide supra pag. 67 huius tomi (R. T.).

² Edit. Main. legit *tenore* (R. T.).

ficienter expresso et inserto habentes, supplicationibus eiusdem procuratoris generalis nomine nobis, de consilio et assensu dilecti filii nostri Caesaris tituli Ss. Quatuor Coronatorum S. R. E. presbyteri cardinalis Fachenetti nuncupati dictae congregationis apud nos et Sedem Apostolicam protectoris, super hoc humiliter porrectis inclinati, dilecto filio moderno et pro tempore existenti abbati generali memoratae congregationis, una cum definitorio ipsius congregationis, duodecim abbates titulares, nempe duos pro qualibet provincia eiusdem congregationis, qui tamen sint aetate quinquagenarii, et saltem viginti annorum spatio, lecturam, aut verbi Dei praedicationem, vel vicarii aut magistri novitiorum, aut oeconomica officia exercendo, congregationi praefatae laudabiliter inservierint (ita tamen ut eiusmodi abbates titulares nec gubernium monasteriorum, nec votum sive suffragium in capitulis generalibus, nec ullam aliam praerogativam vel exemptionem, quae monasteriis onerosa sit, praetendere valeant, sed in ecclesia, saltem diebus festivis, missae conventuali et vespers, ac diebus singulis mane orationi mentali interesse teneantur), auctoritate nostrâ apostolicâ creandi, ac in defunctorum pro tempore locum alios ex eadem provincia, usque ad complementum numeri duodenarii huiusmodi, et non ultra, subrogandi, plenam et amplam facultatem eadem auctoritate tenore praesentium tribuimus et impartimur.

Iste Pontifex
concedit ut in
rubrica.

§ 2. Et quia nonnunquam accidit ut aliquis abbas regiminis dictae congregationis, vel proprii levamenti studio, vel alterius monachi merito gratificandi ergo, regimen sive gubernium monasterii sibi commissi alternis vicibus cum illo genere sit contentus, auctoritate praefata harum serie permittimus memorato ab-

Alternationes
regiminis sub
certâ forma
permittit.

bati generali una cum definitorio praefato eiusmodi alternationes acceptare et ad usum deducere, dummodo tamen abbas ad id sponte consentiat, ac in monacho concurrant qualitates ad abbatiam iuxta praescriptum constitutionum dictae congregationis necessariae, et non aliter.

Votum in capitulo generali
abbati gubernanti
solum concedit.

§ 3. Porro unus tantum eorum, nempe ille, qui monasterium actu gubernabit, votum sive suffragium in capitulo generali congregationis praedictae habeat; vacans autem a gubernio, in alterius gubernantis monasterio degat: nec plus praetendere possit quam monachus ordinarius, praeter titulum abbatis; et, uno illorum defuncto, alter solus remaneat abbas regiminis quamdiu vixerit vel donec renunciaverit.

Clausula praesentibus
apponitur.

§ 4. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari,

Et ita indicari
maudat.

§ 5. Sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariis
derogat.

§ 6. Non obstantibus praefatis Urbani praedecessoris litteris, aliisque constitutionibus apostolicis, necnon, quatenus opus sit, dictae congregationis, eiusque provinciarum ac monasteriorum quorumcumque, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis,

Bull. Rom. Vol. XVIII.

22

illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis et insertis habentes, illis alias in suo robore permanens, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptum
fides.

§ 7. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides in iudicio et extra adhibeatur, quae praesentibus ipsis adhiberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die xxvii februarii MDCLXXI, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die 27 februarii 1671, pontif. anno 1.

LVII.

*Declaratio, in qua omne ius praetensum super monasterio fratrum Excalceatorum Ordinis Eremitarum sancti Augustini Ulyssiponae erecto fratribus Excalceatis Hispaniae tollitur, et erectio novorum conventuum dicti Ordinis in regno Lusitaniae prohibetur*¹.

Clemens Papa X,
ad futuram rei memoriam

Esordium.

Ex iniuncto nobis divinitus pastoralis sollicitudinis munere, enatas inter religiosos viros controversias, ne fraternae charitatis serenitatem conturbent, dirimere studemus, sicut aequitati et iusti-

¹ Nonnulla circa materiam, de qua in rubricâ, emanarunt decreta sacrae Congregationis cardinalium negotiis episcoporum et regularium praepositae, quorum confirmationem habes supra in Const. huius Pontificis XLIX, *Alia*, supra pag. 155.

tiae consentaneum esse in Domino arbitramur.

Causa declarationis. § 1. Cum itaque (sicut accepimus) dilecti filii fratres Excalceati Ordinis Eremitarum sancti Augustini in regno Lusitaniae monasterium Conceptionis B. Mariae Virginis Immaculae, in quo degunt, erectum pro curā monialium eiusdem Ordinis, a iurisdictione dilecti etiam filii prioris generalis totius Ordinis huiusmodi exemerint, et congregationi Excalceatorum Hispaniae subiecerint, novitios ad habitum admiserint, et nova monasteria ibidem erigere ac fundare praetenderint, pendente controversia super huiusmodi re in congregatione venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praeposita, dilectus vero filius procurator generalis totius Ordinis praedicti institerit revocari praedicta omnia, utpote attentata, et huiusmodi novas erectiones et fundationes dictis fratribus Excalceatis interdici ac prohiberi:

Omnia gesta per hos fratres attentata revocantur. § 2. Hinc est quod nos, habita relatione sententiae congregationis nonnullorum eiusdem S. R. E. cardinalium super hoc negotio a nobis specialiter deputatorum, qui rationum momenta tam in facto quam in iure per utramque partem allata pluries audiverunt, controversiae huiusmodi finem imponere cupientes, motu proprio, ac ex certa scientia et matura deliberatione nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine, attentata praedicta revocanda esse, nullumque ius competere fratribus Excalceatis Hispaniae super illo monasterio Ulyssiponae erecto pro curā monialium, neque esse locum dismembrationi illius a religione, nec esse locum erectioni novorum conventuum fratrum Discalceatorum Ordinis sancti Augustini in regno Lusitaniae, tenore praesentium decerni-

mus et declaramus, ac propterea illos erigi aut fundari harum serie prohibemus, et praedictis fratribus Excalceatis circa suprascriptam controversiam perpetuum silentium imponimus.

Clausulae praeservativae. § 2. Decernentes easdem praesentes litteras, et in eis contenta quaecumque, etiam ex eo quod praefati fratres Excalceati, seu alii quilibet in praemissis interesse habentes seu habere praetendentes, illis non consenserint, nec ad ea vocati, citati et auditi fuerint, seu ex alia quacumque causā, colore, praetextu et capite, etiam in corpore iuris clauso, nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrae aut interesse habentium consensus¹ aliove quolibet etiam formali et substantiali defectu notari, impugnari, infringi, retractari, aut ad terminos iuris reduci, seu in controversiam vocari, aut adversus illas aperiitionis oris, restitutionis in integrum, aliudve quodcumque iuris, facti vel gratiae remedium intentari vel impetrari, seu impetrato, aut² etiam motu, scientia et potestatis plenitudine paribus concessio vel emanato quempiam in iudicio vel extra illud uti, seu se iuvare posse, sed ipsas praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab illis, ad quos spectat et pro tempore quodcumque spectabit, inviolabiliter observari, et illis respective in omnibus et per omnia plenissime suffragari,

§ 4. Sicque et non aliter in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos et Apostolicae Sedis nuncios, sublata eis et eorum cui-

¹ Edit. Main. legit *consensu* (R. T.).

² Vocem *aut* nos addimus (R. T.).

Ita iudicari mandat.

libet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Executores deputati. § 5. Quocirca venerabili fratri Francisco archiepiscopo Sidoniensi, molerno et pro tempore existenti nostro et dictae Sedis in Portugalliae et Algarbiorum regnis nuncio, per praesentes motu pari committimus et mandamus, quatenus ipse, per se, vel per alium, seu alios, praesentes litteras et in eis contenta quaecumque, ubi et quando opus fuerit, et quoties pro parte interesse in praemissis habentium seu alicuius eorum desuper fuerit requisitus, solemniter publicans, illisque in eisdem praemissis efficacis defensionis praesidio assistens, faciat auctoritate nostra illos et eorum quemlibet praesentium litterarum et in eis contentorum huiusmodi comodo et effectu pacifice frui et gaudere, non permittens illos desuper a quoquam quavis auctoritate quomodolibet indebite molestari, perturbari vel inquietari, contradictores quoslibet et rebelles per sententias, censuras et poenas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris et facti remedia, appellatione postposita, compescendo, legitimisque super his habendis servatis processibus, censuras et poenas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

Contraria revocet. § 6. Non obstantibus felicis recordationis Bonifacii Papae VIII praedecessoris nostri de una, et concilii generalis de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate praesentium in iudicium non trahatur, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon, quatenus opus sit, Ordinis et congregationis fratrum Excalceatorum

huiusmodi, aliisque quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die xxvii februarii MDCLXXI, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 27 februarii 1671, pontif. anno I.

LVIII.

Confirmatio privilegiorum pro priore domus regularis militiae seu Ordinis militaris de Calatrava nullius diocesis provinciae Toletanae, ac extensio ad usum insignium et indumentorum episcopaliū¹.

**Clemens episcopus,
servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.**

Prooimium. Decet Romanum Pontificem ad ea vota, per quae militarium Ordinum quorumlibet eorumque praelatorum honori, necnon divini cultus celebritati peramplius consulitur, libenter intendere, ac in his pastoralis officii sui partes favorabiliter interponere, prout ad Altissimi laudem et gloriam prospicit in Domino salubriter expedire.

§ 1. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilecti filii moderni prioris domus regularis sive conventus maioris mi-

¹ Hactenus non impressa.

Indultum Alexandri VI.

litiae seu Ordinis militaris de Calatrava nullius dioecesis provinciae Toletanae petitio continebat, quod, licet ipse et pro tempore existens domus seu conventus huiusmodi prior, ex indulto eidem priori per felices recordationis Alexandrum Papam VI praedecessorem nostrum sub datum viii kalendas decembris anno Domini MDI concesso, quamplurimis praeminentijs et praerogativis gaudeat, signanter in domus seu conventus et domorum seu conventuum ac locorum militiae seu militari Ordini huiusmodi subiectorum et ad eandem militiam seu eundem militare Ordinem communiter aut divisim spectantium et pertinentium (quamvis pleno iure non subsint) parochialibus aut alijs ecclesijs post missarum ac vesperarum et matutinorum solemniam benedictionem solemniter populo interessenti (dummodo inibi antistes catholicus aut Sedis Apostolicae legatus praesens non sit, aut, si praesens fuerit, eius ad id expressus accedat assensus) elargiendi, ac quibuscumque fratribus seu militibus et personis militiae seu militaris Ordinis huiusmodi quatuor minores ordines conferendi, casulas quoque et ornamenta aliaque paramenta et vasa ecclesiastica pro ecclesiarum praedictarum usibus benedicendi, ac coemeteria, quotiescumque sanguinis vel seminis emissionem vel suffusione polluta fuerint ac execrata (aquam tamen prius per aliquem catholicum antistitem benedictam), reconciliandi, aliaque faciendi et exercendi gaudeat; nihilominus dictus prior in domo seu conventu maiori militiae seu militaris Ordinis huiusmodi veste ecclesiastica cum bireto nigro et clamyde seu pallio albo militari cum chordulis, floccis, ac cruce rubea utitur, foris vero et extra illum in habitu clericali tantum eum cruce militari incedit.

§ 2. Cum autem, sicuti eadem expositio subiungebat, indecorum sit, ut, qui pontificalia tractat et exercet, pontificalibus non utatur: nobis propterea pro parte dicti moderni domus seu conventus maioris huiusmodi prioris per dilectum filium Ignatium Velarde, sacristam maiorem dictae militiae seu dicti militaris Ordinis, uti a carissimo in Christo filio nostro Carolo Hispaniarum rege catholico eiusdem ac S. Iacobi de Spatha et de Alcantara militiarum seu militarium Ordinum huiusmodi in spiritualibus et temporalibus tractandis agentem seu procuratorem generalem constitutum, humiliter supplicatum fuit, ut, primodictae militiae seu primodicti Ordinis militaris et domus ac conventus maioris huiusmodi illiusque prioris decori et ornamento consulendo, ei ut infra indulgere de benignitate apostolica dignemur.

§ 3. Nos igitur, qui honestis petitionum votis libenter annuimus, eaque favoribus prosequimur opportunis, dictum modernum priorem ac Ignatium praedictum a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, alijsque ecclesiasticis sententijs, censuris et poenis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, et ex voto congregationis venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium super ritibus ecclesiasticis praepositae, moderno et pro tempore futuro domus seu conventus maioris huiusmodi priori, ut ipse de cetero perpetuis futuris temporibus, tam in primodicto seu primodictis quam alijs quibuscumque aliarum militiarum huiusmodi domibus, ecclesijs et locis, ac alijs ubicumque locorum et gentium, mozzet-

1 Edit. Main. legit *primodicti* (n. r.).

Usus insignium et indumentorum episcopaliū conceditur.

ta et habitu alijsque insignijs et indumentis episcopalibus, quibus S. Iacobi de Voles et S. Marci de Leon militiae seu militaris Ordinis S. Iacobi de Spatha domorum seu conventuum priores pro tempore (ex plurimis Summorum Pontificum praedecessorum nostrorum, per recolendae memoriae Pium Papam V, etiam praedecessorem nostrum, sub datum Romae v idus ianuarii anno Domini MDLXVI confirmatis et approbatis, privilegijs et indultis, quae ad primodictam militiam seu primodictum militare Ordinem ad supplicationem clarae memoriae Caroli V Romanorum imperatoris per piaae memoriae Paulum Papam III similiter praedecessorem nostrum in eius litteris sub datum etiam Romae anno eiusdem Domini MDXLII, nonis augusti, pontificatus eius VI, extensa eidemque communicata fuerunt) gaudent, utuntur et incedunt, uti, ac cum illis et in illis semper, ubi, quando, ac quoties ipsi priori libuerit, incedere, et ea ubicumque et quandocumque gestare libere et licite valeat, apostolica auctoritate (citra tamen aliquam communicationis privilegiorum et indultorum huiusmodi approbationem) concedimus et indulgemus, ac plenam, liberam et omnimodam facultatem, licentiam et auctoritatem impartimur.

§ 4. Decernentes irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon primodictae militiae, seu primodicti Ordinis militaris, ac quarumcumque illius domorum seu conventuum etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, ceterisque contrariis quibuscumque.

§ 5. Nulli ergo omnino hominum li-

ceat hanc paginam nostrae absolutionis, concessionis, indulti, infringere, vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, anno Incarnationis Domini MDCLXX¹, vi nonas martii, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die 2 martii 1671, pontif. anno 1.

LIX.

Decretum sacrae congregationis eminentissimorum et reverendissimorum cardinalium negotijs et consultationibus episcoporum et regularium, auctoritate sanctissimi domini nostri Clementis Papae editum de canonicis regularibus Ordinis sancti Augustini Congregationis Lateranensis ad curam animarum in ecclesijs saecularibus exercendam non admittendis².

Cum felices recordationis Gregorius XIII alique nonnulli Summi Pontifices eius successores ad regularem disciplinam in congregatione canonicorum Lateranensium Ordinis sancti Augustini magis magisque firmandam decretis suis mandaverint ne dicti canonici, curae animarum in ecclesijs saecularibus exercendae, iuxta constitutionem Innocentij III recolendae memoriae incipientem, *Quod Dei timorem, etc.*, ceteroquin capaces, ad huiusmodi curam in praedictis ecclesijs exercendam admittantur, quorum decretorum observantiam retinendam esse non

¹ Oportet legere 1671; etenim die 2 martii anni 1670. nondum Clemens IX electus fuerat; vel postea legendum *mai pro martii*; quo casu referenda esset haec Bulla ad initium huius tomi; in edit. Main sub num. 11 habetur (n. r.).

² Nunc primum impressa.

Derogat constitutionibus.

Sanctio poenalis.

Motivum.

semel declaratum fuit; asserentibus vero e contra quibusdam dictorum Pontificum mentem haud fuisse certā perpetuā lege latā Innocentianam constitutionem prorsus abrogare, sed immo illorum decreta seu mandata cum ipsis expirasse, ac propterea pro diversitate temporum diversas forsā editas fuisse declarationes et interpretationes, nec uniformem servatam praxim: ideo ex praedictis non infrequentes dubitationes et controversiae subortae noscuntur, ob quas religiosa quies perturbari facile posset, accuratius in hoc sacro Ordine custodienda, cum illius apostolica instituta primaevam disciplinae ac sanctimoniae antiquorum clericorum imaginem et symbolum referant, quibus ipsa nascentis Ecclesiae primordia florebant.

Decretum sacrae congregationis episcoporum et regularium auctoritate apostolica sibi attributa factum, ne canonici regulares Lateranenses praeficiantur ecclesiis saecularibus parochialibus absque indulto Sedis Apostolicae.

§ 1. Quapropter, ad huiusmodi dubitationes explicandas et controversias definiendas, atque ut magis accuratā disquisitione eorum canonicorum spiritus et vocatio dignoscatur, qui, dum in tranquillitate Montis Sion caelestium contemplatione suavissime pascuntur, ad frangendum in valle lacrymarum panem parvulis (videlicet e claustro ad regimen descenduri parochialium) invitantur; sacra Congregatio eminentissimorum et reverendissimorum S. R. E. cardinalium negociis et consultationibus episcoporum et regularium praeposita, re mature examinata, atque audito patre procuratore generali dictae congregationis Lateranensis, speciali sibi auctoritate per sanctissimum dominum nostrum Clementem PP. X vivae vocis oraculo attributa declarat atque decernit ut in posterum futuris perpetuis temporibus nemo ex canonicis regularibus Ordinis sancti Augustini congregationis Lateranensis, quamvis non translatus, ad curam animarum in ecclesiis saecularibus, etiam de iure patronatus, in perpetuum seu ad tempus quo-

cumque titulo exercendam admittatur, nisi, praeter abbatis generalis licentiam, expressum quoque Sedis Apostolicae indultum accedat, quod, iuxta sacrorum ministrorum penuriam et prout animarum postulabit utilitas, in contingentibus casibus concedetur, itaut quaelibet collatio, institutio et deputatio, in favorem huiusmodi canonicorum aliter facta, irrita prorsus atque inanis censeatur et sit; ac nulla etiam triennali longior possessio iisdem suffragetur: canonicus vero, cui eiusmodi concessum fuerit indultum, ad mentem praefati Innocentii III (si commode fieri possit) socium unum ex suo Ordine et congregatione secum habeat, cuius, in iis quae Dei sunt et regularis observantiae, tam consortio quam solatio perfruatur.

§ 2. Ceterum, si forte aliqui ex praedictis canonicis, ante huius decreti promulgationem, ad curam animarum in huiusmodi ecclesiis parochialibus exercendam quoquo nomine, saltem cum licentiā sui abbatis generalis, iam admissi reperiantur, eadem sacra Congregatio, itidem speciali sibi auctoritate per sanctissimum Dominum nostrum attributa¹ benigne indulget ut illi (quatenus aliud non obstat canonicum impedimentum) in huiusmodi exercitio curae animarum, iuxta collationem, institutionem seu deputationem per ipsos iam obtentam, licite valeant² (socium iuxta praedicta secum habendo) continuare.

§ 3. Non obstantibus, quoad supradicta omnia et singula in praesenti decreto contenta, supradicta constitutione Innocentii III, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, etiam necessario et individue exprimendis, necnon illorum etiam iuramento, confirmatione

¹ Praep. in nos addimus (R. T.).

² Male edit. Main. legit attributam (R. T.).

³ Edit. Main. legit valeat (R. T.).

Admissi ad curam animarum in ecclesiis saecularibus ante promulgationem huius decreti, in ea valent continuare, secum habendo socium eiusdem instituti.

Derogat quibuscumque contrariis et aliis formis provisionibus.

apostolicā, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, formulā professionis in eo Ordine et congregatione emitti solitae, consuetudinibus etiam immemorabilibus, exemptionibus quoque, indultis et privilegiis, etiam in corpore iuris clausis, aut ex causā et titulo oneroso, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibuscumque derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, necnon irritantibus decretis, etiam motu proprio et certā scientiā ac de apostolicae potestatis plenitudine, aut aliās quomodolibet, etiam per viam communicationis seu extentionis, concessis et iteratis vicibus approbatis et innovatis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus et formis specialis, specifica et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales, mentio seu quaevis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma servanda esset, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omissio et forma in illis tradita observata inserti forent, praesentibus pro plene expressis habentes,* quibus, quoad ea quae praesentibus adversantur, illis aliās in suo robore permansuris, eadem sacra Congregatio Sanctitatis Suae auctoritate specialiter et expresse derogat, ceterisque contrariis quibuscumque.

Mandat dictum decretum publicari.

Transumptum fides.

§ 4. Et ne praemissorum ignorantia quoquam praetendi possit, voluit eadem sacra Congregatio ut supradictum decretum in valvis basilicarum S. Ioannis Lateranensis et Principis Apostolorum de Urbe ac in acie Campi Florae, ut moris est, affixum, omnes, ad quos pertinet, ita arctet et afficiat ac si unicuique personaliter intimatum fuisset, utque eisdem transumptis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in eccle-

siasticā dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae praesentibus adhiberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, hac die xviii martii MDCLXXI.

F. M. cardinalis BRANCATIUS.

Loco + sigillo.

C. de V. archiepiscopus Atheniensis.

Dat. die 18 martii 1671, pontif. anno 1.

Die xxix augusti MDCLXXI supradictum decretum affixum et publicatum fuit ad valvas basilicarum S. Ioannis Lateranensis et Principis Apostolorum de Urbe ac in acie Campi Florae et aliis locis solitis et consuetis per me Franciscum SS. D. N. Papae cursorem.

IOSEPH PIZZARDUS, magister cursorum.

LX.

Litterae processus SS. D. N. Clementis Papae X lectae die Coenae Domini anno MDCLXXI¹.

Clemens episcopus,
servus servorum Dei,
ad futuram rei memoriam.

Pastoralis Romani Pontificis vigilantia et sollicitudo, cum in omni christianae reipublicae pace et tranquillitate procuranda pro sui muneris officio assidue versatur, tum potissimum in catholicae fidei,² sine qua impossibile est placere Deo, unitate atque integritate retinenda et conservanda maxime elucet, nimirum ut fideles Christi non sint parvuli fluctuantes, neque circumferantur omni vento doctrinae, in nequitia hominum ad circumventionem erroris, sed omnes occurrant in unitatem fidei et agnitio-

Exordium.

¹ De hac materia vide quae notavi ad Constitutionem Pastoralis Alexandri VII.

² Particulam et delensimus (R. T.).

nis Filii Dei, in virum perfectum, neque se in huius vitae societate et communione laedant, aut inter se alter alteri offensionem praebeat, sed potius in vinculo charitatis coniuncti, tamquam unius corporis membra, sub Christo capite, eiusque in terris vicario Romano Pontifice beatissimi Petri successore, a quo totius Ecclesiae unitas dimanat, augeantur in aedificationem, atque ita, divinā gratiā adiutrice, sic praesentis vitae quiete gaudeant, ut futurā quoque beatitudine perfuantur. Ob quas sane causas Romani Pontifices praedecessores nostri hodiernā die, quae anniversariā Dominicae Coenae commemoratione solemnis est, spiritualem ecclesiasticae disciplinae gladium et salutaria iustitiae arma per ministerium summi apostolatus ad Dei gloriam et animarum salutem solemniter exercere consueverunt. Nos igitur, quibus nihil optabilius est quam fidei inviolatam integritatem, publicam pacem et iustitiam, Deo auctore, tueri, vetustum et solemnem hunc morem sequentes,

Excommunicantur haeretici cuiuscumque sectae, et eorum fautores, libros legentes, leponentes, vel imprimentes.

§ 1. Excommunicamus et anathematizamus ex parte Dei omnipotentis, Patris et Filii et Spiritus Sancti, auctoritate quoque beatorum apostolorum Petri et Pauli ac nostrā, quoscumque Hussitas, Wiclephistas, Lutheranos, Zuinglianos, Calvinistas, Ugonottos, Anabaptistas, Trinitarios et a christianā fide apostatas, ac omnes et singulos alios haereticos, quocumque nomine censeantur et cuiuscumque sectae existant, ac eis credentes, eorumque receptatores, fautores et generaliter quoslibet illorum defensores, ac eorundem libros haeresim continentes, vel de religione tractantes, sine auctoritate nostrā et Sedis Apostolicae scienter legentes aut retinentes, imprimentes, seu quomodolibet defendentes ex quavis causā, publice vel occulte, quovis inge-

nio vel colore, necnon schismaticos, et eos qui se a nostrā et Romani Pontificis pro tempore existentis obedientiā pertinaciter subtrahunt vel recedunt.

§ 2. Item excommunicamus et anathematizamus omnes et singulos, cuiuscumque status, gradus seu conditionis fuerint, universitates vero, collegia et capitula, quocumque nomine nuncupentur, interdicimus, ab ordinationibus seu mandatis nostris ac Romanorum Pontificum pro tempore existentium ad universale futurum concilium appellantes, necnon eos quorum auxilio, consilio vel favore appellatum fuerit.

Appellantes a Pontifice ad futurum Concilium.

§ 3. Item excommunicamus et anathematizamus omnes piratas, cursarios ac latrunculos maritimos, discurrentes mare nostrum, praecipue a monte Argentario usque ad Terracinam, ac omnes eorum fautores, receptatores et defensores.

Piratas, etc.

§ 4. Item excommunicamus et anathematizamus omnes et singulos qui, christianorum quorumcumque navibus tempestate seu in traversum (ut dici solet) iactatis, vel quocummodo naufragium passis, sive in ipsis navibus sive ex eisdem eiecta in mari vel in litore inventa cuiuscumque generis bona, tam in nostris Tyrreni et Adriatici, quam in ceteris cuiuscumque maris regionibus et litoribus subriperint; ita ut nec ob quodcumque privilegium, consuetudinem aut longissimi et immemorabilis temporis possessionem seu alium quemcumque praetextum excusari possint.

Navium christianorum praedatores.

§ 5. Item excommunicamus et anathematizamus omnes qui in terris suis nova pedagia seu gabellas, praeterquam in casibus sibi a iure seu ex speciali Sedis Apostolicae licentiā permissis, imponunt vel augent, seu imponi vel augeri prohibita exigunt.

Qui pedagia praeter ius augent.

§ 6. Item excommunicamus et ana-

Falsarii litte-

terarum apostolicarum ab habente auctoritate signat.

thematizamus omnes falsarios litterarum apostolicarum etiam in formā Brevis ac supplicationum gratiam vel iustitiam concernentium, per Romanum Pontificem vel S. R. E. vicecancellarios, seu gerentes vices eorum, aut de mandato eiusdem Romani Pontificis signatarum, necnon falso publicantes litteras apostolicas etiam in formā Brevis, et etiam falso signantes supplicationes huiusmodi sub nomine Romani Pontificis seu vicecancellarii aut gerentium vices praedictorum.

Terrarum adiutores.

§ 7. Item excommunicamus et anathematizamus omnes illos qui ad Saracenos, Turcas, et alios christiani nominis hostes et inimicos vel haereticos per nostras sive huius sanctae Sedis sententias expresse et nominatim declaratos, deferunt seu transmittunt equos, arma, ferrum, filum ferri, stannum, chalybem omniaque alia metallorum genera atque bellica instrumenta, lignamina, canapem, funes tam ex ipso canape quam ex aliā quacumque materiā, et ipsam materiam, aliaque huiusmodi, quibus christianos et catholicos impugnant, necnon illos, qui per se vel alios de rebus statum christianae reipublicae concernentibus, in christianorum perniciem et damnum, ipsos Turcas et christianae religionis inimicos necnon haereticos in damnum catholicae religionis certiores facient, illisque ad id auxilium, consilium vel favorem quomodolibet praestant; non obstantibus quibuscumque privilegiis, quibusvis personis, principibus, rebus publicis per nos et Sedem praedictam hactenus concessis, de huiusmodi prohibitione expressam mentionem non facientibus.

Pertrahentes eas, qui vicualia Romana ad ducunt.

§ 8. Item excommunicamus et anathematizamus omnes impediētes seu invadentes eos qui vicualia seu alia ad usum Romanae curiae necessaria addu-

cunt, ac etiam eos qui, ne ad Romanam curiam adducantur vel afferantur, prohibent, impediunt seu perturbant, seu haec facientes defendunt per se vel alios, cuiuscumque fuerint ordinis, praeminentiae, conditionis et status, etiamsi pontificali seu regali aut aliā quavis ecclesiasticā vel mundanā praesulgeant dignitate.

Vel Romam venientes offendunt.

§ 9. Item excommunicamus et anathematizamus omnes illos, qui ad Sedem Apostolicam venientes et recedentes ab eadem suā vel aliorum operā interficiunt, mutilant, spoliunt, capiunt, detinent, necnon illos omnes, qui, iurisdictionem ordinariam vel delegatam a nobis vel nostris iudicibus non habentes, illam sibi temere vindicantes, similia contra morantes in eadem curiā audent perpetrare.

Vel romipetas impediunt.

§ 10. Item excommunicamus et anathematizamus omnes interficientes, mutilantes, vulnerantes, detinentes, capientes seu depraedantes romipetas seu peregrinos ad Urbem causā devotionis seu peregrinationis accedentes et in ea morantes, vel ab ipsa recedentes, et in his dantes auxilium, consilium vel favorem.

Item offendentes S. R. E. cardinales.

§ 11. Item excommunicamus et anathematizamus omnes interficientes, mutilantes, vulnerantes, percutientes, capientes, carcerantes, detinentes vel hostiliter insequentes S. R. E. cardinales, patriarchas, archiepiscopos, episcopos, Sedisque Apostolicae legatos vel nuncios, aut eos a suis dioecesibus, territoriis, terris seu dominiis efficientes, necnon ea mandantes vel rata habentes, seu praestantes in eis auxilium, consilium vel favorem.

Et alias ecclesiasticas personas.

§ 12. Item excommunicamus et anathematizamus omnes illos, qui, per se vel per alios, personas ecclesiasticas quascumque vel saeculares ad Romanam curiam super eorum causis et ne-

gotis recurrentes, ac illa in eadem curia prosequentes aut procurantes, negotiorumque gestores, advocatos, procuratores et agentes, seu etiam auditores vel iudices super dictis causis vel negotiis deputatos, occasione causarum vel negotiorum huiusmodi, occidunt seu quomodo percutiunt, bonis spoliunt, seu qui, per se vel per alios, directe vel indirecte, delicta huiusmodi committere, exequi vel procurare, aut in eisdem auxilium, consilium vel favorem praestare non verentur, cuiuscumque praeminentiae et dignitatis fuerint.

Appellantes a gravamine, seu futura executione litterarum apostolicarum in forma Brevis ad curias saeculares.

§ 13. Item excommunicamus et anathematizamus omnes tam ecclesiasticos quam saeculares cuiuscumque dignitatis, qui, praetextentes frivolum quendam appellationem a gravamine vel futura executione litterarum apostolicarum etiam in forma Brevis tam gratiam quam iustitiam concernentium, necnon citationum, inhibitionum, sequestrationum, monitoriorum, processuum executorialium et aliorum decretorum, a nobis, et a Sede praedicta, legatis, nunciis, praesidentibus, palatii nostri et camerae apostolicae auditoribus, commissariis, aliisque iudicibus et delegatis apostolicis emanatorum, et quae pro tempore emanaverint, aut alias, ad curias saeculares et laicam potestatem recurrunt, et ab ea, instante etiam fisci procuratore vel avvocato, appellationes huiusmodi admitti, ac litteras, citationes, inhibitiones, sequestra, monitoria et alia praedicta capi et retineri faciunt, quive illa simpliciter vel sine eorum beneplacito et consensu vel examine executioni demandari, aut ne tabelliones et notarii super huiusmodi litterarum et processuum executione instrumenta vel acta conficere, aut confecta parti, cuius interest, tradere debeant, impediunt vel prohibent; ac etiam partes seu eorum agentes, consangui-

neos, affines, familiares, notarios, exequutores et subexequutores litterarum, citationum, monitoriorum et aliorum praedictorum capiunt, percutiunt, vulnerant, carcerant, detinent, ex civitatibus, locis et regnis eiiciunt, bonis spoliunt, perterrefaciunt, concutiunt et comminantur, per se, vel alium, seu alios, publice vel occulte, quive alias quibuscumque personis in genere vel in specie, ne pro quibusvis eorum negotiis prosequendis seu gratis vel litteris impetrandis ad Romanam Curiam accedant, aut recursum habeant, seu gratias ipsas vel litteras a dicta Sede impetrent, seu impetratis utantur, directe vel indirecte prohibere, statuere seu mandare, vel eas apud se aut notarios seu tabelliones vel alias quomodolibet retinere praesumunt.

§ 14. Item excommunicamus et anathematizamus omnes et quoscumque, qui, per se vel alios, auctoritate propria ac de facto, quarumcumque exemptionum vel aliarum gratiarum et litterarum apostolicarum praetextu, beneficiales et decimarum ac alias causas spirituales et spiritualibus annexas ab auditoribus et commissariis nostris aliisque iudicibus ecclesiasticis avocant, illorumve cursum et audientiam, ac personas, capitula, conventus, collegia, causas ipsas prosequi volentes impediunt, ac se de illarum cognitione tamquam iudices interponunt; quive partes actrices, quae illas committi fecerunt et faciunt, ad revocandum et revocari faciendum citationes vel inhibitiones aut alias litteras in eis decretas, et ad faciendum vel consentiendum eis, contra quos tales inhibitiones emanarunt, a censuris et poenis in illis contentis absolvi per statutum vel alias compellunt, vel executionem litterarum apostolicarum, seu executorialium, processuum, ac decretorum praedictorum, quomodolibet impediunt, vel suum ad id

Eos qui ad causas avocant.

favorem, consilium, aut assensum praestant, etiam praetextu violentiae prohibendae, vel aliarum praetensionum, seu etiam donec ipsi ad nos informandos, ut dicunt, supplicaverint aut supplicari fecerint, nisi supplicationes huiusmodi coram nobis et Sede Apostolica legitime prosequantur, etiamsi talia committentes fuerint praesidentes cancelliarum, consiliorum, parlamentorum, cancellarii, vicecancellarii, consilarii, ordinarii vel extraordinarii quorumcumque principum saecularium, etiamsi imperiali, regali, ducali vel alia quacumque praefulgeant dignitate, aut archiepiscopi, episcopi, abbates, commendatarii seu vicarii fuerint;

Iudices saeculares trahentes personas ecclesiasticas ad sua tribunalia, vel alias apostolicam libertatem quomodolibet laedentes.

§ 15. Quive ex eorum praetenso officio, vel ad instantiam partis aut aliorum quorumcumque, personas ecclesiasticas, capitula, conventus, collegia ecclesiarum quarumcumque coram se ad suum tribunal, audientiam, cancellariam, consilium vel parlamentum, praeter iuris canonici dispositionem, trahunt vel trahi faciunt vel procurant, directe vel indirecte, quovis quaesito colore; necnon qui statuta, ordinationes, constitutiones, pragmaticas, seu quaevis alia decreta, in genere vel in specie, ex quavis causa et quovis quaesito colore, ac etiam praetextu cuiusvis consuetudinis aut privilegii, vel alias quomodolibet fecerint et ordinarerint et publicaverint, vel factis et ordinatis usi fuerint, unde libertas ecclesiastica tollitur, seu in aliquo laeditur vel deprimitur, aut alias quovis modo restringitur, seu nostris et dictae Sedis ac quarumcumque ecclesiarum iuribus quomodolibet, directe vel indirecte, tacite vel expresse, praepiudicatur;

§ 16. Necnon qui archiepiscopos, episcopos, aliosque superiores et inferiores praelatos et omnes alios quoscumque iudices ecclesiasticos ordinarios quomo-

dolibet hac de causa directe vel indirecte carcerando vel molestando eorum agentes, procuratores, familiares, necnon consanguineos et affines, aut alias, impediunt quominus sua iurisdictione ecclesiastica contra quoscumque utantur, secundum quod canones et sacrae constitutiones ecclesiasticae et decreta conciliorum generalium et praesertim Tridentini statuunt; ac etiam eos, qui post ipsorum Ordinariorum vel etiam ab eis delegatorum quorumcumque sententias et decreta, aut alias fori ecclesiastici iudicium eludentes, ad cancellarias et alias curias saeculares recurrunt; et ab illis prohibitiones et mandata etiam poenalia Ordinariis et delegatis praedictis decerni, et contra illos exequi procurant; eos quoque qui haec decernunt et exequuntur, seu dant auxilium, consilium, patrocinium et favorem in eisdem;

§ 17. Quive iurisdictiones, seu fructus, redditus et proventus ad nos et Sedem Apostolicam et quascumque ecclesiasticas personas ratione ecclesiarum, monasteriorum et aliorum beneficiorum ecclesiasticorum pertinentes usurpant, vel etiam quavis occasione vel causa sine Romani Pontificis vel aliorum ad id legitimam facultatem habentium expressa licentia sequestrant;

§ 18. Quive collectas, decimas, talleas, praestantias et alia onera clericis, praelatis et aliis personis ecclesiasticis, ac eorum et ecclesiarum, monasteriorum et aliorum beneficiorum ecclesiasticorum bonis, illorumque fructibus, redditibus et proventibus huiusmodi absque simili Romani Pontificis speciali et expressa licentia imponunt et diversis etiam exquisitis modis exigunt, aut sic imposita, etiam a sponte dantibus et concedentibus, recipiunt; necnon qui, per se vel

Auxilium praestantes usurpantibus Sedis Apostolicae vel ecclesiarum iurisdictionem.

Item talleas imponentes ecclesiasticis.

alios, directe vel indirecte, praedicta facere, exequi vel procurare, aut in eisdem auxilium, consilium vel favorem praestare non verentur, cuiuscumque sint praecminentiae, dignitatis, ordinis, conditionis aut status, etiamsi imperiali aut regali praefulgeant dignitate, seu principes, duces, comites, barones et alii potentatus quicumque etiam regnis, provinciis, civitatibus et terris quobusmodopraesidentes, consilarii et senatores, aut quavis etiam pontificali dignitate insigniti; innovantes decreta super his per sacros canones tam in Lateranensi novissime celebrato quam aliis conciliis generalibus edita, etiam cum censuris et poenis in eis contentis.

Officiales saeculares se interponentes in causis capitalibus contra ecclesiasticas personas.

§ 19. Item excommunicamus et anathematizamus omnes et quoscumque magistratus et iudices, notarios, scribas, exequutores, subexequutores quomodolibet se interponentes in causis capitalibus seu criminalibus contra personas ecclesiasticas, illas processando, banniendo, capiando, seu sententias contra illas proferendo vel exequendo sine speciali, specifica et expressa huius sanctae Sedis Apostolicae licentia, quique huiusmodi licentiam ad personas et casus non expressos extendunt, vel alias illa perperam abutuntur, etiamsi talia committentes fuerint consilarii, senatores, praesidentes, cancellarii, vicecancellarii, aut quovis alio nomine nuncupati.

§ 20. Item excommunicamus et anathematizamus omnes illos, qui, per se seu alios, directe vel indirecte, sub quocumque titulo vel colore invadere, destruere, occupare et detinere praesumpserint, in totum vel in partem, almam Urbem, regnum Siciliae, insulas Sardiniae et Corsicae, terras citra Pharum, Patrimonium beati Petri in Thuscia, ducatum Spoletanum, comitatum Venayssinum, Sabinensem, Marchiae Anconitanae,

Massae Trebariae, Romandiolae, Campaniae et maritimas provincias, illarumque terras et loca, ac terras specialis commissionis Arnulforum, civitatesque nostras Bononiam, Caesenam, Ariminum, Beneventum, Perusium, Avenionem, Civitatem Castellum, Tudertum, Ferrariam, Comaculum, et alias civitates, terras et loca vel iura ad ipsam Romanam Ecclesiam pertinentia, dictaeque Romanae Ecclesiae mediate vel immediate subiecta, necnon supremam iurisdictionem in illis nobis et eidem Romanae Ecclesiae competentem de facto usurpare, perturbare, retinere et vexare variis modis praesumunt; necnon adhaerentes, fautores et defensores eorum, seu illis auxilium, consilium vel favorem quomodolibet praestantes.

§ 21. Volentes praesentes nostros processus, ac omnia et quaecumque his litteris contenta, quousque alii huiusmodi processus a nobis aut Romano Pontifice pro tempore existente fiant aut publicentur, durare, suosque effectus omnino sortiri.

§ 22. Ceterum a praedictis sententiis nullus per alium quam per Romanum Pontificem, nisi in mortis articulo constitutus, nec etiam tunc nisi de stando Ecclesiae mandatis et satisfaciendo cautione praestita, absolvi possit, etiam praetextu quarumvis facultatum et indultorum quibuscumque personis ecclesiasticis, saecularibus et quorumvis Ordinum etiam Mendicantium ac militiarum regularibus, etiam episcopali vel alia maiori dignitate praeditis, ipsisque Ordinibus et eorum monasteriis, conventibus et domibus, ac capitulis, collegiis, confraternitatibus, congregationibus, hospitalibus et locis piis, necnon laicis, etiam imperiali, regali et alia mundana excellentia fulgentibus, per nos et dictam Sedem ac cuiusvis concilii decreta, verbo, litteris, aut alia quacumque scriptura, in genere

Has constitutiones quocumque ligent.

Nemo ab his poenis absolvetur.

vel in specie concessorum et innovatorum, aut concedendorum et innovandorum; quod si forte aliqui contra tenorem praesentium talibus excommunicatione et anathemate laqueatis, vel eorum alicui, absolutionis beneficium impendere de facto praesumpserint, eos excommunicationis sententia innodamus, gravius contra eos spiritualiter et temporaliter, prout expedire noverimus, processuri.

Papas absolutio non comprehendit eos qui a praemissis non destituerint.

§ 23. Declarantes ac protestantes quamcumque absolutionem, etiam solemniter per nos faciendam, praedictos excommunicatos sub praesentibus comprehensos, nisi prius a praemissis cum vero proposito ulterius similia non committendi destiterint, ac, quoad eos, qui contra ecclesiasticam libertatem, ut praefertur, statuta fecerint, nisi prius statuta, ordinationes, constitutiones, pragmaticas et decreta huiusmodi publice revocaverint, et ex archivis seu capitularibus locis aut libris in quibus annotata reperiuntur deleri et cassari, ac nos de revocatione huiusmodi certiores fecerint, eos non comprehendere, nec eis aliter suffragari; quin etiam per huiusmodi absolutionem, aut quoscumque alios actus contrarios, tacitos vel expressos, ac etiam per patientiam et tolerantiam nostram vel successorum nostrorum quantocumque tempore continuatam in praemissis omnibus et singulis ac quibuscumque iuribus Sedis Apostolicae ac S. R. E. undecumque et quandocumque quaesitis vel quaerendis nullatenus praeiudicari posse aut debere.

Derogari contrariis.

§ 24. Non obstantibus privilegiis, indulgentiis, indultis et litteris apostolicis, generalibus vel specialibus, supradictis, vel eorum alicui, seu aliquibus aliis, cuiuscumque Ordinis, status vel conditionis, dignitatis et praeeminentiae fuerint, etiamsi ut praemittitur pontificali, im-

periali, regali, seu quavis ecclesiastica et mundana praefulgeant dignitate, vel eorum regnis, provinciis, civitatibus seu locis a praedicta Sede, ex quavis causa, etiam per viam contractus aut remunerationis, et sub quavis alia forma et tenore, ac cum quibusvis clausulis etiam derogatoriis derogatoriis, concessis, etiam continentibus quod excommunicari, anathematizari vel interdicti non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de privilegiis, indulgentiis et indultis huiusmodi ac de ordinibus, locis et nominibus propriis, cognominibus et dignitatibus eorum mentionem, necnon consuetudinibus etiam immemorabilibus, ac praescriptionibus quantumcumque longissimis, et aliis quibuscumque observantiis, scriptis vel non scriptis, per quae contra hos nostros processus ac sententias quominus includantur in eis se iuvare valeant vel tueri;

§ 25. Quae omnia quoad hoc, eorum omnium tenores, ac si ad verbum, nihil penitus omisso, insererentur, praesentibus pro expressis habentes, penitus tollimus et omnino revocamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Tenores pro insertis habiti.

§ 26. Ut vero praesentes nostri processus ad publicam omnium notitiam facilius deducantur, chartas, seu membranas, processus ipsos continentes, valvis ecclesiae S. Ioannis Lateranensis et basilicae Principis Apostolorum de Urbe appendi faciemus, ut ii, quos processus huiusmodi concernunt, quod ad ipsos non pervenerint, aut quod ipsos ignoraverint, nullam possint excusationem praetendere, aut ignorantiam allegare, cum non sit verisimile id remanere incognitum quod tam patenter omnibus publicatur.

Publicari mandatum Romae.

§ 27. Insuper, ut processus ipsi et praesentes litterae ac omnia et singula

Et n' l'quid.

in eis contenta eo fiant notiora, quo in plerisque civitatibus et locis fuerint publicata, universis et singulis patriarchis, primatibus, archiepiscopis, episcopis et locorum Ordinariis et praelatis ubilibet constitutis per haec scripta committimus, et in virtute sanctae obedientiae districtè praecipiendo mandamus, ut, per se vel per alium vel alios, praesentes litteras, postquam eas receperint, seu earum habuerint notitiam, semel in anno, aut, si expedire viderint, etiam pluries in ecclesiis suis, dum in eis maior populi multitudo ad divina convenit, solemniter publicent, et ad christifidelium mentes reducant, nuncient et declarent.

Quicumque audiant confessiones apud se has litteras habere.

§ 28. Ceterum patriarchae, archiepiscopi, episcopi, alique locorum Ordinarii et ecclesiarum praelati; necnon rectores, ceterique curam animarum exercentes, ac presbyteri saeculares, et quorumvis Ordinum regulares, ad audiendas peccatorum confessiones quavis auctoritate deputati, transumptum praesentium litterarum penes se habeant, easque diligenter legere et percipere studeant¹.

Transumptum huius.

§ 29. Volentes earundem praesentium transumptis, etiam impressis, notarii publici manu subscriptis, et sigillo iudicis ordinarii Romanae Curiae vel alterius personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eandem prorsus fidem in iudicio et extra illud ubique locorum adhibendam fore, quae ipsis praesentibus adhiberetur si essent exhibitae vel ostensae.

Sanctio poenalis.

§ 30. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae excommunicationis, anathematizationis, interdicti, innovationis, innodationis, declarationis, protestationis, sublationis, revocationis, commissionis, mandati et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire;

¹ Vocem studeant addimus ex Cherub. (R. T.).

si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae, apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicae MDCLXXI, VII kalendas aprilis, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 26 martii 1671, pontif. anno I.

Die mense et anno quibus supra, supradicta Bulla affixa fuit ad valvas basilicae apostolorum Ss. Petri et Pauli, S. Ioannis Lateranensis, S. Mariae Maioris, et alia loca solita et consueta Urbis, per me Matthaeum Bertarellum sanctissimi domini nostri Papae cursorem.

Pro domino magistro cursorum

EGIDIUS FELICIUS, cursor.

LXL

Monasteria aliqua pro studiis generalibus fratrum Ordinis sancti Pauli primi eremita in Hungaria, Polonia, Austria, Croatia, et in Suevia, et in Urbe Roma statuit et deputat¹.

Clemens Papa X.

ad perpetuam rei memoriam.

Ex iniuncto nobis divinitus pastoralis sollicitudinis munere, sacrarum bonarumque litterarum studia, praesertim inter christifideles divinis obsequiis sub suavi religionis iugo addictos, opportunis rationibus fovemus et promovemus, ac, ut debitus virtuti honor rependatur, libenter providemus, sicut ad omnipotentis Dei gloriam, religionis decus et incrementum, ac catholicae fidei praesidium et propagationem salubriter expedire in Domino arbitramur.

§ 1. Cum itaque, sicut dilectus filius

¹ Privilegia hisce fratribus a Summis Pontificibus concessa habes in Constitutione *In supremo* Alexandri VII.

procurator generalis Ordinis fratrum sancti Pauli primi eremita nobis nuper exponi fecit, ut sacrarum,isque ancillantium bonarum litterarum studia in eodem Ordine magis in futurum vigeant, et fratres ipsius Ordinis congruis honorum praemiis ad illa amplectenda atque proseguenda alacriores et ferventiores reddantur, ipse procurator generalis opportune a nobis provideri et ut infra indulgeri summopere desideret.

Decernit in rubricis.

§ 2. Nos, eiusdem procuratoris generalis votis hac in re quantum cum Domino possumus favorabiliter annuere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, auctoritate apostolica, tenore praesentium, statuimus et ordinamus ut deputentur pro studiis generalibus dicti Ordinis, in Hungaria monasteria Tallense, Vyheliense; in Polonia Clarimontis, Czesochoviense et Cracoviense S. Stanislai; in Austria Neostadiense; quibus accedat monasterium eiusdem Ordinis in alma Urbe nostra nuper erectum, cum sufficientes redditus et aedificia necessaria arbitrio congregationis venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis propagandae fidei praepositorum habuerit. Lectores idonei et scholares in his constituantur, qui studiis sedulo incumbant ad praescriptum constitutionum dicti Ordinis.

Studio vero ab his bene occupari aliud substituit.

§ 3. Porro, si aliquod ex predictis monasteriis ab haereticis vel a Turcis occupatum fuerit, aut alio casu occur-

rente non potuerint in eo studiorum curricula peragi, dilectus filius modernus seu pro tempore existens superior generalis Ordinis praefati, cum beneplacito memoratae congregationis cardinalium, aliud vicinum substituat.

§ 4. Ut autem eorum, qui studia peregerint, labores debitis honoribus decorentur, praefato moderno et pro tempore existenti superiori generali fratres expressos dicti Ordinis peractis studiis huiusmodi ad magisterii seu doctoratus aliosque gradus scholasticos, dummodo tamen praevio riguroso examine ad id reperti fuerint idonei, per ipsum, vel, si aliquo impedimento detentus fuerit, per alium, seu alios ad hoc idoneos ab ipso delegandos, promovendi, seu promoveri, eisque solita graduum huiusmodi insignia, servatis aliis servandis, conferendi seu conferri faciendi, itaut sic¹ promoti et graduati omnibus et singulis gratiis, praerogativis ac privilegiis fruuntur et gaudeant, quibus gaudent et fruuntur qui in publicis universitatibus ad ipsosmet gradus promoti sunt; facultatem, auctoritate et tenore praefatis, concedimus et impartimur.

§ 5. Praeterea, ut nemo deinceps ad praelaturas et officia dicti Ordinis, videlicet ad generalis, vicegeneralis, diffinitoris, secretarii, procuratoris generalis, provincialis et superioris localis munera, assumi possit, qui non fuerit doctor sacrae theologiae, nisi forte diffinitorium cum aliquo vel aliquibus vitae probatae religionis, iustis de causis, dispensaverit, dicta auctoritate harum serie decernimus. Hoc tamen decretum demum locum habere volumus, cum, iudicio capituli generalis Ordinis praefati, tot numero doctores fuerint, qui possint omnibus officiis religionis sufficere.

Ad doctoratus gradum promoveri posse indulget.

Praelaturas Ordinis nullum nisi doctor obtinere posse decernit.

¹ Male edit. Main. legit sive pro sic (R. T.).

Interim vero, quæ nunc doctores sunt et successu temporis erunt, ceteris præferantur.

Doctores numerum suum statu mandati.

§ 6. Ceterum, ne doctorum numerus nimium augeatur, in proximo capitulo generali eiusdem Ordinis certus eorum numerus stabilietur, quem præterire nefas sit.

Clementis præsentibus.

§ 7. Decernentes præsentibus litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, subque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quancumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab illis respective inviolabiliter observari,

Clementis subleto.

§ 8. Sicque in præmissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariis derogati.

§ 9. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac, quatenus opus sit, dicti Ordinis, eiusque provinciarum et monasteriorum quorumcumque, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores præsentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliâ in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptum fides.

§ 10. Volumus autem ut earundem præsentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo per-

sonae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides habeatur in iudicio et extra, quæ haberetur ipsis præsentibus si forent exhibitæ vel ostensæ.

Datum Romæ, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die III aprilis MDCLXXI, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 3 aprilis 1671, pontif. anno I.

LXII.

Erectio universitatis studii generalis in civitate Urbini¹.

Clemens Papa X,
ad perpetuam rei memoriam.

Eternæ sapientiæ consilio speculatores domus Israel, quæ est sancta Dei Ecclesia, nullo licet meritorum nostrorum suffragio, constituti, excitandis promovendisque bonarum litterarum et laudabilium disciplinarum studiis, quæ catholice fidei divinique cultus propagationi et incremento, ac iustitiæ administrationi, aliisque in publicum commodis magnopere conducibilia sunt, et, depulsâ ignorantie caligine, mentes luce veritatis illustrant, peculiarem pastoralis muneris nostri sollicitudinem propensâ charitate adhibemus, sicut, omnibus maturæ considerationis trutinâ perpensis, ad omnipotentis Dei gloriam ac huius sanctæ Sedis dignitatem, nostrorumque et eiusdem Sedis in temporalibus subditorum decorem, commodum et utilitatem salubriter expedire in Domino arbitramur.

§ 1. Exponi siquidem nobis nuper fecerunt dilecti filii communitas et homines civitatis nostræ Urbinatensis, quod,

¹ Simile erexit studium in civitate Ferrariæ Bonifacius IX, ut videtur est in eius Constitutione *In supremo*, etque deinde privilegia concessit Clemens VIII in Const. *Sanctæ Romanæ*,

Exordium.

Causæ Constitutionis.

cum collegium doctorum eiusdem civitatis ex antiquâ consuetudine publicam in eâ institutionum iuris civilis lectionem haberet, ibique philosophia et sacra theologia a fratribus Ordinis Minorum sancti Francisci Conventualium nuncupatorum publice quoque prælegerentur in utilitatem studiosorum, ut, peractis studiorum curriculis, ad doctoratus lauream provehi valerent, dilectus filius noster Alderanus S. R. E. presbyter cardinalis Cybo nuncupatus tunc temporis in illis partibus Sedis Apostolicæ legatus, probe cognitum perspectumque habens quantum eidem civitati decoris atque utilitatis accedere poterat si instituto ibidem studio huiusmodi, quo parentes eorum liberos studiorum causâ alibi sustentandi onere atque impensâ liberabantur, incrementum atque norma traderetur, lecturas prædictas in aliquot mansiones remotas nec ulli alii usui applicatas palatii pontificii dictæ civitatis insimul redegit, aliasque ordinarias sacrorum canonum et legum civilium, ac aliarum scientiarum, seu facultatum, et præsertim mathematicarum disciplinarum, quæ in eadem civitate antehac eximie floruerunt, lectiones sive cathedras instituit, ut ibidem tam indigenæ quam exteri credita sibi a Domino talenta docendo exercere valerent, et iuventus ad ingenuas artes atque scientias addiscendas atque excolendas ardentiori stimulo incitaretur, huicque studio nonnullos paucos redditus sub vexilliferi pro tempore existentis et sex nobilium prædictæ civitatis superintendentiâ assignavit.

Innocentius X et Alexander VII studio redditus assignant.

§ 2. Ac felicitis recordationis Innocentius Papa X prædecessor noster, cognitâ grandi utilitate quæ inde resultabat, in favorem eiusdem studii quaedam bona stabilia duorum conventuum suppressorum Congregationis monachorum Cae-

lestinorum et Ordinis fratrum servorum B. Mariæ Virginis respective concessit; et subinde recolendæ memoriæ Alexander Papa VII, etiam prædecessor noster, publici pariter commodi consideratione adductus, proventum annuum Sphaeristerii, qui prius ad existentem pro tempore in eisdem partibus Sedis prædictæ legatum spectabat, eidem studio applicavit.

§ 3. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, emolumenta quidem ex præmissis provenientia stipendiis, quæ lectoribus dicti studii annuatim præstantur, sufficiant; si vero studium huiusmodi in universitatem studii generalis, cum privilegiis et indultis ad instar illorum quæ a piæ memoriæ Clemente Papa VIII prædecessore pariter nostro universitati studii generalis civitatis nostræ, tunc suæ, Ferrariensis concessa fuerunt, erigeretur et institueretur, inde numerus studiosorum tam provincialium quam exterorum ibidem excreceret, et non solum dictæ civitatis Urbinatensis, quæ, a mari remota, commercio non admodum floret, sed victualibus abundat, et quieti, quam litterarum studia desiderant, colendæ peropportuna existit, decori et ornamento, sed etiam illius civium et incolarum compendio, utilitati et levamento magnopere consuleretur;

§ 4. Cumque dicti exponentes huiusmodi erectionis et institutionis gratiâ procuraverint ut idem studium ac memoratum doctorum collegium (quod antehac a dicto studio divisum fuit, et, ut asseritur, vigore quarumdam similis recordationis Pii Papæ IV etiam prædecessoris nostri litterarum per similis memoriæ Urbanum Papam VIII præde-

¹ Ita etiam legit edit. Cherub.; an *commodo* legendum videat lector sciens (R. T.).

² Edit. Main. legit *Cum* (R. T.).

Motiva huius Constitutionis.

Petitio.

cessorem pariter nostrum confirmatarum facultate conferendi lauream doctoralem in quibuscumque facultatibus ac creandi equites et legitimandi spurios fruitur, necnon, ex privilegio per piae pariter memoriae Iulium Papam II et dictum Pium praedecessorem concessio, de causis appellationum in secundâ et tertiâ instantiâ, tam civilibus quam criminalibus, ecclesiasticis et profanis, in illo Statu et provinciâ cognoscit) firmâ stabilique unione inter se coniungerentur: nobis propterea ipsi exponentes humiliter supplicari fecerunt ut sibi in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Pontifex erigit studium de quo in rubricâ.

§ 5. Nos igitur, ad constantis fidei et sinceræ devotionis affectum, quem dicti exponentes erga nos et Sedem praedictam gerere comprobantur, paternae dirigentes considerationis intuitum, eorumque votis in praemissis, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere cupientes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quâvis occasione vel causâ latis, si quibus innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censes, huiusmodi supplicationibus inclinati, de nonnullorum dilectorum filiorum Romanae curiae praclatorum super hoc negotio a similis recordationis Clemente Papa IX praedecessore pariter nostro deputatorum consilio, in praefatâ civitate Urbinatensi ex collegio doctorum et studio huiusmodi, sicut praemittitur inter se unitis et coniunctis, unam universitatem studii generalis, in qua sacra theologia, ius canonicum et leges civiles, philosophia, mathematicae aliaeque ingenuae disci-

plinae, scientiae et artes publicae doceantur et praelegantur, et qui, peracto studiorum curriculo, habiles et idonei reperti fuerint, ad baccalaureatus etiam formati, ac magisterii et doctoratus, aliosque gradus scholasticos, servatâ tamen in omnibus formâ et dispositione Viennensis et Tridentini Conciliorum, quibus in aliquo derogare non intendimus, promoveri libere et licite possint et valeant, in omnibus et per omnia prout in aliis studiorum generalium universitatibus per Sedem Apostolicam praedictam erectis fieri solet, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, sine alicuius praeiudicio, perpetuo erigimus et instituimus.

§ 6. Ac ipsi universitati studii generalis sic erectae et institutae, eiusque rectoribus, magistris, doctoribus, lectoribus, scholaribus, officialibus et ministris, aliisque personis quibuscumque pro tempore existentibus, ut omnibus et singulis privilegiis, indultis, libertatibus, immunitatibus, exemptionibus, facultatibus, favoribus, honoribus, praerogativis, praeceminentiis et gratiis quibuscumque, quae tam per praedictum Clementem VIII, quam alios quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros praefatae universitati studii generalis Ferrariensi, eiusque rectori, magistris, doctoribus, lectoribus, scholaribus, officialibus et ministris, aliisque personis respective, etiam per viam communicationis et aliâs quomodolibet et qualitercumque concessa et attributa fuerunt, pari modo, et absque ullâ prorsus differentiâ, uti, frui et gaudere libere et licite valeant, sine ullo tamen praeiudicio exactionum cameralium, circa quas nihil innovatum sit, auctoritate et tenore praedictis itidem perpetuo concedimus et indulgemus.

§ 7. Decernentes easdem praesentes

Officialibus privilegia concedit.

Clausulae praeservativae.

litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, nec sub quibusvis similibus vel dissimilibus erectionum et gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, aliisque contrariis dispositionibus, etiam per nos et successores nostros Romanos Pontifices ac Sedem praedictam quandocumque faciendis, unquam comprehendendi aut comprehensas censi, sed semper ab illis exceptas, et, quoties illae emanaverint, toties in pristinum et validissimum statum restitutas et plenarie reintegratas, ac etiam sub posteriori datâ, per eos ad quos pro tempore spectabit eligendâ, de novo concessas intelligi, ac ab iis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, inviolabiliter observari, et illis respective in omnibus et per omnia plenissime suffragari,

clausula sublaud.

§ 8. Sicque et non aliter in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. praedictae cardinales, etiam de latere legatos, aliosve quoslibet quacumque praeceminentiâ et potestate fungentes et functuros, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariis derogat.

§ 9. Non obstantibus apostolicis, ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus et ordinationibus, necnon, quatenus opus sit, dictae civitatis Urbinatensis, aliisve quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, quibuscumque personis et locis,

sub quibuscumque verborum tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis et insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis, in genere vel in specie, in contrarium praemissorum quomodolibet concessis confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, et formâ in illis traditâ observatâ, exprimerentur et insererentur, praesentibus pro plene et sufficienter expressis et insertis habentes, illis aliâs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die vi aprilis MDCLXXI, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 6 aprilis 1671, pontif. anno I.

LXIII.

Canonizatio S. Rosae de S. Maria, virginis Limanae, Tertii Ordinis sancti Dominici.

**Clemens episcopus,
servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.**

Caelestis paterfamilias, cuius natura bonitas, voluntas potentia, et opus mi-

Exordium.

¹ Istam Sanctam prius sacras promovit ad aras et de eadem officium et missam recitari posse decrevit Clemens IX in Const. *Sanctae Matris*.

sericordia est, ubi ad magnam divinitatis coenam invitatos Iudaeos se ipsos ut indignos eximentes conspexit, ad vias et plateas civitatis accersentem hinc inde alios atque alios convivas servum fidelem transmisit. Verum nec pauperum multitudine, nec debiliū, coecorum aut claudorum copiā, nec his qui longe erant contentus, ad regale epulum, in quo non pauca sed omnia parata erant, et ad caelestem domum implendam, in ultiores gentes destinatum nuncium progredi iussit. Undique ex Asia, Africa et Europa sanctorum virorum atque mulierum cuiuscunque aetatis, conditionis et gradus agmina collecta fuere; sola esuriens languebat America, nec Domini volentis salutem omnium arcani mysterii conscia, nec ministri vocantis voces audire valens; donec venit plenitudo temporis et per ministros fideles sedentium in tenebris et umbrā mortis auribus vox Patris insonuit, illatumque est Evangelium ultra Indiam et Gangem et Aequatorem, et per omnes compitorum angulos famelici quaesiti gentiles, ut in parato convivio pinguium ac medullatorum cum Deo Abraham, Isaac et Iacob in regiā suā recumberent. Tandem, ultra totius antiqui orbis extremos fines, longe lateque usque ad ultimas Atlantici oceani metas, et usque ad extimas occidentalium Indiarum oras, quae maris (quod Pacificum dicitur) sepiunt immensa littora, iterum atque iterum fideli servo (per quem praedicatorum ordo, maximo huius S. R. E. doctore et praedecessore nostro Gregorio testante, significatur, excurrendum fuit, donec ad Peruviam perveniret. In quam, unā cum iis qui regionem illam felici introitu ac successu Deo et S. R. E. subiecerunt, primus ille penetravit Ordo, qui, singulari huius sanctae Sedis Apostolicae privi-

legio, Praedicatorum titulo iamdiu insignitus fuit, et ante alios Peruvianae gentilitati sanctum Jesu Christi Evangelium annuntiavit, primusque ibi salutis erae praedicationis verbum suo sanguine obsignando, universam illam gentem ad coenam Agni providi efficaciter invitavit. Cuius voce, labore et cruore aurifera illa terra exulta, ad exhilarandam universae tam militantis quam triumphantis Ecclesiae coenam, inter ceteros christianae pietatis illius regionis flores, Deo, angelis et hominibus suaveolentem protulit Rosam, totius evangelicae perfectionis exemplar, et primum ex orbe novo in Sanctorum albo reponendum ornamentum. Cum enim ad hoc nata et data fuisset, eam omnium impartitor bonorum spiritu sapientiae et intellectus implevit, adeoque suae charitatis igne inflammavit, ut non tantum odore recrearet, sed etiam fulgore luceret in eā domus Dei parte quae in tenebris latebat, ut quasi stella matutina in medio nebulae, quasi luna plena in diebus nostris, et quasi sol refulgens in perpetuas aeternitates splenderet.

Aequum igitur et summopere rationi consentaneum iudicamus, ut, quam Dominus noster Iesus Christus (cuius vires in terris gerimus) singulariter in dilectissimam a se sponsam assumptam monilibus et coronis suis ornatam demonstrare dignatus est, nos quoque, pro muneris nostri in universā Ecclesiā debito (cui, licet immerito, praesidemus), ut venerandam a Deo praelectam sanctamque colendam apostolicā auctoritate decernamus¹, ut a solis ortu usque ad occasum omnis lingua et omnes populi consteantur quod magnus Dominus in omnibus operibus et laudabilis valde in mirabilibus suis; quoniam etiam in die-

¹ Praeposit. in delenda videtur (R. T.).

² Male edit. Main. legit *decernimus* (R. T.).

bus nostris non defecerunt misericordiae eius super nos, et, licet paterne culpis nostris exigentibus corripiat, non tamen in perpetuum obliviscitur, sed in angustiis nostris multiplici nos electorum et amicorum suorum praesidio custodire non desinit, qui meritorum et suffragiorum suorum patrociniis nos muniant et defendant¹. Utque Christi Domini fideles intelligant quam sit eximium hoc pietatis exemplum, quod in novo orbe in praesentibus calamitatibus et periculis toti illuxit Ecclesiae, illustriora eius charismata, virtutes et gesta ex multis magis, quae contulit illi Dominus, his nostris litteris proponenda duximus, ut eius sanctitas, apostolicae huius cathedrae testimonio comprobata, in universo mundo perpetuo magis illucescat.

Limae Rosa nascitur.

§ 1. Limae, quae est meridionalis Americae in regno Peruviano metropolis, anno a reparatā salute MDLXXXVI, XII kalendas maii, parentibus honestis Gaspare de Floribus et Maria ab Oliva, orta est haec mystica Rosa in vico S. Domini iuxta S. Spiritus aedem, et in ipsa solemnī Pentecostes die, quam rosarum Pascha dicimus, sacro baptismatis fonte purificata, ut pene videantur omnia fuisse infantis huius futurae sanctitatis indicia. Primaevum illi nomen ab aviā Elisabeth fuit, quod postea divinitus, non solum a matre propter caeleste prodigium rosae in facie eius illicb apparentis, sed etiam a Turibio archipraesule Limae dignissimo (non absque caelesti, ut creditur, afflatu) in sacri chrismatis unctione in Rosae nomen commutatum, et a Deiparā Virgine agnomine a Sanctā Mariā auctum fuit, ut hoc etiam testimonio abundantius comprobaretur eximia Sanctorum merita a Deo nomina sortiri.

In infantia constat.

§ 2. Infans saepe visa est humi ia-

¹ Edit. Main. legit *muniat et defendat* (R. T.).

cens fixis ocellis iucunde caelum intueri, quasi iam peregrina in terris, in civem caelestis Hierusalem eloquenti silentio (quo ex tunc praedita erat) adscribi postularet; iamque pupula intelligens meliorem esse patientem viro forti, suavis, lepida et serena semper apparuit, nec unquam vagitibus, aut voce querulā aedium audita est turbare silentium, aversata solum in publicum efferri. Ea fuit in teneris annis constantia, ut diros chirurgi cruciatus in pollice, aure et naribus sine querulā, et capitis poenalem corrosionem, ex impositis ad medicamen pulveribus ortam, sine querulā invicto animo sustineret, ut eius indoles iam ex tunc patientiae nata esse crederetur.

§ 3. Vix quinquennis erat, cum, a Spiritus Sancti unctione interius edocta, virginitatis votum emisit, et ex fratris admonitu vanitatis saeculi conscia facta ipsamet sibi comas ad vivam usque cutem insciā matre praescidit, ne quid funium superesset, quibus adversus devota puritatem aut traheret aut traheretur ad nuptias; insignem illam heroinam Catharinam Senensem aemulata, quam sibi in ipso rationis diluculo in sanctitatis exemplar et magisterium delegerat, quam subinde magistram appellare non destitit. Addidit in praesidium primo alterum perpetuae a carnibus abstinentiae votum, quo cautius obstrictam Deo virginitatem custodiret; optime intelligens sobrietatem docere sapientiam et virtutem, quibus nihil utilius est in vitā hominibus; quapropter ieiunium adhuc parvula sic servavit, ut omni se fructuum esu interdicere, quos sibi donatos mox aliis largiebatur. In hebdomadarum spatia protrahere inedia; quaeque in puerilibus anniā insignem exercuerat abstinentiam, monialis postea eam sibimet ieiunandi legem indixit,

Virginitatem novol.

quae plane supra naturam esset. Nam integras quadragesimas transigebat sine pane; diem quinis dumtaxat aurei mali granulis in memoriam quinque vulnorum Christi sese reficiebat; septem vero mensium ex Ordinis sui praescripto ieiunium a festo S. Crucis Exaltatae usque ad Pascha sic observabat, ut non nisi ad vesperam exigua panis vilioris bucella, haustuque frigidae aquae sedaret famem. Saepe, ac praecipue sextis feriis, palatum et viscera cruciabat felle veruccino, quod in hunc usum potabile servabat, ut Christi sui in cruce sitiundi gustaret spongiam. Interdum, ut matri videretur lautius obsonare, amarissima granadillae folia, vel alias e sylva extremae amaritudinis herbas, iniectis ad speciem paucis uvarum siccarum acinis, in pulmentum adhibebat. Quando obedientiae vi ad carnis esum cogebatur, duris symptomatibus torqueri visa est, nec quietem primam reparabat, donec ad pristinam abstinentiam laeta redire permitteretur. Sic denique assucta ieiuniis erat, ut eius creberrimis infirmitatibus nullum aliud prodesset medicamentum quam panis et aqua, sic enim divina gratia curat et sanat.

¹ Ipse obediens.

§ 4. Ut loqueretur victorias, mirabilis fuit in Rosa obedientia, tum in sequendis divini sponsi tractibus, quibus eam per arcanas sanctitatis semitas in unguentorum suorum currentem odorem trahebat, tum in durae et rudis matris praeceptis adimplendis, quibus eam ex adverso ad saeculi nugas et vanos corporis ornatus impellebat; in tanta enim oppositorum mandatorum diversitate, arte excelluit plusquam humanā, non aberrando neque ad dexteram neque ad sinistram.

² In summo dolore patientia.

§ 5. Hinc novit in florifero sermo, vera illia Hierusalem, iussa illud capiti imponere, celare acum tempora figentem,

non solum intuita, sed imitata verum regem Salomonem in diademate quo coronavit eum mater sua. Chirothecarum suaveolentium in manibus obtemperans admisit amictum, e quibus adustionem veram experta, dum eas abiecit, vidit promicare flammam et totum collucere cubiculum. Pellibus ab ipsa genitrice pro reparanda valetudine circumligatis summe cruciata, silens et patiens sustinuit, vitam potius quam obedientiam perdere parata; in omnibus enim et per omnia a confessarii, parentum et maiorum nutibus pendens, mundi et sui victrix etiam in minimis omnes obtemperantium palmas obtinuit: et, quod magis mirandum est, etiam vitam sancta, in coenobio S. Catharinae, Luciae praefectae illius obedientiam praestitit.

§ 6. Sciens etiam Deo, parentibus et magistris nunquam reddi aequale, eximiiis prosequuta est genitores reverentia, pietate et charitate, labore manuum eorum inopiam levem reddebat, prudens et providens in removendo quicquid eis ingratum aut inquietum esse posset, in pacandis contentionibus et sedandis animis mirifice discreta. Infirmae eorum valetudini semper prompte et provide assistens et ministrans visa fuit. Ad hoc per singulas noctes in operibus elaborandis vigilias protrahebat ad instar fortis illius mulieris, quae de nocte surrexit, deditque praedam domesticis suis; debilis enim, languens et saepe aegrotans, ac orationibus et aliis exercitiis detenta, aliarum artificum opera et celeritate et perfectione quamlonge superabat. Nec praetereundum quod in hac pietate erga parentes cursum vitae suae feliciter clausit; matrem enim praevidens pro sui obitu adventu summo moerore afficiendam, sponsum suum enixe preccata, tan-

³ Erga parentes reverentia.

¹ Coniunct. et hinc adiacimus (R. T.).

tam divinarum consolationum sensibilem affluentiam ei obtinuit, ut postmodum iureiurando deposuerit se in tam dilectae filiae praematura morte expertam fuisse cor suum nimis angustum et incapax ad caelestia illa gaudia capessenda.

⁴ Humilitas.

§ 7. Humilis virgo sibi videbatur nil agere aut pati in sponsi famulatu, seipsam redarguebat supinae ignaviae, vocebatur se indignam communi aëre, mirabatur se vivam terrae hiatu nondum absorberi, ad pedes confessariorum lachrymis plena singultiebat, minimos quosque defectus ita exaggerans quasi atrocissimorum scelerum cumulatim reat foret, publicas urbis aut regionis calamitates suis imputabat demeritis, aegritudines ereberrimas et acutissimas acceptabat et amabat ceu vindices ac iusta supplicia suae in Deum perpetuae ingratitude, provocabat in se omnia mundi elementa ad vindicias iniuriarum quas eorum Creatori a se illatas querebatur, credebat firmiter, et ita ab omnibus credi satagebat, omnium se creaturarum esse abiectissimam et pestilentissimam, naevum execrabilem infelicis saeculi, Orbis maculam, humani generis ultimum carcinoma. Hinc, si deprehenderet de virtutibus se tantillum commendari, cruciabatur misera, expallescebat, diffundebat lachrymis, dehiscerebat illico se mergens in abyssum humilitatis. Accidit quod e vicino aedium conclavi obiter audiret personas graves de Rosae tamquam absentis mirabili vita honorifice ac secreto confabulantes; expavit et adtremit exanguis virgo, angore, fletu et moerore distabit, ac, seipsam durissime obiurgans, ter, quater illis pugnum aculeatae capitis sui coronae, fluxerunt sub velo sanguinis rivi, ut acrimonia doloris ingrattissimum alienae laudis obtunderet au-

ditum. Familiaribus suis ingenue profitebatur humilis Rosa plectendis suis criminibus haud sufficere communem gehennae rogam, alium sibi debere singularem infernum, ac veteri profundiore longeque deteriore.

§ 8. Ducebatur inter haec virtutum exercitia a Sponso tam ad exteriorum corporis quam ad intimam spiritus solitudinem, ut ibi loqueretur ad cor eius; obsistentibus ex diverso importunis genitricis conatibus, quibus eam ad connubia terrae parare satagebat, ad quae non solum verbis durioribus, sed etiam verberibus impellebatur. Sed vicit invictus Rosae animus; prius enim Cantae, ubi cum suis morabatur, per quadriennium semel tantum a matre iussa domo exivit; post, exemplo suae magistrae, rigidior inedia vultus venustatem imminuere, veste humili et despecta corporis agilitatem celare, hominumque prospectum quoad poterat declinare curavit. His sanctis artibus spes omnes nuptiarum elusit, non tamen quancumque pugnam evasit. In statu enim vitae deligendo diu multumque luctandum fuit. Tandem obtinuit vigesimo aetatis anno, ut, consentiente matre, cooptaretur palam in filiam sancti Dominici, assumpto S. Catharinae Senensis habitu, quo candent sorores Tertii Ordinis, vulgo de Poenitentia. Eam namque severioris S. Clarae primae virginis monasterii Limensis in foundationis sodalem habere totis viribus conabantur. Sanctimoniales postmodum sancti doctoris Ecclesiae Augustini illam iam domo ad hoc egressam praestolabantur sacro hoc amictu, et nec frustra, ni ante aram Beatissimae Virginis SS. Rosarii immobilem vis divina tamdiu detinuisset, quoad coeptum itineris propositum retractaret. Unde, caelitus admonita Ordinem Prae-

⁵ Habitu sancti Dominici suscepit.

¹ Edit. Cherub. hic addit *instituti* (R. T.).

² Legerem *primo pro primae* (R. T.).

³ Male edit. Main. legit *conclavis* (R. T.).

dicatorum esse in sancta Ecclesia paradisum voluptatis divinae, in quo ipsa velut rosa caelestis ceteris ibi filiorum et rosarum vernantibus plantis socianda et inserenda erat, quod postea ex intimis praecordiis optans petebat; et voti compos facta ante praedictam sibi summe gratissimam SS. Rosarii aram, Alphonso Velasquez eiusdem Ordinis tunc a confessionibus ipsius virginis dante, anno Domini sexto supra millesimum et sexcentimum in clarâ sancti Laurentii celebritate habitum suscepit. Verum nec adhuc integra pax; suadebat enim postea quaestor Gundisalvus, vir optimus, qui apud virginem Rosam sibi concreditam auctoritate et domestico imperio plurimum valebat, reformatam exalceatarum virginum sacri Carmeli regulam in clauso coenobio potius subire, quam inter postremas S. Dominici tertiarias extra septa monasterii militare; se non tantum protectione, sed et operâ et opibus, adiumento futurum pollicebatur. Theologorum scrutiniis in hac causâ anceps sententia stetit, donec ipsa caelitus roborata constantissime status religiosi delectum non humanae sed divinae inspirationis opus esse demonstravit, sibi que vivendum usque ad extremum spiritum sub sanctae Catharinae Senensis magisteriô, et tandem futurum tempus, quo ibi Limae exurgeret huius nominis et instituti monasterium: quod prophético spiritu pronunciatum fuisse, eventus ipse postea comprobavit. His omnibus superatis, eo gravior, quo intimior, adhuc difficultas emersit. Importune enim se ingerebat in humillimâ sui cognitione molesta cogitatio, quod ipsa, peccatis sordida, illo niveo et sacro amictu nimis esset indigna. Nec destitit pugna, donec ante ipsam SS. Rosarii aram in placidissimâ extasi rapta, et pallens et rubens, ac splendoribus fulgida appa-

rens, et post sensibus reddita, in iubilum grati animi obtentae victoriae erupit. Tanta molis erat pacifice seraphicae suae magistrae habitu et instituto potiri, quam postea sic adamussim expressit, ut non solum ab exteris altera Senensis Catharina, non sine magno humillimae virginis angore animi, diceretur, sed et ipsi confessario in lineamentis, gestu et vultu sic in illam mirabili divini amoris metamorphosi commutata appareret, ut iam non similis, sed eadem prorsus esse videretur.

§ 9. Oraculum illud divinum, *Sponsabo te mihi in fide*, etiam cum hac cunctâ et electâ Dei eximio privilegio impletum fuisse dignoscitur, ad quod eam per mirabiles favores evehere dignatus est. Singularis fuit quo speciosus formâ prae filiis hominum habitu marmorum caedendorum peritissimi artificis festinus et amans in somnis apparuit, ut virginem illic sponsam quaesiturus; ubi Rosa in tanti connubii foedus consensit, arduos ei caedendorum marmorum labores imposuit, et brevem terminum ad perficiendum opus, dum peregre rediret, indixit. Erubuit virgo in sponsi reditu omnino impar suis viribus opificium adhuc infectum inveniri; cui dolenti reseravit¹ ille amplam lapidariam officinam, in qua innumerae electae virgines caedendis et poliendis marmoribus viriliter insudabant; sponsas esse ex nuptiali veste et fulgore deprehendit, suarum lacrymarum stillicidiis saxa ad incisionem emollientes; et unâ cum illis consimili veste circumamicta novit se ad tanti sponsaliti gradum per ardua praeparari. His igitur, et eo virginali candore nitens ut nunquam nec venialis impuritatis macula eam aspersam fuisse omnes eius a confessionibus iurati testes probaverint,

¹ Male edit. Main. legit *reservavit* pro *reseravit* (R. T.).

Joannis Rosam
apparet.

apertius ad mysterium ventum est. Dominica erat Palmarum, cum in ipso Rosarii sacello in sui nihili abyssu demersam sic allatus est: *Rosa cordis mei, tu mihi sponsa esto*. Contremuit virgo ad dulces tam divini sponsi voces, et simul audivit gratulantem sibi Deiparam et dicentem: *En Rosa, quali te dignatur honore meus hic filius*. Inaestimabiles divini amoris thesauri et connubialia tanti sponsi maxima in Rosa munera tam largiter depluerunt, ut ad ea imposterum occultanda humilioribus adhuc exercitiis continuo vacando, et de se abiectissime sentiendo, ac in omnibus sui contemptum sibi comparandum esse cognoverit, et reipsâ opere compleverit.

Mira fortitudi-
ne se flagris
cedit.

§ 10. His donis aucta et charismatibus cumulata, ferventius virgo ista accinxit adhuc arctius fortitudo lumbos suos et roboravit brachium suum. Deficientibus enim ad suae fidei martyrium tyrannis et tortoribus, se ipsâ fortior, utriusque in se explevit ministerium. Saxa enim et cruces, quibus parvula, usus flagellorum ignara, a Marianna ancillâ suarum mortificationum fere solâ conscia ad orationem vel ad hortum pergens onerabatur, in ferreas catenas commutavit, quas aptavit in flagra, quibus, ad S. Dominici exemplum, singulis noctibus, usque ad rivulorum sanguinis copiosam effusionem, vel pro aerumnis sanctae Ecclesiae, vel pro periclitantis regni aut urbis Limensis necessitatibus, vel pro compensandis peccatorum iniuriis, vel pro expiandis defunctorum animabus, vel ad impetranda divina subsidia in extremo agone constitutis, cruentam se Deo victimam ad eius iustam iram avertendam offerebat, horrescentibus quandoque domesticis ad tam diros catenarum ictus; quarum usu ei¹ interdicto, earum unâ sic triplicato ductu lumbos latenter diu prae-

¹ Pessime edit. Main. legit *in pro et* (R. T.).

cinxit, ut nunquam nisi maximorum cruciatuum ischiadis vi apparere potuerit, quae postea nonnisi interveniente miraculo soluta fuit, cuius annulos post virginis obitum miram et peregrinam suaveolentiam spirare compertum est. Ne qua vero pars innocentis corpusculi vacaret a supplicio, poenalibus vinculis brachia et lacertos torquebat, urticarumque manipulis ac minutulis sentibus pectus, axillas ac latera arctabat, ut suo Lilio inter spinas constituto omnino configuraretur haec Rosa. Cilicii postea a collo infra genua protendentis asperitatem acubus permixtis auxit, quo compluribus annis usa est, donec, ob frequentem sanguinis vomitum, exuere iussa fuit. Cuius supplicii iacturam aliâ veste, minori valetudinis damno, sed non leviori molestiâ, compensavit; sub eâ enim poena erat ei quicumque motus. Solae plantae ab his doloribus vacabant, quas tamen, aut saxorum collisione, aut fornacis adustione, a cruciatibus immunes esse non sinebat. Et quod fere singulare est, in divinarum consolationum affluentia¹, quibus solet sanctitas etiam in terris abundare et piorum caro in Deum vivum iucundatur et exultat, ab eis corpus suum alienum et ieiunum esse cogebat.

§ 11. Memor ulterius non decere sub capite spinoso membrum delicatum inveniri, compuncta obtutu piaë imaginis muto praeconio dicentis: *Eccce homo*, primam coronam capiti suo ex stamno peracutis claviculis infixit, et per aliquot annos non sine vulneribus cinxit; cui in maioribus annis successit secunda nonaginta et novem aculeis armata, quam in dies diversinode semper magis poenalem, arte familiaribus occultâ, reddebat, eamque nonnisi cum vitâ dimisit. Neque enim videbatur ei seraphicae magistrae plene induisse habitum, nisi

¹ Edit. Main. legit *affluentiam* (R. T.).

Corona qua
daemones sug-
gestiones fugat.

et spineam illius assumpsisset coronam. Huius diadematis triplici iactu, in SS. Triadis reverentiam, daemonum suggestiones illico fugare consueverat, satis instructa tales spinas non violare, sed vallare has rosas. Strati sui duritiem eam esse voluit, quae somnum magis abigeret, quam conciliaret; itaut dormiturae idem esset lectulus et equuleus, cervical aut impolitus truncus, aut lapides in hunc usum absconditi; quod cubile praeacutis postea tegularum fragmentis, testarumque fractarum triquetris sic implevit, ut singularum pars mucronata obverteretur corpori; nec ante se ad somnum componebat, quam fellis haustu fauces amaricasset. Sic floridus erat huius sponsae lectulus, et sponso divino adeo gratus, ut eam quandoque propter haec plene exanimem visibiliter apparens consolatus fuerit, proponendo ei duriores et angustiores suum lectulum Calvariae. His artibus somnum suum intra duarum horarum angustias coercuit, et quandoque etiam minus spatii importuno exactori concessit. Diurnum enim nocturnumque tempus sic distribuebat, ut ex utroque duodecim integras horas orationi seponeret, alias decem labori manuum quo parentes sustentaret, impendebat, reliquas duas brevi quieti somnoque deputabat. Adversus cuius insidias clavum parieti infixerat, cui capillitium, quod ad tegendam coronam reservarat, strictissime implicabat, eoque tormento somnolentiam fugans, ad preces recitandas vigilias accrescere consueverat.

Solitudinem
quaerit.

§ 12. Emulata sanctorum anachoretarum secessus qui in eremi solitudine Christum Dominum receperunt, adhuc infans solitarios domi angulos quaerebat, puellarum nugas fugiens, ut sola cum Deo suo delitesceret. Grandiuscula ex umbrosis arborum ramis oratoriolum

cum altariolo construxit, ad illudque, a mensa et a lectulo surgens, ut ad orandi asylum properabat. Proverbium erat: *Hortum adeas, si Rosulam quaeris*. Domi in cubiculo sola in oratione pernoctabat. Exitus e domo, poenis etiam sibi, vel in pede saxo, vel in oculis mordacissimo pipere indico, inflictis, vitabat, tolerabilius iudicans excaecari, quam vanitates saeculi prospicere. Pro arctiori recessu, non sine magna lucta, et praevio mirabili ostento Deiparae et pueri Iesu, in sanctissimi Rosarii sacello, tandem obtinuit a matre in extremo horti angulo cellulam quinque pedum longitudinis et quatuor latitudinis, ubi non solum manuum labori, sed potissimum collectioni spiritus et contemplandi studio vacaret, tantum ibi solum inesse spatii gaudens, quantum sibi et sponso caelesti sufficeret. In hac felici eremo ascensiones in corde suo disponebat, et supra se elevata, videbatur potius extra corpus, quam in corpore degere. Sub specie stellae probatae perfectionis matronae in visu apparuit; civitati enim Regum, qualis dicitur Lima, suum debebatur sydus, quod ad Christum Dominum regem regum dux esset. Divinitus prospectum fuit ut ibi residens complures distantes missas audiret videretque, non secus ac si corpore praesens fuisset. Innumeri culices hanc anachoreticam cellulam intrabant, nec tamen vel unus fuit qui eam morderet aut attingeret, esto etiam religiosas personas accedentes hostiliter invaderent. Huiusmodi bestiolas ad Dei laudes pro suo modulo personandas sic incitabat et mirabiliter regebat, ut Rosa prope attigisse imperium statui innocentiae reservatum, et in ea solitudine velut in paradiso morari crederetur. In huius tugurioli recessu cum sola erat, aut a nemine se observari putabat, tenerius

1 Praeposit. ad addimus ex Cherub. (R. T.).

simul ac liberius prosa, versu, colloquiis et cantu in solemnia quaeque¹ seraphici amoris laudes erumpebat eo fervore et impetu ut audientium corda ad charitatem et compunctionem ignara commoveret. Ex ipsa divini amoris ignita pharetra iaculatorias collegerat in formam precatiunculas, quae legentibus placere et multis usu profuerunt. His interpellebat verum Deum et sponsum animae suae, laetitiam cordis sui, ac benignissimum Iesum amore illo perfectissimo, quo simul universi cives empyrei eum diligunt, se prosequi et consumi toto corde protestabatur. Adventante huius sui dilecti in Bethlehem Natali, cum eum parvulum et nudum cum inope matre contemplaretur, piorum operum singulari ac pretiosa consutura dignas amore infantulo vestes pluries praeparabat; indusioli enim panniculorum temporis, quo delituerat, stragulae, fasciae, simbriarum et limborum ac crepundiarum loco, substituerat rosaria, stationes ad sanctissimam Eucharistiam, ieiunia, coronas Domini, orationes dominicas, salutationes angelicas, symboli apostolici recitationes, et plurium aliarum precum, flagellationes, lacrymas, interventus missarum, et sanctissimae communionis sumptiones, quae omnia frequentissime repetebat. Hisque sancti amoris exercitiis sic animam et cor suum illi sacraverat, ut tota ipsius veluti dilectissima sponsa esset, et nihil sibi reservaret, quod sponsus eius omnino non possideret. In conubiali annulo, quem in tanti sponsi mimosynon cum ipsius infantis Iesu effigie laborari mandaverat, fratri eius, dum in eo delineando incumbit, quamvis tanti mysterii penitus ignaro, pro lemmate divino instinctu illa eadem regis regum sponsalitia verba occurrerunt: *Rosa cordis mei, tu mihi sponsa esto*. Annulus

1 Aptius ed. Cherub h. solemnes quasque (R. T.).

iste eam ab ipso Christo Domino vim supernam obtinuit ut, eum vir probatae virtutis attrectans, eximias divini amoris immissiones, excelsa lumina et insuetos Spiritus Sancti ardores usque ad animae deliquium expertus, fuerit corpore prorsus immobili, nec nisi annulo deposito potuerit surgere liber, qui sensibiliter in captivitate tam sanctae nuptialis laetitiae tenebatur. Quod si tantum in aliena, quantum in ipsa sponsae animae divinae illae nuptiae valuerunt?

§ 13. Habitavit igitur haec amantissima Domini confidenter, et quasi in thalamo tota die morabatur in eo: edocta enim in ipsa infantia interius ab ipso ferventer orare, etiam dormiens deprehensa fuit ore diurnas proferre preces, et cor eius in oratione vigilare. Anno aetatis suae duodecimo elevata fuit ad sublimem illum contemplandi gradum, quem mystica theologia *unitivum* appellat. Inter manuales labores intellectus aciem immobiliter in Deum flegebat, itaut nec in vigiliis, nec in somno mentis eius oculum caelestis sponsi elaberetur praesentia, quae ita² suaviter occupabat interiores animae illius vires, ut, loquendo cum ipso Deo intus, simul etiam alia quaeque necessaria expedite foris pertractaret. Per horas immota ante aras³, nec praetereantes vidit, nec ad repentinos strepitus animum dellexit³. A mane feriae quintae usque ad sabbatum, quandoque etiam usque ad dominicam, sic genibus flexis invariata mansit, ut nec e pavimento surgere potuisse sincere iussa aperuerit. Attributa divina, distributa in numerum centum quinquaginta, per decades, ad exemplum sanctissimi Rosarii, recitando, daemonibus terrori fuisse co-

1 Perperam ed. Main. *quaesita* pro *quae ita* (R. T.).

2 Edit. Main. legit *erat* pro *aras* (R. T.).

3 Edit. Main. legit *deflexit* pro *deflexit* (R. T.).

Dormiendo
orat.

gnovit. Familiares ipsius sermones vni orationis, ut plurimum, continebant. A canorâ aviculâ excitata ad Dei contemplationem tribus ante prandium horis, et in extasim rapta, ab eâ non nisi ad vesperam se explicuit. Ad orationis et praeceptae mentalis exercitium proximos allicere studebat. Confessarios exorabat ut ad eam omni arte poenitentes inducerent, ipsosque divini verbi praecones frequentissime hortabatur ut ad eius studium, veluti ad magnam adversus omnia peccata pharmacopoeam, suos auditores inflammarent, ad¹ piarum meditationum usum populariter inveherent. Parthenici Rosarii recitationem cum annexâ decadatim mysteriorum consideratione, prout² sanctus Dominicus instituerat, singulariter diligebat, eo quod in eâ coalescant mentalis et vocalis simul orationis affectus, petitiones, laudes, gratiarum actiones; et plurimis haec Rosae incitamenta profuisse re ipsâ comperit.

Avia ad laudes Dei provocat.

§ 14. Prope obitum per quadragesimam cum aviculâ mire canorâ, quae sole occiduo ante suum cubiculum advolabat, alternavit Rosa cantica et laudes Dei quotidie per horam integram, tanto ordine, ut, canente aviculâ virgo sileret, et virgine modulante, avicula attentissima³ nec pipiret. Quin et ipsas insensibiles plantas exemplo prorsus singulari ad laudes et ad orationem Dei, eo versiculo prolato, *Benedicite universa germinantia in terrâ Domino*, invitavit, et visibiliter sic inclinavit, ut arborum summitates terram attingerent, ac veluti solemni venerationis ritu Creatorem suum adorarent. Usque adeo verum est quod is, qui adhaeret Domino, unus spiritus est, et ei quoque obediunt omnia.

¹ Edit. Cherub. ac pro ad legit (n. r.).

² Edit. Main legit attentissime (n. r.).

15. Ut probaretur an spiritus eius ex Deo esset, subtili virorum tum doctrinâ tum pietate et spirituum discretionem excellentium examini pluries subiecta fuit, ex quo claruit eius lumina et dona divina fuisse, et ab ipso rationis diluculo nihil ei dulcius occurrisset quam de Deo cogitare et supernis eius beneplacitis inhiare; a duodecimo anno expeditissime introrsum eius animam a Domino cum suis spiritualibus potentiis attractam divinae pulchritudini inhaesisse, ut nullâ re creatâ a charitate Christi unquam separari potuerit; ab infantia ex magno Dei munere faciles ad virtutes propensiones sine passionum tumultu sensisse; a primâ Dei notitiâ repletam fuisse timore Dei et horrore peccati; nullâ re creatâ potuisse recreari; totum suum levamen fuisse sentire Deum in animâ suâ praesentem; acerbius omni iacturâ et gehennâ ipsâ videri ei, si vel ad momentum e conspectu eum perderet. Tunc ex obedientiâ aperuit quod certamen forte dedit illi Deus ut vinceret et sciret quod potentior omnium est sapientia; horrendas enim visiones, pavores et spiritus derelictiones, quas per quindecim annos summâ constantiâ pertulit, enarravit, quae veluti poenales animarum in purgatorio lugentium dilationes et quidem⁴ ipsius inferni typus videbantur. Cum nulla ei spes evadendi affulgebat, tunc patuit inter has derelictiones repente in ipso pristinae unionis meridie, veluti in sponsi brachiis, se deprehendisse restitutam, sensisse quoddam donum inexplicabile, solidum et fundamentale, quo videbatur sibi redita impeccabilis, ut ille qui dicebat: *Quis nos separabit a charitate Christi*. Plerumque etiam post illas tenebras apparuisse ei humanitatem Christi Domini,

Rosae cogitationes.

necnon et sanctissimam Virginem Deiparam. Intellectuales etiam visiones, quibus in se praesentiam Dei experiebatur, per terminos remotionis, eminentiae et causalitatis, aliasque circumstantias explicavit, idque non a libris acceptum, sed Spiritu Sancto interius docente assecutam fuisse mirifice innotuit. Mortificationis etiam et poenitentiae exercitia, et in his non suo, sed confessariorum arbitrato modum constituisse, suarumque virium diffidentiam, fidei ardorem, spei securitatem, divini amoris incendia sic dilucide explicavit, ut sinceram ac tutam esse viam, qua haec electa Dei Virgo incedebat, censors disparatis colloquiis, scrutiniis et censuris unanimi spiritu, voto et sententiâ concluderint.

Arcana theologica explicat.

§ 16. Spiritu Dei agere et agi Rosam, ut Dei filiam, fuit constans opinio omnium, qui¹ tunc Limae perfectionis et sanctimoniae fama celebres erant, eamque dono sapientiae abundare et scientiâ caelitus infusâ gubernari iudicarunt. Difficillimas enim de arcano SS. Trinitatis mysterio, hypostaticâ Verbi divini unione, sanctissimo altaris Sacramento, profundo praedestinationis abisso, naturâ gratiae, ceterasque theologicas quaestiones, sacrarum litterarum professoribus proponentibus, tam sublimibus conceptibus, profundis sententiis, et verbis adeo propriis explicavit, ut laudarent omnes cum Salvatore nostro Patrem omnipotentem Dominum caeli et terrae, quod tanta, sapientibus ac prudentibus abscondita, humillimis parvulis et indoctis revelaret.

Conversatio eius cum Iesu.

§ 17. Conversatio huius virginis magis in caelis quam in terris erat, et ubicumque sanctissimum nomen Iesu legendum occurrisset, tantisper immorabatur; inde enim amoris ignes in corde sentie-

bat, et ipse Iesus saepe amanti Rosae in paginae planitie apparuit, elique suavi obtutu ablandiebatur, ut verbum attentâ lectione talis animae dignissimum, in quo sunt omnes thesauri sapientiae et scientiae Dei. Sic etiam, cum occuparetur in telae consuturâ, pulvillo ipsius saepe quietissime insidebat, et ad cor huius dilectae tacitis nutibus loquebatur, omni-que gestu suum divinum protestabatur amorem. Frequentes et fere quotidianae erant huius sanctae animae deliciae istae; et interdum moram faciente sponso querulis vocibus lamentabatur, donec veniret. Ludens cum eo, cuius guttur suavissimum est, obtinuit vincens curari a doloribus gutturis; perdens vero, iterum doloribus cum patientiâ donata fuit; quae dum matri obediens narraret, visa est vultu angelico radiare. Illi iam languenti et viribus deficienti omni-que humano auxilio destitutae occurrit idem ipse, qui est adiutor in opportunitatibus et tribulatione, et pretioso vulnerati lateris myrothecio eam benigne applicatam ad hauriendam aquam salutis de fontibus Salvatoris illico aegram sanavit. Ab innocentibus virginibus visa est cum ipso Iesu sistere, quandoque etiam deambulare, et secretissima miscere colloquia tali cum maiestate, ut, quocumque pedem fixisset ille, pavimento fulgenti lumine splenderet. Utque talis Rosa nulli alteri plantae adhaereret quam ei qui est flos campi et lilium convallium, invenit basilicum seu ozimum (quem studiosius colebat reservatum ut² plantam regiam ipsi regi saeculorum) siccum et eradicatum; cui, de hoc dolenti, ipse Christus apparens dixit se suis manibus illum eradicasse et proiecisse, ut ipse solus esset eius verus basilicus.

§ 18. Illis ostendit verissimum, quod

Motiva inhaesio.

¹ Male ed. Main. legit quod pro qui (n. r.).

² Edit. Main. legit ac pro ut (n. r.).

⁴ Forsam quidam pro quidem legend. (n. r.).

in ecstasi cuidam dixerat, idest se Rosam gestare in intimo sui divini cordis penetrali, cum sciret vicissim in eius virgineo corculo se solum tranquillissime inhabitare.

B. Maria
etiam Rosam
adstitit.

§ 19. Adstitit etiam saepe Regina caeli ad exteris eius, ita ut ab undecimo aetatis suae anno usque ad extremum non defuerit ei hoc pretiosum familiaritatis contubernium. In Rosariano enim sacello ex sedulo ministerio iuncta cum illa erat ei conversatio, eoque honore hanc suam famulam dignata est, ut cubiculariae ipsi exhiberit ministeria, excitando eam illis vocibus: *Surge ad orationem, filia, surge, nam instat hora*. Illique expectatae se praebebat videndam facie ad faciem, maiestate decoram, et gloriae caelestis paradisum; exclamanti cum altera Elisabeth: *Unde hoc mihi, ut veniat mater Domini ad me*.

Angelus tiliaris saepe Rosam
servit.

§ 20. Misit etiam Dominus angelum suum, qui praecederet Rosam, et visibiliter custodiret, ac introduceret eam in locum, quem illi paraverat. Fuit enim tam domestica fiducia huius virginis cum eo, ut habuerit illum non solum ut amicissimum, sed etiam ut pararium, aut viridarium¹, quotiescumque hora consueta sponsus non apparebat. Deficiens quadam nocte viribus misit eum ad Mariam de Usatigui, ut nuntiaret ei se egere remedio, quod per famulum statim illa transmisit, vidente et agnoscente hoc a filia per obedientiam matre. Ab eodem etiam ab horti cellula, aperiente ipso seras portarum, ad genitricis cubiculum incolumis ducta fuit.

Alii angeli
ministrant.

§ 21. Aliis etiam angelis mandavit Deus de illa: astiterunt enim propter eius preces cuidam religioso in periculoso itinere, donec iste in deterius mutatus fuit; cui cum ipsa virgine de hac derelictione conquerenti revelavit mysterium et ar-

¹ Edit. Cherub. habet *veredarium* (R. T.).

cana singularia ipsi soli et Deo nota, et quae a tanta distantia solum ipso Domino aut angelo revelante virgini innotuisse potuerunt.

§ 22. Saepe etiam, ex quo fuit ei a Christo Domino data in magistram sancta Catharina Senensis, haec eam visibiliter conveniebat in terris, praesertim cum eius regulam scrutaretur; adeoque crebra et amica fuit inter has virgines conversatio, ut ex vultu beatae Catharinae in faciem Rosae transierint lumina; itaut et vivens et defuncta per oris lineamenta haec eam omnino repraesentaret; praeter innumeras delicias, favores, officia et virtutes, quibus ab ea ornata et aucta fuit.

Et Catharina
Senensis appa-
ret.

§ 23. Probavit Pater caelestis inter has spiritualis vitae delicias hanc suam electam, ut aurum in fornace, igne tentationum, afflictionum, persecutionum et plurium ac gravium infirmitatum. Luctabatur enim quamfrequentissime cum daemonibus, multisque illorum molestiis vexabatur; ex quibus sub tetra specie molossi unus eam orantem latratu horrissona terrere et rabido morsu per solum illam raptans tentavit discerpere, donec clamavit ad Sponsum: *Ne tradas bestiis animas confitentes tibi*; alius¹ colaphum impegit, quandoque saxum rude in eam libravit, quod solotenus Rosam nec laesam, nec territam prostravit; libros eius spirituales laceravit; sub gigantea mole alias hanc inexpugnabilem feminam tremante cellula corripuit, adeoque contorsit, ut eius ossa comminuta et nervi distracti viderentur; sed invictus virginis animus insaniam huius furentis hostis pluribus horis frustra certantis repressit et irrisit, donec victoriae desperabundus evasit. Ad hortum oratura procedens in angelum lucis transformatum obvium blande habuit hunc anta-

A daemones
vario vexatur.

¹ Ed. Cherub. habet *alias pro alius* (R. T.).

gonistam, quae a nobili frega victoriam mendicavit, cum de castitate certamen esset; arreptaque ferrea catenam acerbissimis ictibus nudas scapulas cruentavit, et inter sanguinis lacrymarumque rivos conquerenti de absentia Sponsi, conspicuus ille ostendit quod, nisi cum ea ipse fuisset, nunquam victoriam reportasset. A primordiis pueritiae, spirituum discretionem obtinuerat, agnoscebatque, docente sua sancta magistrā, quae olim a Christo Domino hauserat, illustrationes a Deo esse cum in animā sequitur humilitas, reverentiae affectus, propriae vilitatis cognitio, ordo et unitas cordis et gaudium in Deo; ex adverso his oppositas impressiones, timorem, divisi cordis confusionem, sui complacentiam et inquietudinem redolere.

A domesticis
persecutiones
patitur.

§ 24. In aerumnis ab infantia fuit, nono enim mense aetatis suae lacte destituta est, cuius defectus nonnisi cibo valde inepto compensari potuit. Vix fari coeperat, cum, propter nominis controversiam, virgis caedebatur ab avia si Rosa, a matre si Elisabeth vocata respondisset. Virginis huius virtutes et mortificationes matri aliud intendenti mera delicta videbantur, quibus castigandis non solum durissima verba, sed persaepe etiam saeva verbera adhibebat, praesertim cum rutilam caesariem deprehensa fuit sibi praescidisse. Nec miliores in eam fuere domestici quando eius virtutes et caelestia dona innotuerunt, vano timore correpti ne, cum magno familiae dedecore, ut de imposturis suspecta, ad sanctae Inquisitionis tribunal raperetur. Accessit in cumulum tribulationis quorundam confessorum incredula vel oscitantia vel ruditas vel inscitia, dum ei conabantur suadere non esse rectum aut tutum illud virtutis iter, vertigine vel alia noxia intemperie laborare, illusiones esse, quas ipsa illustrationes

divinas credebat. Suadenti feminae precibus impetrare a sua seraphica magistrā eripi ab his aerumnis constanter renuit; pudebat enim crucifixi sponsam vel per momentum extra cruces reperiri. A quibus nunquam vacavit; feriatam enim ab exteriori gravior occupabat interior, et cessanti foris persecutioni aegritudinum agmina succedebant.

§ 25. In Canta ex dira nervorum attractione per triennium lecto decubuit cruciatu intenso, gemitu nullo; saepe acutissima eam angina, asthma, permolesca ischias, pleuritis, stomachi, pericardii et intestinorum dolores sine numero, et sine lege frequentes convulsionibus invadebant, medicis ut plurimum stupentibus quomodo in tam arido corpusculo vires essent ad perferenda quae prosternendo cuilibet robustissimo satis fuissent. Rosa, optime penetrante non tam ab intemperie quam a benevola Sponsi manu haec sibi agonalia festa provenire, febres ephimeras, ac etiam res¹ contumaciores, ipsa consuetudine iam pene in iocum verterat. Chiragrae, podagrae et arthritidis morbi frequenter eam occupabant, quos cum invicta constantia toleravit. Haec omnia inter illustiores a Deo sibi collatos favores recensebat. In sublimi enim et singulari mentis elevatione viderat Christum Dominum dividendem lance ex cruce facta gratias et dona ad mensuram poenarum, audivitque dicentem: *Sine pondere afflictionum, ad gratiae cumulos non perveniri; unicum veram scalam paradisi esse crucem, nec praeter eam superesse aliam per quam in caelum ascendatur*.

Inter corporis
dolores con-
stantior oradit.

§ 26. Languens et aestuans divini amoris ignibus in nocte orans visa fuit ab alia virgine magnis luminibus coruscans veluti igniculis per os oculosque

Orantem Ro-
sam radii cir-
cumdant.

¹ Aptius edit. Cherub. reliquas legit (R. T.).

evibratis, protestantibus quantum incendium intus serveret; quod alias pluries ea inscia coram diversis contigisse innotuit. Ceteras virtutes studiose celavit, magnam charitatis flammam tegere non valuit; eius enim colloquia, salutationes et responsa continuo divini amoris memoria condebantur. Singularum creaturarum ordines ad amorem dulcissimi Creatoris gradatim compellebat, tum ignitis vocibus, tum pulsu citharae, quem non didicerat, ut omni ritu, gestu, actuque suo se dilecto ostenderet amantem.

Sane erga
Deum zelus.

§ 27. Eadem vi charitatis acta, ut vera sponsa Domini zelavit honorem; irreverentiam enim ecclesiarum detestabatur, loquentes ibi otiose humiliter et suaviter corripiebat. Domestici cavebant, ne coram ea ineptias proferrent; verebantur enim Rosae adhuc parvulae censorium supercilium; immenso gaudio perfundebatur, quoties Dei honorem insigni aliquo successu promoveri videbat, ut accidit in insigni peccatricis conversione.

Erga proximum.

§ 28. Eodem zelo precibus transtulit in se confessarii sui febrim, ut concionatoris officio in percelebri solemnitate fungeretur, quo convalescente torquebat Rosam febris non sua; nec tamen a sermone abesse voluit, febrilem enim ardorem facile superabat exaestuans divinae gloriae desiderium.

A Christi iconem
vultorem manente compen-
satur.

§ 29. Obsignavit hanc Dei amoris sollicitudinem dilectae suae ipse Christus Dominus hoc insigni miraculo, anno salutis MDCXVII, XVII kalendas maii. Rosa, vehementius amoris divini stimulis excitata, sonore et fervidissime venerabilem Salvatoris effigiem in oratorio quaestoris alloquebatur, cum statim totum vultum imaginis guttulae sudoris operuerunt. Convocati testes arte et doctrina celebres, qui, omnibus serio expensis, censuere supernaturale esse, quod in icone gerebatur. Quatuor horis duravit

pium ostentum, cunctis adstantibus admiratione et sancto horrore stupentibus, cuius sudoris vestigia per aliquot lustra conspicua manserunt. Hoc esse¹ tantummodo indicium quam² enixe cupiat Servator noster ab omnibus redamari, testata est ipsa virgo Rosa, divini conscia secreti, timentibus domesticis, ne impendentis³ divinae ultionis praesagium esset. Sudor ille brachio ipsius Rosae ex confessarii imperio applicitus, quod antea solo collisum sic graviter laesum erat ut chirurgorum iudicio ex ea parte virgo manca mansura esset, sanum et flexibile reddidit, stupente chirurgo, qui pridie censuerat omnem curam esse vanam, cum brachium omnino intractabile appareret.

§ 30. Nondum pueriles annos excesserat, quando eam confessarii spiritu iam grandem agnoscentes, manducandi frequenter panem illum angelorum, qui praebet delicias regibus, facultatem dedere.

Frequenter
Eucharistia re-
creatur.

§ 31. Erat in eius spiritu limpida mundities, nitida innocentiae puritas, ac robustus devotionis calor; et nihilominus, cum tanto immaculatae conscientiae candore, quoties ad divinum epulum accedendum erat, toties summe gemebunda et lacrymis perfusa sacramentalem confessionem praemittebat. Hanc sacerdotes communicaturi totam flammeam et vultum ipsius caelesti et vehementi splendore radiantem conspexere. Quin et presbytero sacram communionem porrecturo videbatur flammescens aperiri clibanus, dum removebat pallium, ut divinam reciperet hostiam, et vim erumpentis repentini ardoris adeo sentiebat pavidus sacerdos, ut saepe manum retraxerit

Puritas et de-
votionis ardor.

¹ Edit. Main. legit *Hunc est pro Hoc esse* (n. t.).

² Edit. Main. legit *indictum. Quam* (n. t.).

³ Edit. Main. legit *impendentibus* (n. t.).

prae subito metu adustionis. Idem experiebatur in se minister sacrificantis, dum ex more scyphum ablutionis ei porrigebat, ut hoc etiam testimonio probaretur hoc esse sacramentum illud quo Deus ipse venit ignem mittere in terram. Iussa aperuit ex virgineâ Dei carne diffundi in animâ suâ mirabilem caelestis agni mansuetudinem, vegetari spiritum suum inusitato robore, instaurari, ac refici vires per quamdam veluti novam transformationem sui spiritus in hoc divinum alimentum, interea clarere in corde suo placidam altioris sphaerae serenitatem, pacem, temperiem, gaudii immensitatem ex arctâ unione cum sponso divino, fruitionis altitudinem et spiritualement saporem verae dulcedinis, quae nullâ prorsus comparatione explicabilia erant. Sacra communione refecta, ieiuna¹ usque ad vesperam, subinde usque in sequentem diem, quandoque per octavam integram² eâ solâ contenta ab omni alio cibo abstinuit. Veneratio eius erga venerabile mysterium fuit adeo eximia, ut semel se accinxerit videntibus aliis ad subeundum martyrium, quod imminere rumor sparserat, defuitque tunc hostiae martyrium, non hostia martyrio. Summo etiam cultu prosequabatur S. Crucis signum ubicumque illud reperisset; ita ut ex plantis horti impressionem illius formaret, quarum una proreginae dono data paulo post exaruit, Rosae reddita post quatuor dies revixit, quod totum virtuti eiusdem S. Crucis virgo tribuit. Erga imagines beatissimae Virginis miro fervebat devotionis affectu, et maxime circa eam quae augustissimam Rosarii reginam exprimit; in cuius sacello habitum sui Ordinis suscipiens, ploranti matri visa fuit blando favore Deiparae in caelum elevari. Fama erat Linæ Ro-

¹ Edit. Cherub. legit *ieiunia* (n. t.).

² Edit. Cherub. addit *protraxit et* (n. t.).

sam impetrare quaecumque apud sanctam illam imaginem postularet. Tranquillitatem cuiusdam communitatis, in qua invaluerat discordia, non sine lacrymis et aliorum admiratione biduo orans obtinuit, plurimisque aliis ibi dignata fuit favoribus, alloquiis et visionibus, quae in examine obtemperans aperuit.

§ 32. Electa ut aptior et dignior ad exornandum simulacrum sanctae Catharinae Senensis, quam ut matrem ex intimis praecordiis colebat, a lacrymis, osculis et alloquiis in eo obsequio non cessabat, et miro modo tantae pecuniae litterulas accepit, quantum ipsa pro veste eius paulo ante optarat. Praedixit praesignatam virgulam, nullâ secunditatis notâ tunc turgidam, in honorem SS. Trinitatis tres flores gariophyllorum producturam, quibus sacram imaginem condecoraret, eo tempore quo tali florum genere regio illa careret, quod frustra diu quaesitum fuerat; et oraculo correspondit eventus, mirantibus et diffidentiae veniam petentibus sodalibus.

§ 33. Adiuvrat eam in hoc munere Euphemia de Pareia, cuius famula Francisca sui infantis nutritia¹ graviter aegrotabat. Rosa apud sanctam Catharinam precante, ista, depulso periculo, ita convaleuit, ut postridie permissa fuerit a medico nutritias infanti quas prohibita fuerat praebere mammillas.

§ 34. Francisca quoque de Montoya ad eadem Sanctâ obtinuit, ut sulphuratum missilium ignium crepitaculum, quod vultum petiit et supercilium impexit, non noceret; esto adhuc resiliens valido ictu alterius feminae vestes laeserit et succenderit.

§ 35. Eadem Rosa anno Domini MDCXVI, mense augusti, cui post processionem delata fuerat imago devestienda, hor-

Catharinam
Senensem mirum
amore et ho-
nore prosequi-
tur.

Cuius inter-
cessionem famu-
lae auxilium
laesam salutem
reddidit.

Et semetipsam
manu acerbiter
laesam salutem
reddidit.

¹ Ed. Main. legit *nutrita* pro *nutritia* (n. t.).

renda arthriti in dexterâ laborabat, quae immâni cruciatu invaserat articulos omnes, itant praedicto operi, prorsus redderetur inutilis. Procubuit ante imaginem sanctae Catharinae in die divi Laurentii, et brevi oratione peractâ, accinxit se operi, mirantibus adstantibus, quaestore ipso vidente manum paulo ante acerbissime laesam, tunc validam et agilem, medico ipso testante evidentiam miraculi; cui beneficio accessit quod exinde nunquam in posterum arthriti manum illam invasit: quod mirum non fuit ipsi Rosae, quae ab ipsâ ceu¹ a matre pene quotidiana ex mutuis consortiis solatia hauriebat.

Salutem animarum zelator.

§ 36. Zelata est etiam pro domo Dei salutem animarum. Ipsâ enim charitate qua verum Christi Domini corpus, mysticum quoque diligebat; quoties ad interiora meridionalis Americae montana oculos vertebat, cruciatur medullitus illacrymans perditioni tot barbarorum, qui inaccessas post nivosa iuga valles populabant. Sic etiam iugis planctus materies ei erant quaecumque aliae infidelium nationes. Viros religiosos, et praesertim sui Ordinis fratres, quotquot aptos noverat, ad gentilium conversionem hortabatur, et per Iesu Christi viscera obsecrabat ut huic se operi accingerent. Unius ex suis confessariis, missioni deputati, animum ad maturandum opus inflammare studuit, et cum eo convenit, ut medietas omnium fructuum quos interea ipsa ex toto bonorum operum exercitio se cumulaturam sperabat, ei adscriberetur, et vicissim ille transcriberet ipsi virgini fructus conversionis animarum quas suâ praedicatione in viam salutis erat attracturus. Hoc animo excogitavit inopem parvulum quasi in filium assumere, quem christianae vitae rudimentis imbueret, et piis

¹ Edit. Main. habet seu pro ceu (R. T.).

elemosynis ad virtutes et sacrarum litterarum plenam instructionem se evecturam sperabat eo pacto, ut is¹ idoneus factus et sacerdotio insignitus ad apostolicas missiones pro conversione gentium properaret; ut, quod per se praestare non poterat, per alium suppleret; quod, nisi immaturâ morte praeventa fuisset, perfecisset. Pro periclitantibus christianis, qui per culpam lethalem a statu divinae amicitiae infelicitate exciderant, nulli lacrymarum sumptui parcebat, et quotidie cruenta sibi vulnera infligebat ut his vere miseris vitae seria emendatio a Deo concederetur. Concionatores ipsos vehementer hortabatur ut flagitiosas animas ab imâ vitiorum charybdî, ne perirent, ad securum poenitentiae litus toto conatu evocarent.

Et intima cordium explorat.

§ 37. Divinitus edocta de pravo desiderio, quo Vincentius nomine iuvenis nobili genere oriundus ad eam fide accesserat, tantâ cum charitate corripuit, ut fateretur se agnoscere Christum Dominum in eâ loquentem; et totus mutatus ab illo qui paulo ante erat, fretus et adiutus precibus eiusdem virginis, juvenilibus desideriis et culpis vafaciens, sanctam vivendi rationem instituit. Prodigium erat, si qua¹ persona quicumque vitio obnoxia Rosam accederet, et melior ab eâ non recederet. Mariam de Mesta, impatienti² ac praecipitis iracundiae pugnaci morbo iam sibimet ipsi ex diuturnâ consuetudine factam intolerabilem, patientiae ac mansuetudinis aphorismis sic instruxit, ut ab illâ emendatior ac mitior visa fuerit; eoque brevi in patientiae gymnasio profecit, ut iam a Deo³ ultro plus ac plus adversitatis postularet. Religiosum cum mortis angoribus trepide ac periculose luctantem,

¹ Perperam ed. Main. eis pro is legit (R. T.).

² Edit. Main. legit quae pro qua (R. T.).

³ Potius lege impatientis (R. T.).

urentibus scrupulis vexatum, sic iuvit promissione suarum precum, et exhortatione ac sponse participationis suarum satisfactionum, ut confestim pavor laetae spei locum cesserit; qui postea, salutaribus sacramentis munitus, ingentis salutis fiducia placidum et serenum spiritum reddidit Creatori; de cuius animâ postea Rosa nunciavit cum eâ feliciter ac benigne agi, iamque illam regioni lucis adscriptam frui perenni Sanctorum felicitatis refrigerio.

Rosae charitas.

§ 38. Ordinavit etiam Dominus in eâ charitatem in corporalibus misericordiae operibus quibus proximos iuvare studuit. Nam inops haec virgo, sibimet necessaria subtrahens, dispersit deditque pauperibus. Ut enim occultae cuiusdam necessitati subveniret, octo dierum alimoniam, solo pane et aquâ contenta, sibi pro egentis subsidio detraxit. Telam, a genitoribus eius pro sui aegritudinum necessitatibus concessam, illico inter duas virgines virtute et genere nobiles, extreme tamen egenas divisit. Dono dedit Montoiae, pauperrimae virgini, alterum ex palliis quae mater possidebat, praedicens ei fore ut aliis novis loco veteris provideretur; quod mirabiliter re ipsâ, ut virgo praenunciaverat, evenit. Divinitus admonita Ioannam de Bobadilia virginem nobilem sed derelictam esse, quam vorax sub mamillâ cancer torquebat, et, tardante remedio, exitium minabatur, domi recipit, menstruum locationis sumptum et medicaminum pretium ei providit, et post aliquot menses integre sanam restituit, hoc unum dolentem quod non posset (obstante fide datâ) virginis beneficium in grati animi obsequium eâ vivente palam referre. Nihil ei iucundius contingere poterat, quam si a matre permetteretur cuiusque conditionis egenas aut morbis afflictas mulieres paternis inferre aedibus

ut illic suis manibus assidue ministraret languentibus; quibus de quacumque re ad victum et medicamen necessaria exacte providere studuit. Inter has mendicas nulla erat tam intolerabilis aspectu aut foetore horribilis, quam Rosa dedignari vel prae nauseâ aversari posset. Omnibus medelam, famulatum et curam afferebat.

Ministrat infirmis.

§ 39. Indignanti matri, propter graveolentiam mucidi putoris a Rosa in vestibus ex curâ infirmæ contractam, respondit: *Christi bonus odor sumus dum ministramus infirmis; charitas delicata non est, nec proximum fastidit.* Invicto animo, vix imitabile suae sanctae magistrae exemplum secuta, in aedibus Isabellae de Mexia nauseam stomachi heroico actu superavit. Noverat Ioannes de Tineo Almanza quaestorem Gundisalmum Rosae precibus et meritis pluries a gravissimis infirmitatibus liberatum. Ille, ex cruciatibus stomachi periculose aegrotans, obtinuit ut virgo ista post auditum Sacrum decenter associata eum inviseret; in cuius vultu maiestatem angelicam intuitus, spem indubiam incolumitatis concepit, statimque omnis dolor evanuit; somnus, qui omnino diffugerat, blande corripuit infirmum; citissime illa abscessit, ut plausum effugeret; iste vero sanus evigilavit. Usque ad bruta animalia clemens Rosae suavitas et tenera se ostendebat et iuvabat commiscratio.

Spes eius in Deo.

§ 40. Tota huius sanctae virginis spes in Deo erat, qui praevenerat eam in benedictionibus dulcedinis. Hinc frequentissime decantabat davidicum illud sanctis patribus et eremicis familiare: *Deus, in adiutorum meum intende, Domine, ad adiuvandam me festina.* Quaesivit saepe horum verborum emphasis, sed nullus unquam profundior ei attulit explicationem eâ, quam ipsa intime Deo

docente in animo conceperat. Interrogata cur unice hunc prae ceteris versiculis amaret, respondit totum solatium seraphicae suae matris eo contineri, et singulas illius syllabas arcano quodam familiaris in Deo confidentiae succo turgere, nec suo palato aliud his propriis verbis sapidius posse occurrere. Caelitus data fuit ei fiducia certitudo assequendi tria maxima munera, aeternam videlicet beatitudinem perpetuam, et nunquam interpolandam Dei amicitiam, et infallibilem ex alto succursum in quibusvis tum necessitatibus tum repentinis periculis. Angebatur quondam innocens haec anima recogitans pavidam formidine praedestinationis suae arcum omni animae tremendum, quam Dominus, ad adiuvandum festinans, sic est affatus: « Filia ego neminem condemnare nisi volentem condemnari; ex nunc tranquillo animo esto ». Alias in mentis excessu adfuit illi parvulus Iesus, purissimae Genitricis ulnis innixus, eamque blande alloquens iussit sparsas per solum rosas in sinuosae vestis laciniam colligere; inde divinus infans unam petita et gratanter accepta, subintulit: « Haec rosa tu es, huius providam curam mihi assumo; tu de reliquis, ut magis volueris, disponito ». His agnovit se teneri in dexteram Salvatoris, velut rosam electam quam non raperet quisquam de manu eius. De reliquis rosis subitaneum sertum contexens tremendo Iesu capiti imposuit, qui virgini arridens, eamque benedicens disparuit. Ceteris rosis indicari novit pias virgines Limenses, quas post suum obitum in novellum sanctae Catharinae Senensis monasterium colligi oportebat. Eadem vi confidentiae in Deum a prima aetate Rosa adversus quascumque mortalis vitae difficultates et incommoda stetit impavida. Cuius fidem, constantiam et nutus visi sunt im-

manes tauri in extremam aliunde rabiem extimulati. revereri; nam, adstupentibus quotquot spectabant, ad invictae virginis conspectum, eminus et repente innocentibus parcere didicerunt. Cum enim esset duodecim annorum in quodam pago obvium habuit ferocissimum taurum illuc ruentem; et, fugam meditantibus his qui cum ea erant, fixis in caelum oculis, dehortata est a fuga. Necdum verba finierat, cum ferox animal terrifico mugitu in alias procul personas impetum fecit, Rosam cum suo comitatu incolumi manente; quae adhuc post periculum paventes socias monuit sperandum firmitus in adiutorium Altissimi, et tunc maxime cum periculi vicinitas omne effugium interclusit¹. Sic et alia vice taurus alter rectam viam in quadrigam, qua Rosa vehebatur cum matre et aliis, cursum libavit; ceteris fugam tentantibus, sola Rosa, oculis in caelum iactis, praedixit taurum usque ad rhedam non praecursurum². Dixit; et respondit eventus, stupentibus universis non tam reditum tauri, quam virginis animum omni metu superiorem, quae in summis periculis caelesti sponso occinebat: *Non timebo mala quoniam tu mecum es*. Minor non erat eius fiducia in sperandis a divina providentia vitae necessariis subsidiis. Defecerat olim in paternis aedibus numerosae familiae panis, nec erat unde emerent. Illa brevi labiorum motu rem Deo commendavit; mox magnam fide arcam panariam aperiens, plenam azymis ac saporosis panibus reperit, testante illorum figuram peregrinam a domestico panificio non prodiisse. Pernecessarium in regionibus illis condimentum, mel domi omnino defuerat; descendit ipsa in nomine Domini, secretissimo instinctu iussa optime sperare de Dei protectione;

¹ Aptius forsam legendum *intercludit* (R. T.).

² Aptius ed. Cherub. legit *percursum* (R. T.).

cuppam invenit usque ad summitatem recenti melle plenam, tota domo stupente, eoque magis, quo novo prodigio mel caelitus datum integris octo mensibus toti familiae sat fuit in usum quotidianum. Infirmabatur Gaspar Flores, virginis genitor, moerens etiam ob quinquaginta librarum debitum, qui¹ prae inopia solvendo² non erat; tristabatur perplexa mater, importunitate creditoris augente angustias; filia templum adit, preces fundit, eique domum redeunti vir plane ignotus occurrit, simulque involutum strophio argenti porrigit, et iubens praesentem parentum necessitatem illo sublevari, statim abcessit. Rosam involucrum explicante, ipsa librarum quinquagena, cuius pater debitor erat, apparuit; quod Gaspari narratum insomnium videbatur, donec filia nummos, uti acceperat, adnumeravit. Haec sunt subsidia quae sponsus divinus parentibus ipsius sub specie caelestis lapicidae huic novellae sponsae inter parafernalia³ et antidota⁴ se ministraturum olim pollicitus erat.

Prophetiae
dono illustris.

§ 41. Testimonio etiam Domini nostri Iesu Christi, quod est spiritus prophetiae, fuit illustris. Nam integro fere decennio ante foundationem, quandoque per symbola et figuras, alias manifeste et in proprio typo, non solum fuit illi divinitus demonstratum monasterium, quod Limae sub sanctae Catharinae Senensis patrocinio numeroso sacrarum virginum collegio dicandum erat, sed etiam primam ibi futuram monialium praefectam et coenobii fundatricem Luciam Gueram a Daga ex vultu agnovit, spiritu suo imbuit, et osculo pacis quodammodo initiavit, dicens ei: *Euge, mater, ingenti suo*

te operi Deus reservavit. Ex virginis spiritu hausit felix matrona divinos sensus, et religiosi status caeleste desiderium; sed obstabant superstes maritus et numerosa familia; quos omnes paulo post Deus ab hac luce evocavit, necnon innumera et potentissima alia foundationis post obitum virginis impedimenta sustulit, duosque animos olim aversos ad favorem pii operis flexit. Quibus sublati, Lucia amplissimis suis facultatibus coenobium fundavit, dotavit, ac denique se ipsam dedit, cum sacro velo nomen sororis Luciae de SS. Trinitate assumens, ac prima novelli sui asceterii praefecturam gessit, religionis spiritum mirifice propagavit, demumque sanctimoniae famam celebris obdormivit in Domino. Ipsa Maria Oliva, Rosae genitrix, quae antea hoc ei vaticinanti filiae acerbè contradixerat, anno Domini mdcxxix post mariti obitum in novello monasterio sexagenaria devote filiabus sancti patris Dominici aggregata fuit, et, assumpto cum habitu nomine Mariae de S. Maria, emissam postmodum professione, optimo fine quievit. In quo etiam promissa sponsi providentia affulsit; carente enim illa dote necessaria, unus ex reservatis ab ipsa fundatrice gratuita receptioni pro dignioribus sed egenis personis locus ei obligit, ceteraque omnia adamussim etiam minima, ut sancta virgo praedixerat, evenerunt. Ioannes Villalobos Societatis Iesu iurata fide testatus est suo se experimento spiritum propheticum in ea deprehendisse, aperiens illi virgine arcum negotium quod aliter ac caelitus innotuisse non poterat. Simillimum quid cum eadem Antonius a Vega eiusdem Societatis vir integerrimus sibi evenisse narravit. Secretam cogitationem, quam nulli unquam aperuerat neque aperitura erat filia quaestoris, accurate ei Rosa recitavit, et saluberrima documenta prae-

¹ Forsan cui pro qui legendum (R. T.).

² Forsan deest vox *par* (R. T.).

³ Edit. Main. legit *parafernalia* (R. T.).

⁴ Edit. Main. legit *antidota* (R. T.).

scripsit. Mariae de Messa uxoris Medori Angelini pictoris consilium, quod occultissime inierant de profectione in Hispanias, commemoravit, summam pecuniarum quam pro arbitratu constituerant dixit ambobus sat esse; mirante muliere et attestante plus a virgine dici non potuisse, si in amborum colloquio tertiam stetisset. Iohanni Miguel Ordinis sancti Dominici Limam revertenti seriatim et exacte narravit ea, quae illi in aliena regione acciderant, quaeque humanitus non potuerant in Rosae notitiam pervenisse; quin et abditissimas suamet conscientiae latebras virgini patuisse evidenter agnovit. Plurima alia huiusmodi ac etiam mirabilia commemorantur huius sponsae Christi vaticinia, quibus omnibus correspondebat eventus, comprobans in eius animam plenitudinem gratiae, non tantum sanctificantis, sed etiam gratis datae et Spiritum Sanctum inhabitare.

Postremum
alibi dicitur vati-
cinatur.

§ 42. Praescia diei, quo ad sponsi thalamum properare ex hac lacrymarum valle debebat, quod matri celare nequivit, quotannis festum divi Bartholomaei apostoli, quod erat terminus suae mortali peregrinationi constitutus, singulari devotionis studio colebat, et in eius pervigilio, suo non contenta ieiunio, aliquos innocentes pueros ut secum ieiunarent adduxit, in eo etiam post eius obitum perseverantes, eo quod sic a Rosa instituti fuissent. Triennio ante discessum gravi morbo decubuit, ut iam extremo funeri matura et deficiens cum a confessario ac domesticis collacrymaretur¹, quem intrepida iussit intempestivum abigere moerorem et certum esse tunc se non morituram; quo dicto innotuit sui transitus terminum divinam reve-

latione compertum habuisse. Quin et quatuor ante obitum mensibus quaestoris Gundisalvi uxori atrocissimos suae extremae infirmitatis dolores futuros narravit, et immanissimum eorum, ardentissimam sitim, instare praenunciavit. Locum etiam integro anno antea eidem matronae praedixerat in eodem cubiculo, in quo mortalitatis debitum persolvit, rogans ne alteri feminae, praeter ipsam et genitricem suam, corpusculum vestiendum et feretro imponendum committeret. Triduo ante suum extremum decubitus cellam hortensem adiit, et cygni more exorsa, modulos decantando commendabat Deo et sancto Dominico genitricem suam, quam desolatam relinquebat. Credidit mater audiens lusus esse metricos, sed kalendis augusti propheticè ea praenunciata fuisse cognovit. Sub noctis enim medium audita fuit misere eiulare, et corpusculo super solum extensa rigentibus membris inventa. Rogata velletne medicum, respondit: *Caecilestem*. Frigidus stagnabat sudor, et in omnibus membris et iuncturis arctabatur doloribus et poenis, quas olim ei sponsus in visione ostenderat futuras multo graviores ceteris omnibus, quas in vita pertulerat. Iussa semel a confessario, alias a matre, enarrare suos dolores, licet omnium fere aegritudinum vim et nomina per experientiam cognovisset, hunc tamen non nisi per similitudines candentis ferri tempora adigentis et pugionis igniti a sinistro latere medullarum corporis transverberantis, in quo crucifixi erat expressio, et candentis galeae caput includentis, explicare non potuit, simulque singulos nervos, iuncturas, ossa ac medullas contundi, resolvi et aruisse dixit, ac denique non habere nomen, nec nosse tormentum, cui eos compararet. Aperuit insuper confessario, frustra medicos in exploranda

¹ Coniunctionem et addimus ex Cherub. (R. T.).

² Male ed. Main. legit *quoad pro quo ad* (R. T.).

³ Quomodo legendum videt lector (R. T.).

huius infirmitatis specie laborare, quam nec pulsus, nec aliud extrinsecum signum indicaret, ac proinde non aliam quam immedicabilis lobi patientia sibi opus esse, ut quoquomodo singulos crucifixi sponsi sui dolores membratim experiretur. Rogavit et obtinuit per aliquot dies solitariam quietem et silentium, ut intimius suos dolores intingeret extremis cruciatibus crucifixi amoris, cui se membratim confixam in cruce sentiebat. Augebantur in dies huiusmodi supplicia, ut mirum fuerit eam, tam potenti, varia et cumulata dolorum caterva, citius deficiendo non succubuisse, sed paulatim resolvebatur, quia gloriosissimum martyrii genus ei erat lente et articulatim mori. Certa enim erat has poenas aeternae gloriae pondus in ipsa operaturas; sciebat hunc esse calicem, quem sponsus biberat, et ipsi ut sponsae miscuerat, ac tamdiu ante ei praemonstraverat; unde constanter et iucunde, velut e manu Christi Domini porrectum, totum exhibuit. Blanda et devotissima cum dilecto miscebat colloquia, tantumque cum domesticis Dominum rogavit, ne dolores eius mentis liberum usum impedirent. Sitis immanissima prae ceteris, ut praedixerat, intime eam cruciabat, nec aquae potus sitiendi dabatur, obsistente medicorum praescripto, unde poenaliter arescenti virgini hoc etiam cum moriente sponso tolerandum superfuit clamare: *Sitio*. Propius accedente acceptabili tempore quo Rosa ista e terris in sponsi paradisum, depositis mortalitatis exuviis, transferenda erat, pluries advocatis confessariis, tenerrimam conscientiam, et semel generaliter de tota vita, exomolegesi purgavit semper cum poenitudinis singultibus et lacrymis, ita ut compuncti audientes mirarentur in saevissimis cruciatibus non flentem, levissimas imperfectiones tam alte deflere. Triduo ante

felicem obitum supplex voce flebili divinum viaticum et extremam petiit unctionem. Delato eucharistico epulo instar coruscantis aurorae gratiose rubuit, et gaudio suo impar in altissimam ecstasim raptam fuit. Sacerdoti tamen sanctissimam Hostiam porrigenti, et de more roganti, apte et expedite respondit. Sic et alacri omnium sensuum officio oleum infirmorum moribunda accepit, quo potius ad triumphum, quam ad agonem sensit se animari. Saepius etiam coram adstantibus voce clara orthodoxae fidei professionem emisit, protestans se, ut vixerat, ita mori sanctae Romanae et universalis Ecclesiae filiam. Sacrum sui Ordinis scapulare, ut proprium suae religiosae militiae vexillum, quo Deipara Virgo nascentem Praedicatorum Ordinem insigniverat, expansum super stragulas videre voluit. Invisente eam priori dominicani coenobii Limae, cui per quinquennium alias¹ suae conscientiae latebras aperuerat, humilibus precibus ab eo obtinuit perlegi formulam exactam, quam² iam moriens veniam a Deo exoraret pro omnibus qui eam quocumque modo in suae vitae decursu laesissent, cuius verba voce sequebatur virgo crucifixum stringens, nec satiari poterat illis tenerrimis vocibus: *Pater ignosce illis*. Anima vere tanto sponso digna, quae, ut esset³ pleno cruciformis, divinum in cruce Agnum pro suis adversariis extreme deprecantem est imitata. A domesticis quaestoris Gundisalvi voce humili et flebili oravit condonari, si qua in re nulli⁴ unquam nocuerat, lacrimantibus omnibus qui eius innocentiam et puritatem experimentis comprobaverant. Oblato chirografo, in quo sepulcrum apud suos religiosos po-

¹ Forsan *alias* legendum (R. T.).

² Videtur legendum *qua* (R. T.).

³ Edit. Main. legit *esse* (R. T.).

⁴ Potius *legerem* *ulli* (R. T.).

stulabat, cum omni animi submissione, nihil minus quam de sui corporis curâ sollicita, subscripsit. Sponsum rogabat, ne cessaret eam exquisitis ardoribus excoquere, donec ei maturesceret in fructum qui eius mensae inferri mereretur. Sub hoc fine vitae crebriora fuere raptuum dulcissima intervalla, in quibus excelsa et iucunda de suavitae Dei, ac laeta de regione aeternitatis libamina praegustasse innotuit. Ultimam utriusque parentis benedictionem summe exoptavit, eamque venerabunda recepit. Sic et a quaestore Gundisalvo eiusque uxore, quos veluti parentes coluerat, benedici voluit. Duobus germanis suis fratribus inter salutaria monumenta parentum curam et reverentiam serio commendavit, ac si diceret unicuique illorum, ad imitationem crucifixi sponsi, *Ecce mater tua*. Ambas etiam quaestoris filias, ob innocentiam ab eâ summe dilectas, ad virtutes et praecipue genitorum amorem et venerationem hortata est, reliquosque domesticos officii ac christianae pietatis admonuit, ut iam non femina, sed apostolus praedicare videretur. A Ioanne de Lorenzana postremo eius confessario parante se in nocte pervigilii S. Bartholomaei ad matutinarum officium accedere, sciens sibi non superesse amplius nisi quatuor horas, supremam benedictionem ex corde efflagitavit, monens eâ ipsâ nocte, ineunte festivitate, se ad festa sempiterna abituram. Quod vultu adeo sereno et laeto protulit, ut appareret vere virgo prudens et sapiens in vestibulo paradisi expectans cum lampade, ut dilectus eius sponsus veniret. Cuius in intimo cordis vocantis vocem sentiens, candelam benedictam nutu petens, crucis signaculo frontem, os et pectus communivit; mandavitque subtrahi cervical, ut capite ad nudum lignum inclinato sentiret in cru-

ce se mori. Spiritum denique suum in manus Patris commendans, fixis in caelum oculis, ut cum sponso intraret pronuncians, *Iesus, Iesus, Iesus mecum sit*, quietissime expiravit. Haec verba quemadmodum illi fuerant in infantia prima orandi formula, ita his ipsis in suae infantilis innocentiae testimonium decedens Limae ad limen supernae patriae evolavit, aetatis suae xxxii, mense quinto vix inchoato.

§ 43. Virgineum Rosae cadaver, cum spirare desiisset, adhuc ex vivido vultu colore et rubentibus labiis respirans credebatur, donec innotuit haud amplius inesse alitum ex applicito ori eius speculo, cuius sicut fuit hic ultimus usus, sic etiam fuit primus. Repentino prodigio omnes invasit arcanus laetitiae sensus, ut mater ipsa aptans cadaver, sicut eis vivens filia obtinuerat, et tota domus hilariter non exequiis defunctae, sed nuptiali gaudio interesse viderentur. Sic etiam extraneis, quoque aderant, intime et secrete inhaesit iucunditatis stimulus. Mendicorum tantummodo Limensium eiulatibus et lacrymis fuit celebratum hoc funus, conquerente egenorum turbâ veram pauperum nutricem et matrem fato acerbissimo immature sibi ereptam fuisse.

§ 44. Visa fuit angelorum numerosa caterva, et ante obitum circa grabatum decumbentis, et post circa feretrum defunctae alternante concentu festive tripudiare. Quaestoris coniux aulam, in qua exposuerant virginis corpus, undique luminoso illapsu caelestis gloriae totam micare conspexit. Sic implebatur quod Christus Dominus futurum esse revelaverat, mortem scilicet Rosae et sepulturam eius fore gloriosam. Devotae feminae sacrorum hymnorum sonoro cantu per vices exultabant, protestantes non naeniis, sed festis ibi locum esse debere.

Rosae mors.

Mortuam omnes laetitia prosequuntur, soli mendicantes lugent.

Splendore circumdant.

Mirabili consensu et occulto instinctu maxima hominum multitudo clarescente iam die implevit quaestoris palatium. Confessarii coram feretro in voces iubilationis et benedictionum eruperunt, testantes cunctis baptismalem gratiam nullâ unquam lethali noxâ ab eâ inter punctam fuisse, sed immaculatam totius vitae innocentiam et virginei candoris infantilem puritatem caelo, ad sequendum Agnum quocumque ierit, intulisse.

Innumera multitudo ad exequias convenit.

§ 45. Ad exequias, vulgatâ iam famâ, innumerabilis utriusque conditionis hominum multitudo convenit, et pia variorum titulorum sodalitia sponte et religiosorum Mendicantium Ordines processere; mox et metropolitanum collegium et regius senatus cum omnibus magistratibus. Sacrum corpus deferebant, in suo honore, ecclesiae cathedralis canonici, succedentibus in hoc munere certatim religionum superioribus. Ad ecclesiae valvas visus est vultus virginis vividior et venustior colore rutilare, ut etiam de hac dictum a Christo Domino appareret: *Non est mortua puella, sed dormit*. Visum est etiam a plurimis simulacrum Deiparae SS. Rosarii luce et splendoribus coruscare. Quo divulgato, plures alii advenientes, prodigium non solum eminus, sed etiam cominus sic se habere conspexerunt. Certatim omnis aetas et sexus coronis, rosariis, et quacumque re devotâ quae ad manus fuisset, sacrum corpus contingere suppliciter conabatur. Resonabat undequaque ecclesia valde ampla continuis vocibus Rosam beatam et sanctam acclamantibus, donec sepulturae pretiosum depositum mandatum fuit. Post quae, crescente devotâ populi frequentia ob eximia curationum beneficia quae in dies crebrescebant, solemniore exequiae celebratae fuerunt, quibus prae rex et maior multitudo interfuit festivis applausibus et publicae lae-

titiae signis, tam incolis quam advenis novae caelorum civi acclamantibus. Paulo post, instantissime postulantibus primatibus civitatis, sacrum illud corpus, in locum celebriorem transferendum, decreto archiepiscopi Limensis extractum, inventum fuit corruptioni non subiactum, et aequae ex eo caelestem illum odorem prodire, quemadmodum quando primo repositum fuit. In hac celebritate nemo erat, quem sub virginei cadaveris praesentia recens gestorum memoria medullitus non compungeret; multis lacrymae devotionis fluebant, nomen ipsum Rosae ab omnibus aperto reverentiae signo recipiebatur. Depositum fuit decentissime corpus a dextera arae maioris; verum, ob copiosam multitudinem offerentium ibi vota, alius locus sacris exuviis collocandis eligendus fuit, videlicet sanctae Catharinae Senensis sacellum. Debeatur enim tam simili filiae sinus seraphicae suae matris ad quietem.

§ 46. Interea Limam pervenere litterae huius sanctae Sedis Apostolicae, ut ex formulâ a Congregatione Rituum praescriptâ examinarentur testes de vitâ et gestis huius ancillae Dei, quod coeptum anno Domini mdcxxx, ob multitudinem testium, qui fuere numero centum octuaginta tres, non potuit absolvi nisi in mense maio anno mdcxxxii. Fuere pro visitatione reliquiarum Rosae de more deputati inspectores, qui apertâ arcâ ligneâ repperunt virgineum corpusculum post quintum decimum expletum ab obitu annum, consumptis indumentis, ossibus integris et adhuc sicca hinc inde carne obductis, quae odorem rosarum exhalabant.

§ 47. Maximis signis ostendere voluit omnipotens Deus, quem sublime gloriae gradum in caelis obtineat Rosa, quorum illa celeberrima et crebra fuere, quae caeli terraeque creationem excedunt,

1 Edit. Main. habet corruptioni subisse (P.T.).

Sanctae corporis tumulum, post quindecim annos incorruptum rosae ostendit.

Rosae immaculatae intercessione plures convertuntur.

conversiones scilicet peccatorum, quae a Deo precibus huius virginis obtentae insignes fuerunt. Ad solum enim virginei corpusculi contactum in feretro quamplurimi repentinis compunctionis stimulis ita fuere perculsi, ut statim elatis vocibus detestati fuerint sua scelera, prorumpentes in lacrymosam criminum confessionem, audiente, spectante et mirante maximam circumstantium turbam. Mater virginis, Maria de Oliva, coram iudicibus recensuit post exequias filiae complures ad se devotas accessisse personas etiam religiosas antea ignotas liberali subsidio suam egestatem sublevantes et profitentes se tributa pendere virgini Rosae, cuius intercessionibus vitae suae optimam mutationem debere sciebant.

Exempla referantur.

§ 48. Bartholomaeus Martinez, quondam huius virginis confessarius, ex certa scientia aperuit in iudicio, quemdam profligatae vitae hominem, longissimam annorum serie sacrilege frequentantem sacramenta, Rosae iam tumultatae precibus commendatum fuisse, et mox illum sensisse divinae gratiae motionem, quae cor eius liquescens generalem totius vitae exomologesim amarissime perfecit, et adeo conscientiam eius timor Domini pervasit, ut postmodum quoscumque defectus tamquam pergrandes excessus eluere festinaret. Constat etiam duas probrosae vitae peccatrices ad Rosae huius odoriferam famam compunctas iugum impuritatis feliciter excussisse et in calle virtutis constanter fixisse pedem.

Una concives sanctiores vitam amplectuntur.

§ 49. Limenses et alii in universa Peruanam regione sacramentalis poenitentiae ministri, communicatis indicibus, generatim stupere de tanta mutatione morum in populo a die qua Rosa in sponsi sui paradiso recepta fuit; nam certatim feminae, abiecto vestium luxu, simplicioris modestiae habitum ubique sumpserunt, regularium claustra cruentis

flagellorum ictibus undique poenitentiam resonabant. Fuitque tam publice notum hoc prodigium, ut in tribunali iureiurando assertum fuerit, a tempore quo Peruvia nostris detecta fuit, nullum unquam ibi claruisse concionatorem, qui tot ac tantis stimulis gentes illas ad virtutem impulerit et tam universalem poenitentiae spiritum et devotionis incendium excitavit, ut Rosa suis aspectibus, contactibus et precibus.

§ 50. Francisco et Alexandro de Coloma germanis fratribus matertera erat Maria de Xuara mulier opulenta, sed animo implacabiliter in cognatos quamvis pauperrimos adverso et implicato, quorum primus alebat suis impensis sex consobrinas et duos consobrinos. Impendebat utrique necessitas proficiscendi et relinquendi parvulos in summa egestate. Franciscus sacerdos erat, Rosae patrocinium implorat, postridie matertera illum accersit, quem toto decem et octo annorum spatio videre abnuerat, consobrinos calamitosos iubet adduci, et advocato notario, rescisso priori inofficioso testamento, gratificato Francisco, instituit parvulos consobrinos ex asse haeredes, et Rosae debitae grates persolvuntur.

Alia conversionum exempla.

§ 51. Ludovica Barba audierat a confessario Rosam vaticinatam fuisse se ascuturam habitum religiosum sancti Dominici, quem ipsa horrescebat; diu parvi fecit dictum virginis, imo adversabatur eventum huius oraculi; tandem caelestis religiosae vitae inspiratio eam invasit, Rosae sepulcrum adiit, ei causam supplex commendat, repente illius cordi ignitum sacri habitus dominicani desiderium immittitur, in numerum sacrarum tertiariarum adscribitur, divinis solatiis repletur, hoc unum dolens quod tamdiu corde obstinato tantam felicitatem respuisset.

Eius vaticinia confirmantur.

§ 52. Ludovica de Mendoza encomia sanctitatis huius virginis nec credere

Incredula sanctitatem Rosae

asserens sanatur.

nec concipere esse vera poterat aut volebat; repentino angore correpta, in manibus et pedibus summe dolens, sensit spiritum suum caligine et pavore concuti, evidenter agnovit ab unica sua incredulitate haec provenire, supplex protestatur se credere et toto corde fateri quod Rosa vere sancta sit, et repente conquievit tempestas, et sensit recedere atroces illos paroxysmos.

Corporum sanationes.

§ 53. Praeter praedicta spiritualia beneficia multa alia et insignia miracula in curandis corporibus patrata narrantur, quibus sanctitas et merita huius virginis satis superque comprobata sunt. Ex processibus enim auctoritate apostolica confectis et formiter a sacra Congregatione Rituum discussis, referente dilecto filio nostro Decio cardinali Azzolino huius causae ponente, non solum constat de fama sanctitatis et virtutibus theologalibus et cardinalibus cum annexis in gradu heroico, sed praeterea ex concludentibus probationibus tamquam rite et recte admissa fuere sequentia miracula:

Morbus immediate curabilis.

§ 54. Maria Sanchez, alias de Iesu, novennis puella, quae, cum sexennis esset, fortuito in terram prolapsa, ita nervis et ossibus offensa fuit, ut, contractis cruribus, eorumque sensu deperdito, omni prorsus standi et ambulandi potentia deperdita, continuo immobilis affixa lectulo per triennium, crescente aetate, magis viribus destituebatur, frustratis omnibus adhibitis naturalibus remediis, eius parentes humili corde voverunt eam in sepulcro praedictae virginis ad obtinendam ei salutem per novenam ponere, et in ultima novennarii die, dum votum persolverant, infantula supra sepulcrum statim in pedes surrexit, cunctis admirantibus, tam expedite deambulans, ac si nunquam huiusmodi laesionem passa fuisset.

Brachium ar-

§ 55. Isabellae Duran apoplexia in pa-

ralysim terminata, brachium exsiccat, omnemque illius usum a quinque circiter; mensibus cruciabiliter ademerat, quod ad inutile pondus et continuo tantummodo dolore gestabatur ab humero praedensis fasciis obvolutum. Applicavit illud corpusculo Rosae iam tumultando, mox fascias explicuit, palam clamitans integerrime se curatam, publiceque in miraculi fidem robuste iactavit brachium gestu, motuque expeditissimo, ac si nunquam languisset.

§ 56. Aethiopi cuidam, servo Didaci de Ayala, ex nervorum attractione et tenaciplica brachium dextrum ac manus a pluribus annis denegabant officium. Itaque ad famam defunctae Rosae cum reliqua turba penetravit in ecclesiam divi Dominici, commendavit se sanctae virginis, exporrexit illico sanatum brachium, illudque in sublime elatum magnis vocibus ostentavit multitudini circumfusae. Qui servum familiariter noverant, accessere propius gratulabundi, nec dignati osculis fatigare manum beneficio Rosae iam patulam et redivivam.

Idem Aethiops experitur.

§ 57. Magdalena Chimisso nobilis Indae (utpote de stirpe regulorum Chincensium) ab umbilico deorsum, corporis attractione, ariditate crurium et pedum, misere per plures languebat annos, et nonnisi in aliorum manibus huc et illuc poterat deferri, omnibus frustra adhibitis medicamentis, in illo deploratae salutis statu cor erexit ad superna, devota se commendavit dictae virginis, et eius vestium allatis particulis tetigit partes laesas, atque in instanti perfectam recuperavit salutem, omnibusque admirantibus, propriis pedibus adiit immediate Praedicatorum ecclesiam, ibique publicas gratias dictae virginis reddidit.

Attractam Rosae vestes saluti reddunt.

§ 58. Maria de Vera dysenteria, febri maligna, dolore stomachi et lethali vomitu per octo dies laborabat. In extremis,

Moribunda statim vires recuperat.

susceptis Ecclesiae sacramentis, se commendavit praedictae Rosae intercessioni, cuius amplexa est imaginem, et statim sana visa est cum totali virium recuperatione, atque e lecto exsiliens, illico altare ornavit, ibique apposuit imaginem, et ob recuperatam sanitatem gratias egit.

Clemens IX primus Rosam ad aras extulit et in Peruviani regni patronam elegit.

§ 59. His igitur et plurimis aliis signis coruscante per orbem Rosae sanctitate, et eius exigentibus meritis, felicitis recordationis Clemens Papa IX praedecessor noster indulsit ut haec Dei serva ubique terrarum Beatae nomine nuncuparetur, et celebrata solemniter ritus eius beatificatione eam civitatis Limae et totius regni Peruviani principalem patronam auctoritate apostolica decrevit et declaravit, eiusque festum ab omnibus illic degentibus de praecepto servari mandavit et eius nomen apponi in martyrologio romano. Nos quoque, videntes eam ubique omnium populorum solemniter plausu devotissime honoratam, huiusmodi patronatum pro omnibus provinciis, regnis, insulis et regionibus terrae firmae totius Americae atque Philippinarum et Indiarum fecimus extensum, formatisque auctoritate apostolica processibus de his quae supervenerant, eorumque validitate approbatam, et percrebescens venerationis et devotionis populorum piis affectibus, novis ostensis et miraculis accedentibus, ex quibus, post maturam discussionem, quatuor admissa fuere, duo scilicet ex processu Suessano, et duo alia ex processu Panormitano:

Nova miracula.

In extremis laborans illico sanitatem recipit.

§ 60. Primum in personam Ioannis Zelli ab imminente morte mirabiliter praeservati. Hunc enim per quatuor menses oppresserat febris hectica tertiae speciei progressa in exquisitum marasmodum cum ulcere pulmonis, tussi marcidum cruorem excreante, ac rosione gutturis pa-

riter ulcerati, quibus accesserat febris putrida et maligna; unde aeger, susceptis Ecclesiae sacramentis, ad extremum vitae fugientis agonem perductus iacuit sine motu; cessavit articularum pulsus et consona trium medicorum voce iam in faucibus mortis haerere conclamabatur: sed, implorato beatae Rosae potenti auxilio, modicum pulveris e sepulchro eiusdem Beatae hausit e cochleari aqua resolutum, et illico salutem cum pristino vigore integerrime recuperavit: alterum in Candida Rosetta, vexilliferi Aloysii de Carvaia Hispani uxore, cui, in praemortui foetus miserabili partu, nimius pro secundarum emissionem conatus per triduum adhibitus una cum illis matricem foras extruserat, quae deinde frigoribus in statu marmoris obdura, nigra, visuque horrida et praegrandis (utpote trium librarum pondere gravis). Molestissimo cruciatu sic permansit foris per octennium, donec Beatae huius (cui impense Candida se commendarat) imagine papyracea ventri applicita, sensit incontinenti aegra matricem in alvum rediisse: unde confestim sana et robusta lecto exsiliit, ac per domum visa est prae gaudio saltitare:

§ 61. Alia itidem bina miracula ex processu Panormitano, videlicet: unum in sanatione mirabili fratris Seraphini Puglisi ex Ordine Beatae Mariae de Monte Carmelo. Vir iste religiosus maligna febre lethaliter exustus, ac decimo septimo suae infirmitatis die omnino derelictus a medicis constanter asseverantibus horam quintam aut sextam noctis proxime insequentis expiraturum, iamque amissa loquelam, et visu luctans cum ultimo agone, mox ut opem beatae Rosae toto corde imploravit, eandem habuit manifeste conspicuam, subitoque valens, incolumis, vegetus cum stupore omnium evasit:

1 Edit. Main. legit *progressu* (R. T.).

A medicis derelictus ope Rosae incolumis evasit.

A mortis agone ad vitam statim revocatur.

§ 62. Novissimum denique in Angela Gibaia, quae duplici febre tertiana continua et maligna cum ingenti capitis ac stomachi dolore flatuumque copia per dies vigintiseptem dire excruciatam, demum a medico palam conclamata properabat ad mortem; perque sex horarum spatium laborans in agone, hortatu matris invocavit opem B. Rosae, oleoque ex lampade coram istius altari pendula desumpto in stomachi regione, collo, pectore peruncta, statim et incontinenti pristinae salutis cum omnimoda fracturum virium reparatione fuit restituta:

Quare ad regem et aliorum supplicationem.

§ 63. Cum igitur iam nihil deesset eorum, quae sacrosanctae functioni canonizationis huius dilectae Christi Domini sponsae Rosae necessaria erant ex sanctorum Patrum auctoritate, sacrorum canonum decretis, et S. R. E. antiqua consuetudine, ac novorum decretorum praescripto, rogantibus carissimis in Christo filiis nostris regina Marianna regente, ac etiam Carolo II itidem Hispaniarum rege, toto Ordine fratrum Praedicatorum sancti Dominici, regno Peruano et omnibus provinciis Americae, accedentibus etiam precibus venerabilium fratrum nostrorum archiepiscoporum et episcoporum regnorum Hispaniae et Indiarum, iustum et debitum esse censuimus ut praedictam Beatam, quam ipse Dominus de die in diem magis clarificat e caelis, nos quoque venerationis officio laudemus et glorificemus in terris. Propterea annuimus ut hodierna die publice in sacrosancta basilica Principis Apostolorum, missae sacro peracto, eius canonizatio haberetur. Eademque die in praedicta sacrosancta Vaticana Basilica, in qua solenni ritu cum eiusdem S. R. E. cardinalibus, patriarchis, archiepiscopis et episcopis, ac dilectis filii Romanae Curiae praelatis, officialibus et familiaribus

nostris, clero saeculari et regulari, ac maxima populi frequentia mane convenimus, repetitis ter pro canonizationis decreto nobis per dilectum filium Ludovicum tituli S. Sabinae cardinalem Portocarrero, post sacros hymnos, litanias, aliasque preces Spiritus Sancti gratia rite implorata,

§ 64. Ad honorem sanctae et individuae Trinitatis, et fidei catholicae exaltationem, auctoritate omnipotentis Dei Patris, Filii et Spiritus Sancti, beatorum Apostolorum, ac nostra, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium, patriarcharum, archiepiscoporum et episcoporum in Romana Curia existentium consilio, unanimi consensu, beatam Rosam de S. Maria Virginem Limanam, de cuius vitae sanctitate, fidei sinceritate, et miraculorum excellentia plene constat, Sanctam esse definimus, ac sanctarum virginum catalogo adscribendam decrevimus, prout praesentium tenore decernimus, definimus et adscribimus, statuentes ab Ecclesia universali quolibet anno die xxx mensis augusti memoriam eius inter Sanctas Virgines recoli debere: In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti, amen.

§ 65. Eadem auctoritate omnibus et singulis vere poenitentibus et confessis, qui annis singulis in die festo ipsius sanctae Rosae ad sepulchrum, in quo eius corpus requiescit, visitandum accesserint, septem annos et totidem quadragenas de iniunctis eis aut aliis quomodolibet debitis poenitentis misericorditer in Domino relaxavimus in forma Ecclesiae consuetam.

§ 66. His peractis, Deum Patrem aeternum, regemque gloriae Christum Dominum Patris sempiternum Filium, et Sanctum Paraclitum Spiritum, unum Deum,

Rosa sanctarum virginum adscribitur.

Ad illius sepulchrum accedentibus indulgentias largitur hic Pontifex.

Oratio poenitentia in honorem sanctae Rosae.

1 Ed. Main. habet *dictum* pro *dilectum* (R. T.).

unumque Dominum, laudibus et confessionibus venerati, sacroque hymno *Te Deum* solemniter decantato, peculiari in honorem sanctae Rosae oratione precati sumus per eiusdem merita, atque ad altare S. Petri apostoli missam celebravimus cum eiusdem Sanctae commemoratione, omnibusque christifidelibus tunc praesentibus plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem concessimus.

Quidem gratiarum actio.

§ 67. Cum omni igitur humilitate pro tam insigni beneficio benedicimus et glorificamus Deum Patrem omnipotentem, cui benedictio, et honor, et gloria, et potestas in saecula saeculorum, assiduis precibus ab eo postulantes, ut per intercessionem electae suae a peccatis nostris faciem avertens misereatur nostri, et respiciat nos quibus ostendit misericordiam suam in medio templi sui, dum novum nobis propugnaculum totius Americae contra antiquas diaboli insidias et infidelitatis errores dedit, et omnibus apud divinam suam maiestatem protectricem et advocatam concessit ad sanctae Ecclesiae tranquillitatem, fidei catholicae incrementum, et infidelium lumen et conversionem.

Transumptum 820.

§ 68. Ceterum, quia difficile foret praesentes nostras litteras ad singula loca, ubi opus esset, deferri, volumus eorum exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo alicuius personae in dignitate ecclesiasticae constitutae munitis, eandem ubique fidem haberi, quae ipsis praesentibus haberetur si essent exhibitae vel ostensae.

Sanctio poenalis.

§ 69. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostri decreti, definitionis, adscriptionis, mandati, statuti, concessionis, relaxationis, elargitionis et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc

attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae, apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicae MDCLXXI, pridie idus aprilis, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die 12 aprilis 1671, pontif. an. 1.

✠ EGO CLEMENS

CATHOLICAE ECCLESIAE EPISCOPUS.

† Ego Franciscus episcopus Ostiensis cardinalis Barberinus, S. R. E. vicecancellarius.

† Ego F. M. episcopus Portuensis cardinalis Brancatius.

†

† Ego Uldericus episcopus Tusculanus cardinalis Carpineus.

†

† Ego Virginus episcopus Albanensis cardinalis Ursinus.

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

† Ego Ioannes Baptista tituli S. Marcelli presbyter cardinalis Spada.

† Ego Franciscus tituli Ss. Quatuor Coronatorum cardinalis Albitius.

† Ego Octavius tituli S. Caeciliae presbyter cardinalis de Aquaviva et Aragonia.

† Ego Carolus tituli S. Prisciae presbyter cardinalis Pius.

† Ego Carolus tituli S. Eusebii presbyter cardinalis Gualterius.

† Ego Flavius tituli S. Mariae de Populo presbyter cardinalis Chisius.

†

†

† Ego Iacobus tituli S. Pancratii presbyter cardinalis Franzonus.

†

† Ego Petrus tituli S. Calixti presbyter cardinalis Vidonus.

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

† Ego Iacobus tituli S. Sixti presbyter cardinalis Rospigliosus.

† Ego Ludovicus tituli S. Sabinae presbyter cardinalis Portocarrerus.

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

†

LXIV.

Canonizatio S. Ludovici Bertrandi Ordinis Praedicatorum¹.

*Clemens episcopus
servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.*

Caeli terraeque Conditor ab ipso mundi exordium usque ad haec nostra tem-

Prooemium.

¹ Nunc primum edita. — Huius Ludovici Clemens IX decrevit posse tuto deveniri ad solemnem canonizationem, sed morte praeventus explere non potuit. Ideo hic Pontifex nedom eiusdem Ludovici, cuius insuper Bullam expedivit, sed et aliorum quatuor, scilicet Rosae

pore, in quibus saeculorum fines devenisse creduntur, nusquam per singulas aetates tamquam per horas distributas operarios in vineam suam mittere destitit, qui, pondus diei et aestus portantes, labore, sudore ac sanguine illam irrigarent, et omnium caelestium virtutum ac aeternae vitae fructibus germinare eam facerent, donec, iuxta divina Scripturarum oracula, ex omnibus gentibus, tribubus, populis et linguis a solis ortu cardine usque ad terrarum limites omnes ad coenam Agni providi congregati, in regno caelesti vinum novissimum biberent, quod Dei sapientia electis suis miscere consuevit. In excolenda Sanctae Crucis vite omni cura potissimum insudarunt in operibus diversi, in virtute uniformes, ut etiam per regna et provincias nostris maioribus antea ignotas ita innotuerit eius virtus ac vigor in totius orbis victoria, ipsiusque de mundi principe triumphus, ut iam tremendum illud cunctis potestatibus nomen, quod est super omne nomen, sibi iam barbaras nationes subegerit, et in nomine Iesu omne genu flectatur, ac omnis lingua consueatur, quia Dominus Iesus in gloria est Dei Patris.

Sancti huius
Ludovici admi-
rabilis vita et
praeclara gesta
nitentem referun-
tur.

§ 1. Plures huiusmodi et strenuos operarios continuata serie catholicae Ecclesiae Praedicatorum Ordo ministrare non destitit, inter quos novissime egregius Dei servus Ludovicus Bertrandus mirifice claruit, qui, ardentissima in ipsum Deum et proximum charitate flagrans, ceterarum virtutum excellentia, prophetiae dono et apostolico ministerio coruscus, omnium linguarum laudibus merito celebratur, cuius pietas et devotio adhuc in ipsa tenera aetate effulsit, quibus et mundi contemptum et religiosi status

dicti Ordinis Praedicatorum, Caietani Thienaei, Francisci Borgiae et Philippi Benitti canonizationem solemniter peregit,

perfectionem iungens, veteranis professoribus admirationi et exemplo fuit. Postmodum ad occidentales Indos evangelicus praedicator missus, plurimos ad Christi fidem adduxit. Apostolicis etiam signis, charismatibus et auctoritate decoratus, et cunctis virtutibus fulgens, inventus est dignus, qui super excelsum candelabrum in sancta Ecclesia collocaretur, ut ceteris, qui in domo Dei sunt, eius radii elucescant. Rationi et aequitati convenit ut praeclarus hic Dei famulus, qui pro eius gloria et animarum salute multos maximosque labores et aerumnas pertulit, cuius nomen Deus ipse gloriosum efficit, a nobis quoque, qui eius vices in terris (licet immeriti) gerimus, honorabilis ubique reddatur. Hunc igitur ut merito in Ecclesia militante populus fidelis et plebs Deo dicata Sanctorum fastis adscribi plenius agnoscat, eius praeclara gesta et eximia virtutum ornamenta tamquam praeclarentia ad imitandum proponenda duximus, ut Christi nomine decorati, gesta sua ad eius exemplum in Dei gloriam conformantes, eum in opportunitatibus et tribulationibus advocatum apud Deum Patrem omnipotentem habere mereantur. Atque ut christifidelium ora promptius in divinis laudibus exultent et pietatis fervor erga tantum Iesu Christi servum magis in dies excitetur, eius admirandam et omni laude dignam in terris peractam vitam in primis exponere et brevi inclusam eloquio patentem reddere decrevimus.

§ 2. Valentiae igitur in Hispania Tarraconensi, ex piis, honestis, catholicisque parentibus Ioanne Ludovico Bertrando et Ioanna Anna Exarch, editus est in lucem Ludovicus Bertandus anno Domini-cae Salutis MDVI, kalendis ianuarii, et ibidem in parochiali S. Stephani ecclesia, eodemque fonte quo olim sanctus Vin-

Nativitas ipsius.

centius Ferrerius in Christo renatus fuerat, baptizatus fuit, ut Sanctum, cui Ludovicus carnali prosapia iunctus erat, communi etiam regenerationis propinquitate attingeret. Infans a parentibus, eidem sancto Vincentio mire devotis, pie honesteque educatus necnon optimis moribus ita imbutus fuit, ut neque in illa tenera aetate defuerint argumenta futurae sanctitatis; vagientis enim ac plorantis lacrymae nulla re sisti certius poterant¹, quam Sanctorum imaginibus eius conspectui oblatis, quarum ad intuitum domi et in templo mirifice gestiebat.

Puer orationi
ac penitentiae
incumbit.

§ 3. Crescente aetate, crevit pariter virtutum amor et erga res divinas pronus affectus. Vix pueritiae limen attingerat, quando notatus fuit crebro ad solitudinem cubiculi sese recipere, ut geniculans prolixae orationi incumbere. Illic Dominum in se loquentem audiens, suimet corpuseculi robustus dormitor evasit; illic, spreto delicati cubilis mollietate, aut humo aut duro in ligno modicum somnum capiebat; illic ieiuniis victuique parvisimo corpus assuescere docuit, ac variis poenitentiae austeritatibus extenuare coepit. Exinde frequentando gymnasio et litterarum studiis addictus, non minus prava consortia, nugae atque illecebras, quam otii laxamenta velut bonarum artium aerugines et virtutum pestes cautissima sedulitate iugiter evitavit.

Actus virtutum in pueritia exoritur.

§ 4. In simplicitate cordis sui quae-sivit Dominum et invenit illum; in ecclesiis enim et maxime Ordinis Praedicatorum saepissime orationi vacans, morabatur; sacris etiam lectionibus divinisque colloquiis mentem reficiens, invenit quem diligebat anima eius; sanctissimae Eucharistiae frequenti, humili et occultae sumptione delectatus, in Dei ac proximi amorem totus exarsit; xeno-

¹ Edit. Main. legit poterat (R. T.).

Bull. Rom. Vol. XVIII.

28

dochia magna charitate visitans, pauperibus tota animi sui demissione inser-viebat.

§ 5. Ut Domini consilium de relinquendis domo, fratribus et parentibus perfectius imple-ret, eremi desiderio clam domo aufugit, sed specioso pietatis titulo revocatus, aliamque fallacis saeculi fugam auspicatus, primo clericalem admisit habitum, mox vero, non sine magna cum domesticis lucta, Ordini S. Dominici nomen dedit in conventu Praedicatorum Valentino, et religionis habitu suscepto, praeclara sancti Vincentii Ferrerii eiusdem familiae celeberrimi alumni vestigia sibi sequenda proposuit. Eius exemplo in omnium virtutum genere proficiens, genitoris querelas et blanditias invicto animo superavit, et tirocinii anno expleto (in quo regularis militiae praeclara dedit indicia), solemniter religiosae professionis vota emisit, postquam multis magnisque virtutum incrementis vitam, quam ad eum usque diem integerrimam egerat, cumulavit. Sacros ordines peracto novitiatu suscepit, et ad sacrum presbyteratus ordinem promotus, paulo post novitiorum magister raro exemplo eligitur; quod munus cum pluribus annis magna cum laude exercuisset, vicarius conventus de Albayda, deinde prior S. Honuphrii fuit designatus demum conventui Valentiae praefuit, in quibus ceteris fratribus non tam praelatione, quam virtute et exemplo semper praeivit.

Eremita desiderio clam domo aufugit, et revocatus Ordinem Praedicatorum ingreditur, relictis domo-
sticiis.

Spiritu orationis clarus.

§ 6. Inter cetera, quibus ad sublimem perfectionis gradum pervenit, summum fuit orationi mentali per quatuor integras horas quotidie vacare, Dominicae Passionis mysteria magno cum fervore et mentis iubilo recolendo. His post meridiem contemplandis Beatissimae Virginis gaudiis dimidiam horam addebat. Sub his caelestium illustrationum com-

mercis persaepe visus est non solum spiritu rapi in ecstasim, sed et corpore a terrâ sublevari et luculentis splendoribus conspicue circumfundi.

Eius devotio
erga SS. su-
charitatem.

§ 7. Erga sanctissimum altaris sacramentum miro ex intimis praecordiis ardore flagrabat, sciens hoc esse pulchrum et optimum electorum frumentum ac vinum germinans virgines. Propterea familiares ad eius sumptionis vel saltem visitationis frequentiam vehementer hortabatur; sacrum missae sacrificium celebraturus, angelicae puritatis candorem aemulari cupiens, quantavis carnis mortificatione et mentis in Deum elevatione esset ornatus, sibi nihilominus nunquam satis paratus videbatur esse. A sacrificando impeditus, sacrâ Eucharistiâ reficiebatur, ut iugiter Christum in se mentem haberet, et in eo ipse quoque assidue maneret.

Humilitas.

§ 8. Ut cum Patre luminum iugis esset conversatio sua, mirâ simplicitate in omnibus semper se gessit, magnâ tamen cum prudentiâ, qua praeditus erat. Humilitati sic addictus fuit, ut in suâ nihili cognitione et vili existimatione perpetuo moraretur. Se omnium in virtutibus minimum, in peccatis maximum praedicans, omnibus subesse satagebat, ab ipsis novitiis de suis defectibus admoneri non solum gaudens, sed etiam saepe imperans, se ipsum perturbantem omnia ac solum ludae proditoris ac daemonum consortio dignum appellans, innumeris aliis se ipsum probris et convitiis onerabat. Summo moerore, cum honorifice aut tractaretur aut exciperetur, afficiebatur, ita ut, procumbens in genua, ne manibus suis oscula figerent, deprecaretur, ac paternitatis titulo prior se honorari inhibuerit.

Alii actus haec
eius humilitatis
referuntur.

§ 9. Si quem laesisse suâ maestitiâ aut aliter timuisset, genuflexus veniam

1 Aptius lege sui (R. T.).

poscebat. Concionatoribus etiam ipsis, quos instruxerat, ministrum se iungebat, nec ullius quamvis ineruditum sermonem despexit. In ipsis favoribus caelestibus et divinis revelationibus mirifice humilitatis spiritum custodivit. Timore iudiciorum Dei percussus, se in infernum demergi sibi ipsi videbatur; cui timorem filialem, a Deo precibus et poenis obtentum, iungens, moestus et pavidus continuo apparebat. Eundem profundae humilitatis spiritum in sibi subditorum cordibus superior existens inferre studuit, dicere solitus religiosum perfectionis cupidum debere spernere se, spernere nullum, spernere mundum, et spernere se spem. In his unumquemque sic proficere debere dicebat, ut quantavis virtute et meritis clarus esset, nunquam tamen de se praesumeret, aut se alicui praeferret.

§ 10. Magis aestuavit charitatis erga Deum incendiis, quam nunquam tribulationum aquae extinguere potuerunt; unde et zelo Dei ardens urebatur, si quid contra Dei praecepta moliri aut videret aut audiret. Quin et sermones eius ut faces ardebant, nihil de saeculi vanitate mixtum continentes, sed vel ad Dei famulatum vel ad poenitentiam et peccatorum detestationem directi erant. Frequens fuit in Sacrae Scripturae sententiis aut Sanctorum gestis enarrandis; magno fervore exaggerans horrendum esse incidere in manus Dei viventis et irati. Hinc plures re ipsâ experti sunt ab eius conversatione novis semper in Dei servitute fervoribus excitatos recessisse.

§ 11. Cum nobilis quidam communem vitiorum obiurgationem ad se singulariter credidisset a beato Ludovico directam, mortem, quam ei comminatus fuerat nisi dicta in suggestu revocaret, viriliter renuenti, stricto in eum sclopo intentat; illico in Crucifixum mirabili

Charitas erga
Deum.

Scolopos qui
agere dicitur in
crucifixum mu-
latus.

transformatione sclopus mutatur, ipso aggressore miraculi vi prostrato ac veniam enixe petente; beatusque Ludovicus, suae humilitati consulens, plus timens laudantem populum quam sclopum, suo socio Christophoro de Mora praecepit, signans in eius pectore crucem, ut prodigium celaret, usque dum annis triginta transactis interrogatus panderet veritatem.

Desiderium
martyrii.

§ 12. Usque adeo ardebat in eo martyrii desiderium, ut in tremendi sacrificii elevatione cum divo Petro martyre ex intimis praecordiis divinam Maiestatem exoraret: *Da mihi, Domine, ut pro te moriar, quemadmodum pro me mori voluisti.* In prospectu enim imaginis sancti Vincentii martyris eisdem poenis et suppliciis quibus ipse certavit et vicit, affici vehementer optavit. Audiens poenas quibus pro fide Christi suâ aetate aliqui gloriose diem clauserant extremum, ex profundo cordis in iubilo erumpens, eis cum similibus victoriis totis visceribus se socium iungi cupiebat.

Charitas erga
proximum.

§ 13. Eadem charitate etiam erga proximum ardens, animarum solatia et progressus totis viribus promovebat. Frequens fuit in confessionibus audiendis, pro aliorum culpis expiandis, duris se flagellis caedens, quibus mulierem honestae (quoad saeculum) conditionis, cuius peccandi consuetudinem Deo revelante noverat, revocavit. Adolescentula etiam ne caderet, orationibus et poenis a Deo obtinuit. Pestis tempore quoscumque mendicos obvios habuisset ad conventum S. Annae Albaidae quamquam inopiâ laborantem, ubi tunc munus agebat superioris, reficiendos adducebat, dicere solitus Deum nunquam sibi fideliter servientibus deesse. In vias et montes procedens, peste extinctos sepulturâ donabat. In xenodochiis et domibus in-

1 Fors. olim vel etiam pro enim legend. (R. T.)

firmos saepe invisens, eorum plurimos, imponens eis manus, et pro eis deprecans, sanitati restituit; inter quos, non sine evidenti miraculo, religiosus vir Franciscus Allemanus, iam morti proximus, a beato Ludovico de recuperandâ valetudine certior factus, paulo post omnino liber convaluit.

§ 14. In sedandis odiis et reconciliandis animis magnopere etiam huius viri charitas enituit, in carcere etiam detentis aut morte addictis, ope et auxilio non deerat, quorum plures e miseris et iniustus vexationibus miro modo et suaviter liberavit.

Sedandis odiis
incumbit.

§ 15. His Dei et proximi amoris ardoribus incensus, in terram alienigenarum gentium vere sapiens pertransire decrevit, ut Indorum animas Deo lucraretur. A quo nec amicorum vel fratrum, aut sororum artibus, precibus vel lacrymis dimoveri potuit; omnibus enim magnâ cum animi submissione non sine fletibus valedicens, pedestre iter occidentalem Indiam versus arripuit, et Hispalim Novam ingressus, omnibus aedificationi, solatio et auxilio in opportunitatibus fuit. In qua sâi Ordinis religiosum a cadente ponderosâ trochleâ gravissime laesum, vulnere aquâ loto, sic sanitati pristinae restituit, ut postridie, mirantibus cunctis, ne vestigium quidem cicatricis apparuerit. Appulit ad Carthagenae portum, ibique in conventu S. Iosephi sui Ordinis habitavit; et inde ad diversos Indorum populos missus evangelizavit, incolentibus scilicet Tubaram, Cipacoam, Paluatam, Monpoix, Sertam, S. Marthae, Turcarum, Tenerifem et aliis; ibique plura et mirabilia perpetravit.

Pedester oc-
cidentalem In-
diam petit.

§ 16. Orationibus a Deo obtinuit ut linguâ suâ hispanâ, in qua natus erat, evangelizando, absque interprete intelligeretur ab Indis. Vigiliis, sitim, famem,

Loquens suâ
linguâ hispanâ
intelligebatur
ab Indis.

aestum et frigora in hoc apostolico ministerio ferens, semper pedes incedens, et saepe aeger, cursum suum cum Apostolo consummare gestiebat. Socium quandoque habuit rudem moribus, cui non sine miraculo mortale vulnus in capite curaverat; quin etiam praeter expectationem, ut ei subveniret, apparuit arbor pomifera, fonsque ad radicem scaturivit, ut illum recrearet et convivaret; qui postea eum inurbane deserens, misere, sicut ei vir Dei praedixerat, reliquum vitae tempus et finem consumpsit.

Tigres aliasque feras signo crucis ab eo mites reddidit.

§ 17. Visus est etiam saepe in itinere, a viâ secedens, flagellis se caedere. Pluries obvias habuit tigres aut alias feras, quae signo crucis ab eo mites redditaе, itinerantibus illaesis relictis, aliud iter arripiebant.

Quid Carthagenae in concionando egerit et sustinuerit.

§ 18. Carthagenae concionator deputatus in Quadragesima, ut ei mos erat, visus fuit duriora corda emollire et auditores nonnisi compunctos et amare flentes dimittere. Rapiebat audientium mentes, neque enim hominis sed angeli spiritum verba eius redolebant. Contumeliis propter haec a carnalibus ac etiam probris et irrisoribus appetitus, gaudebat quod pro nomine Iesu talia pati dignus haberetur.

Tubaram solis concionibus ad religionem catholicam convertit.

§ 19. Tubaram a superiore missus, ut gentes illas Dei cognitione imbueret¹ et sanctae Ecclesiae sacramentis initiaret, omnibus illius loci infidelibus, orationibus, ieiuniis, flagellationibus et aliis poenis, a Domino conversionis gratiam obtinuit, quam per conciones ipsius Dominus noster exequi dignatus est. Daemonem ibi mentito habitu ab his laboribus dehortantem detexit et ululantem abire coëgit. Infantem (qui fuit primus quem sacro fonte abluit), ab Indo quamvis idololatra delatum, Michaëlem

¹ Edit. Main. legit imbueret (R. T.).

² Edit. Main. legit quae (R. T.).

appellavit, ipsemet Indo palam testante se ab angelo Domini admonitum consecuturum eum cum baptismo salutem aeternam, et ad hoc ipsum beatum Ludovicum a Deo illuc directum fuisse. Idolorum etiam tuguria succendi curavit, et tanta sanctitatis eius fama apud barbaras illas gentes invaluit, ut plurimos ex illis fures in quemdam ministrum (solâ praesentiâ tumultum sedando) detinuerit. Publicum etiam ibi adulterum quamvis potentem acriter reprehendit; a quo postea armis valide invasus, mirantibus cunctis, telo in terram cadente, incolumis et intrepidus evasit.

§ 20. Nec ab hominibus solum, sed etiam a daemonibus in illarum gentium conversionibus plurima pertulit, praesertim apud quemdam veteranum idolorum sacerdotem morti proximum, quem sacro baptismate initiavit, et ab ipsorum immundorum spirituum infestatione, fixo apud illum sanctae crucis signo, liberavit. Iacobum Raphaëlem Frances ex eo loco praevidit naufragum futurum, quem propterea per diem et binas noctes natantem et beatissimae Virginis SS. Rosarii patrocinium assidue implorantem, salvum ad litus recepit; ubi eum propterea cum subsidiis victus et vestitus expectaverat, et a mortis instantis faucibus eripuit.

§ 21. Ab ipsis Indis visus fuit a terrâ in ecstasi elevatus, quem postmodum summâ veneratione coluerunt, et abeuntem amare deflexerunt; crediturque populum illum eius intercessione in Christi Domini fide adhuc perseverare, ad cuius hospitium in oratorium commptatum etiam nunc et Indi et Hispani ad divina beneficia eius patrocinio impetranda accurrunt.

§ 22. His similia in oppidis Cipacoë et Pejuati egit, ubi etiam, evangelicam paupertatem servans, lactus in rerum

Etiam a daemonibus plurima invictis pertulit.

Visus est a terra in ecstasi elevatus.

Similia egit in oppidis Cipacoë et Pejuati.

summâ inopiâ et volens vitam degebat, ac orationibus praeter spem optatos obtinuit imbres, et Cinagam fluvium praearuarum redundantia impervium, signans cruce aquas, prout voluit, transegit. Cadentes etiam circum undique pluviae, illo beatissimam Virginem de Rosario pie invocante, nec ipsum nec socios attigerunt.

Quindecim nulla Indorum sua praedicatione convertit.

§ 23. Sub monte S. Marthae Indorum accolarum circiter quindecim millia, suis praedicationibus ad fidem conversâ, baptizavit. Et non procul inde potentissimum venenum sibi ab idolorum sacrificio propinatum ebibens, post quinque dies lethale virus cum aliquot vermibus seu parvis serpentibus stomacho eiecit¹, ac incolumis magno praesentium stupore perduravit.

Daemones signo crucis saepe fugavit.

§ 24. Daemones, visibiliter gentibus illis apparentes, signo crucis et miris modis saepe fugavit, quibus plures alios ad fidem adduxit. In oppido Menpoix visi sunt ei genuflexo assistere sancti doctores Ambrosius et Thomas de Aquino.

Ei genuflexo visi sunt assistere S. Ambrosius et S. Thomas de Aquino.

§ 25. In insulâ S. Thomae, dum fures pagani arreptis lapidibus viro sancto necem intentant, monitus ut fugeret, constantissime renuit, solâque divini verbi efficaciam ducentos ex aggressoribus iugo Christi subiecit. Quemdam ex Pegionis proceribus de saluliferae Crucis arcano mysterio doceri cupientem repentino miraculo convertit; nam arboris truncum ibidem toto corpore circumplexus, conspicuam figuram crucis cortici mirabiliter impressit, eoque ostento tum illi tum aliis baptismum in fide vivificae crucis persuasit.

In eo promissum evangelii, quod praedicabat, verificatum.

§ 26. Sane vir iste apostolicus non solum iuxta promissionem S. Evangelii, quod praedicabat, in nomine Domini nostri Iesu Christi daemonia totis regionibus eiecit, serpentes infernales visibi-

¹ Fetsan legendum eiecit (R. T.).

liter incolis minaces abstulit, ac linguis novis inter gentes locutus est; verum etiam pluries in testimonium Fidei mortiferum quid bibens innoxie discrimen vitae superavit. Indam adhuc infidelem in partu extreme periclitantem, suâ zonâ praecingi iussam, unâ cum prole ab interitu liberavit, ipsamque iam puerperam, cum marito, propinquis, ac domesticis, lavacro sacri baptismatis ab infidelitate mundavit.

§ 27. Navigans cum aliis in flumine a Magdalena nuncupato, irruente tempestate navi eversâ, cunctisque in aqua immersis, orans emersionem et incolumitatem obtinuit. Pristinam valetudinem pluribus reddidisse, et defunctam ad vitam SS. Rosarii applicatione revocasse, compertum fuit.

Navigans cum aliis, irruente tempestate navi eversâ, cunctisque in aqua immersis, orans incolumitatem obtinuit.

§ 28. Videns, nec impedire aut ferre valens angustias, quibus, ut plurimum, violenter a praefectis quibusdam etiam vulneribus et caede Indi opprimebantur, obedientiam obtentâ, in Hispanias rediit; cumque in mari navis periclitaretur, rogatus a navigantibus, tumentes undas tamdiu cruce signavit, donec, optatâ tranquillitate reddita, omnes ad portum Hispanali incolumes pervenerunt.

In hoc oppressos liberat.

§ 29. In conventu S. Nonuphrii post reditum ab Indis ex obedientia praefuit, quem aere alieno gravatum et inopiâ ex annorum sterilitate ortâ laborantem invenit, et omnibus satisfaciens, religiosi nunquam in aliquo ex consuetis defuit. Quin et plurimis egenis miserabilibusque personis large eleemosynas suppeditavit, quandoque etiam Deo illorum necessitates revelante, et mirabiliter ei pecunias ministrante. Quin et in aedificio ad honorem S. Crucis constructo ostendit regente Domino servis eius nihil deesse.

Conventum S. Nonuphrii regit.

§ 30. In coenobio Valentiae superiorum in-su licet invitus prior constitutus,

Ab imaginibus sancti Vincentii

Ferrerii eleva- in cella sancti Vincentii Ferrerii regimen eidem Sancto commendans, ab imagine ipsius, coram qua prostratus orabat, se inclinante, meruit amplexu honorari atque elevari. Mortificationes, cruentas disciplinas, frequentiam chori et summam abstinenciam, quibus se exercebat, nec concionando nec regendo dimisit. Ut studiorum cursus exacte perficerentur accurate invigilavit, cupiens suos subditos semper in sanctis aut eruditis exercitiis occupatos, quorum e claustrum, nisi urgente necessitate, non permisit. Ostio sui cubiculi magnis characteribus inscribi voluit: *Si hominibus placerem, servus Dei non essem*. Ita omnibus omnia factus erat, ut quilibet in eo prudentis¹ consilia, fratris familiaritatem, patris benignitatem, viri sancti perfectionem et omnium virtutum compendium invenerit.

§ 31. Contigit ei ibi videre animam cuiusdam sui olim poenitentis (qui eundem Beatum verbo laeserat) testantem, Deum nolle eam ad gloriam admittere, nisi culpam ipso dimittente et pro ea celebrante; quo facto, sequenti nocte illam in Sanctorum gloriam conspexit.

§ 32. Aliis etiam beatorum in aeterna felicitate regnantium et maxime sanctorum sui patriarchae Dominici et Francisci, quin et ipsius Christi Domini visionibus recreatus fuit, sibi quae omnia sua peccata dimissa fuisse audivit.

§ 33. Saetabi (vulgo Xativa) a primoribus civitatis rogatus pro concionibus in proximam Quadragesimam apud eos habendis, licet gravibus infirmitatibus pressum et naturaliter impotentem se agnosceret, a Deo et velle et cursum integrum quadragesimalium concionum perficere obtinuit. Gubernatori Valentiae Iacobo Ferrerio, indictis ei quibusdam precibus, scripturarum, de quarum amissione sum-

¹ Edit Main legit rudentis (R. T.).

mopere dolebat, recuperationem divinitus impetravit.

§ 34. Spiritu etiam prophetico ita mirifice claruit ut in plurimas res futuras, cum et spiritualibus, tum etiam in temporalibus, tam circa valetudines et mortes, quam circa animarum profectus et mores, saepissime pronunciavit. Nam et sanctae Teresiae a Iesu suam Excalceatorum claustralium tunc fundatam Congregationem brevi inter illustriores sanctae Ecclesiae religiones (ut reipsa evenit) connumerandam esse praedixit. Tribus regularibus diversos ipsorum successus et fines, prout contigerunt, pronunciavit. Virum nobilem, iniuria praelatum quemdam vexantem, ultionem Domini brevi experturum fore dixit, quod mors eius repentina a Domino revelante ei notum fuisse demonstravit. Arcana etiam plurima, tam in rebus corporeis quam secretis cordium latentia, nuda et aperta fuisse oculis mentis ipsius a Deo illustratae (stupentibus omnibus) rerum eventus ostensa fuisse indicarunt, atque in hoc dono penetrandi secreta cordium valde singularis ac admirandus fuit. Alia quoque quamplura, naturaliter ignota, tam clare, distincte et ordinate, prout erant aut acta aut cogitata, enarravit, ut solum Deo revelante haec illi innotuisse compertum fuerit.

§ 35. Virtus eius in toto decursu vitae a Deo infirmitatibus adeo mirifice perficiebatur, ut assiduis passionibus tolerandis magna illi patientia opus fuerit; in complexione enim ipsius satis delicata non solum potentia visiva parum valens et auditus imperfectus inerant, sed etiam horribili ulcere in crure per multos annos et vertigine capitis vehementer cruciabatur. Quin et viscerum pravis affectionibus et aliis occultis infirmitatibus, maxime per biennium ante obitum, velut aurum in fornace probavit

Spiritu prophetico clarus.

illum Dominus, animo sic invicto omnia tolerante, ut frequenter ex eius ore verba doctoris sanctae Ecclesiae Augustini resonarent: *Domine hic ure, hic seca, hic, non parcas, ut in aeternum parcas*.

Convalescentem ad mortificationem et communem observantiam redit.

§ 36. Ubi primum convalescebat, ad mortificationis et observantiae communis exercitia revertebatur, cunctis se oblectationibus et convalescentium levaminibus sponte privans, aliis infirmis oblata sibi fercula cuncta partiebatur; quin et saxo decumbens sub lintheaminibusposito corpus torquere consueverat, dicens arctam esse viam quae ducit ad vitam.

Instantem sibi mortem agnovit.

§ 37. Sic infirmo fortior semper redditus, agnovit sibi instare adimplerionem divini promissi, quod olim in festo sanctae Catharinae virginis et martyris obtinuerat, quando ex medio magnae lucis sponsum ei fuit tandem ex his tenebris in lucem illam aeternam, quae lucet sanctis Dei in perpetuas aeternitates, migrandum esse. Nam inter labores concionum morbo ingravescere, febribus decubuit, et suscepturus pro viatico sanctissimae Eucharistiae sacramentum, devotissime non sine multis lacrymis sanctae fidei catholicae accuratam professionem emisit; imploravit etiam ferventissime Domini nostri Iesu Christi auxilium et Sanctissimae Virginis Deiparae patrocinium, necnon aliorum Sanctorum, et praecipue sui Ordinis, expressoque nomine sancti Vincentii Ferrerii, subiunxit: *Pater mihi¹ currus Israel et auriga eius*.

Circumstantes rogavit, ut se cum Dominum deprecarentur ne mortis sententiam revocaret, et Iohanni Boil, moerenti de gravi suae filiae infirmitate, eam tunc non migraturam a vita vere praedixit. Remittente postmodum paulisper vi morbi, non sine labore ad sacrum celebrandum surgebat. Iterum ingravescere infirmitate, assis-

§ 38. Enixe petiit a circumstantibus ut simul cum eo Dominum deprecarentur ne mortis sententiam revocaret, et Iohanni Boil, moerenti de gravi suae filiae infirmitate, eam tunc non migraturam a vita vere praedixit. Remittente postmodum paulisper vi morbi, non sine labore ad sacrum celebrandum surgebat. Iterum ingravescere infirmitate, assis-

¹ Potius Igo mi (R. T.).

tentem et saepissime ministrantem, non sine magna sua confusione et animi demissione, habuit Iohannem a Ribera patriarcham Antiochenum, tunc archiepiscopum Valentinum, qui, dum in cruciatibus ipsum ad resignationem in divinae voluntatis beneplacitum hortatur¹, audivit illum dicentem se poenas illas quibusvis mundi huius terrenis bonis pluris facere et cariores habere. Ab his cruciatibus, quantumvis vehementibus, nec detineri aut retardari potuit quin per singulos dies per binas horas consuetae orationi vacaret, et saepe sacra exomologesi se purificans, divino altaris epulo reficiebatur, aliisque infirmis horum sacramentorum frequentiam suadebat, saepe repetens haec divina mysteria non solum animae sed etiam corporis, ut plurimum, salutem operari.

§ 39. Conventus musicos in ea aegritudine audiens, totus elevatus in Deum solvebatur in lacrymas. Denique, variis remediis et morbi vicissitudinibus ex animo toleratis, appropinquante S. Dionysii festivitate, qua die ante annum senioritum esse praedixerat, plures occurrerunt certatim cupientes ab eo benedici, vel suis rosariis eius lintheamina attingi. Inter hos filius ducis Gandiae genuflexus, et pedes eius lacrymabundus osculatus, benedictionem devote et singultiens praestolabatur, quod vir Dei, se quidem maximum peccatorem cum divo Paulo dictans, et mente ad nihilum suum conversus, humillime praestitit. Hoc etiam divinitus sorori Angelae a Guglione virginis religiosae Ordinis sancti Francisci in perpetua clausura degenti concessum fuit, dum ex corde optabat praesentialiter Christi Domini servum venerari; illico enim (ministerio creditur angelico) ante eius pedes constituta et voti compos facta, suae cellae iterum miraculose

Elevatus in Deum conventus musicos audiebat.

¹ Forsan hortaretur (R. T.).

reddita fuit. Cupiebat interim Ludovicus dissolvi et esse cum Christo, nec aliter quam aut sanctissimi altaris sacramenti quotidianam sumptione, aut cum crucifixi imagine colloquiis suas moras solabatur. Feriâ sextâ ante obitum, referenti diem veneris esse, *Benedictus Deus* (respondit ille), *adhuc quatuor supersunt dies*. Frequente¹ caelesti sancti Vincentii Ferrerii visitatione, quem a teneris annis summâ veneratione et imitatione colere studuerat, recreabatur.

Oculus ipse.

§ 40. Biduo ante decessum e vitâ, sacram olei infirmorum unctionem devote petiit, et singulis orationibus respondens, seque sanctis orationibus et mortificationis exercitiis muniens, sanctissimi crucifixi imaginem frequentibus oculis venerans et orans, in die festo S. Dionysii, ut saepe praedixerat, horâ quindecimâ, sentiens se paulatim deficere, assistentem ex more patriarcham pro impetrandâ benedictione et sancti Evangelii lectione precatus est. Quod amantissimus antistes uberrime lacrymans praestitit. Cumque commendationis animae iuxta sui Ordinis ritum preces per solverentur, ad illa verba: « ut vinculis carnis exutus pervenire mereatur ad gloriam regni caelestis, praestante Domino nostro Iesu Christo », spiritum suum in manus Patris vinculis carnis absolutum commendavit, vii idus octobris, anno reparatae salutis MDLXXI, aetatis suae LX, eoque temporis momento visa est ex eius ore lux instar fulguris rectâ in caelos evibrata totam cellam illuminare, et supra conventum divina claritas fulsit. Quin et in ecclesiâ pluries militiae caelestis armonici concentus a diversis auditi sunt, et pluribus aliis signis servi sui gloriam omnipotens Deus notam fecit, quibus publica populi ve-

neratio successit, Ludovicum undique Sanctum proclamantis, et certatim coronis ac rosariis sacrum corporis pignus attingere tentantis; misericordiam enim a Domino ac divina quaecumque beneficia se obtenturos omnes sperabant, si eum apud divinam clementiam protectorem et advocatum obtinere digni forent.

§ 41. Ilis accessit Altissimi erga suum servum assistentia; ita ut eius suffragantibus meritis, et vivens, et post obitum, populis in necessitatibus per opera mira et prodigia, quibus ipse Deus in sanctis suis mirabilis dignoscitur, protector et adiutor semper extiterit. Ex processibus enim confectis, et ad Urbem transmissis, ac aliis auctoritate apostolicâ causam beatificationis et canonizationis eius respicientibus, Congregatio Sacrorum Rituum censuit constare, non solum de illorum validitate et de famâ sanctitatis, deque virtutibus theologicis et cardinalibus in gradu heroico, verum etiam concludentes probationes continere insignium miraculorum eiusdem tam viventis quam defuncti.

§ 42. Cum enim esset prior Albaidae pastoribus accendentibus ignem, ventorum vi irruente, et flammâ succrescente, iam ardentibus arboribus in vineis et frutetis, magnum excitandum esse ad destructionem ignem timebatur, non sine magno conventus detrimento. Accurrit vir Dei, et elevatis oculis in caelum, signo crucis flammam benedixit, quae illico evanuit, ac si nunquam ibi fuisset; eadem arbores, laesae exigua solum lineâ in signum miraculi apparente, immunes ab adustione visae sunt remanere.

Moncadae in domo Iosephi a Campo neptis hospitis Speranza Assentia dicta ab exitiali strumâ in collo afflicta cum foetore horrendo ex ulceribus manante, non solum circumstantibus sed etiam

ipsimet infirmæ intolerabili, facto signo crucis super parte affectâ, et linguâ lenita a dicto beato Ludovico veluti a sensibus alienatâ, et facie eius luce fulgidâ remanente, statim aegra convaleuit.

Cadaver ipsius quadam veluti chrySTALLINâ puritate sic nituit, ut adstantes in eius virgineâ carne, velut in limpidissimo speculo, suosmet vultus fuerint conspicati.

Toto etiam corpore suavissimus odor erumpens non solum proxime vicinos, sed longius dissitos mirificae peregrinae fragrantiae oblectamento adhalavit.

Sex circiter mensibus loco humido ac stillicidiis obnoxio sepultum iacuerat sancti viri cadaver, quando extractum ut decentiori tumultu inferretur, integrum incorruptumque, solis vestibibus undique putrefactis, repertum est, iterumque mirabili suaveolentiâ circumstantes implevit.

Ursulae Soler filia erat, cui immanes capitis dolores omne capillitium radicitus abstulerant. Medicamentum, quod magis obfuturum ab omnibus timebatur, petiit a lampade quae coram beati viri sepulcro ardebat; huius oleo perunctum caput puellae, non solum abactis penitus doloribus, integram valetudinem, sed et capillos recuperavit.

Quaedam puella oculis orbata, ad fontem loci Ruzafa, e quo Beatus bibere solebat, lotis oculis, pristinum eorum usum recuperavit.

Gaspar Ramirez caecus, ad tumultum Sancti novenam peragens, ultimâque die oculos sepulcro cum fide applicans, profluvium crocei humoris emisit ab oculis, ac subito caecitatis suae caliginem laetus abstersit.

Lactanti Andrae Abreus cum aruisent mamillae, novenâ ad sepulcrum Sancti exactâ, mox pristinam lactis affluentiam impetravit.

Bull. Rom. — Vol. XVIII.

29

Isabella Ioanna Salon cum pluribus annis graviter ulceroso quodam abscessu torqueretur, attacta feretro quod Sancti cadaver gestaverat, perfectae sanitatis beneficio potita est.

Isabella Gerbin supradicto Ruzafa benedicto fonte abluta, simul et febrem et dysenteriam et herniam incolumis abegit.

Anna Monfort, cui paralysis usum membrorum prorsus ademerat, et morbi violentia situm oris foedissime distorserat, haustu aquae ex eodem Ruzafae fonte, ac invocato S. Ludovici nomine, tum ipsa valetudini, tum os priori situi restitutum fuit.

Hieronymae Capell filiolus, rupto peritoneo, forasque extrusis intestinis, iugiter eiulans et sanguinem vomens, ubi tandem a matre ad fontem Ruzafae pannis in eo madefactis incinctus fuit, integre sanus domum reportatur.

Vincentia Morell vidua, ex nervorum dirâ attractione per undecim menses decubua, foedisque ulceribus undique plena, dum panno, quo Sanctus usus fuerat, nervos et ulcera successive obsignat, eodem ordine et haec sanari et illos vivide sensit explicari, finitâque singulorum obsignatione, vegeta lectum reliquit.

Cum in conventu S. Honuphrii priorem agens reficiendae religiosorum communitati panes deesse adverteret, Christi in deserto providentiam imitatus, septem fragmenta, quae solum domi superfuerant, arripuit, eaque solo benedictionis impendio sic multiplicavit, ut non tantum in primâ mensâ fratribus triginta et amplius in prandium abunde suffecerint, sed etiam reliquos in secundâ mensâ congrue saturaverint.

Ioanni de Pedevera domestico Valentini archiepiscopi famulo delapsus ex alto pondus gravissimum ita utrumque

¹ Videtur legendum potius *Frequenter* (n. 7).

crus diffregerat, ut per novem menses aliter quam grallis innixus moveri non potuerit. In his aegerrime usque ad sancti viri sepulchrum accedens, fusa oratione, confestim in pedes exiliit, grallisque inibi relictis, domum incolumis repedavit.

Isabella Vincentia Paiades, acutâ febris medullitus exusta, iamque a medicis derelicta, morti appropinquabat; sed ad contactum rosarii, quod S. Ludovico, dum vixit, usui fuerat, subito, mirantibus quotquot aderant, febris abscessit.

Paulus V hunc servum Dei catalogo Beatorum adscripsit.

§ 43. His aliisque non paucis virtutibus ac signis permotus felicitis recordationis Paulus V, praedecessor noster, servum Dei Ludovicum catalogo Beatorum adscripsit.

Miracula quatuor post beatificationem.

§ 44. Exinde aliis processibus rite confectis, approbata insuper fuere miracula quae subsequuntur:

Primum incorrupti sacri corporis post annos fere sexagintasex ab eius sepultura, tametsi nunquam interea fuisset aut exenteratum aut ullis adversus corruptionem condimentis imbutum. Et nihilominus, dum anno MDCXLVII transferebatur in pretiosius monumentum, adhuc flexibile, illaesum, atque tractabile inveniebatur.

Secundum in repentinâ sanatione pueruli Aloysii Vincentii Montesinos, qui, ardentissimâ correptus febris, exhaustus dysenteria et vomitibus, scaturiens verminibus, iamque costulis stomacho adnatis, eo deductus erat ut domesticis plane videretur extinctus, unde mortalibus involucris obfasciatus parabatur ad sepulturam. At moestissimus parens, facto ad S. Ludovici tumbam recursu, atque ibidem emissio voto, cum festinus domum revertitur, filiolus pulsum explorans, vitae indicium reperit, statimque puer oculos aperiens, ex integro sanus apprehenditur.

Tertium in stupendâ praeservatione quadriennis puellae Gesualdae Gildae Ramirez, quam currus mole carbonum onustus, rapidoque sex mulorum tractu celer, obterendam humi deiecerat, ac duabus rotis substratam valide opprimebat: sed, implorato S. Ludovici praesidio, surrexit incolumis puella, et in evidentiam miraculi apparuerunt in eius capite, collo et humeris clavorum signa a rotis leviter impressa.

Quartum in Bartholomaeo Christophoro Damingue, quem deformis hernia pendulis intestinis adeo laxaverat, ut, sicubi in genua procumberet, scrotum, ulceribus iam erosum ac putrescens, humum tangeret; sed ad invocationem S. Ludovici tota haec miselli calamitas illico evanuit.

§ 45. His et aliis deductis approbatisque miraculis, emanavit decretum a pia memoriae Clemente IX etiam praedecessore nostro, posse tuto deveniri ad solemnem praedicti Beati canonizationem, pro qua obtinendâ accesserunt carissimorum in Christo filiorum nostrorum Leopoldi I Romanorum regis in imperatorem electi, et Caroli II Hispaniarum regis, necnon et Ordinis Praedicatorum preces, quibus a praedictis Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris et a nobis eandem saepius postulaverunt. Quapropter eius vitae sanctissimae meritis exigentibus, et ad praedictorum preces inclinati, cum iam nihil deesset eorum, quae, ad hanc sacrosanctam functionem necessario ex sanctorum Patrum auctoritate, sacrorum canonum decretis, S. R. E. antiquâ consuetudine, ac novorum decretorum praescripto agenda et servanda requirebantur, iustum et debitum esse censes, ut, quos Deus honorat in caelis, nos venerationis officio laudamus et glorificamus in terris, hodie in sacrosanctâ ha-

Clemens IX decrevit posse tuto deveniri ad solemnem dicti Beati canonizationem.

silicâ B. Petri Principis apostolorum, in qua solemni ritu cum eiusdem S. R. E. cardinalibus, patriarchis, archiepiscopis et episcopis, ac dilectis filiis Romanae Curiae praelatis, officialibus et familiaribus nostris, clero saeculari et regulari, ac maximâ populi frequentia mane convenit, post trinas pro canonizationis decreto nobis nomine dicti Caroli regis per dilectum filium nostrum Ludovicum tituli S. Sabinae S. R. E. presbyterum cardinalem de Portocarrero pro parte eiusdem regis porrectas petitiones, post sacros hymnos, litanias, aliasque preces post Spiritus Sancti gratiam rite imporatam,

Canonizatio.

§ 46. Ad honorem sanctissimae et individuae Trinitatis, ad exaltationem sanctae fidei catholicae et christianae religionis augmentum, auctoritate Domini nostri Iesu Christi, beatorum apostolorum Petri et Pauli, ac nostrâ, deliberatione praehabitâ, et divinâ ope saepius imploratâ, ac de venerabilium fratrum nostrorum eiusdem S. R. E. cardinalium, patriarcharum, archiepiscoporum et episcoporum in Urbe existentium consilio, B. Ludovicum Bertrandum Sanctum esse decrevimus et definivimus, ac Sanctorum eum catalogo adscripsimus, prout praesentium tenore decernimus, definimus et adscribimus: statuentes ab Ecclesiâ universali quolibet anno die x octobris memoriam eius inter sanctos Confessores non Pontifices piâ devotione recoli debere. In nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti, amen.

Indulgentiae visitantibus sepulchrum dicti Sancti in die festo singulis annis.

§ 47. Eadem auctoritate omnibus utriusque sexus christifidelibus vere poenitentibus et confessis, qui annis singulis in die festo ipsius S. Ludovici ad sepulchrum, in quo eius corpus requiescit, visitandum accesserint, septem annos ac totidem quadragenas de iniunctis eis aut aliâs quomodolibet debitis poeni-

tentiis misericorditer in Domino relaxavimus in formâ Ecclesiae consueta.

§ 48. His peractis, Deum Patrem aeternum, regemque gloriae Christum Dominum, Patris sempiternum Filium, et Sanctum Paraclitum Spiritum, unum Deum, unumque Dominum, laudibus et confessionibus venerati, sacroque hymno *Te Deum* sollemniter decantato, peculiari in honorem B. Ludovici oratione precati sumus per eiusdem merita, atque ad altare S. Petri apostoli missam celebravimus cum eiusdem Sancti commemoratione, omnibusque christifidelibus tunc praesentibus plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem concessimus.

§ 49. Aequum igitur est nos gratias agere et laudare Deum Patrem omnipotentem, qui servum suum benedixit in omni benedictione spiritali ut esset sanctus et immaculatus coram ipso, et dedit illum universis christifidelibus tamquam fulgentem lucem in hac nocte peccatorum et tribulationum nostrarum, ut Ecclesiae pacem et tranquillitatem, principibus christianis optatam concordiam, et infidelibus a viâ salutis errantibus lumen veritatis obtineant. Adeamus igitur cum fiducia thronum divinae pietatis, ore et opere supplicantes ut S. Ludovicus universo christiano populo prosit meritis et exemplis, precibus adsit ac patrocinio, et in tempore iracundiae fiat reconciliatio.

§ 50. Ceterum, quia difficile foret praesentes nostras litteras ad singula loca ubi opus esset deferri, volumus ut earum exemplis, etiam impressis, mant tamen publici notarii subscriptis, et sigillo alicuius personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem ubique fides adhibeatur, quae eisdem praesentibus adhiberetur si essent exhibitae vel ostensae.

Indulgentia plenaria praesentibus.

Gratias agit Deo.

Transumptio fides.

Sanctio po-
nalis.

§ 51. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostri decreti, definitionis, mandati, statuti, concessionis, elargitionis et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae, apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicae MDCLXXI, pridie idus aprilis, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die 12 aprilis 1671, pontif. anno 1.

✠ EGO CLEMENS

CATHOLICAE ECCLESIAE EPISCOPUS.

- † Ego Franciscus episcopus Ostiensis cardinalis Barberinus, S. R. E. vicecancellarius.
- † Ego F. M. episcopus Portuensis cardinalis Brancatius.
- † Ego Uldericus episcopus Tusculanus cardinalis Carpineus.
- †
- †
- † Ego Virginius episcopus Albanensis cardinalis Ursinus.
- †
- † Ego Caesar presbyter cardinalis Fachenettus.
- †
- †
- † N. tituli S. Mariae Transtiberim cardinalis Ludovisius.
- † Ego Alderanus tituli S. Praxedis presbyter cardinalis Cybo.
- † Ego Fridericus tituli S. Petri ad Vincula presbyter cardinalis Sfortia.
- † Ego Benedictus tituli S. Nonuphrii presbyter cardinalis Odescalvus.
- †
- † Ego Aloysius tituli S. Alexii presbyter cardinalis Homodeus.
- † Ego P. tituli S. Marci presbyter cardinalis Ottobonus.

- † Ego Laurentius tituli S. Chrysogoni cardinalis Imperialis.
- † Ego Marcellus tituli S. Stephani in Monte Caelio presbyter cardinalis Santacrucius.
- † Ego Ioannes Baptista tituli S. Marcelli presbyter cardinalis Spada.
- † Ego Franciscus tituli Ss. Quatuor Coronatorum cardinalis Albitius.
- † Ego Octavius tituli S. Caeciliae presbyter cardinalis de Aquaviva et Aragonia.
- † Ego Carolus tituli S. Priscæ presbyter cardinalis Pius.
- † Ego Carolus tituli S. Eusebii presbyter cardinalis Gualterius.
- † Ego Flavius tituli S. Mariae de Populo presbyter cardinalis Chisius.
- †
- †
- † Ego Iacobus tituli S. Pancratii presbyter cardinalis Franzonus.
- †
- † Ego Petrus tituli S. Callixti presbyter cardinalis Vidonus.
- † Ego Franciscus Maria tituli S. Matthæi presbyter cardinalis Mancinus.
- †
- †
- † Ego Nerijs tituli Ss. Nerei et Achillei cardinalis Corsinus.
- † Ego Carolus tituli S. Anastasiae presbyter cardinalis Bonellus.
- †
- † Ego Carolus tituli S. Susannæ presbyter cardinalis Caraffa.
- † Ego P. tituli Ss. XII Apostolorum presbyter cardinalis de Alteriis, S. R. E. camerarius.
- † Ego Caesar tituli S. Ioannis ante Portam Latinam presbyter cardinalis Rasponus.
- †
- †

LXV.

Constitutio, ut Romanis aliisque nobilibus Status Ecclesiastici liceat exercere commercia sine praeiudicio nobilitatis.

Clemens Papa X,
ad perpetuam rei memoriam.

Decet Romanum Pontificem, omnium christifidelium patrem et pastorem, non solum spiritualibus dominici gregis sibi divinitus commissi utilitatibus iugi vigilantia consulere, sed etiam temporalibus suorum et Apostolicae Sedis etiam quoad temporalia subditorum commodis paterno studio providere, sicut reipublicae conducibile fore in Domino arbitramur.

§ 1. Cum itaque commerciis et negotiationibus honestarumque artium exercitio reipublicae floreat, industria vigeat, segne otium, ex quo plurima mali seges surgere solet, exterminetur, omniumque rerum ad vitam necessariorum copia pareat, horumque commodorum intuitu in plerisque Italiae aliisque florentissimis christiani orbis ditionibus lege cautum sive laudabili consuetudine introductum sit ut nullum per commercia nobilitati praeiudicium inferatur.

§ 2. Nos dignam munere nostro paternaeque erga nostros et Sedis praedictae subditos charitati congruentem rem facturi nobis videmur, si Romanae quoque, quam peculiari dilectione prosequimur, ceterarumque civitatum et locorum temporalis S. R. E. ditionis nobilitati operam atque industriam honeste utiliterque exercendi ac patrimonium sine cuiusquam iniuria augendi parem tribuamus potestatem. Motu itaque proprio, non ad cuiusquam nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed ex certa scientia et matura deliberatione nostris, deque apostolicae potestatis

1 Potius lege arbitrat (N. T.).

- † Ego Iacobus tituli S. Mariae de Pace presbyter cardinalis Ninus.
- † Ego Iulius tituli S. Martini in Montibus presbyter cardinalis Spinola.
- † Ego Carolus tituli S. Mariae de Ara-caeli presbyter cardinalis Robertus Vitor.

- †
- †
- †
- † Ego Iacobus tituli S. Sixti presbyter cardinalis Rospigliosus.
- † Ego Ludovicus tituli S. Sabinae presbyter cardinalis Portocarrerus.
- †
- †
- † Ego Ioannes tituli S. Bernardi presbyter cardinalis Bona.
- † Ego Federicus tituli S. Augustini presbyter cardinalis Borromaeus.
- † Ego Camillus tituli S. Mariae in Domnica presbyter cardinalis Maximus.
- † Ego Gaspar tituli S. Pudentianae presbyter cardinalis Carpineus.
- †
- †
- † Ego Fridericus tituli S. Nicolai in Carcere diaconus cardinalis Hassia.
- †
- † Ego Carolus S. Caesarei diaconus cardinalis Barberinus.
- † Ego Decius S. Eustachii diaconus cardinalis Azzolinus.
- † Ego Paulus tituli S. Nicolai diaconus cardinalis Sabellus.
- †
- † Ego Sigismundus S. Georgii in Velabro diaconus cardinalis Chisius.

I. G. SLESIVS.

Visa de Curia S. de PILASTRIS.

Loco † plumbi.

D. CIAMPINUS.

Registrata in Secretaria Brevium.

plenitudine, omnibus et singulis, tam Romanis, quam Bononiensibus, Ferrariensibus, Avenionensibus, Anconitanis et Beneventanis, ceterarumque civitatum, provinciarum, oppidorum, terrarum et locorum quorumcumque nobis et dictae Sedi tam mediate quam immediate subiectorum nobilibus praesentibus et futuris, cuiuscumque status, gradus et praeeminentiae et dignitatis existant, ut lanificii et serici artes, ac argentariam seu nummulariam, necnon mercaturas, negotiationes et commercia quaecumque terra, mari vel flumine exercere, nostrae et Sedis praefatae ac almae Urbis nostrae et provinciarum, civitatum, oppidorum, terrarum et locorum praedictorum vectigalia conducere, omniaque et singula in praemissis et circa ea quomodolibet necessaria et opportuna facere et¹ exequi libere et licite possint et valeant (dummodo tamen merces minuatur per se ipsos minime vendant) ita ut propterea nullum omnino eorum nobilitati, dignitati, gradui, conditioni, titulis, praeeminentiaeque et praerogativis praeiudicium inferatur, aut illatum² quoquo modo dici, censi, praetendi vel intelligi unquam possit, sed ipsi omnes et singuli, eorumque filii posterius et descendentes quicumque in eodem omnino nobilitatis et dignitatis gradu sint et remaneant, etiam ad effectum consequendi habitum et crucem fratrum militum de Iustitia, hospitalis S. Ioannis Hierosolymitani, ac S. Stephani, aliarumque militiarum et Ordinum militarium quorumcumque, etiam specificam et individua mentione et expressione dignorum, eorumque privilegiis, praerogativis, praeeminentis, honoribus, iuribus et gratiis fruendi et gaudendi, ac quoad

¹ Partic. et addimus ex Cherub (R. T.).

² Perperam edit. Main. illarum pro illatum habet (R. T.).

alia omnia et singula, tam ecclesiastica, quam profana, sive saecularia, ad quae nobiles quomodolibet admitti et recipi consueverunt seu possunt et debent, non secus ac si nihil praedictorum unquam exercuissent, tenore praesentium concedimus et indulgemus.

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras et in eis contenta quaecumque, etiam ex eo quod quicumque in praemissis forsitan interesse habentes seu habere quomodolibet praetendentes illis non consenserint, nec ad ea vocati, citati et auditi, neque causae, propter quas praesentes emanarint, sufficienter adductae, verificate et iustificate fuerint, aut ex alia quacumque quantumvis iusta, legitima et privilegiata causa, colore, praetextu et capite, etiam in corpore iuris clauso, etiam enormis, enormissimae et totalis laesionis, nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio seu intentionis nostrae aut interesse habentium consensus¹ aliove quolibet, etiam quantumvis magno et substantiali, ac inexcogitato, inexcogitabili, individuaque expressionem requirente defectu notari, impugnari, infringi, retractari, in ius vel controversiam revocari, aut ad terminos iuris, seu statutorum, stabilimentorum et ordinationum capitularium, consuetudinum et usuum ac privilegiorum hospitalis aliorumque Ordinum militarium huiusmodi reduci, aut adversus illas aperitionis oris, restitutionis in integrum, aliudve quodcumque iuris, facti vel gratiae remedium impetrari, seu impetrato, aut etiam motu, scientia et potestatis plenitudine paribus concessio vel emanato, quempiam in iudicio vel extra illud uti seu se iuvare posse, sed ipsas praesentes litteras semper firmas validas et efficaces existere

Clausulae praeservativae.

¹ Edit. Main. legit consensu (R. T.).

et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quodcumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari,

Nec aliter iudicari posse decernit.

§ 4. Sicque et non aliter in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. camerarium, et alios cardinales etiam de latere legatos, et Apostolicae Sedis nuncios, necnon Camerae nostrae Apostolicae praesidentes clericos, aliosve officiales et ministros, ac memorati hospitalis, aliarumque militiarum et Ordinum militarium huiusmodi magnos magistros, seu administratores, conventus, consilia et tribunalia quaecumque, ceterosque quoslibet quacumque praeeminentia et potestate fungentes et functuros, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrarium derogatio.

§ 5. Non obstantibus, quatenus opus sit, nostrae et cancellariae apostolicae regulae de iure quaesito non tollendo, ac felicitis recordationis Pii Papae IV praedecessoris nostri de gratiis quaecumque interesse Camerae praedictae concernentibus in eadem Camera intra certum tempus praesentandis et registrandis, ita ut praesentes litteras ibidem praesentari et registrari nunquam necesse sit, aliisque apostolicis, ac in universalibus provincialibusque conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus et ordinationibus, necnon legibus, etiam imperialibus et municipalibus, ac Urbis et quarumcumque provinciarum, civitatum, oppidorum, terrarum et locorum, necnon dicti hospitalis, aliarumque

militiarum et Ordinum militarium, ac ecclesiarum, monasteriorum, Ordinum, congregationum et locorum piorum quorumvis, aliisque quibuslibet, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, eorumque reformationibus, et novis additionibus, stabilimentis, usibus et naturis, ac ordinationibus capitularibus, styliis, etiam quantumvis inveteratis, usibus et consuetudinibus, etiam immemorabilibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis etiam Urbi, provinciis, civitatibus, oppidis, terris et locis, ac hospitali, aliisque militiis et Ordinibus, congregationibus, aliisque locis quibusvis, illorumque respective communitatibus et universitatibus, magnis magistris et administratoribus, conventibus, capitulis etiam generalibus, fratribus, militibus, equitibus, nobilibus et aliis personis quibuslibet, sub quibuscumque verborum tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis et insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis, etiam motu, scientia et potestatis plenitudine paribus, ac consistorialiter, et alias quomodolibet in contrarium praemissorum concessis, confirmatis et approbatis, ac pluries et quantiscumque vicibus innovatis; quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum omnium et singulorum tenores, formas, causas et occasiones praesentibus pro plene et sufficienter ac exactissime et accuratissime expressis, insertis, servatis et specificatis respective habentes,

LXVI.

Indulgentia plenaria perpetua pro visitantibus ecclesias fratrum et monialium Ordinis sancti Dominici tam erectas quam erigendas ubicumque locorum in festis sanctorum Ludovici Bertrandi, die x octobris, et Rosae de S. Maria, die xxx augusti.

Clemens Papa X.

ad perpetuam rei memoriam.

Redemptoris et domini nostri Iesu Christi, qui gloriosos saluberrimorum, quae nobis reliquit, exemplorum sectatores altis decoravit honoribus et caelestis beatitudinis consortes effecit, vi-ces, licet immeriti, gerentes in terris, spiritualium munerum thesauros, quorum nobis credita est dispensatio, libenter erogamus, sicut ad excitandam et fovendam erga eosdem beatos caeli incolas fidelium devotionem salubriter expedire in Domino arbitramur.

§ 1. Cum itaque nos nuper ad honorem sanctissimae et individuae Trinitatis, ad exaltationem catholicae fidei et christianae religionis incrementum, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium, ac patriarcharum, archiepiscoporum et episcoporum in alma Urbe nostra tunc existentium consilio, beatum Ludovicum Bertrandum, Ordinis Praedicatorum professorem, et beatam Rosam de S. Maria virginem Limanam, Tertii Ordinis sancti Dominici, auctoritate nobis a Domino tradita, Sanctos esse decreverimus et definiverimus, illosque Sanctorum catalogo solemniter ritu adscripserimus: hinc est quod nos, ad augendam fidelium religionem et animarum salutem caelestibus ecclesiae thesauris pia charitate intenti, ac de omnipotentis Dei misericordia et beatorum Petri

Exordium.

Indulgentia
ut in rubrica.

LXVII.

Indulgentia in ecclesiis clericorum regularium Theatinorum in die festo S. Caietani eiusdem Congregationis fundatoris.

Clemens Papa X.

ad perpetuam rei memoriam.

Redemptoris et domini nostri Iesu Christi, qui gloriosos saluberrimorum, quae nobis reliquit, exemplorum sectatores altis decoravit honoribus et caelestis beatitudinis consortio effecit, vi-ces licet immeriti, gerentes in terris, spiritualium munerum thesauros, quorum nobis credita est dispensatio, libenter erogamus, sicut ad excitandam et fovendam erga eosdem beatos caeli incolas fidelium devotionem, salubriter expedire in Domino arbitramur.

§ 1. Cum itaque nos nuper ad honorem sanctissimae et individuae Trinitatis, ad exaltationem catholicae fidei et christianae religionis incrementum, ac de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium, ac patriarcharum, archiepiscoporum et episcoporum, in alma Urbe nostra tunc existentium consilio, beatum Caietanum Thienaeum, Congregationis clericorum regularium Theatinorum nuncupatorum fundatorem, auctoritate nobis a Domino tradita, Sanctum esse decreverimus et definiverimus, ac Sanctorum catalogo solemniter ritu adscripserimus:

§ 2. Hinc est quod nos, ad augendam fidelium religionem et animarum salutem caelestibus Ecclesiae thesauris pia charitate intenti, et de omnipotentis Dei misericordia et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus et singulis utriusque sexus christifidelibus vere poenitentibus et confessis, ac sacra communione relectis,

1 Nunc primum impressa.

Exordium.

Sanctificatio
sancti Caietani
clericorum The-
atinorum foun-
datoris.Indulgentia ut
in rubrica.

I. G. SLUSIUS.

Dat. die 15 maii 1671, pontif. anno II.

Registrata in Secret. Brevium, lib. II di-
versor. fol. 692.

Constitutio
non publicari
debet.Transumptio-
rum fides.Transumptio-
rum fides.

illis aliis in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, specialiter et expresse, ac plenissime et amplissime derogamus, et derogatum esse volumus; ceterisque contrariis quibuscumque.

§ 6. Ut autem eadem praesentes litterae ad omnium notitiam facilius deveniant, volumus illas, seu earum exempla, ad valvas basilicae Principis Apostolorum, ac cancellariae apostolicae, et in acie Campi Florae de Urbe, ut moris est, affigi et publicari, sicque publicatas, omnes et singulos, quos illae concernunt, perinde afficere, ac si unicuique personaliter intimatae fuissent,

§ 7. Utque ipsarum praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo alicuius personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum in iudicio et extra illud habeatur, quae haberetur eisdem praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die xv maii MDCLXXI, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 15 maii 1671, pontif. anno II.

Anno a nativitate Domini nostri Iesu Christi MDCLXXI, indictione IX, die vero XX mensis maii, pontificatus autem sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini Clementis divina providentia Papae X, anno eius II, supradicta Constitutio affixa et publicata fuit ad valvas basilicae Principis Apostolorum de Urbe et cancellariae apostolicae et in acie Campi Florae, ac aliis locis solitis et consuetis Urbis, per Laurentium Signum sanctissimi domini nostri Papae cursorem.

AGABITUS DE MAGISTRIS,
magister cursorum.

1 Nunc primum impressa.

qui aliquam ex ecclesiis quorumcumque collegiorum, domorum regularium et monasteriorum, tam clericorum regularium dictae Congregationis quam monialium eorundem clericorum regularium curae et gubernio subiectarum, hactenus erectis et imposterum quandocumque erigendis, et ubicumque locorum existentibus, die vii augusti festo eiusdem S. Caietani Thienaei, a primis vespers usque ad occasum solis festi huiusmodi, singulis annis devote visitaverint, et ibi pro christianorum principum concordia, haeresum extirpatione, ac sanctae Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus; praesentibus perpetuis futuris temporibus valituras.

Transumptio-
rum fides.

§ 3. Volumus autem ut ipsarum praesentium litterarum transumptis, seu exemplis: etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die x iunii MDCLXXI, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 10 iunii 1671, pontif. anno II.

LXVIII.

Decretum, quoad renunciationem seu alternationem abbatum Montis Oliveti, quales esse debeant.

Clemens Papa X,
ad perpetuam rei memoriam.

Tenor praecedentis indultus.

Nuper emanarunt ad favorem Congregationis monachorum Montis Oliveti Ordinis sancti Benedicti litterae in simili forma Brevis tenoris qui sequitur, videlicet:

Clemens Papa X, ad perpetuam rei memoriam. Ex commissae nobis divinitus dispensationis officio, etc.¹

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die xxvii februarii MDCLXXI, pontificatus nostri anno I.

§ 6. Cum autem, sicut dilectus filius procurator generalis dictae Congregationis nobis subinde exponi fecit, dilecti pariter filii superiores eiusdem Congregationis in definitorio capitali generalis ipsius Congregationis mense aprili proxime praeterito congregati, amplitudine gratiae per praeinsertas litteras nostras concessae, in ea parte quae renunciationes sive alternationes gubernatorum concernit, mature considerata, illam aliquibus conditionibus limitari prospero felicitique praefatae Congregationis regimini conducibile fore censuerint:

Motivum huius decreti.

§ 7. Nobis propterea dictus procurator generalis humiliter supplicari fecit ut in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Positio.

§ 8. Nos igitur, ipsius procuratoris generalis votis hac in re quantum cum Domino possumus favorabiliter annuere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censes, huiusmodi supplicationibus inclinati:

Concessio.

§ 9. Quod illi monachi, ad quorum favorem fient renunciationes sive alternationes huiusmodi, quadraginta annis maiores, nec abbatum easdem alternationes facientium in primo vel secundo

Qualitates monachorum, ad quorum favorem haec fieri possunt.

¹ Reliquum vide supra pag. 168 (n. r.).

LXIX.

Confirmatio Brevium Urbani VIII et Innocentii X, quibus duabus vicibus quolibet anno mandatur praedicatoribus verbi Dei commendatio locorum Terrae sanctae¹.

Clemens Papa X,
ad futuram rei memoriam.

Prooemium.

Salvatoris domini nostri, qui pro humani generis redemptione seipsum exinanivit factus obediens usque ad mortem, vices, licet immeriti, gerentes in terris, inter multiplices gravissimasque apostolicae servitutis curas, in eam praecipue pastoralis sollicitudinis vigilantia incumbimus, ut tanti et tam salubris mysterii monumenta, quae in civitate Hierusalem et locis circumvicinis sunt, conserventur, et omni qua fieri poterit maiori honorificentia recolantur.

§ 1. Cum itaque (felicitis recordationis Urbano Papae VIII praedecessori nostro aliis exposito¹ quod ecclesiae et alia loca pia in civitate Hierusalem et aliis locis Terrae sanctae existentia fere diruta erant, et, quae adhuc ibi existerant monasteria, aere alieno, ob impiam Turcarum, haereticorum et schismaticorum tyrannidem et pro sanctae Fidei Catholicae in eisdem locis conservatione contracto, admodum gravata reperiabantur) idem Urbanus praedecessor patriarchis, archiepiscopis, episcopis et aliis locorum Ordinariis, necnon omnibus et singulis quorumvis Ordinum et congregationum et institutorum regularium generalibus commiserit et mandaverit ut ad minus duabus vicibus quolibet anno, Adventus et Quadragesimae temporibus, tam per verbi Dei praedictores in suis

Brave Urbani VIII quid constituit.

gradu consanguinei esse, sed in monasteriis, in quibus saltem viginti monachi resideant, officiales fuisse debeant, nec eiusmodi renunciationes sive alternationes ab illis abbatibus, qui sint actu visitatores, atque in praeiudicium officiorum actualium aut eorum qui fuerint officiales monasterii Montis Oliveti maioris dictae Congregationis, ceteris paribus, fieri possint, auctoritate praefata, tenore praesentium, statuimus et ordinamus.

Decretum irritans.

§ 10. Decernentes pariter ipsas praesentes litteras perpetua roboris firmitate subsistere ac inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariis derogat.

§ 11. Non obstantibus, quoad ea quae praesentibus litteris sunt seu dici possent esse contraria, praeinsertis nostris litteris, necnon omnibus et singulis illis quae in eis concessimus non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptio-
rum fides.

§ 12. Ceterum volumus similiter ut earundem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides in iudicio et extra adhibeatur, quae praesentibus ipsis adhiberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die xi iunii MDCLXXI, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 11 iunii 1671, pontif. anno II.

¹ Specialiter hoc decrevit Urbanus VIII Constitut. Salvatoris, ac postea Innocentius X Constit. Salvatoris confirmavit.

¹ Male edit. Main legit *expositum* (n. r.).

sacris concionibus, quam in actionibus et functionibus publicis, necessitates eorumdem sacrorum monumentorum populo proponi et commendari curarent et facerent, et alias prout in eiusdem Urbani praedecessoris litteris in simili formâ Brevis die III february mdcxxxiv desuper expeditis, quarum tenores praesentibus pro expressis haberi volumus, uberius continetur;

Ab Innocen-
ti X confirma-
tur.

§ 2. Et, sicut pro parte dilectorum Ludovici a Iustitia pro Italia, et Simonis Garciae pro Germaniâ, ac Andreae a Fontemaiore pro Hispaniâ, et Petri Meron, fratrum expresse professorum Ordinis fratrum minorum sancti Francisci de Observantiâ nuncupatorum, pro Galliâ respective commissariorum eiusdem Terraesanae nobis nuper expositum fuit, ipsi, quo praefatae Urbani praedecessoris litterae, quae a recolendae memoriae Innocentio Papa X praedecessore pariter nostro confirmatae fuerunt, exactius observentur, illas per nos pariter confirmari et innovari desiderant:

Confirmat ut
in rubrica.

§ 3. Nos, eorumdem sacrorum monumentorum conservationi et manutentioni consulere volentes, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum consilio, praedictas Urbani praedecessoris litteras, apostolicâ auctoritate, tenore praesentium, confirmamus pariter et approbamus, illasque innovamus et observari mandamus; salvâ semper auctoritate Congregationis dictorum cardinalium.

Praecipit ec-
clesiasticis au-
perioribus ob-
servantiam.

§ 4. Volumus autem ut patriarchae, archiepiscopi et episcopi praedicti, in relatione status suarum ecclesiarum quando visitabunt limina apostolorum faciendâ, referant se praedictis Urbani praedecessoris et praesentibus nostris litteris paruisse: contrariis non obstantibus quibuscumque.

§ 5. Volumus insuper quod earumdem praesentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in dignitate ecclesiasticâ constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae praesentibus adhiberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Transumptio-
rum fides.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XIX iunii MDCLXXI, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 19 iunii 1671, pontif. an. II.

LXX.

Indulgentia in ecclesiis domorum vel collegiorum Societatis Iesu in die S. Francisci Borgiae pro omnibus christifidelibus.

Clemens Papa X,
ad perpetuam rei memoriam.

Redemptoris et domini nostri Iesu Christi, qui gloriosos saluberrimorum, quae nobis reliquit, exemplorum sectatores altis decoravit honoribus et caelestis beatitudinis consortes effecit, vices, licet immeriti, gerentes in terris, spiritualium munerum thesauros, quorum nobis tradita est dispensatio, libenter erogamus, sicut ad excitandam et fovendam erga eosdem beatos caeli incolae fidelium devotionem salubriter expedire in Domino arbitramur.

Exordium.

§ 1. Cum itaque nos nuper, ad honorem sanctissimae et individuae Trinitatis, ad exaltationem catholicae fidei et christianae religionis incrementum, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium, patriarcharum, archiepiscoporum et episcoporum in almâ Urbe nostrâ tunc existentium consilio, beatum Franciscum Borgiae, dum vixit, praepositum generalem Societatis Iesu, aucto-

Canonizatio
sancti Francisci
Borgiae.

1 Nunc primum impressa.

LXXI.

Extendit et ampliat indultum cardinalis et nuncii in regno Portugalliae de recitando officio et missâ celebrandâ in totâ ditione illius regis in honorem beati Gundisalvi de Amarante Ordinis Praedicatorum ad universam sancti Dominici religionem.

Clemens Papa X,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Sacrosancti apostolatus officium humilitati nostrae divinitus commissum salubriter exequi adiuvante Domino satagentes, pias sublimium religiosarumque personarum vota, ad augendam in terris beatorum in caelis cum Domino nostro Iesu Christo regnantium venerationem laudabili studio tendentia, libenter exaudimus, sicut ad omnipotentis Dei gloriam, spiritualemque christifidelium consolationem atque aedificationem expedire in Domino arbitramur.

Causa huius
constitutionis.

§ 1. Alias siquidem (commisso per felicis recordationis Pium Papam IV praedecessorem nostrum, ad preces clarae memoriae Sebastiani, dum vixit, Portugalliae et Algarbiorum regis illustris, bonae memoriae Henrico tituli Ss. Quatuor Coronatorum presbytero cardinali Portugalliae nuncupato, et Prospero episcopo Rossanensi, tunc Sedis Apostolicae in regno Portugalliae cum potestate legati de latere nuncio, quatenus, examinato per ipsos processu antea confecto de mandato recolendae memoriae Iulii Papa III praedecessoris pariter nostri, vel alio desuper servatâ formâ sacrorum canonum de novo conficiendo, coniunctim procedentes, constituto prius de crebris miraculis quae omnipotens Deus intercessionem beati Gundisalvi de Amarante sacerdotis expresse professi Ordinis Praedicatorum, in regno Portugalliae nati et vitâ functi, tam in illius

ritate nobis a Domino traditâ, Sanctum esse decreverimus et definiverimus, ac Sanctorum catalogo solemniter ritu adscripserimus:

Indulgentia ut
in rubrica.

§ 2. Hinc est quod nos, ad augendam fidelium religionem et animarum salutem caelestibus Ecclesiae thesauris piâ charitate intenti, et de omnipotentis Dei misericordiâ et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus et singulis utriusque sexus christifidelibus vere poenitentibus et confessis, ac sacrâ communione reffectis, qui aliquam ex ecclesiis domorum vel collegiorum quorumcumque Societatis praefatae hactenus erectis et impostum quandocumque erigendis, et ubicumque locorum existentibus, die III octobris, festo eiusdem S. Francisci Borgiae, a primis vespers usque ad occasum solis festi huiusmodi, singulis annis devote visitaverint, et ibi pro christianorum principum concordia, haeresum extirpatione, et sanctae Matris Ecclesiae exaltatione, pias ad Deum preces effuderint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus: praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Fides transumptorum.

§ 3. Volumus autem ut ipsarum praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici vel secretarii memoratae Societatis subscriptis, et sigillo praepositi eiusdem Societatis vel alterius personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides in iudicio et extra illud ubique locorum habeatur, quae praesentibus ipsis haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die III iulii MDCLXXI, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 3 iulii 1671, pontif. anno II.

vita quam post felicem illius obdormitionem operari dignatus fuerat, concurrente ad ecclesiam, ubi requiescit corpus illius, a clarae pariter memoriae Ioanne rege Portugalliae illustri ipsius Sebastiani regis praedecessore magnifice exstructam et dotatam, ex diversis regnis et provinciis incredibili frequentia christifidelium, eorumque in eundem beatum Gundisalvum devotione in dies magis invalescente, concederent, ut, in omnibus et singulis ecclesiis tam saecularium quam regularium regnorum ipsi Sebastiano regi subiectionum, officium, horae canonicae et missa de dicto beato Gundisalvo, ad instar aliorum Sanctorum Confessorum, in die obitus ipsius, libere et licite recitari et celebrari possent, prout in ipsius Pii praedecessoris litteris desuper in forma Brevis die III septembris MDLX expeditis latius continetur)

Indultum cardinalis et nunci.

§ 2. Idem Henricus cardinalis, ac Prosper episcopus, nuncius, in executionem litterarum huiusmodi, constituto prius de praemissis iuxta sacrorum canonum dispositionem, per eorum sententiam latam die XVI septembris sequentis anni MDLXI, auctoritate apostolica qua fruebantur in hac parte, concesserunt et indulserunt ut ex tunc in omnibus et quibuscumque ecclesiis et monasteriis etiam saecularium omnium regnorum et dominiorum Portugalliae possent libere et licite recitari officium et horae canonicae ac missae celebrari in honorem dicti gloriosi Gundisalvi de Amarante, eodem prorsus modo et forma, quo et quibus recitantur et celebrantur in honorem aliorum Sanctorum Confessorum.

Ad praesentia principis Portugalliae.

§ 3. Cum autem, sicut pro parte dilectissimi in Christo filii nostri Petri principis Portugalliae et Algarbiorum regnorum gubernatoris, per dilectum

1 Praep. in nos addimus (B. T.).

filium nobilem virum modernum marchionem de las Minas, coronae Portugalliae apud nos et Sedem Apostolicam oratorem ordinarium, nobis nuper expositum fuit, crescente in dies populi erga praefatum beatum Gundisalvum devotione, tam idem Petrus princeps, quam dilectus filius Ioannes Thomas de Roccaberti magister generalis dicti Ordinis, pro singulari quem erga memoratum beatum Gundisalvum gerunt devotionis affectu, indultum praefatum ad universum Ordinem sancti Dominici tam fratrum quam monialium extendi summopere desiderant: nobis propterea idem Petrus princeps et Ioannes Thomas magister generalis, tam suo quam universi Ordinis praefati nomine, humiliter supplicari fecerunt ut in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Ampliator ut in rubrica.

§ 4. Nos igitur, laudabili dicti Petri principis pietati favorabilem assensum paterno affectu praebere cupientes, ac praefatum Ioannem magistrum generalem specialis favore gratiae prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium sacris ritibus praepositorum, qui rem mature perpenderunt, consilio, indultum recitandi officium et horas canonicas ac celebrandi missam de dicto beato Gundisalvo, tamquam de Sancto Confessore non Pontifice, concessum ut praefertur, ad universum Ordinem tam fratrum quam monialium sancti Dominici,

modo et forma praemissis, auctoritate apostolica, tenore praesentium, extendimus et ampliamus.

Contrarius derogat.

§ 5. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum a des.

§ 6. Volumus autem ut earundem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides in iudicio et extra illud habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die X iulii MDCLXXI, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 10 iulii 1671, pontif. anno II.

LXXII.

Indultum pro Congregatione Missionis, ut illius presbyteri aliorum ipsius Congregationis iter cum ipsis agentium confessiones audire possint, et superior generalis in singulis domibus deputare valeat confessarios, cum facultate aperiendi litteras Poenitentiariae Apostolicae¹.

Clemens Papa X,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Apostolici muneris, quod inscrutabilis divinae sapientiae atque clementiae altitudo humilitati nostrae imponere dignata est, ratio nos admonet, ut paternam congregationum virorum in Ecclesia Dei uberes bonorum operum fructus adspirante superni favoris auxilio proferre iugiter satagentium, curam peculiari studio gerentes, illas, quo laudabilia earum instituta cum maiori spirituali consolati-

1 Nunc primum edita.

tione uberiorique animarum fructu prosequi valeant, apostolicis favoribus et gratiis decoremus.

Expositio.

§ 1. Exponi siquidem nobis nuper fecit dilectus filius Renatus Almeras, superior generalis Congregationis Missionis, quod, cum ipse sacerdotes aliosque dictae Congregationis missionum obeundarum aliisque de causis in varias partes ex officii sui debito mittat, frequenter contingit ut illi per dioeceses trans-eant, in quibus ad confessiones audiendas approbati non sunt, et proinde non audent sibi invicem peccata sua sacramentaliter confiteri, tametsi multi theologi existiment id eis licere vigore quarundam felicitis recordationis Alexandri Papae VII praedecessoris nostri in simili forma Brevis litterarum, per quas a iurisdictione Ordinariarum, in iis quae ad disciplinam domesticam spectant, eximuntur: quam tamen opinionem, abundantioris cautelae gratia, sequi hactenus noluerunt, sed in eiusmodi occasionibus peccata sua confessariis in locis per quae transibant approbatis confessi sunt.

Motiva.

§ 2. Cum autem sicut, eadem expositio subiungebat, presbyteris aliisque praefatis non solum commodius, sed etiam eorum animabus utilius futurum sit, si in itinere personis per eorum superiores deputatis ac instituti praefatae Congregationis peritis peccata sua confiteri valeant,

Alterum simile motum.

§ 3. Et persaepe eveniat ut in missionibus aliisque functionibus, quibus presbyteri Congregationis praefatae iuxta eorum institutum incumbunt, eis offerantur casus, in quibus oporteat litteras a Poenitentiariae Apostolicae officio obtinere, eiusmodi vero litterae inutiles interdum remaneant, propter defectum personarum, quae illas aperire et executioni mandare valeant, nec eiusmodi

defectum supplere possint presbyteri praefati, quippe qui scilicet sacrae theologiae tam moralis quam speculativae studiis operam sedulo navent, nullum tamen gradum scholasticum suscipere consueverunt: nobis propterea dictus Renatus superior generalis humiliter supplicari fecit ut in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Statuit ut in rubrica.

§ 4. Nos igitur, piis eiusdem Renati prioris generalis votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus inclinati, quibuscumque Congregationis praefatae presbyteris, qui tamen in dioecesibus ubi residere soliti sint, seu unde discesserint, ad confessiones audiendas approbati reperiantur, ut sacramentales quorumvis aliorum eiusdem Congregationis unâ cum ipsis iter pro tempore agentium confessiones, tametsi in illis dioecesibus, in quibus iter agendo reperirentur, approbati non fuerint, audire, illosque a peccatis suis poenitentia saluari, et aliis, quae fuerint iniungenda, eis iniunctis, absolvere libere, licite et valide possint, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, concedimus et indulgemus.

Facultas data superiori generali quoad litteras Praeientiarum Apostolicarum aperirendas.

§ 5. Praeterea memorato Renato moderno eiusque successoribus superioribus generalibus Congregationis praefatae, per se vel per alios sibi subordinatos eiusdem Congregationis superiores, certum in unaquaque ipsius Congregationis domo (prout expedire in Domino iudi-

caverint) numerum presbyterorum dictae Congregationis, integritate, pietate, doctrinâ et prudentiâ conspicuorum, qui, dummodo ab Ordinariis locorum ad confessiones audiendas approbati fuerint, litteras per praefatum Poenitentiariae Apostolicae officium pro tempore expeditas aperire, ac illas, servatâ ceteroqui earum formâ et dispositione, exequi libere pariter et licite valeant, in omnibus et per omnia, perinde ac si magisterii vel doctoratus aliosque gradus, quos habentibus confessariis litterae ipsae directae fuerint, suscepisse reperirentur, dictâ auctoritate designandi ac eligendi et deputandi, quamcumque necessariam et opportunam facultatem et licentiam, auctoritate et tenore praedictis, concedimus et impertimur.

§ 6. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 7. Non obstantibus apostolicis, ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus et ordinationibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

§ 8. Volumus autem ut ipsarum praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici vel secretarii dictae Congregationis subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae

Decretum irritabile.

Derogat contrariis.

Transumptum fides.

Concedit ut in rubrica.

seu superioris generalis eiusdem Congregationis munitis, eadem prorsus fides in iudicio et extra illud adhibeatur, quae adhiberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die x iulii MDCLXXI, pontificatus nostri anno II.

I. G. SLESIUS.

Dat. die 10 iulii 1671, pontif. anno II.

Registrata in Secretaria in lib. Brevium mensis iulii.

LXXIII.

Quod fratres Ordinis Minorum sancti Francisci Cappuccinorum, et moniales Cappuccinae, cuiuslibet mensis die non impeditâ officium sanctae Clarae recitare valeant.

Clemens Papa X,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Ex iniuncto nobis divinitus apostolicae servitutis officio, pia christifidelium, illorum praesertim, qui, Altissimi obsequiis sub suavi arctioris religionis iugo mancipati, bonoque Christi odore de bonâ conversatione fragrant, uberes bonorum operum fructus in Ecclesiâ Dei, adspirante superni favoris auxilio, proferre iugiter satagunt, vota, ad augendam in terris caelestis regni incolarum venerationem tendentia, libenter exaudimus, illaque favoribus et gratiis prosequimur opportunis.

Supplicatio.

§ 1. Cum itaque, sicut dilectus filius minister generalis Ordinis fratrum Minorum sancti Francisci Cappuccinorum nuncupatorum nobis nuper exponi fecit, tam fratres dicti Ordinis quam moniales Cappuccinae nuncupatae, pro singulari eorum erga sanctam Claram devotionis affectu, officium de illâ singulis mensibus recitare plurimum desiderant:

Bull. Rom. — Vol. XVIII. 31

§ 2. Nos, piis eorum votis favorabilem assensum hac in re praebere volentes, dictumque ministrum generalem a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, omnibus et singulis tam fratribus quam monialibus praedictis, ut officium de eadem sanctâ Clara, singulis mensibus, aliquâ die non impeditâ officio novem lectionum, sub ritu semiduplici, recitare libere et licite possint et valeant, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, concedimus et indulgemus.

§ 5. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Decretum irritabile.

§ 4. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Contrariis derogat.

§ 5. Volumus autem ut ipsarum praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides habeatur in iudicio et extra illud, quae

Transumptis eadem addit.

haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die xx iulii MDCLXXI, pontificatus nostri anno II.
Dat. die 20 iulii 1671, pontif. anno II.

LXXIV.

Statuit quod fratres exteri Ordinis Minorum sancti Francisci de Observantia Reformatorum in conventibus S. Francisci ad Ripam Tiberis et S. Petri in Monte-Aureo de Urbe ultra quindecim dies morari non valeant.

Clemens Papa X.
ad futuram rei memoriam.

Canona constitutionis.

Cum felicis recordationis Alexander VII et Clemens IX Romani Pontifices praedecessores nostri, ut incommodis, quae conventus S. Francisci ad Ripam Tiberis et S. Petri in Monte Aureo de Urbe fratrum Minorum Ordinis eius sancti Francisci de Observantia Reformatorum nuncupatorum ex diuturna in eis fratrum exterorum mansione patiebantur, occurrerent, guardianis seu superioribus eorumdem conventuum mandaverint ut in posterum fratres externos dicti Ordinis ad Urbem praedictam ex devotione vel ad negotia pertractanda accessuros, aut tunc in ea forsitan degentes, non permitterent in dictis conventibus, nec in eorum quolibet respective, ultra quindecim dies commorari, sub poenis tam dictis guardianis et cuilibet illorum pro tempore, quam iisdem fratribus, si sacerdotes forent, privationis vocis activae et passivae et officiorum ipso facto, si autem laici, carcerationis, aliisque ipsorum Alexandri et Clementis praedecessorum respective arbitrio infligendis; procuratori vero generali eiusdem Ordinis, et¹ ab iis, qui

¹ Potius lege ut pro et (R. T.).

negotia intra dictum tempus absolvere nequirent; scripturas ea concernentes sibi consignari, eademque negotia sedulo pertractari ac expediri curaret; et (sicut accepimus) praenarratae ordinationes non ea, quae par est, cura servantur¹; sed illis fraus fiat, fratribus exteris praedictis, post moram quindecim dierum in dictis conventibus respective peractam, ad conventus extra Urbem, non sine horum quoque conventuum gravamine, secedentibus, et paulo post ad eandem Urbem redeuntibus, quasi eis non esset interdictum in conventibus supradictis, seu eorum altero, per alios quindecim dies moram trahere:

§ 1. Hinc est quod nos, eorumdem conventuum indemnitati et levamento quantum cum Domino possumus consulere cupientes, ac memoratorum Alexandri et Clementis praedecessorum vestigiis inhaerentes, motu proprio, ac ex certa scientia et matura deliberatione nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine, ne de cetero quicumque fratres exteri dicti Ordinis, ad Urbem praedictam devotionis vel negotiorum causa pro tempore accessuri, in supradictis S. Francisci et S. Petri in Monte Aureo conventibus, seu eorum altero, ultra quindecim dies commorari, nec ipsorum conventuum guardiani seu superiores respective, nunc et pro tempore existentes, id permittere ullo modo audeant seu praesumant, sub poenis, quoad fratres sacerdotes, seu clericos, ac guardianos, seu superiores praedictos, eorumve quemlibet, privationis vocis activae et passivae ac officiorum per eos obtentorum ipso facto incurrendae; quoad laicos vero, seu conversos, carcerationis, aliisque nostro et Romani Pontificis pro tempore existentis arbitrio infligendis, tenore praesentium prohibemus et interdicimus.

¹ Edit. Main. legit *servantur* (R. T.).

Statuit ut in rubrica.

Ab exteriis
quid agendum
declarat.

§ 2. Praecipientes, sub eisdem poenis, ut fratres exteri, qui in eisdem conventibus, seu eorum altero, moram quindecim dierum spatium traxisse de praesenti reperiuntur, statim atque praesentes litterae ibidem publicatae fuerint, inde discedant ad proprias provincias reversuri. Quod si negotia habuerint¹ quae tam cito nequeant expediri, scripturas illa concernentes consignent dilecto filio eorum procuratori generali, qui eadem negotia sedulo pertractari, et, quamprimum fieri poterit, expediri curet.

Eludentibus
decretum poe-
nas addit.

§ 3. Porro, si quis praesentem prohibitionem eludere tentaverit, ad conventus extra Urbem tantisper secedendo, et in eandem Urbem regrediendo, quasi sibi in conventibus praefatis seu eorum altero per alios quindecim dies commorari liceat, tam ipse, quam guardiani, seu superiores praedicti, qui eiusmodi elusoriis conatibus non obstiterint, poenis supradictis omnino subiaceant.

Decretum ir-
riguum.

§ 4. Decernentes easdem praesentes litteras firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, inviolabiliter observari.

Clausula sub-
lata.

§ 5. Sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio
contrariarum.

§ 6. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac, quatenus opus sit, Ordinis et conventuum huiusmodi, aliisve quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmi-

¹ Potius lege habuerint (R. T.).

tate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis et ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die xxvii iulii MDCLXXI, pontificatus nostri anno II.
Dat. die 27 iulii 1671, pontif. anno II.

LXXV.

Quod electiones priorum, subpriorum, sacristarum et procuratorum Ordinis B. M. de Monte Carmelo a communitatibus conventuum provinciarum in Brevi expressarum non fiant, sed in definitiis capitulorum provincialium; earundemque electionum abrogationes a priore generali approbari debere statuit.

Dilecto filio Matthaeo Orlando, priori generali Ordinis B. Mariae de Monte Carmelo,
Clemens Papa X.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Cum, sicut nobis nuper exponi fecisti, septem provinciae ultramontanae tui Ordinis fratrum B. Mariae de Monte Carmelo, nempe Germaniae Inferioris, Aquitaniae, Provinciae, Tolosae, Germaniae Superioris, Vasconiae et Flandro-Belgicae, ut factionibus aliisque malis, quae ex electionibus priorum per communitates conventuum fieri solitis in detrimentum observantiae regularis

Motiva.

ac salutis animarum et religiosae quietis promanabant, occurrerent, easdem electiones abrogaverint, easque in definitoria earundem provinciarum respective transtulerint; tu vero etiam subpriorum ac sacristarum et procuratorum singulorum conventuum provinciarum huiusmodi electiones abrogari eorundem conventuum quieti et regulari observantiae conducibile fore existimes; per constitutiones autem Ordinis, a felicis recordationis Urbano VIII et Innocentio X Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris confirmatas, pro provinciis reformatis ordinatum reperiatur ut huiusmodi electiones priorum, subpriorum, sacristarum et procuratorum a communitatibus conventuum fiant; nobis propterea humiliter supplicari fecisti ut tibi in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Concedit ut
in rubrica.

§ 1. Nos igitur votis tuis, ad promovendum regularis observantiae religiosaeque tranquillitatis bonum laudabiliter tendentibus, favorabiliter annuere volentes, teque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existis, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censes, supplicationibus tuo nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, tibi abrogationes electionum priorum a memoratis septem provinciis ultramontanis factas, ut praefertur, auctoritate nostrâ apostolicâ confirmandi et approbandi, ac ut in posterum in praedictis septem provinciis priores, subpriores et procuratores singulorum conventuum, non amplius per communitates ipsorum conventuum, sed in definitoriis capitulo-

rum provincialium, et, quatenus aliquod ex dictorum officialium muneribus extra tempus eiusmodi capitulorum vacaverit, in congregatione annuâ definitorii uniuscuiusque provinciae respective eligantur dictâ auctoritate statuendi et ordinandi, plenam et amplam facultatem, eadem auctoritate, tenore praesentium, concedimus et impartimur.

Praeceptum
de observando.

§ 2. Statutum autem sic a te faciendum, ab illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, inviolabiliter observari mandamus.

Derogatio
contrariorum.

§ 3. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon Ordinis, provinciarum et conventuum huiusmodi, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliâs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die xxxi iulii MDCLXXI, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 31 iulii 1671, pontif. anno II.

LXXVI.

Quod clerici regulares Congregationis Theatinorum officium de Purificatione B. Virginis Mariae cum octavâ quot annis recitare valeant.

1 De hac Congregatione vide Const. CCCXXV Alexandri VII in tom. XVI, pag. 643 (R. T.).

Clemens Papa X,
ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

Ad pastorale fastigium, nullo licet meritorum suffragio, per ineffabilem divinae clementiae abundantiam evecti, pia christifidelium, eorum praesertim, qui, Altissimi obsequiis sub suavi religionis iugo mancipati, propriae alienaeque saluti laudabiliter incumbunt, vota ad augendam in terris gloriosissimae Virginis Deiparae Mariae patronae et advocatae nostrae venerationem tendentia libenter exaudimus, eaque favoribus et gratiis prosequimur opportunis.

Supplicatio.

§ 1. Cum itaque, sicut pro parte dilectorum filiorum clericorum regularium Congregationis Theatinorum nobis nuper expositum fuit, ipsi officium de Purificatione eiusdem B. Mariae Virginis, quam in patronam elegerunt, cum octavâ recitare posse plurimum desiderent:

Indulget pro
ut in rubrica.

§ 2. Nos, eorum desiderio hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censes, supplicationibus etiam dilecti filii nobilis viri Petri de Aragonia ducis Segobricae et Cardonae, regni Neapolis proregis, dum oratoris munere pro carissimo in Christo filio nostro Carolo Hispaniarum rege catholico ad praestandam nobis eiusdem Caroli regis nomine obedientiam fungebatur, ac dilectae in Christo filiae nobilis mulieris ducissae Ferae eius coniugis nomine nobis super hoc humiliter por-

rectis inclinati, omnibus et singulis clericis regularibus praedictae Congregationis Theatinorum, ut ipsi officium de Purificatione memoratae Virginis gloriosissimae Mariae quotannis die secundâ februarii cum octavâ recitare libere et licite possint et valeant, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, concedimus et indulgemus.

Decretum
irritans.

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et spectabit in futurum, plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contraria
derogat.

§ 4. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptio
fides.

§ 5. Volumus autem ut ipsarum praesentium litterarum transumptis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillâ personae in dignitate ecclesiasticâ constitutae munitis, eadem prorsus fides in iudicio et extra illud adhibeatur, quae praesentibus ipsis adhiberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die xx augusti MDCLXXI, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 20 augusti 1671, pontif. an. II.

LXXVII.

Erectio Montis non vacabilis Ursini quintae erectionis, cum amplissimis

1 Perperam ed. Main. legit vana pro vota (R. T.).

gratis et privilegiis favori montistarum et Montis depositariorum¹.

Clemens Papa X,
Motu proprio, etc.

Exordium.

Romanum decet Pontificem gratias, personis de se ac sancta Sede Apostolica benemeritis aliis concessas, prout occasio vel necessitas expostulat, ampliare, et super eis disponere, prout salubriter in Domino conspiciit expedire.

Pauli V motu proprio re-
fertur pro ere-
ctione Montis
Ursini.

§ 1. Dudum siquidem felicitis recordationis Paulus PP. V praedecessor noster per suam motusproprie cedula, sub datum vi idus septembris anno sui pontificatus viii, Montem non vacabilem Ursinum tertiae erectionis nuncupatum locorum seu portionum quatuor millium, redditus vero annui scutorum quinque monetae pro quolibet loco, ad favorem et pro commodo Virginii Ursini tunc Brachiani ducis, super castris Cerveteris et Galeriae, Portuensis dioecesis, illorumque territoriis, tenimentis, agris, agrorum culturis, molendinis, ferreriis, aliisque membris, pertinentiis et iuribus quibuscumque, ac eorum redditibus et fructibus annuis ad scuta triginta quinque millia monetae annuatim circiter ascendentibus, cum assignatione annuorum scutorum viginti millium monetae pro fructibus dictorum locorum quatuor millium, ac assignamenti praedicti dismembratione a ducatu Brachiani, donec Mons ipse duraret, erexit ac instituit, cum amplissima derogatione et respective translatione quarumcumque obligationum realium et personalium, hypothecarum, investiturarum, concessionum, ordinationum, legatorum, fideicommissorum, primogeniturarum, aut alienandi, obligandi seu hypothecandi prohibitionum, per quoscumque dicti Virginii Ursini ducis antecessores, sive etiam transver-

¹ Nunc primum impressa

sales vel extraneos, ac forsitan per Romanos Pontifices praedecessores nostros, tam in contractibus, concessionibus et constitutionibus, quam in ultimis voluntatibus, codicillis et aliis quibuscumque dispositionibus quomodolibet purificatis et purificandis, factarum, appositarum et confirmatarum, necnon etiam cum liberatione praedictorum bonorum et iurium a quacumque caducitate, devolutione, aut quavis alia poena ad quarumvis personarum et pupillorum et viduarum et aliarum quarumvis privilegiatarum, aut monasteriorum, collegiorum et aliorum piorum locorum favorem, et sub quibusvis clausulis vinculis et cautelis, etiamsi bona praedicta ex quocumque capite, aut quavis de causa, vel aliis quomodolibet ex causa dotium sive alimentorum vel alterius causae quantumlibet privilegiae gravata et onerata essent vel forent, prout latius in praecitata motusproprie cedula continetur;

§ 2. Deinde vero idem Paulus praedecessor alio simili motuproprio, sub datum kalendis octobris, anno sui pontificatus xiii, alia loca millia trecenta quinquaginta, pro extinctione Montis Viani, super fructibus castrorum Viani, Orioli, ac tenutarum Rotae et Ischiae, Viterbiensis dioecesis, aliaque loca quingenta super castro Cessani, illiusque tenutis, et praesertim Posi, Portuensis dioecesis, vigore sui motusproprie septimo idus septembris anno xv; et postremo similis memoriae Gregorius XV, etiam praedecessor noster, per suam motusproprie cedula, kalendis iunii anno pontificatus i signatam, alia loca duo millia quingenta antedicto Monti Ursino tertiae erectionis respective ediderunt⁴, creant et instituerunt; et pro ultimo dictorum locorum duorum millium quingen-

⁴ Forsan addiderunt pro ediderunt legendum (R. T.).

Deinde dictus
Paulus V et
Gregorius XV
alia loca addi-
derunt.

torum congrua dote annisque fructibus civitatem Brachiani, castrum Montis Rani, villam Montis Virginei, et tenutam, seu casale, Iuliani nuncupatam, Portuensis et Sutrinensis respective dioecesis (cum illorum territoriis, tenimentis, goris¹, agrorum cultura, molendinis, ferreriis, fabricis, aliisque membris et pertinentiis quibuscumque in totum et illorum responsionibus et afflictibus annuatim reddentibus summam scutorum sexdecim millium monetae de iuliis decem pro quolibet scuto), tunc ad Paulum Iordanum Ursinum Brachiani ducem, pro cuius commodo eadem additio facta fuit, respective spectantia et per eum pacifice possessa², assignavit et specialiter applicavit³, et⁴ prout latius in singulis praecitatis motuumproprie erectionis et additionum praemissarum cedulis continetur. Mons vero praedictus⁵ prout accepimus, attentis pluribus extractionibus in ipso hactenus factis, reperiatur ad praesens in summa et quantitate locorum duorum millium tercentorum viginti septem cum uno tertio tantum:

Pontifex motu proprio confirmat dictas erectionem et additiones, et montem Ursinum quicquid erectionis erat ut in rubrica.

§ 3. Nos, volentes dilectum filium nobilem virum Flavium Ursinum modernum Brachiani ducem, a maioribus suis non degenerem, et caput familiae Ursinae inter omnes alias de Sede Apostolica benemeritae, aliquo speciali prosequi favore, eidemque super gravi aere alieno, quo premitur, opportunum levamen afferre, habentes hic pro expressis ac de verbo ad verbum insertis omnes et singulas motuumproprie cedulas

¹ Paulo ante in loco parall. § 1 lectum fuit *agris* (R. T.).

² Male ut puto ed. Main. legit *spectan...* *posse* (R. T.).

³ Nempe Gregorius XV, ut patet ex contextu (R. T.).

⁴ Aptius coniunct. *et deleteretur* (R. T.).

⁵ Aptius lege *Cum vero Mons praedictus* (R. T.).

super erectione dicti Montis eiusque praenarratis additionibus emanatas, non ad ipsius Flavii ducis seu alterius pro eo desuper oblatae petitionis instantiam, sed ex mera nostra scientia, maturaque deliberatione, ac de apostolica nobis attributae potestatis plenitudine, ut idem dux minori quo fieri possit interusurio pecunias reperire, illisque mediantibus conditionem suam meliorem reddere valeat, unum Montem Ursinum quintae erectionis nuncupandum, a kalendis mensis septembris praesentis anni mdcclxxi inchoandum, scutorum tercentorum millium monetae iuliorum decem pro quolibet scuto, et sic locorum seu portionum trium millium, resignabilium ad instar aliorum Montium non vacabilium Romanae Curiae, scutorum centum monetae pro quolibet loco, et portione computatis¹ (quorum fructus iis, qui, dicti ducis Flavii fidem sequuti, in eodem Monte pecunias collocaverint, de bimestri in bimestre solvendi ad rationem scutorum quatuor monetae pro quolibet loco seu centenario et anno sint esseque debeant constituti et assignati super infrascriptorum bonorum per ipsum ducem Flavium possessorum, scilicet civitatis Brachiani annui fructus scutorum duodecim millium similium, ac castri Cerveteris in districtu almae Urbis nostrae, respective positorum et existentium, annui fructus scutorum viginti quinque millium, introitibus, redditibus, fructibus, proventibus, iuribus, obventionibus, ac emolumentis universis, certis, incertis, ordinariis et extraordinariis, praesentibus et futuris, ad scuta viginti quinque millium monetae et ultra ut asseritur ascendentibus), apostolica auctoritate, tenore praesentium, creamus, erigimus et insti-

¹ Aptius lege *computatorum*, aut antea *sotis* legendum pro *scutorum*, vel aliter syntaxis reordinanda (R. T.).

tuimus, et ex dictis redditibus annuam summam scutorum duodecim millium monetae ab omni onere prosus liberam, immunem et exemptam annuam¹ dividimus et separamus, illamque sic divisam et separatam eidem Monti et illius locorum futuris emptoribus applicamus et appropriamus.

Providet
curiali empto-
rum locorum
etc.

§ 4. Ut autem emptorum, depositario-
rum et aliorum quorumvis futurorum
creditorum Montis huiusmodi, qui, dicti
ducis Flavii fidem sequuti, pecunias suas
in eo collocare volunt, securitati magis
provisum sit, volumus et decernimus
quod dictus dux Flavius teneatur et
debeat ex redditibus et preventibus ci-
vitatibus et castri praedictorum, pro con-
grua dote eiusdem Montis, scutorum duo-
decim millium² monetae romanae penes
bancum depositarii eiusdem Montis an-
nuatim deponere ad effectum illa per
depositarium ipsum pro tempore existen-
tem solvendi montistis et creditoribus
dicti Montis pro fructibus illius ad di-
ctam rationem scutorum quatuor mone-
tae romanae pro quolibet loco et anno,
de bimestri in bimestre, et in fine cu-
iuslibet bimestris, Romae, libere et omni
mora cessante, durante dicto Monte;
summamque, ex quovis casu etiam for-
uito et inopinato ex introitibus et red-
ditibus praefatis deficientem, dictus dux
Flavius de proprio, et cum aliis red-
ditibus et pecuniis supplere teneatur; et, si
contingeret praedicta bona dicto Monti
assignata sive in toto sive in parte lo-
cari, teneatur afflictuarios et arrendata-
rios huiusmodi nec non administratores
etiam in forma Camerae Apostolicae
obligare facere in favorem montistarum
et depositarii dicti Montis de solvendo
in manibus dicti depositarii annuam sum-

¹ Vox annuam delenda (R. T.).

² Oporteret legere millia, vel scuta duode-
cim mille (R. T.).

mam pecuniarum pro huiusmodi effectu
debitarum et debendarum, usque tamen
ad summam dicto Monti pro illius dote
et fructibus ut supra assignatam, alias
omnes locationes nullae sint et esse
censeantur, prout nos nullas et invali-
das esse decernimus, volumus et decla-
ramus.

§ 5. Elapsis vero viginti annis, ab ere-
ctione huiusmodi Montis computandis,
dux Flavius praedictus extinctionem eius-
dem Montis incipere et facere debeat,
extinguendo quolibet anno scuta quin-
decim millia monetae, et restitutis sin-
gulis montistis scutis centum monetae
pro quolibet loco et portione, liberis et
absque ullo vinculo, praecedente tamen
edicto, iuxta solitum, et per extractio-
nem, adinstar aliorum Montium extingui-
bilibus Romanae Curiae, et sic quolibet
anno in huiusmodi extinctionem conti-
nuare usque ad totalem eiusdem Montis
extinctionem; ita tamen quod montistae¹
et creditores praefati extractionem et
extinctionem huiusmodi procurare mi-
nime teneantur, sed quoad eos Mons
ipse, donec fuerit extinctus, perpetuus sit
et esse censeatur.

Statuit pro
cinadem Montis,
extinctione.

§ 6. Dictus autem dux Flavius tenea-
tur eligere et deputare in depositarium
dicti Montis aliquem mercatorem hic in
Urbe fide et facultatibus idoneum, ad
contentamentum dilecti filii nostri Hie-
ronymi Gastaldi nostri et Camerae nostrae
thesaurarii generalis, et illius in officio
huiusmodi successorum, qui principaliter
et in solidum se obliget pro solu-
tione fructuum dicti Montis per novem-
nium proximum, ab ipso die erectionis
dicti Montis inchoandum², et ut sequitur
continuandum, de bimestri in bimestre, et
in fine cuiuslibet bimestris, libere etiam
cessantibus et exactis vel non exactis

Depositarius
pro tempore eli-
gendus.

¹ Edit. Main. legit montista (R. T.).

² Edit. Main. legit inchoante (R. T.).

praedictis et aliis quibusvis assignamen-
tis et alio quocumque impedimento et
quavis exceptione non obstantibus, et
successive huiusmodi aliam aequae ido-
neam cautionem bancariam de triennio
in triennium, et per sex menses ante
finem triennii, durante Monte praedicto,
eisdem modo et forma ac pro omnibus
et singulis superius expressis, obligatum
praestare et renovare, et, in eventum
mortis, deteriorationis conditionis, vel
absentiae de Urbe depositarii dicti Mon-
tis pro tempore existentis, alium depo-
sitarium atque idoneum mercatorem in
Urbe habentem bancum apertum simili
modo et forma obligatum praestare et
renovare infra quindecim dies a tali e-
ventu proximos, et hoc toties servare
et adimplere, quoties casus huiusmodi
e venerit. Cui duci Flavio, ut, per se vel
eius procuratorem, praedicta loca tria
millia dicti Montis (libere¹ et exempta a
solutione emolumentorum pro expedi-
tione litterarum praesentium annonae
Urbis, archiconfraternitati pietatis car-
ceratorum, proxenetico collegio, ac mer-
cedum secretario, ratiocinatori dicti Mon-
tis debitorum pro ipso duce Flavio et
aliis qui loca praedicta ab eo prima
vice acquirunt) vendere et alienare, il-
lorumque pretium ad infrascriptum ta-
men effectum exigere, recipere et ha-
bere, et de exactis, habitis et receptis
solventes, et quos opus fuerit, quietare²,
ad effectum tamen illud unico contextu
penes dicti Montis depositarium depo-
nendi et ut infra convertendi, tenore
praesentium licentiam et opportunam
facultatem concedimus et impartimur.

Depositarius
quomodo di-
ctum pretium
erogare debean-
tur.

§ 7. Pretium vero, ex venditione dicti
Montis redigendum, deponi debeat penes
depositarium eiusdem Montis ad effectum
illud erogandi et convertendi in extin-

ctionem diversorum debitorum a duce
Flavio suisque antecessoribus contracto-
rum cum licentia et beneplacito aposto-
lico et habentium ad eorum favorem
obligata etiam bona iurisdictionalia et
feudalia quaecumque iuxta notam ab
ipso dandam, et respective erogare¹ pro
aliis ipsius Flavii indigentibus; creditores
autem, qui dictum pretium Montium re-
cipient, teneantur et obligati sint, pro-
ut nos teneri et obligatos esse volumus,
cedere collegio montistarum huiusmodi
Montis Ursini quintae erectionis omnia
et singula eorum iura et actiones, ac
privilegia quaecumque, etiam anteriori-
tatis et potioritatis, sibi quomodolibet
competentia, occasione et pro rata suo-
rum creditorum, translativae et non ex-
tinctivae, et talia qualia, etc., ad effectum
ut dictum collegium illiusque montistae
dictis iuribus uti possint, tam agendo
quam excipiendo, et ad omnes alios ef-
fectus sibi magis prolicuos et necessa-
rios.

§ 8. Nec non, pro maiori cautela mon-
tistarum ac depositariorum pro tempore
eiusdem Montis, praedictus Flavius Ursi-
nus Brachiani dux, et venerabilis frater
noster Virginus episcopus Albanensis
S. R. E. cardinalis, et Lelius Vico Var-
ronis princeps, germani fratres de Ursi-
nis, omnibus et singulis in praesenti
motuproprio contentis et expressis con-
sentire teneantur, et cum effectu con-
sentiant, ac sese omnes, eorumque hae-
redes et successores, ac bona omnia
praesentia et futura in solidum (tam pro
solutione fructuum Montis praedicti et
illius extinctione et evictione et obliga-
tione de praestando et renovando mer-
catorem et depositarium eiusdem Montis,
et aliorum quorumcumque, ac etiam ad
favorem eorundem mercatorum et de-

Consensus du-
cis Ursini et
aliorum de fa-
milia praestan-
dus.

¹ Aptius forsán libera legeretur (R. T.).

² Deest verbum possit (R. T.).

¹ Aptius lege erogari (R. T.).

positariorum, ac pro observatione et adimplemento omnium et singulorum in praesenti cedula motus proprii et instrumento seu instrumentis desuper celebrandis contentorum seu continendorum) aequae, principaliter et in solidum, et in forma Camerae nostrae Apostolicae, cum iuramento, et aliis cautelis necessariis et opportunis, promittant, et accedant, et se obligent sine tamen praeiudicio quorumcumque iurium camerae nostrae quomodolibet in et super civitate et castro praedictis competentium et competiturorum, tam in quocumque casu et eventu caducitatis et devolutionis illorum, quam ex quovis capite forsitan hucusque evenito, et quod in futurum quovis modo evenire possit, ac purificatum et purificandum ad favorem eiusdem Camerae et Sedis Apostolicae) etiam quoad praestationes in casu venditionis eorumdem civitatis et castri, quam etiam ex quavis alia causa et occasione promissiones et obligationes, contractus, instrumenta et alia inde facienda, aequae ac si in quavis legitima et magis requisita forma et cum solitis solemnitatibus facta fuissent, validas fore et esse, suosque plenarios effectus sortiri, vimque et robur perpetuae firmitatis obtinere debere decernimus et declaramus, et ex nunc confirmamus et approbamus, nostraeque firmitatis robur adiicimus, omnes et singulos iuris et facti ac solemnitatum defectus etiam substantiales et formales, si qui intervenerint, apostolicam auctoritate supplemus.

Eidem Monti, etc., concedit omnia privilegia Montium.

§ 9. Praeterea eidem Monti, illiusque depositario et montistis, aliisque personis quibuscumque pro tempore existentibus, omnibus et singulis privilegiis, facultatibus, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, praerogativis, indulgentiis, aliisque favoribus et

¹ Sequentia lectori scio dimittimus (R. T.).

gratiis universis, quibus Montes restaurati primae et tertiae erectionis, alique Montes nostrae Camerae, ac baronum et universitatum, et alii quicumque Romanae Curiae non vacabiles, tam ex concessionibus apostolicis, quam de iure, usu vel consuetudine, ac alias quomodolibet utuntur, fruuntur et potiuntur et gaudent, ac uti, frui, potiri et gaudere possunt et poterunt quomodolibet in futurum, similiter, pariformiter, et sine ulla prorsus differentia, uti frui, potiri et gaudere libera et licite valeant, concedimus.

§ 10. Nec non ex praedictorum civitatis et castri fructibus, redditibus, proventus, ac emolumentis quibuscumque, certis et incertis, tam ordinariis quam extraordinariis, dictam annuam summam scutorum duodecim millium monetae pro solutione fructuum et dotis dicti Montis, ab omnibus et quibuscumque oneribus liberam, immunem, exemptam, dicto Monti, illiusque collegio et montistis, pro sua dote, et fructibus et emolumentis, ut supra, respective assignamus, concedimus et applicamus; et pro illis exigendis, habendis, percipiendis et consequendis dictos montistas, collegium et depositarium, tam uti singulos quam universos, procuratores irrevocabiles et dominos, ut in rem propriam, cum potestate exigendi, et cum clausula et effectu constituti, et facultate substituendi, et aliis facultatibus opportunis, constituimus et deputamus.

§ 11. Et nihilominus pro potiori cautela decernimus et declaramus, quod in eventum non observationis aut non adimplementi praemissorum, vel alicuius eorum, ac etiam in omnes et singulos casus contraventionis et impedimenti, seu invaliditatis et rescissionis et quocumque capite, ratione, praetextu et

¹ Potius lege et pro ex (R. T.).

Iura montistis concessa.

Quid in casu contraventionis.

causa, etiam in corpore iuris clausis, liceat collegio et depositario dicti Montis pro tempore existentibus, per se, vel alium, seu alios, dicti Montis nomine, propria auctoritate, sine alicuius iudicis seu curiae decreto vel mandato, et absque vitio spoli et attentatorum, corporalem et actualem possessionem civitatis et castri praedictorum, illorumque membrorum, et iurium dicto Monti ut supra assignatorum et obligatorum, libere et licite capere, apprehendere, captamque et apprehensam retinere et continuare, necnon fructus et emolumenta ex dictis civitate et castro provenientia percipere, exigere et levare, ac, si magis ipsis expedire videbitur, in toto vel in parte, etiam quibusvis personis, ac pro pretio seu pretiis, conditionibus et responsionibus reperibilibus, et ad tempus eis benevisum, semel et pluries, et quoties eis placuerit, locare, arrendare, et in locationem et arrendam concedere, ac in administrationem dare, fructus, affictus et responsiones huiusmodi, pro concurrenti rata dicto Monti pro dote et fructibus ut supra assignata, percipere, exigere et recuperare, et de exactis, etc., et habuisse confessis solventes, et quos erit opus, quietare, et in solventium favorem iura et actiones cedere et transferre; ad quae et alia praemissa omnia necessaria et opportuna dictos montistas, et collegium et depositarios, procuratores irrevocabiles, ut in rem propriam, cum facultate substituendi, et aliis clausulis et facultatibus necessariis et opportunis, specialiter et expresse constituimus et deputamus.

Subrogatio et hypotheca in favorem montistarum.

§ 12. Eosque, tam uti singulos quam universos, quoad annuam summam praedictam, illiusque exactionem et consecutionem, in omne ius et locum et privilegium dictorum de Ursinis, eorumque haeredum et descendendum et succes-

sorum, ponimus, substituimus et subrogamus; ac bona supradicta, non obstante quod sint cuivis fideicommisso subiecta et alias quomodolibet gravata et onerata, ex tunc, pro integra solutione fructuum et extinctione dicti Montis, eiusdem Montis creditoribus nec non depositariis nunc et pro tempore eligendis, pro eorum indemnitate relevatione, tam ex causa pecuniarum quas dicti fratres de Ursini quovis tempore deficerent in banco dictorum depositariorum deponere ad effectum solvendi fructus eiusdem Montis, quam provisionis cedulae per dictos depositarios ad favorem montistarum ut supra faciendae, ac cambiorum et recambiorum, quae super summis ut supra a praedictis Ursinis debito tempore in banco eorumdem depositariorum non depositatis decurrere contigerit, ac damnorum et interesse per eosdem depositarios forsitan patiendorum, aliorumque promittendorum observatione, usque ad integram ipsorum montistarum et respective depositariorum satisfactionem, aliisque praemissis, ac perpetua validitate, observatione et adimplemento omnium et singulorum praemissorum, ultra quascumque alias obligationes, ceterorum omnium bonorum etiam iurisdictionalium et feudalium, et tam praesentium quam futurorum, generaliter ac specialiter et expresse, sine tamen praeiudicio quorumcumque iurium Camerae nostrae, ut supra, et circa illius obligationem, et non alias, etc., obligamus et hypothecamus, et obligata et hypothecata fore et esse, easdemque obligationes, hypothecas, necnon Montis huiusmodi erectionem, omniaque et singula praemissa, et quae inde sequuntur quaecumque, perpetua, valida, firma et efficacia fore et esse, ac plenam firmitatis robur habere et ob-

¹ Potius lege citra (R. T.).

² Forsan legendum perpetuo valida (R. T.).

tinere volumus, decernimus, atque declaramus, tam in favorem dicti Montis et illius futurorum creditorum, quam dicti depositarii dicto tempore et aliorum obligandorum.

Vicula priora suspendit.

§ 13. Et, si super dictis civitate et castro, seu eorum aliquo, per quoscumque eorumdem de Ursinis antecessores, ascendentes seu collaterales, vel quovis modo auctores et transversales et extraneos, quodvis fideicommissum, pactum de succedendo, primogenitura, maioratus, substitutiones et quaevis aliae conditiones, dispositiones, seu alienandi prohibitiones, sub quibusvis legibus, conventionibus et prohibitionibus, etiam quantumvis poenalibus et gravissimis, etiam ex pacto et providentiâ pro conservatione familiae agnationis et in favorem liberorum descendendum, ac etiam pro dote, seu aliâs quomodolibet facta, apposita et inducta fuerint et sint, et tam purificata quam purificanda, ad favorem quorumvis tam de familiâ dictarum de Ursinis quam aliorum, ac etiam ecclesiarum, et quorumcumque locorum piorum, et personarum quantumvis piarum, privilegiatarum, ac speciali ac individua expressione dignarum, quomodocumque et qualitercumque, quorum omnium et singulorum veros, integros, totosque tenores hic pro plene et sufficienter expressis ac insertis haberi volumus, illaque omnia, dicto Monte durante, in favorem ipsius Montis et illius depositarii, montistarum et aliorum praedictorum suspendimus, locumque minime habere, effectumque sortiri non posse volumus atque decernimus, quamvis dicta fideicommissa et alia ut supra cum inventariis sint posita, registrata et producta in archivio iuxta formam constitutionis Urbani VIII praedecessoris nostri.

Montis summam annuam liberat a quolibet

§ 14. Necnon annuam summam praefatam, ut praefertur, dismembratam, et

dicto Monti, illiusque montistis, depositariis et creditoribus, eodem Monte durante, a dictis fideicommissis et pactis de succedendo, maioratibus, substitutionibus, alienandi prohibitionibus, caducitatibus, devolutionibus, privationibus, necnon etiam prioribus et potioribus quantumvis privilegiatis hypothecis, obligationibus, aliisque dispositionibus, nexibus, vinculis et oneribus ex quavis pia et privilegiata causâ per dictos de Ursinis, et quoscumque alios auctores, seu alios quosvis etiam extraneos ut supra, et alios¹ quomodolibet factis, impositis, inductis², quibus civitas ac castra praedicta eorumque membra et pertinentiae quomodolibet subiecta sunt et esse dici vel praetendi possunt, penitus omnino eximimus et liberamus.

§ 15. Et quoscumque creditores dictorum de Ursinis, eorumque auctorum, et aliorum, ut supra, quantumcumque privilegiatos, etiam priores et potiores, ac praevis assensu, beneplacito et derogationibus dictorum fideicommissorum et aliorum supradictorum, et tam a nobis quam a nostris praedecessoribus emanati si qui sint vel fuerint, tam vigore obligationis in formâ camerae nostrae apostolicae, vel aliâs sub quavis formâ, expressione verborum, cum uno vel pluribus iuramentis, et ex causâ dotis et alimentorum, in et super dictis civitate et castro super expressis, et Monti assignatis, generales et speciales, tacitas vel expressas obligationes et³ hypothecas habentes, non posse, donec dictus Mons durabit, et donec sequuta fuerit integra satisfactio tam montistarum quam depositariorum pro tempore, ex causis supra expressis in et super civitate et castro praefatis,

¹ Forsan legendum aliâs (R. T.).

² Edit. Main habet factos, impositos, inductos (R. T.).

³ Coniunct. et nos addimus (R. T.).

dat fideicommissum, pacto vel hypotheca.

Montistae eorum creditores praecedunt.

eorumque membris et iuribus, nec in proprietate nec in fructibus et redditibus eidem Monti assignatis, vel contra eorum conductores, affectuarios, administratores et debitores nunc et pro tempore existentes, pro dictâ summâ ac pro solutione fructuum et extinctione ut supra assignatâ, easdem obligationes et hypothecas exercere: nec actionem, seu iudicium aliquod intentare, minusque super illis montistas, depositarios, aliosque praefatos molestare vel impedire, nisi factâ aliorum bonorum dictorum de Ursinis, eorumque auctorum eis obligatorum excussione, et, quatenus alia bona pro eorum creditorum satisfactione non sufficiant.

Omnem hypothecam praecedentes transferunt in alia bona dictorum de Ursinis.

§ 16. Nos enim obligationes et hypothecas omnes et singulas praefatas, si quae sint, ad effectum praefatum, dicto Monte durante, et donec sequuta fuerit praedictorum satisfactio, suspendimus, et in alia quaecumque dictorum de Ursinis, eorumque auctorum, etc., bona, tam allodialia quam iurisdictionalia, iura et introitus, eodem Monte durante, modo et formâ praemissis, ad effectum praefatum, praedictorum omnium tenores hic pro expressis et insertis habentes, transferimus et translata esse declaramus, cum hoc quod omnes praefatae clausulae et facultates semper censeantur et sint appositae ad maiorem securitatem et cautelam dictorum montistarum et depositarii quomodolibet resultantes, et cum facultate semper variandi, itaut unâ viâ electâ non praeiudicetur montistis, depositariis et aliis praefatis, quin ad alia¹ redire possint, sed simul et semel tam coniunctim quam divisim illis uti et experiri valeant.

Decernit dicti Montis, loca obnoxia non esse reductionibus.

§ 17. Decernentes Montem huiusmodi illiusque loca, respectu dotis, fructuum et emolumentorum, aliarumque assigna-

¹ Potius lege aliam (R. T.).

tionum praefatarum, nullis omnino reductionibus, diminutionibus aut mensium seu mensatarum retentionibus, et quibuscumque aliis contrariis dispositionibus, etiam praetextu enormis et enormissimae laesionis, urgentis necessitatis, seu etiam evidentis utilitatis, et ex quavis aliâ cognitâ vel incognitâ etiam necessario exprimendâ causâ, vel aliâs quomodolibet obnoxia fore et esse, firmâque et valida semper persistere, et ab illis fore semper excepta et exempta; nec dictos de Ursinis, minusque quosvis dicti Montis futuros creditores ac depositarios, illorumque haeredes et successores quoscumque, seu ius et causam ab eis quomodolibet habentes et habituros super praedictis, seu illorum aliquo, quoquo modo molestari, perturbari vel impediri.

§ 18. Et insuper, volentes Montem praedictum specialibus favoribus et gratiis decorare, motu, scientiâ et potestate similibus perpetuo statuimus et ordinamus quod quicumque etiam laici utriusque sexus ac presbyteri et alii clerici, necnon ecclesiastici et alii quicumque praefati, etiam S. R. E. cardinales, aut ceteri cuiuscumque dignitatis, gradus et conditionis saecularis et quorumcumque Ordinum, etiam in communi, mendicantium et militantium vel hospitantium regulares, aut aliae quaecumque personae cuiusvis generis, etiam minores et pupilli, ac etiam spurii, illegitimi, aut aliâs quomodolibet inhabiles et incapaces, necnon communitates, universitates, ecclesiae, cappellae, collegia, congregationes, conventus, societates, hospitalia, et alia quaevis tam profana quam pia et religiosa loca, tam intus quam extra iurisdictionem nostram temporalem, ac etiam quacumque mundi parte pro tempore existentia (infidelibus tamen exceptis), nihilominus in Monte huiusmodi

Indolget ut omnes, exceptis infidelibus, quaecumque summi in huiusmodi Monte ponere possint.

quascumque pecuniarum summas etiam ex metropolitanarum, cathedralium, aliarum ecclesiarum vel monasteriorum, abbatiarum, hospitalium, commendarum, et quarumvis ecclesiarum, tam saecularium quam regularium, beneficiorum, seu etiam pensionum annuarum ex fructibus et redditibus et proventibus ecclesiasticis tam hactenus acquisitis quam in futurum acquirendis, semel vel pluries, et quoties eis visum fuerit, non tamen infra summam scutorum centum monetae, conferre, ponere et erogare, pro singulis locis et portionibus annua scuta quatuor monetae in fine cuiuslibet bimestris illorum ratam sine aliquo conscientiae scrupulo, seu sortis principalis diminutione, aut quovis alio restitutionis onere, et omni prorsus impedimento cessante, percipere, consequi, et in eorum usum et utilitatem convertere libere et licite possint et valeant, concedimus et indulgemus.

Constituit thesaurarium generale Camerae protectorem et administratorem dicti Montis.

§ 19. Ut autem dicti Montis regimen et gubernium rectius et fidelius geratur et dirigatur, dilectum filium Hieronymum Gastaldum, nostrum et Camerae nostrae thesaurarium generalem, et successive alios pro tempore existentes thesaurarios generales, in dicti Montis protectores et administratores, cum potestate litteras patentes locorum dicti Montis sub eorum nominibus et sigillo subscribendi et concedendi, ac secretarium et rationcinatorem dicti Montis, a dicto duce Flavio, suisque, etc., nominandum et eligendum, necnon omnes et quascumque causas dicti Montis, et ab eo quomodolibet dependentes ac moventes, per se, vel alium, seu alios, cognoscendi, decidendi et terminandi, et ab aliis iudicibus et tribunalibus, etiam quod vigore obligationis cameralis agatur, advocandi et reassumendi, ac omnia alia eidem Monti utilia et necessaria, privative quoad om-

nes alios Romanae Curiae iudices et tribunalia, peragendi, eligimus et deputamus.

§ 20. Volumus autem atque decernimus quod montistae dicti Montis Ursini non teneantur nec cogi possint in iudicio nec extra probare nec curare quod pecuniae, per eos in emptionem locorum dicti Montis expositae, fuerint erogatae et conversae in extinctionem supradictorum debitorum, vel aliam quamvis probationem quantumvis necessariam facere. Decernentes pariter et declarantes praesentem nostri motus proprii cedulam et litteras forsitan conficiendas, etiam ex eo quod quicumque interesse habentes, etc., vel habere praetendentes, etc., ad id vocati seu auditi, aut etiam in instrumentis et aliis circa illorum executionem faciendis solemnitates statutariae, et alias de iure vel consuetudine, et quomodolibet requisitae, adimpletae et observatae non fuerint, aut alias, de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio, vel nostrae intentionis aut quocumque alio defectu, seu quovis alio praetextu, iure, colore, ratione vel causa notari, impugnari, invalidari, retractari, rescindi, vocari, limitari, molestari, aut in ius vel controversiam adduci, illorumque effectum et executionem retardari vel impediri, minusque adversus eas quodcumque iuris et facti vel gratiae remedium intentari vel impetrari nullatenus posse nec debere, minusque sub quibuscumque similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, moderationibus, limitationibus, aut aliis contrariis dispositionibus nullatenus comprehendi, sed semper ab illis exceptas et sub posteriori data emanatas fore et esse censer, semperque validas, firmas et efficaces fore et esse, suosque plena-

Quod Montistae non teneantur probare conversionem pecuniarum.

† Praeposit. in nos addimus (R. T.).

rios et integros effectus sortiri et obtinere, nec ad illas in Camera Apostolica praesentandum, et in illius libris registrari faciendum, iuxta constitutionem felicitis recordationis Pii Papae IV praedecessoris nostri, aut alias quomodocumque teneri, et nihilominus in suo robore, viribus et effectu semper persistere,

Decretum irritans.

§ 21. Sicque per quoscumque iudices ordinarios et extraordinarios, commissarios, delegatos et subdelegatos, etiam causarum palatii nostri apostolici et causarum curiae dictae Camerae auditores, necnon S. R. E. cardinales, camerarios, eorumque vicecamerarios, ac dictae Camerae thesaurarios, clericos praesidentes, commissarios, ceterosque camerales, necnon etiam cardinales de latere legatos, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, irritum quoque et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogat contrariis.

§ 22. Non obstantibus praemissis, aut quibusvis testamentis, codicillis, donationibus, ultimis voluntatibus, dispositionibus, fideicommissis, substitutionibus, etiam ad favorem ecclesiarum, locorum piorum et aliorum supranominatorum, etc., primogenituris, pactis de succedendo, alienandique seque obligandi prohibitionibus, per quoscumque quomodolibet factis, ac etiam pluries iterisque vicibus quomodolibet confirmatis, innovatis et approbatis, ac obligationibus et hypothecis, etiam iuramento et obligatione camerali et apostolica licentia et beneplacito vallatis, ac Pii IV De registrandis, ac aliis quibusvis constitutionibus et ordinationibus apostolicis (excepta constitutione felicitis recordationis Clementis VIII, qua iura Camerae nostrae Apostolicae in Montium ere-

ctionibus praeservantur), necnon nostra de iure quaesito non tollendo et gratiis ad instar non concedendis, aliisque cancellariae nostrae regulis, statutis Urbis, eorumque reformationibus, consuetudinibus, decretis, stabilimentis, usibus et naturis, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia etiam consistorialiter et de fratrum consilio et assensu roboratis, et cum quibusvis clausulis derogatoriis ac derogatarum derogatoriis, privilegiis quoque et indultis, facultatibus et litteris apostolicis, sub quibuscumque tenoribus et formis irritantibus, eidem thesaurario, necnon Congregationi super Montibus, et quibusvis aliis quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis, et aliis decretis, usibus, naturis, etiam iuramento, firmitate et motu similibus, ac etiam consistorialiter, praemissa etiam aut eorum aliqua expresse fieri prohibentibus seu impediens, aut aliis in contrarium quomodolibet facientibus, concessis, etc.; ac non obstante quod supradicta fideicommissa, et alia ut supra, sint in archivio cum inventariis registrata et exhibita, et non obstante constitutione Urbani VIII moderatoria Bullae baronum; quibus omnibus, etiamsi de illis, etc., eorum tenores, etc., praesentibus pro plene et sufficienter expressis et insertis habentes, etc., illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat, specialiter et expresse, ac latissime, motu, scientia et potestatis plenitudine paribus, derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque, cum clausulis opportunis.

§ 23. Ceterum volumus quod praesentis nostri motus proprii cedula sola nostra signatura, absque alla data, etsi non registretur, sufficiat, et tam in iudicio quam extra plenam fidem faciat;

Sola signaturae huius motus proprii cedulae sufficiat sub plumbis.

† Videtur legendum cedulae (R. T.).

regula quacumque contraria non ob-
stante; et nihilominus, litterae tam in
forma Brevis sub annulo Piscatoris, quam
sub plumbo, et per officium minoris gra-
tiae, cum supradictorum omnium et singu-
lorum maioris¹ specificatione et expres-
sione, aliisque clausulis necessariis et
opportunis, ac solitis et consuetis, ac
aliis, et prout videbitur, expediri possint.
Et quia nimis arduum et difficile foret
praesentem cedulam, sive litteras desu-
per conficiendas, omnibus et quibus opus
foret originaliter ac ubique locorum
exhibere, volumus atque decernimus,
quod tam praesentis motusproprii ce-
dulae, quam litterarum, si quas desuper
in quavis forma expediri contigerit, tran-
sumptis et exemplis, etiam impressis,
manu secretarii dicti Montis aut alicu-
ius Camerae nostrae notarii subscriptis,
sigilloque thesaurarii generalis obsigna-
tis, eadem prorsus fides in iudicio et
extra adhibeatur, quae ipsismet origi-
nalibus adhiberetur si ostenderentur,
exhiberentur, vel producerentur; regula
quacumque contraria pariter non ob-
stante, etc.

Fiat motu proprio E.

Illustrissimus et excellentissimus do-
minus D. Flavius Ursinus Brachiani dux
acceptavit supradictam cedulam motus-
proprii, et iuxta illius formam dicto Monti
Ursino quintae erectionis constituit et
assignavit fructus supra dicta civitate
Brachiani ac Cerveteris, ex quorum red-
ditibus, etc., dismembravit, etc., annuam
summam scutorum duodecim millium
monetae, illamque dicti Monti pro eius
dote et fructibus assignavit et cessit ac
applicavit, montistas ac depositarios eius-
dem Montis in eius locum substituit, ac
obligationes in favorem ipsius Montis ac
depositariorum, pro adimplemento sibi

a sanctissimo domino nostro Papa inun-
ctorum, iuxta formam cedulae motuspro-
prii praedicti, fecit, etc.; et in solidum
cum dicto excellentissimo domino duce
Flavio pro observatione omnium prae-
missorum accesserunt, fideiusserunt et
sese obligarunt eminentissimus et reve-
rendissimus dominus Virginius cardina-
lis, ac illustrissimus et excellentissimus
dictus Lelius Vicovarii² princeps, ger-
mani fratres de Ursinis, et sic sese in
forma Camerae Apostolicae obligarunt,
et tactis pectore et scripturis respective,
iurarunt, prout latius in instrumento sub
datum³ die, per acta mei infrascripti
desuper rogato, ad quod, etc.

Die 20 septembris 1861.

FRANCISCUS ANTAMORUS, R.C.A. not.

« Noi Benedetto Candolfi et Carlo Rossi
in vigor della presente nostra cedula
bancaria promettemo e in solidum ci
obbligiamo in forma C. A. di pagar qui
in Roma liberamente e senza eccezione
alcuna alli signori montisti del nuovo
Monte Orsini quinta erezione li frutti
delli luoghi tre mila, che sono stati eretti
in esso Monte, a ragione di scudi quat-
tro per luogo l'anno, e questo paga-
mento lo promettiamo nelli modi sud-
detti per nove anni prossimi venturi già
cominciati il 1 settembre passato, e da
finire l'ultimo agosto dell'anno MDCLXXX,
cioè ogni bimestre in fine la rata parte
a ciascheduno di essi signori montisti
spettante, in conformità delle liste bime-
strali che ci verranno consegnate dal
computista del medesimo Monte, alle
quali liste per la quantità de' luoghi e
per l'annuo frutto si abbia relazione,
e questa cedola dichiariamo farla ad
istanza dell'eccellentissimo signor don
Flavio Orsini duca di Bracciano, dal
quale ne dovremo esser rimborsati e

Cedola ban-
caria Benedi-
cti Candolfi et
Caroli Rossi.

¹ Supra lectum fuit Vico Varronis (R. T.).

² Forsan deest hoc (R. T.).

¹ Potius lege maiore (R. T.).

rilevati da ogni danno in conformità del
contenuto nel Motuproprio dell' ere-
zione e nell'istromento della deputa-
zione ed accettazione di depositaria del
medesimo Monte, che si deve rogare in
questo giorno per gli atti dell'Angelucci
notaro A. C., a' quali Motuproprii ed
istromenti in tutto e per tutto s'abbia
relazione. In fede, etc., Roma dal Banco,
questo di VI ottobre MDCLXXI.

BENEDETTO CANDOLFI e CARLO ROSSI ».

LXXVIII.

*Quomodo sit intelligendum indultum de
officio B. Stanislai Societatis Iesu
recitando et missa in Poloniae regno
et magno ducatu Lithuaniae celebran-
da; nimirum in ecclesiis praedictorum
regni et magni ducatus quibuscumque,
etiam non Societatis Iesu; extra vero
dicta loca, in ecclesiis ad solam eius-
dem Societatis religionem spectantibus
recitari officium et missam celebrari
posse declarat¹.*

Clemens Papa X,
ad perpetuam rei memoriam.

Motiva.

Alias, piis enixisque carissimi in Chri-
sto filii nostri Michaëlis Poloniae regis
illustris ac dilectorum filiorum praepo-
siti generalis et presbyterorum Societatis
Iesu precibus nobis humiliter porrectis
favorabilem assensum praebere cupien-
tes, de venerabilium fratrum nostrorum
S. R. E. cardinalium sacris ritibus prae-
positorum consilio, ut de B. Stanislao
Kostka Polono eiusdem Societatis quo-
tannis die xii novembris in universo
regno Poloniae et magno ducatu Lithua-
niae, necnon in ecclesia S. Andreae in
Monte Quirinali huius almae Urbis no-
strae ubi eiusdem B. Stanislai corpus

¹ Indultum de quo in rubrica habes supra
in Constit. xliii, In apostolicae, huius Pontificis

requiescit, ac aliis omnibus et singulis
ecclesiis dictae Societatis Iesu, missa
etiam a sacerdotibus eo die ad ecclesias
huiusmodi confluentibus et a religiosis
eiusdem Societatis ubicumque terrarum
existentibus celebrari, et officium reci-
tari de communi Confessorum non Pon-
tificum, iuxta rubricas breviarii et mis-
saliis romani, libere et licite possent et
valerent, auctoritate apostolica concessi-
mus et indulimus, et alias prout in no-
stris desuper in simili forma Brevis die
xvi augusti MDCLXX expeditis litteris, qua-
rum tenorem praesentibus pro plene et
sufficienter expresso et inserto haberi
volumus, continetur.

§ 1. Cum autem, sicut pro parte pres-
byterorum Societatis praefatae nobis
nuper expositum fuit, a pluribus exi-
stimatum fuerit, missam et officium
huiusmodi non potuisse, neque posse
celebrari, nisi in ecclesiis dictae Socie-
tatis, nec extra eas in praedictis regno
Poloniae et magno ducatu Lithuaniae,
attentis verbis dictarum litterarum, per
quae in omnibus et singulis ecclesiis
dictae Societatis missam etiam a sacer-
dotibus eo die ad ecclesias huiusmodi
confluentibus celebrari posse indulge-
tur: nobis propterea dilectus filius pro-
curator generalis eiusdem Societatis hu-
militer supplicari fecit, ut, ad tollendum
omne dubium, de opportuna declara-
tionis gratia in praemissis providere de
benignitate apostolica dignaremur.

§ 2. Nos igitur, ipsius procurato-
ris generalis votis hac in re quantum
cum Domino possumus favorabiliter an-
nuere volentes, eumque a quibusvis ex-
communicationis, suspensionis et inter-
dicti, aliisque ecclesiasticis sententiis,
censuris et poenis, a iure vel ab homi-
ne, quavis occasione vel causa latis,
si quibus quomodolibet innodatus exi-
stet, ad effectum praesentium dumtaxat

Pelluo.

Constitutio-
nem quomodo
intelligendam
declarat.

Acceptatio
dictae cedulae
motusproprii
facta per ducom
Flavium Ursi-
num, et obliga-
tio aliorum fra-
trum

consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censes, huiusmodi supplicationibus inclinati, de memoratorum cardinalium consilio, litteras nostras praefatas, quoad regnum Poloniae et magnum ducatum Lithuaniae, de omnibus ecclesiis et personis intelligi debere (ita nempe ut in universo regno Poloniae et magno ducatu Lithuaniae huiusmodi omnes sacerdotes tam saeculares quam regulares, cuiuscumque status, gradus, ordinis, ac clerus universus, possint et valeant eadem die XIII° novembris missam et officium de eodem beato Stanislao Kostka in eorum propriis ecclesiis et domibus religiosis aliisque locis sacris celebrare et respective recitare), in aliis vero locis extendi ad solas ecclesias presbyterorum Societatis praefatae, iuxta facultatem in eisdem litteris concessam, dicta auctoritate, tenore praesentium, declaramus; salva tamen semper in praemissis auctoritate Congregationis praefatorum cardinalium.

Decretum irritans

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et spectabit, in futurum plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrarium derogatio

§ 4. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptum nullum

§ 5. Volumus autem ut ipsarum praesentium litterarum transumptis, seu

1 Edit. Main. legit 15 (A. T.).

exemplis, etiam impressis, manu secretarii dictae Societatis vel notarii publici subscriptis, et sigillo alicuius personae in ecclesiastica dignitate constitutae vel praepositi aut vicarii generalis eiusdem Societatis pro tempore existentis munitis, eadem prorsus fides in iudicio et extra illud ubique locorum habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die xxx septembris MDCLXXI, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 30 septembris 1671, pontif. anno II.

LXXIX.

Quod abbas generalis Congregationis Vallisumbrosae pro tempore existens mozzettam et mantellettam, pileum et biretum praelatitios etiam in cappellis pontificiis deferre et gestare possit¹.

Clemens Episcopus,
servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.

Decet Romanum Pontificem ad ea, per quae personarum ecclesiasticarum quarumlibet, praesertim congregationum monasticarum, quae Sanctorum, et Romanorum Pontificum, aliorumque virorum pietate et doctrina praestantium numero decoratae existunt, ornamento, divinique cultus celebritati et decori peramplius consulitur, libenti animo intendere, ac in his sui pastoralis officii partes favorabiliter impartiri, prout, locorum et temporum ac personarum huiusmodi Dei servitio dicatarum qualitatibus et circumstantiis debite pensatis, ad devotionis christifidelium augmentum et propagationem necnon Altissimi lau-

Exordium.

¹ Simile indultum concessit alteri Congregationi Alexander VII Constit. *Decet*.

Supplicatio.

dem et gloriam prospicit in Domino salubriter expedire.

§ 1. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilecti filii Theodori Baldini moderni abbatis generalis Congregationis Vallisumbrosae Ordinis sancti Bededicti petitio continebat, quod, cum inter congregationes monachorum Italiae dicti Ordinis Congregatio praedicta duorum Summorum Pontificum, ac plurium Sanctorum numero et viris insignibus pietate et doctrina praestantibus decorata, ac etiam ex antiquitate et a Sede Apostolica diversis favoribus et gratiis insignita existat, itaut illius abbas generalis mitra, baculo et annulo pastoralibus ceterisque pontificalibus insigniis utatur et fruatur ac potiat et gaudeat; plurimum tamen decori et dignitati abbatis generalis primodictae Congregationis videretur convenire ipsum Theodorum et pro tempore existentes primodictae Congregationis abbates generales a nobis et dicta Sede aliqua digniori praerogativa decorari et illustrari. Quare, pro parte dicti Theodori, et pro eo¹ dilecti filii nostri Leopoldi S. R. E. cardinalis Medices nuncupati, nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus eiusdem Congregationis Vallisumbrosae eiusque abbatum generalium pro tempore existentium decori consulere, aliasque in praemissis opportune providere de benignitate apostolica dignaremur.

Confirmatio ut in rubrica.

§ 2. Nos igitur, qui ecclesiarum quarumlibet et congregationum decorem, divinique cultus et christifidelium devotionis augmentum, nostris potissimum temporibus ubique augeri sinceris desideramus affectibus, eundem Theodorum, ac eius successores pro tempore existentes abbates generales praedictos, ac eorum quemlibet, a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliis-

¹ Videtur legendum ead. (A. T.).

que ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censes, huiusmodi supplicationibus inclinati, ac honestis ipsius Theodori votis hac in parte favorabiliter annuentes, ex voto Congregationis venerabilium fratrum nostrorum eiusdem S. R. E. cardinalium super ritibus ecclesiasticis praepositorum, eidem Theodoro et pro tempore existentibus abbatibus generalibus primodictae Congregationis, ut de cetero perpetuis futuris temporibus, tam in Romana Curia quam extra eam, ac ubique locorum ubi dictum Theodorum et pro tempore existentes abbates generales praedictos pro tempore residere et morari contigerit, ac in quibusvis visitationibus, capitulis, sessionibus, necnon quibusvis actibus et processionibus, etiam coram nobis et Romanis pro tempore existentibus Pontificibus successoribus nostris, etiam in cappellis pontificiis, mozzettam et mantellettam coloris habitus ipsius Congregationis Vallisumbrosae una cum pileo et bireto praelatitiis induere, gestare et deferre, illisque uti, frui et gaudere libere et licite possit et valeat, ac possint et valeant, apostolica auctoritate, tenore praesentium, perpetuo concedimus et indulgemus, plenamque et liberam facultatem et auctoritatem impartimur: decernentes ipsum Theodorum, ac pro tempore existentes abbates generales praedictos super delatione, gestatione et usu mozzettae, mantellettae, pilei et bireti praedictorum, a quoquam sub quovis praetextu, occasione vel causa, quantumvis iuridica et legitima, vel quaesito colore et ingenio, nullatenus impediri posse, neque debere;

Clauſulae praeservativae.

§ 3. Praesentes quoque semper et perpetuo validas et efficaces esse et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac eidem Theodoro et pro tempore existentibus abbatibus generalibus in omnibus et per omnia plenissime suffragari debere, nec sub quibuscumque similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus aut aliis contrariis dispositionibus comprehendendi, sed semper ab illis excipi, et quoties illas emanare contigerit, toties praesentes in pristinum et validissimum statum restitutas, repositas et plenarie reintegratas, ac de novo sub quacumque posteriori data per dictum Theodorum ac pro tempore existentes abbates generales praedictos quandocumque eligenda, concessas esse et fore,

Clauſula subtilis.

§ 4. Sicque et non alias per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, quavis auctoritate fungentes et honore fulgentes, ac causarum curiae Camerae Apostolicae et palatii apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos, vicelegatos et dictae Sedis nuncios, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio contrariis.

§ 5. Non obstantibus quibusvis etiam in synodalibus et provincialibus ac generalibus conciliis editis et edendis, specialibus vel generalibus, constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon Ordinis et Congregationis Vallisumbrosae huiusmodi, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio poenalis.

§ 6. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae absolutionis, concessionis, indulti, impartitionis et decreti infringere, vel ei ausu teme-

rario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, anno Incarnationis Dominicae MDCLXXI, VI nonas Octobris, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 2 Octobris 1671, pontif. anno II.

LXXX.

Prohibet omnibus et singulis fratribus Ordinis Minorum sancti Francisci Cappuccinorum pro quacumque re obtinenda recursum ad personas extra eundem Ordinem.

* Clemens Papa X,
ad perpetuam rei memoriam.

Ex iniuncto nobis caelitus apostolicae servitutis munere, in eam praecipue curam sollicitis studiis incumbimus ut regularem observantiam religiosamque tranquillitatem inter religiosos viros, eos praesertim, quos, suave Christi iugum sub arctioris vitae instituto amplexos, ceteris modestiae atque humilitatis et religiositatis exemplo praelucere decet, quantum nobis ex alto conceditur, tueri atque conservare satagamus.

Exordium.

§ 1. Supplicationibus itaque dilecti filii moderni ministri generalis Ordinis fratrum Minorum sancti Francisci Cappuccinorum nuncupatorum nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis oc-

Supplicatio.

1 De hac materia vide quae indicavi tibi ad Constitut. Admonet Alexandri VII, ubi ad rem plura videre poteris, et ad Constitut. xxx Ecclesiae huius Pontificis.

casione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, omnibus et singulis dicti Ordinis fratribus praesentibus et futuris, ne de cetero ad obtinendas obedientias sive permissiones visitandi eorum parentes seu propinquos, aut loca sacra quaecumque, vel ut ad dignitates, officia aut munera quaelibet eiusdem Ordinis aut ad studia promoveantur, sive ut ab uno ad alium locum transire vel in aliquo particulari conventu permanere eis liceat, vel ut cum eis dispensetur ad hoc ut ante peractum septennale studium in concionatores assumi munusve concionatoris exercere, aut ut ante completum in eodem Ordine septennium ad sacrum presbyteratus ordinem promoveri valeant, sive ad alia similia consequenda, tam pro se quam pro aliis Ordinis praefati fratribus, ad quarumcumque personarum extra eundem Ordinem existentium, etiam quavis ecclesiastica vel mundana dignitate, praeeminentia et potestate fungentium, aut alias specifica et individua mentione et expressione dignarum, favores, suffragia vel intercessionem recurrere illisve uti audeant quovis modo vel praesumant, sub excommunicationis latae sententiae ac privationis vocis activae et passivae ac graduum et officiorum quorumcumque per eas obtentorum, perpetuaeque inhabilitatis ad illa et quaevis alia in posterum obtinenda, poenis per contravenientes ipso facto absque alia declaratione incurrendis, auctoritate apostolica, tenore praesentium, perpetuo prohibemus et interdicimus.

Prohibet ut in rubrica.

Clauſulae praeservativae.

§ 2. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obti-

nere, et ab illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, inviolabiliter et inconcusse observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Exequiorem praesentium de palat.

§ 3. Quocirca memorato ministro generali harum serie committimus et mandamus ut ipsas praesentes litteras in omnibus et singulis Ordinis praefati provinciae et conventibus quamprimum publicari curet, ne quisquam illarum ignorantiam allegare possit.

Derogatio contrariis.

§ 4. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac, quatenus opus sit, dicti Ordinis, eiusque provinciarum et conventuum quorumlibet, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 5. Volumus autem ut earundem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides in iudicio et extra habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Ma-

iozem, sub annulo Piscatoris die II, octobris MDCLXXI, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 2 octobris 1671, pontif. anno II.

LXXXI.

Indulgentiam plenariam largitur omnibus christifidelibus, qui intererint missae de Nomine Beatissimae Virginis Mariae, die XVII septembris quotannis celebrandae, in ecclesiis provinciarum et regnorum regis Hispaniarum.

Clemens Papa X,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Alias emanarunt a nobis, ad supplicationem carissimae in Christo filiae nostrae Mariannae Hispaniarum reginae catholicae nobis per dilectum filium nobilem virum Petrum de Aragonia ducem Segorbiae et Cardonae, regni Neapolis proregem, qui tunc munere oratoris ad praestandam nobis carissimi in Christo filii nostri Caroli earumdem Hispaniarum regis catholici obedientiam apud nos et Sedem Apostolicamungebatur, humiliter porrectam, litterae in simili forma Brevis tenoris qui sequitur, videlicet;

Tenor prioris
Brevis refertur

§. 1. **Clemens Papa X** ad perpetuam rei memoriam. Praeclara carissimae in Christo filiae nostrae Mariannae Hispaniarum reginae catholicae in Deum pietas ac eximia omnique laudum praecognio digna erga gloriosissimam Virginem Deiparam Mariam devotio aliaeque christianae virtutes singulari erga nos et hanc sanctam Sedem observantiae et devotioni coniunctae, quibus honorum omnium largitor Altissimus eandem Mariannam reginam multipliciter insignivit, promerentur ut piis illius votis ad augendam in terris eiusdem beatissimae atque augustissimae Virginis caeli reginae venerationem tendentibus apostoli-

cae benignitatis assensum libentissime praebeamus. Cum itaque, sicut dilectus filius nobilis vir Petrus de Aragonia dux Segorbiae et Cardonae, regni Neapolis prorex, et carissimi in Christo filii nostri Caroli Hispaniarum regis catholici apud nos et Sedem Apostolicam orator ad praestandam nobis eiusdem Caroli regis nomine obedientiam missus, pro parte praedictae Mariannae reginae nobis nuper exponi fecit, eadem Marianna regina, pro singulari sua erga SS. Mariae Nomen pietate, eius cultum ubique terrarum in dies propagari, ac proinde officium de Nomine eiusdem beatissimae Virginis Mariae, cum lectionibus et officio in Toletana dioecesi recitari solitis, quotannis XVII septembris recitandum, ad universum clerum tam saecularem quam regularem utriusque sexus, per omnes provincias, regna, status, regiones et dominia, ubivis locorum dicto Carolo regi subiecta, a nobis extendi summopere desideret: nos, piis ipsius Mariannae reginae votis, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere cupientes, supplicationibus eius nomine nobis per memoratum Petrum ducem proregem et oratorem super hoc humiliter porrectis inclinati, petitam extensionem praedicti officii de Nomine beatissimae Virginis Mariae, quotannis die XVII septembris recitandi, universo clero tam saeculari quam regulari utriusque sexus per omnes provincias, regna, status, regiones et dominia memorato Carolo regi subiecta, praedicta auctoritate, tenore praesentium, perpetuo concedimus. Decernentes easdem praesentes litteras firmas, validas et efficaces existere, et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sique in praec-

missis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales de latere legatos et Apostolicae Sedis praedictae nuncios, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari. Non obstantibus apostolicis, ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus et ordinationibus, necnon, quatenus opus sit, quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis et insertis habentes, illis alias in suo robore perman-suris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius publici notarii subscriptis, et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides in iudicio et extra adhibeatur, quae praesentibus adhiberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Concedit ut
in rubrica.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXVI ianuarii MDCLXXI, pontificatus nostri anno I.

§. 2. Nunc autem ad augendam fide-
lium religionem et animarum salutem
caelestibus Ecclesiae thesauris pia chari-
tate intenti, piisque memoratae Marian-
nae reginae precibus nobis pro parte

praedicti Petri ducis et proregis humiliter porrectis uberiore paternae charitatis benignitate annuentes, omnibus et singulis utriusque sexus christifidelibus vere poenitentibus et confessis, ac sacra communione reffectis, qui missae solemniter in quacumque ecclesia provinciarum, regnorum, statuum, regionum et dominiorum praedicto Carolo regi subiectorum praedictorum dicta die XVII septembris quotannis celebrandae interfuerint, et ibi pro christianorum principum concordia, haeresum extirpatione, ac sanctae Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus; praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

§ 3. Ceterum volumus pariter ut praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides in iudicio et extra adhibeatur, quae praesentibus adhiberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Transumptio-
rum fides.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die VII octobris MDCLXXI, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 7 octobris 1671, pontif. anno II.

LXXXII.

Reductio officiorum notariorum sacri palatii apostolici.

Clemens Papa X,
Motu proprio, etc.

Romanus Pontifex in supremo dignitatis apostolicae culmine divina disponente clementia constitutus, illud in pri-

De horum notariorum materia plura videre poteris in repertorio sub verbo *Notarii*.

Exordium.

mis propensis et indefessis studiis curare et excogitare, ut nimirum suis etiam futuris temporibus¹ non solum incommodis publicis, sed etiam litigantium expensis ac defatigationibus in quantum fieri potest, consulatur et obvietur, et illa interdum, quae a praedecessoribus suis, temporum et rerum qualitate id tunc exposcente, provide pro Camerae nostrae Apostolicae iurium, reddituum et bonorum recto et firmo regimine, et nonnullorum Sedis Apostolicae officialium indemnitate, et maiori personarum ad Romanam Curiam pro iustitiâ consequendâ confluentium sublevamine et commoditate sancita sunt, novis emergentibus rationibus, revocare et immutare, aliaque desuper disponere et ordinare consuevit, prout, rerum et temporum qualitatibus debite pensatis, conspicit in Domino salubriter expedire.

Sixtus IV numerum auditorum et locatenentium reduxit.

§ 1. Dudum siquidem felicitis recordationis Sixtus PP. IV praedecessor noster (postquam per quasdam suas litteras², motu proprio, et ex certâ scientiâ, apostolicâ auctoritate statuerat et ordinaverat quod sacri palatii apostolici causarum auditorum et eorum locatenentium numerus, qui tunc quatuordecimarius erat, ex tunc deinceps duodenarius existeret, quodque, si qui supra dictum statutum numerum nominatorum auditorum et locatenentium tales esse desinerent,³ illorum officia in se ipsis extincta penitus essent et esse censerentur, illisque aggregari, et ultra dictum duodenarium numerum in auditorem vel locatenentem admitti nemo posset, prout in dictis litteris plenius continebatur), attendens non minus recte quam prudenter quod si,

¹ Vocem quod interiectam delemus (R. T.).

² Huiusmodi litterae leguntur in Bullario, tom. v, pag. 207 (R. T.).

³ Coniunctionem et interiectam delemus ex loco parall., tom. vi, pag. 205 b (R. T.).

quemadmodum auditorum et locatenentium eorundem numerus erat proinde limitatus, ita notarii causarum eiusdem palatii coram eisdem auditoribus et locatenentibus scribentes certo determinato numero eorundem auditorum et locatenentium numero correspondente includerentur, ipsique collegium constituerent, et Apostolicae Sedis officiales essent, ac in processionibus et aliis publicis actibus, ad quas alii eiusdem Sedis officiales convocari consueverunt, interessent, eorumque officia perpetua existerent, et ex tot proborum et peritorum virorum collegio Curia praedicta plurimum illustraretur, ipsique notarii quamdam honoris et dignitatis praerogativam se assecutos fore gauderent, mitioresque in exigendis debitis eorum salariis se litigantibus exhibere valerent (quod eatenus absque eorum detrimento, et quod⁴ officia ipsorum magnis cum impensis acquisita temporibus⁵ et brevi quodam tempore peritura erant, facere non poterant), et exinde litigantes ipsi non modicum reportarent expensarum sublevamen: motu suo proprio, ac irrefragabili et perpetuo valiturâ constitutione sancivit, statuit et ordinavit, quod de cetero perpetuis futuris temporibus numerus dictorum notariorum esset quadraginta octo, numero videlicet dictorum auditorum et locatenentium merito correspondens, qui, ad instar aliorum Sedis praedictae officialium, collegium constituerent; quodque, ne illi, qui de officiis notariorum eorundem disponere eatenus consueverant, illorum dispositione fraudarentur, aut ad quos ipsorum officiorum dispositio pertinere debebat dubium aliquod insurgere valeret, et⁶ in futurum

⁴ Aptius legeram eo quod (R. T.).

⁵ Lectio defectiva videtur (R. T.).

⁶ Coniunct. et certo certius mihi videtur delenda (R. T.).

ex singulis quatuor officiis singulorum quatuor notariorum, coram singulis ex duodecim auditoribus seu locatenentibus praedictis pro tempore scribentium, unum Romani Pontificis, et aliud vicecancellarii, aliud vero camerarii S. R. E., et reliquum auditoris officia appellarentur; et, decedentibus aliquibus ex notariis supradictis, illa ex officiis notariorum sic decedentium, quae Romani Pontificis, per Romanum Pontificem, quae vicecancellarii, per vicecancellarium, ac quae camerarii, per camerarium, quae vero auditorum officia extitissent, per auditores praedictos pro tempore existentes aliis idoneis conferrentur: ac alias, prout in litteris desuper confectis etiam plenius continetur¹.

Alexander VII notariorum reductionem decrevit, quae non scribitur effectum.

§ 2. Cum autem ad aures nostras non sine gravi animi nostri displicentiâ pervenerit quod a longaeva annorum serie collegium dictorum notariorum palatii apostolici auditorum (ob defectum et diminutionem non modicam causarum, litium et negotiorum, etc., temporum iniuriis et calamitatibus proveniente, etiam ratione onerum eidem collegio propriae memoriae Paulum Papam V praedecessorem nostrum motu simili, praevia quarumcumque nonnullorum Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum constitutionum, officiorum notariorum huiusmodi scripturas non vacare disponentium revocatione, omnes et singulas omnium officiorum praedictorum scripturas, eatenus factas et in futurum conficiendas, etiam unâ cum titulo vacavisse et vacare debuisse declarando, ex voto tamen tunc Rotae auditorum, impositorum, aliorumque eisdem notariatum officiis incumbentium) annuis vel mensuris praestationibus per aliquot annos decursis, et forsitan non solutis, per eosdem solvi solitis, in gravissimum

¹ Huiusmodi litterae Sixti V non leguntur in Bullario (R. T.).

dictae Camerae aliorumque interesse habentium praeiudicium et detrimentum, dictique collegii splendoris etiam damnosum vilipendium, satisfacere et correspondere non valeat; quodque scripturae (ultra continuas litigantium et curialium incommoditates, quas ipsi, ob diversas notariorum praedictorum in variis et remotis ac ab invicem separatis Urbis partibus sitas mansiones per ipsos notarios habitatas, saepe numero patiuntur), in dictis notariorum domibus conservatae, quandoque deperdi possint, ac etiam realiter nonnullae, non sine maximo litigantium praeiudicio, forsitan deperditae fuerint; proptereaque in congregatione super praemissis a recolendae memoriae Alexandro Papa VII similiter praedecessore nostro deputatâ, quod, attentis supradictis narratis, numerus¹ notariorum huiusmodi ad minorem numerum reduceretur, ipsique notarii sic reducendi in uno et eodem loco cohabitare et inibi in archivio ad id destinando omnes et singulas scripturas conservare tenerentur, salvo in reliquis erectionibus praedictis, licet frustra, et absque ullo effectu, decretum fuerit:

§ 3. Nos igitur, quibus cura et sollicitudo boni publici insidet, dicti Alexandri praedecessoris vestigiis in hoc inherendo, non solum praedictis, verum etiam pro maiori et publicâ curialium et litigantium utilitate ac commoditate, illorumque minori dispendio, necnon aliis rationabilibus de causis, in congregatione novissime per nos particulariter deputatâ cum dilectorum filiorum nostrorum prodatarum ac vicecancellarii et pro camerarii S. R. E. necnon trium apostolici palatii huiusmodi auditorum ab eadem Rota ad effectum huiusmodi deputatorum interventu habitâ, mature dis-

Quam executioni mandavit hic Pontifex, ad quatuor tantum illos reducere.

¹ Male edit. Main. legit numerum (R. T.).

cussis adducti, motu simili, etiam ex voto posterioris congregationis huiusmodi, numerum quadraginta octo officiorum notariatuum huiusmodi ad quatuor officia vacabilia notariorum huiusmodi dumtaxat, reliqua quadraginta quatuor officia huiusmodi et illorum titulos motu pari supprimentes et annullantes, perpetuo reducimus, primi videlicet per Vincentium ad nos et successores nostros Romanos Pontifices, secundi vero per Carolum ad vicecancellarium, et tertii per Jacobum Philippum ad camerarium S. R. E., necnon quarti officiorum huiusmodi de cetero vacaturorum per Petrum infrascriptos respective possessorum collationes ad dictos auditores pro tempore existentes respective spectare et pertinere declaramus, ac in dictos quatuor notarios unum¹ collegium constituentes, ex voto eiusdem posterioris congregationis, Vincentium Cicellium, Carolum Bonamici, Jacobum Philippum Caesarini, et Petrum Francisconium, dilectos filios, triginta septem officia huiusmodi respective ad praesens obtinentes (ita ut ipsi reliqua undecim officia huiusmodi, per Antonium Cartonium et Hieronymum Aloysium Rosignanum, ac Æmilium Gottum, etiam dilectos filios, respective ad praesens possessa, iusto et competenti, et per posteriorem congregationem huiusmodi constituendo et beneviso pretio, habitam tamen ratione qualitatum praesentium temporum et consimilium officiorum huiusmodi hisce temporibus et forsitan non ita pridem factarum venditionum, et aliorum particularium, cum conditione et pacto tamen omnia et singula onera aliis quadraginta octo notariis huiusmodi incumbentia supportandi, a dictis Antonio et Hieronymo Aloysio et Æmilio emere, domini vero Antonius et Hieronymus Aloysius ac Æmilius praedicti domini

¹ Potius lege ac dictos ... in unum (R. T.).

undecim officia sic suppressa vendere respective tengantur) motu simili nominamus.

§ 4. Volumus autem quod, Antonio et Hieronymo Aloysio ac Æmilio praedictis, aut aliquo illorum, dicta undecim officia seu illorum aliqua ut praefertur suppressa vendere recusantibus, seu recusante, statim, facto deposito pretii ut praefertur benevisi penes sacrum Montis Pietatis Urbis in creditum illorum, venditio legitime facta censeatur eo ipso, et quod de cetero ipsi Antonius et Hieronymus Aloysius ac Æmilius notarii, tam scribendo quam in causis dicti tribunalis se ingerendo aut immiscendo, denominari aut appellari nullatenus possint prohibemus.

§ 5. Quinimo ipsis¹, in virtute sanctae obedientiae et sub indignationis nostrae et aliis arbitrio infligendis poenis, quatenus ipsi statim facto deposito pretii huiusmodi omnes et singulos libros, scripturas et registra, ceteraque singula notariorum huiusmodi officia concernentia, dominis quatuor notariis ut praefertur nominatis respective consignare debeant, praecipimus et mandamus.

§ 6. Ceterum pro dictorum quatuor notariorum, dictique illorum collegii, honoris et dignitatis praerogativam conservandam, ut ipsi omnibus et singulis privilegiis, facultatibus, indultis, praerogativis, concessionibus, gratiis, praeminentiis et antelationibus, quibus aliis dicti quadraginta octo notarii, ante suppressionem et reductionem praedictas, quomodolibet utebantur, fruebantur et potiebantur, pari modo et absque aliqua prorsus differentiâ frui, potiri et gaudere possint et valeant, supportatis tamen oneribus praedictis, motu pari concedimus et indulgemus.

¹ Edit. Main. legit ipsi (R. T.).

Clausula praeservativa.

§ 7. Praesentes quoque et desuper conficiendas litteras, etiam ex eo quod singuli nominati praedicti praemissis non consenserint, nec forsitan ad ea omnia et singula vocati et auditi fuerint, nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio seu intentionis nostrae vel alio quovis etiam quantumvis magno et inexcogitato et substantiali defectu, etiam ex eo quod super praemissis solemnitates et quaevis alia servanda et adimplenda, servata et adimpleta non fuerint, aut ex alio quolibet capite a iure vel facto aut statuto vel consuetudine aliqua resultante, seu etiam enormis, enormissimae et totalis laesionis, aut quocumque alio colore etiam in corpore iuris clauso, seu occasione vel causâ quantumvis iustâ, rationabili et privilegiatâ, etiam tali quae ad effectum validitatis praedictorum specialiter ac individue exprimenda foret, aut quod de voluntate nostrâ huiusmodi vel aliis superius expressis seu illatis¹ nihil ullibi appareret, seu aliter probari posset, notari, impugnari, invalidari, retractari in ius, vel controversiam revocari, aut ad terminos iuris reduci, vel adversus illas restitutionis in integrum, apertitionis oris, reductionis ad viam et terminos iuris, aut aliud quodcumque iuris, facti, gratiae seu iustitiae remedium impetrari, seu etiam motu et potestatis plenitudine similibus concedi, aut sic impetrato aut concesso quempiam uti seu juvare in iudicio et extra posse, neque ipsas² praesentes sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, aut aliis contrariis dispositionibus pro tempore quomodolibet faciendis comprehendere, sed semper ab illis exceptas perpetuoque validas et efficaces existere et

¹ Forsan legendum allatis (R. T.).

² Edit. Main. legit ipsos (R. T.).

fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere,

§ 8. Sicque et non aliâs per quoscumque iudices, etiam Romanae Ecclesiae cardinales, sublata, etc., iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari (perpetuum silentium super libris et controversiis aliis per dictos notarios contra quosvis alios in dicti sacri palatii apostolici auditorio aut alio tribunali coram quovis iudice praemissorum occasione quomodolibet suscitatis imponendo), motu simili, apostolicâ auctoritate, tenore praesentium, decernimus et declaramus.

§ 9. Non obstantibus praemissis, et aliorum Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum constitutionibus, et indultis, privilegiis, supradictis collegio illiusque singularibus personis quomodolibet concessis, necnon piae memoriae Pii Papae IV etiam praedecessoris nostri gratias Cameram praedictam concernentes in eadem Camera registrari debere disponente, ac nostrâ et cancellariae apostolicae regulâ de iure quaesito non tollendo, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, etiam conciliaribus, desuper in genere vel in specie editis, etiam motu proprio, scientiâ et potestatis plenitudine similibus, et quibuscumque etiam quantumvis efficacissimis clausulis et decretis etiam irritantibus roboratis, et aliis in contrarium praedictorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis, quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi,

Clausula sublatâ.

Contraria derogat.

ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso et formā in illis traditā observatā inserti forent, praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliās in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, motu et potestatis plenitudine similibus, derogamus, ac derogatum esse volumus et declaramus; ceterisque contrariis quibuscumque, cum clausulis opportunis.

Fiat motu proprio E.

Solam signaturam fidem facere statuit.

Et quod singulorum officiorum huiusmodi concessorum¹ et litterarum tenores etiam veriores habeantur pro expressis, seu toto vel in parte exprimi possint in litteris, et de ipsius² suppressione, reductione, annullatione, concessione, voluntate, indulto, declaratione et derogatione, aliisque praemissis, ut supra, quae hic pro sufficienter et ad partes repetitis habeantur, ut supra in litteris, et cum clausulā *Ad perpetuam rei memoriam* latissime extensā, et quod praemissorum omnium et singulorum etiam denominationes, qualitates, nuncupationes, invocationes, aliorumque necessariorum maior et verior specificatio et expressio fieri possit in litteris. Volumus autem quod sola praesentis motus proprii signatura sufficiat, et ubique fidem faciat in iudicio et extra, regulā contrariā D. F., ceterisque contrariis quibuscumque, ut supra, non obstantibus, seu si videbitur per Breve nostrum seu officium de Curia expediri possint.

Fiat E.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem x kalendas novembris, anno II.

Dat. die 23 octobris 1671, pontif. anno II.

Anno a Nativitate D. N. I. C. MDCLXXI, indictione IX, die vero XXXI mensis

¹ Forsan legendum *concessionum* (R. T.).

² Videtur legendum *ipsis* pro *ipstus* (R. T.).

octobris, pontificatus autem sanctissimi in Christo patris et D. N. D. Clementis divina providentiā Papae X, anno eius II, supradicta cedula motus proprii Sanctissimi affixa et publicata fuit ad valvas Curiae, et in acie Campi Florae, ac in aliis locis solitis et consuetis Urbis, ut moris est, per me Ioannem Antonium Bertarellum apostolicum cursorem.

JOSEPH PIZZARDUS magister cursor.

LXXXIII.

Confirmatio et renovatio Constitutionum a Summis Pontificibus editarum super solutione communium, annatarum et quindenniorum, ac indicatione unionum, cum revocatione privilegiorum ac Congregationis deputatione¹.

Clemens Episcopus,
Motu proprio, etc.

Postquam² nonnullae a diversis Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris (Camerae Apostolicae et Collegii³ venerabilium fratrum nostrorum sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium ac dilectorum filiorum Cancellariae Apostolicae officiorum de communibus, annatis et quindenniis participantium indemnitati consulere, imo illorum iura manutene-
Causae huius Constitutionis.

¹ Similem confirmationem et renovationem constitutionum Pii et Sixti V habes in Constitutione LXIV Urbani VIII, *Altiās*, tom. XIII, pagina 161, ubi multa circa materiam annotata videre poteris.

² Constitutionem istam plurimis tum in edit. Cherub. tum eo magis in edit. Main. erroribus deturpatam, ac verborum obtruncationibus mutilam, insuper et absurdā interpunctione plerumque notatam, adeo ut fere inextricabilis evadat, pro viribus emendare conabimur (R. T.).

³ Male ed. Main. legit *collegium* (R. T.).

Paulus IV revocat absolutio- nem a quinden- niis quam dede- rat Eugenius IV quibusdam con- gregationibus.

provenire solitis obviare cupientibus) super solutione communium, annatarum et aliorum iurium praedictorum eisdem camerae, collegio et officialibus ratione unionum monasteriorum, prioratum, aliorumque beneficiorum ecclesiasticorum certis modo et formā tunc expressis qualificatorum, constitutiones editae emanaverant;

§ 1. Felicis recordationis Paulus PP. IV¹, praedecessor noster, singulas litteras piaae memoriae Eugenii PP. IV, etiam praedecessoris nostri, nonnullas congregationes regulares (quas² a sententiis, censuris et poenis, quibus ob non solutionem mediorum seu integrorum fructuum primi anni monasteriorum et beneficiorum per ipsum Eugenium praedecessorem huiusmodi vel Sedem Apostolicam eorum monasteriis, prioratibus, ecclesiis et beneficiis sive locis³ eatenus unitorum innodatae erant, per suas litteras absolvit, et quas- cumque obligationes per eas dictae camerae propterea factas, ac medios seu integros fructus huiusmodi eis liberaliter remisit, et de illis ac aliis quibuscumque, quae praedictae camerae eatenus solvere quomodolibet obligatae erant, generalem quietantiam fecit) concernentes (pro eo quod per litteras praedictas successoribus suis Romanis Pontificibus, et per consequens collegio cardinalium huiusmodi et officialibus Romanae Curiae causam ab ipsis Romanis Pontificibus⁴ habentibus, praeiudicare non potuisset⁵.)⁶ ac recolendae memoriae Leonis X et Clementis VII Romanorum Pontificum⁷ similiter praedecessorum

¹ Const. Pauli IV habes in tom. VI, pag. 533 (R. T.).

² Vocem *quas* nos addimus (R. T.).

³ Pericopem istam⁸ *habentibus* *potuisset*, addimus ex edit. Cherub. et ex loco parall. Const. Pauli IV, tom. VI, pag. 535 a (R. T.).

⁴ Iterum pericopem istam⁹ *ac recolendae* ...

nostrorum (tamquam contra ordinationes, statuta, decreta et declarationem sanctae memoriae Pauli et Iulii II, pariter praedecessorum nostrorum, ac causā non cognitā, et non vocatis nec auditis, quorum intererat, emanatas), ad viam et terminos iuris reducens et reductas esse decernens, motu simili, etc., omnes et singulas uniones, annexiones, incorporationes, applicationes et submissiones de quibusvis monasteriis, prioratibus, praepositis, praepositatibus, dignitatibus, personatibus, administrationibus, officiis et beneficiis ecclesiasticis, cum curā et sine curā, saecularibus et quorumvis Ordinum seu militiarum regulis, quibuscumque collegiatis ecclesiis, seu earum mensis capitularibus, vel collegiis, universitatibus et utriusque sexus congregationibus, etiam saecularibus, necnon domibus, fabricis, hospitalibus et aliis piis locis, etiam illis a solutione huiusmodi exemptionem habere praesumentibus, quae ex eorum perpetuitate non vacant, per quoscumque Pontifices praedecessores suos quocumque tempore etiam ante sanctae memoriae Martinum Papam V etiam praedecessorem suum et ipsum Paulum IV praedecessorem huiusmodi, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis clausulis et decretis, perpetuo factas, et de cetero per successores suos Romanos Pontifices similiter perpetuo faciendas, sub litteris Pauli II praedecessoris huiusmodi includi et comprehendi;

§ 2. Et propterea tam quascumque congregationes, quam quosvis alios in quorum favorem uniones, annexiones, incorporationes, applicationes et submissiones huiusmodi factae fuerant, etiamsi se superinde in Camera non obligavissent, ad solutionem communium et in Pontificum¹⁰, addimus ex edit. Cherub. et ex loco parall. cit. (R. T.).

Illasque con- gregationes sub Iulii III litteris comprehendit declarat.

nutorum servitorum ac annatarum et aliorum iurium praedictorum eisdem¹ Camerae, Collegio et officialibus, ratione earundem unionum, annexionum, incorporationum, applicationum et submissionum, singulis quindecim annis a die quo illae suum effectum sortitae fuissent, aliàs iuxta tenorem litterarum Iulii III² praedecessoris huiusmodi, faciendam teneri et obligatos esse, et ad id, necnon ad se communibus et minutis servitiis ac annatis et aliis iuribus praedictis de quindecim annis in quindecim annos realiter et cum effectu solvendis in formā solitā obligandum, etiam per sententias, censuras et poenas, etiam privationis et dissolutionis unionum, annexionum, incorporationum, applicationum et submissionum praedictarum, in litteris Pauli, Iulii II ac Iulii III praedecessorum huiusmodi contentas, cogi et compelli posse, necnon monasteria, prioratus, praeposituras, praepositatus, dignitates, personatus, administrationes et officia et beneficia unita huiusmodi onus solutionis communium et minorum servitorum ac annatarum et aliorum iurium praedictorum semper habuisse et habere decrevit et declaravit; mandans propterea bonae memoriae Joanni Michaëli S. Mariae Saraceno et Virgilio S. Simeonis tituli de Spoletto nuncupatis presbyteris S. R. E. cardinalibus, tunc in humanis agentibus, ut omnes et singulas causas coram eis inter procuratorem fiscale dictae Camerae et³ officiales praedictos ex unā et quascumque congregationes seu alias personas ex alterā partibus, super solutione commu-

nium et minorum servitorum ac annatarum et aliorum iurium praedictorum, vel eorum occasione, pro tempore pendentes, iuxta eius Constitutionis tenorem terminarent et deciderent; quodque omnes et singuli, in quorum favorem uniones aliaque praedicta emanassent, infra terminum eis a dictis Joanne Michaële et Virgilio cardinalibus praefigendum, omnia et⁴ singula monasteria et alia beneficia ecclesiastica unita huiusmodi, unā cum illorum fructuum annuo valore, Joanni Michaëli et Virgilio cardinalibus praedictis notificasse et intimasse debuissent⁵, et ad id per sententias, censuras et poenas in litteris eiusdem Pauli praedecessoris contentas cogi et compelli possent, decrevit, statuit et ordinavit; irritante decreto desuper apposito, et aliàs prout in dictis litteris sub datum x kalendas februarii, pontificatus sui anno iv, plenius continetur.

§ 3. Et successive sanctae memoriae Pius Papa V, etiam praedecessor noster, provide considerans⁶, quod annatarum, communium et aliorum iurium Camerae Apostolicae debitorum exactio, in recognitionem universalis domini introducta, esset antiquissima, et quindenniorum usus et solutio ideo adinventi fuerant, ne Camerae praedictae ex monasteriorum aliorumque beneficiorum unionibus, quae amplius vacare non sperabantur, detrimentum aliquod induceretur, volens propterea praedictae Camerae et eorundem cardinalium Collegio, necnon Cancellariae apostolicae officialibus, de communibus, annatis et quindenniis participantibus, iura praeservare, illorumque

Pius V.

¹ Coniunct. et addimus ex loc. parall. tom. vi, pag. 537 a (R. T.).

² Aptius ex loc. parall. cit. lege *deberent* (R. T.).

³ Vide Constitut. ex PP. Pii V in tom. vii, pag. 508 et seq. (R. T.).

¹ In loco parall. legitur *eisdem* (R. T.).

² Legendum videretur ex praemissis Iulii II; et in Const. Pauli IV, quae hic breviter refertur, memoratus antea fuit etiam Iulius III (R. T.).

³ Coniunct. et addimus ex loc. parall. tom. vi, pag. 536 b (R. T.).

indemnitati consulere invigilans, motu pari, etc., omnia et singula cathedralium, etiam metropolitanarum et collegiatarum ecclesiarum¹ capitula, congregationes, universitates, collegia, hospitalia, ac pia loca, et quosvis alios, in quorum favorem tam saecularium quam quorumvis Ordinum regularium et² monasteria, prioratus, praepositurae, necnon dignitates et alia quaecumque beneficia ecclesiastica unita, annexa et incorporata, seu applicata existerent, et illorum uniones eis factae reperirentur, quantumcunque exempta et privilegiata existerent, etiamsi superinde in Camera Apostolica se non obligassent, dummodo monasteria seu beneficia ipsa possiderent, ad solutionem communium, annatarum et aliorum iurium praedictorum eisdem Camerae, Collegio et officialibus, ratione unionum, annexionum, seu applicationum praedictarum, singulis quindecim annis, a die qua illae suum sortitae fuissent effectum, faciendam teneri et obligatos esse, et ad id per sententias, censuras et poenas in singulis Pauli II et aliorum praedecessorum suorum summorum Pontificum litteris contentas cogi et compelli posse, decrevit et declaravit; mandans propterea bonae memoriae Hieronymo, tunc episcopo Maceratensi, Camerae Apostolicae clerico, annatarumque iudici tunc existenti, ut, pro faciliiori indagatione unionum praedictarum, omnia et singula cathedralium etiam metropolitanarum et collegiatarum ecclesiarum capitula, collegia, necnon tam virorum quam mulierum saeculares et quorumvis Ordinum regulares congregationes, seu collegia et pia loca huiusmodi, eorundemque praelatos et procuratores, ad indicandum et proflendum medio iuramento omnia et singula mo-

nasteria, prioratus, praeposituras, praepositatus, parochiales ecclesias et alia quaecumque beneficia ecclesiastica, quae ipsa capitula, congregationes, et alia loca praedicta possiderent, et quo titulo illa possedissent, illorumque annuos³ valores, sub privationis et aliis in litteris in formā motus proprii Pii V praedecessoris huiusmodi contentis sententiis, censuris et poenis, in Romanā Curia et extra eam moneret et requireret, prout in litteris Pii V praedictis huiusmodi etiam plenius continetur.

§ 4. Et deinde etiam sanctae memoriae Sixtus Papa V, etiam praedecessor noster (attendens⁴ quod tantumdem detrimenti Camerae, Collegio et officialibus praedictis ex unionibus, quae ab Ordinariis locorum et aliis fiebant, proveniebat, ac propterea acquam esse censens ut⁵, quod in unionibus per Sedem Apostolicam factis locum obtineret, illud idem et fortius in unionibus per ipsos Ordinarios factis et faciendis observaretur, et licet in constitutionibus et litteris praedecessorum suorum comprehendi videretur, tamen ut cuivis disputandi occasio praecideretur), motu pari, etc., statuit et declaravit quod uniones, annexiones, incorporationes, submissiones de quibuscumque beneficiis ecclesiasticis, tam saecularibus quam regularibus, etiamsi monasteria monialium et hospitalia fuissent, quae tamen tempore ipsarum unionum curā, conventu et hospitalitate caruissent (et quorum singulorum, vel, si plura beneficia unicus litteris comprehensa essent, quorum cuiuslibet annuus valor viginti qua-

Et Sixtus V solutionem quindenniorum huiusmodi praecipit.

¹ Perperam edit. Main. legit *annexos* pro *annuos* (R. T.).

² Confer Const. XLVI PP. Sixti V in tom. viii, pag. 703 (R. T.).

³ Particula *ut* addimus ex loco parallelo; ed. Main., pro *censens ut*, legit *censuerat* (R. T.).

¹ Edit. Main. legit *ecclesiarumque* (R. T.).

² Particula *et delenda* videtur (R. T.).

tuor ducatos¹ auri de camerâ secundum communem aestimationem valoris anni nummorum non² excessisset, dummodo tamen omnium insimul illum transcenderet), cuicumque ecclesiae, monasterio, collegio, domui, societati, congregationi, Ordini, militiae, hospitali, seminario, aut alteri loco pio, tam per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores suos, necnon per Sedes Apostolicae legatos, nuncios et alios quoscumque subdelegatos, aut aliâs quomodolibet apostolicâ auctoritate, quam³ per quemcumque loci Ordinarium, in qualibet mundi parte eatenus factae et in futurum faciendae (etiâsi manualia, et de iure patronatus ducum, marchionum, baronum, comitum, et aliorum nobilium et illustrium beneficia illa fuissent), sub dicforum praedecessorum constitutionibus et ordinationibus omnino comprehendendi et includi⁴, et ab omnibus comprehensas et inclusas esse censi voluit; et⁵ ad solutionem quindenniorum teneri et obligatos esse, et ad id cogi et compelli posse declaravit; mandavitque bonae memoriae Alexandro Glorierio, Camerae Apostolicae clerico, et annatarum tunc iudici, ut, pro faciliiori indagatione unionum praedictarum, omnia et singula cathedralium, etiam metropolitanarum, et collegiatarum ecclesiarum capitula, et alia loca pia praedicta moneret et requireret ut⁶ profiterentur medio iura-

¹ Edit. Main. legit quorum quodlibet annuum valorem viginti quatuor ducatorum (R. T.).

² Particulam non nos addimus; edit. Main. habet sec. com. aest. val. ann. num. excessisset (R. T.).

³ Vocem quam addimus ex loc. parallelo (R. T.).

⁴ Ex loco parallelo et ex ratione contextus lege potius comprehenderentur et includerentur (R. T.).

⁵ Heic subde ex loco parallelo propterea omnia et singula capitula, etc. et pia loca huiusmodi (R. T.).

⁶ Perperam ed. Main. legit ac pro ut (R. T.).

mento omnia et singula beneficia ecclesiastica, quae vigore similium unionum quomodolibet possidebant, illorumque annuos valores, iuxta praedicti Sixti V praedecessoris Constitutiones, cum facultate citandi et inhibendi, et aliis, prout¹ in litteris in formâ Brevis sub datum XIV mensis maii MDLXXXVI similiter plenius continetur.

§ 5. Postremo felicitis recordationis Urbanus Papa VIII, etiam praedecessor² noster³, cum, sicut acceperat, et sicut ei etiam innotuerat, adessent quamplurimae uniones et applicationes a dicto tempore citra factae, quarum notitia a Camerâ et Cancellariâ Apostolicâ desiderabatur, volens propterea tam Camerae praedictae quam eorundem cardinalium collegio et officialibus de annatis participantibus consulere, motu simili, quascumque tam sub plumbo, quam in formâ Brevis et motus proprii litteras dictorum Pii V et Sixti V, necnon quorumcumque aliorum Romanorum Pontificum praedecessorum suorum, super solutione annatarum, communium, quindenniorum et aliorum iurium, tam ratione provisionum seu unionum perpetuarum quorumcumque beneficiorum ecclesiasticorum per Sedem Apostolicam factarum et faciendarum editas, confirmatas et innovatas, cum omnibus clausulis, decretis, derogationibus, ac censuris et poenis in illis contentis, necnon omnia et singula per quoscumque iudices, executores et commissarios in praemissis et circa ea quomodolibet gesta et executa, et inde legitime⁴ secuta quaecumque (quorum⁵ tenores, ac si de verbo ad verbum illic inserti essent, pro plene et sufficienter expressis et insertis habens),

¹ Particulam prout nos addimus (R. T.).

² Vide Constit. LXIV Urbani VIII, tom. XIII, pag. 161 (R. T.).

³ Potius lege eorum (R. T.).

Quae omnia confirmavit Urbanus VIII.

auctoritate apostolicâ confirmavit et approbavit, necnon illis opportuna et irrefragabilis firmitatis robur adiecit, omnesque et singulos iuris et facti ac alios defectus, si qui forsâ intervenissent, in eisdem supplevit, atque illas et illa, quatenus opus esset, innovavit; mandans propterea bonae memoriae magistro Hieronymo Raymundo dictae Camerae clerico (cui ante¹ a pia memoriae Gregorio Papa XV etiam praedecessore nostro omnes et singulae causae inter quondam Gasparem Rivaldum, cancellariae apostolicae generalem subcollectorem, ex unâ, et quascumque congregationes, capitula, collegia, loca pia, et quasvis alias personas, ex alterâ partibus, super solutione annatarum, communium et aliorum iurium, quindenniorum commissae reperiebantur), et aliis in eius locum per dictum Urbanum vel eius successores subrogandis iudicibus, ut, pro faciliiori indagatione unionum, annexionum, incorporationum, seu applicationum praedictarum, omnia et singula capitula, collegia, congregationes, seminaria, societates et alia loca pia praedicta, eorumque praelatos et procuratores, ad indicandum et profitendum medio iuramento omnia et singula monasteria, prioratus, praeposituras, praepositatus, parochiales ecclesias, et alia quaecumque beneficia ecclesiastica, etiâsi manualia et de iure patronatus, ut praefertur, fuissent, quavis auctoritate apostolicâ seu ordinariâ aut subdelegatâ eis unita et concessa, quae ipsa capitula, collegia, seminaria, congregationes et alia loca pia praedicta vigore unionum huiusmodi possidebant, illorumque annuos valores, sub privationis et aliis in litteris dictorum Pii et Sixti praedecessorum huiusmodi contentis sententiis, censuris et poenis, in Romanâ Curia et extra eam

¹ Edit. Main. legit antea pro ante a (R. T.).

monerent et requirerent, cum potestate dicta capitula, collegia, congregationes, seminaria, societates, hospitalia et alia loca pia praedicta, necnon quindenniorum et iurium debitores in litteris eiusdem Urbani praedecessoris comprehensos, etiam per edictum publicum, constituto summarie de non tuto accessu, tam in dictâ Curia quam extra eam, citandi, monendi et requirendi, ac eis et aliis quibusvis, et, quoties opus fuisset, sub censuris et poenis ecclesiasticis ac pecuniariis eorum arbitrio ferendis, statuendis, moderandis et applicandis, ac etiam privationis beneficiorum unionum, etiam simili edicto inhibendi, ipsosque debitores ad indicandum beneficia unita, et solvendum quindennia decursa, etiâsi ad id in Camerâ Apostolicâ non se obligavissent, constituto tamen de sortito effectu unionum, per similes sententias, censuras et poenas, etiam per interdicti tam localis quam personalis appositionem, quoties opus fuisset, per dictum Hieronymum, et illi subrogandos¹, ferendas et promulgandas, necnon fructuum, reddituum et proventuum beneficiorum ecclesiasticorum, quae ipsi debitores possidebant, pro quantitate eorum debiti sequestrationem, et alia opportuna iuris et facti remedia, etiam cum invocatione auxilii brachii saecularis, cogendi et compellendi, ac in praemissis omnibus et singulis etiam summarie et de plano, sine strepitu et figurâ iudicii, solâ facti veritate inspectâ, et aliâs more camerâli, procedendi, ac eos, qui sententias, censuras et poenas praedictas, ut praemittitur, incurrerant², ab³ iisdem censuris et poenis, praeviâ satisfactione, absolvendi et liberandi, aliaque faciendi, gerendi

¹ Edit. Main. legit subrogandas (R. T.).

² Aptius lege incurrerint (R. T.).

³ Praeposit. ab nos addimus ex loco parallelo (R. T.).

et exercendi, quae in praemissis necessaria fuissent, seu quomodolibet opportuna, ac aliis, prout¹ in litteris apostolicis eiusdem Urbani praedecessoris, sub datum idibus iunii anni Domini MDCXXIV, pontificatus sui anno 1, etiam plenius continetur.

Confirmatio et
approbatio de
qua in rubrica.

§ 6. Cum autem, sicut accepimus, exactiones iurium ratione quindenniorum huiusmodi decursorum, et eorundem cardinalium collegio debitorum, ob procuratorum dicti collegii incuriam, non sine maximo illius damno et praeiudicio, non solum neglectae fuerint, imo etiam diversae regularium et forsae saecularium personarum congregationes, etc., sub litteris praedictis minime comprehendi contendunt, et propterea, ac forsae aliis frivolis praetextibus, communia, minuta servitia, annatas et alia iura Camerae et collegio ac officialibus praedictis ratione unionum eisdem monasteriis, prioratibus et aliis beneficiis ecclesiasticis hactenus factarum debita, licet solutio huiusmodi, in recognitionem universalis domini introducta, sit antiquissima, ut praefertur, censuras et poenas in singulis litteris praedictis contentas damna-biliter incurrendo, in maximum animarum suarum periculum, et Camerae ac collegii, officialiumque praedictorum detrimentum, persolvere recusant; nos vero² praedecessorum nostrorum vestigiis inhaerendo, nolentes Camerae nostrae Apostolicae, cui diversa impensarum onera pro Ecclesiae Romanae statu conservando quotidie incumbunt, iura pro posse nostro negligere, quinimo tam illius quam venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium ac dilectorum filiorum cancellariae apostolicae officium de annatis participantium indemnitatibus de cetero obviare, necnon illo-

rum commodis et utilitatibus consulere, ac illorum iura illaesa, ut tenemur, servare volentes, motu simili, omnia et singula privilegia, immunitates et exemptiones per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros quibusvis congregationibus et quibusvis aliis, ratione solutionis communium, quindenniorum, aliorumque iurium praedictorum Camerae, collegio et officialibus praedictis faciendae, hactenus quomodolibet concessa revocantes et annullantes, revocataque et annullata ex nunc esse et fore decernentes, quascumque, tam sub plumbo quam in forma Brevis et motus proprii litteras eorundem Pauli IV, et Pii ac Sixti V, atque Urbani VIII, necnon quorumcumque aliorum Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum, super solutione annatarum, communium, quindenniorum et aliorum iurium, tam ratione provisionum seu unionum perpetuarum quorumcumque beneficiorum ecclesiasticorum per dictam Sedem factarum et in posterum faciendarum editas, confirmatas et innovatas, cum omnibus clausulis, decretis, derogationibus, ac censuris et poenis in illis inflictis, comminatis et contentis, necnon omnia et singula per quoscumque iudices, executores et commissarios in praemissis et circa ea quomodolibet gesta et executi, et inde legitime secuta quaecumque (quorum¹ tenores, ac si de verbo ad verbum hic inserti essent, pro plene et sufficienter expressis et insertis habentes), apostolica auctoritate, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, necnon illis perpetuae et irrefragabilis firmitatis robur adiicimus, omnesque et singulos iuris et facti et quosvis alios defectus, si qui desuper forsae quomodolibet intervenerint in eisdem, supple-

¹ Particulam prout nos addimus (R. T.).

² Vox vero praeter rem esse videtur (R. T.).

¹ Potius lege horum (R. T.).

mus, atque illas et illa, quatenus opus sit, innovamus; ac omnes et singulas uniones de quibusvis monasteriis et aliis beneficiis ecclesiasticis, saecularibus et quorumvis Ordinum regularibus, quibuscumque ecclesiis, etiam parochialibus, et utriusque sexus congregationibus, tam saecularibus quam regularibus, et aliis piis locis, nullis penitus exclusis, quae ex eorum perpetuitate non vacant, per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros, et ante ipsum Martinum praedecessorem, et nos, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis clausulis et decretis, perpetuo factas, et de cetero tam per nos quam successores nostros similiter perpetuo faciendas, sub litteris Pauli praedecessoris huiusmodi comprehendere et includi;

Congregatio-
nes omnes ad
huiusmodi so-
lutionem teneri
stuluit.

§ 7. Ideoque quascumque congregationes, et¹ quosvis alios in quorum favorem uniones huiusmodi factae fuerint, etiamsi se superinde in Camera non obligaverint, ad solutionem communium et minorum servitiorum et annatarum, aliorumque iurium praedictorum, eisdem Camerae, collegio et officialibus ratione earundem unionum, ut praefertur, faciendam teneri, et ad idem, necnon de² communibus et aliis iuribus praedictis solvendis obligandum, etiam per sententias, censuras et poenas, etiam privationis et dissolutionis unionum huiusmodi, cogi et compelli posse, omnia et singula in contrarium disposita tamquam nulla et irrita revocantes, nulliusque valoris et momenti esse et fore declarantes, motu simili, etc., statuimus et decernimus.

Et compelli
posse declarat.

§ 8. Et insuper (ne de cetero in dubium revocari contingat, utcumque per quaecumque loca pia, tam saecularia

¹ Coniunct. et nos addimus (R. T.).

² Potius lege et ad id, nec non ad se, prout supra § 2 (R. T.).

quam quorumvis Ordinum regularia, quod¹ quindennia et alia iura, ratione pensionum perpetuarum hactenus per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros ac nos in favorem dictorum locorum piorum seu illorum fabricam super quorumcumque beneficiorum ecclesiasticorum quomodolibet qualificatorum fructibus, iuribus, obventionibus et emolumentis universis, ac etiam canonicatum et praebendarum distributionibus quotidianis, reservatarum et imposterum per nos et successores nostros reservandarum, et locis piis assignatarum et assignandarum, summam tamen viginti quatuor ducatorum auri de camera excedentium, Camerae Apostolicae et collegio et officialibus praedictis persolvere debeant et teneantur), motu pari², ad quodlibet dubium e medio tollendum, et pro maiore dilucidatione litiumque remotiore occasione, quascumque congregationes, parochialia, ceteraque praedicta loca pia, in quorum favorem similes pensiones perpetuo ut praefertur reservatae fuerint et in posterum reservari contigerint, etiamsi se perinde in Camera non obligaverint, ad solutionem quindenniorum, aliorumque iurium, ratione pensionum perpetuarum huiusmodi, licet a quibuscumque oneribus ordinariis et extraordinariis impositis et in futurum imponendis liberarum, immunitum et exemptarum, eisdem Camerae, collegio et officialibus faciendam teneri et obligata existere, et ad idem per supradictas poenas, etiam privationis, cassationis, extinctionis et annulationis similium pensionum, cogi et compelli posse declaramus.

§ 9. Necnon, in securiorem et faciliorem omnium et singulorum praedictorum

Exequiorem
deputat.

¹ Particulam quod nos addimus (R. T.).

² Perperam, ut puto, edit. Main. addit, etc., et deinde novam § incipit (R. T.).

executionem, dilecto filio, moderno et pro tempore existenti annatarum iudici, ut, pro faciliiori indagatione unionum praedictarum, omnia et singula quarumlibet ecclesiarum capitula, congregationes, collegia, aliaque loca praedicta moneat ut profiteantur medio iuramento omnia et singula beneficia ecclesiastica, quae vigore similium unionum, et pensiones perpetuas huiusmodi¹ quomodolibet possident ac percipiunt, illorumque annuos valores, iuxta praedictorum praedecessorum nostrorum constitutiones, cum facultate citandi et inhibendi et² alia Camerae, collegio et officialibus praedictis proficua et necessaria faciendi, mandamus, ut³, pro faciliiori indagatione unionum huiusmodi, omnia et singula capitula, collegia, congregationes, seminaria, societates et alia loca pia praedicta, eorumque superiores, ad indicandum et profitendum medio iuramento omnia et singula monasteria et quaecumque alia beneficia ecclesiastica quomodolibet eis unita et concessa, et pensiones perpetuas illis reservatas et assignatas, quae et quas ipsa capitula, collegia, seminaria, congregationes et alia loca pia praedicta vigore unionum huiusmodi possident et percipiunt respective, illorumque et illarum valores annuos, sub privationis et aliis in supradictis litteris contentis sententiis, censuris et poenis, in dicta Curia et extra eam moneat et requirat, cum potestate dicta capitula, collegia, congregationes, seminaria ac parochialia et alia loca pia, necnon quindenniorum et iurium debitores, etiam per edictum publicum, constituto summarie de non tuto accessu, tam in dicta Curia quam extra eam citandi, monendi et requirendi, ac eis et quibusvis aliis, et

¹ Deest vox *quas* (R. T.).

² Coniunct. *et nos addimus* (R. T.).

³ Aliqua repetitio heic irrepsisse videtur (R. T.).

quoties opus fuerit, sub censuris et poenis ecclesiasticis ac pecuniariis eius arbitrio ferendis, statuendis, moderandis et applicandis, ac etiam privationis beneficiorum unitorum et extinctionis et annulationis pensionum reservatarum huiusmodi, etiam simili edicto inhibendi, ipsosque debitores ad indicandum beneficia unita ac pensiones reservatas huiusmodi et solvendum quindennia decursa, etiamsi in Camera praedicta non se obligaverint, constituto tamen de sortito effectu unionum et pensionum huiusmodi reservationum, per similes sententias, censuras et poenas, etiam per interdicti tam localis quam personalis appositionem, quoties opus fuerit per dictum iudicem et illi subrogandos ferendas et promulgandas, necnon fructuum, reddituum et proventuum beneficiorum ecclesiasticorum et pensionum huiusmodi, quae ipsi debitores possident et percipiunt, pro quantitate eorum debiti sequestrationem, et alia opportuna iuris et facti remedia, etiam cum invocatione auxilii brachii saecularis, cogendi et compellendi, ac in praemissis omnibus et singulis etiam summarie et de plano, sine strepitu et figura iudicii, solà facti veritate inspecta, et aliàs more camerale, procedendi, ac eos, qui sententias, censuras et poenas praedictas, ut praefertur, incurrunt¹, ab² iisdem censuris et poenis, praevià satisfactione, absolvendi et liberandi, aliaque faciendi, gerendi et exercendi, quae in praemissis fuerint quomodolibet opportuna.

§ 10. Necnon (ut dilecti filii nostri moderni et pro tempore existentes sanctae Romanae Ecclesiae cardinales, qui illius honorabilia membra et de negotiis in consistoriis nostris tractari solitis apprime informati existunt, quosque in

¹ Aptius lege *incurrerint* (R. T.).

² Praeposit. *ab* nos addimus (R. T.).

partem apostolicae sollicitudinis evocavit Altissimus, statum illorum iuxta cardinalatus sublimitatem decentius tenere, et expensarum onera, quae eos iugiter de necessitate subire oportet, facilius perferre valeant) particularem Congregationem (in qua prae ceteris dilecti filii nostri Petrus tituli S. Marci Ottobonus, et Carolus tituli S. Priscae Pius, ac Carolus tituli S. Eusebii Gualterius, necnon Gaspar tituli S. Pudencianae de Carpineo, atque Angelus S. Angeli in Foro Piscium diaconus Celsus respective nuncupati, etiam S. R. E. cardinales, et pro tempore existentes sacri collegii camerarii, illorumque immediati successores, ac annatarum iudex Camerae Apostolicae clericus, necnon etiam dicti collegii secretarius, pro tempore existentes, dictam Congregationem constituentes, alique per nos et successores nostros in locum illorum subrogandi interesse possint et valeant), pro exactione quindenniorum omnium et singulorum beneficiorum ut praefertur unitorum et in libris Camerae praedictae taxatorum, et pensionum perpetuarum reservatarum huiusmodi, per quascumque congregationes et alia loca pia huiusmodi debitorum, faciendā, motu simili, etc., constituimus et deputamus.

Ex quo privilegia elargitur.

§ 11. Necnon eidem Congregationi omnia et singula privilegia, indulta et facultates hactenus annatarum iudici apostolicā auctoritate concessa, etiam cum auctoritate et potestate (praeviā tamen avocatione cuiuslibet causae seu causarum coram quocumque iudice super praemissis vertentis seu vertentium) dictas et alias solutiones annatarum, communium, quindenniorum et aliorum iurium praedictorum concernentes introductas et imposterum introducendas causas, iuxta litterarum praedictarum formam et dispositionem, etiam cum facultate requirendi votum sacrae Rotae auditorii, in

causis tamen eidem Congregationi benevisis dumtaxat, causas¹, etiamsi super iuribus competentibus collegio una vel plures latae fuerint sententiae dicto collegio non audito, audiendi, decidendi, cognoscendi, sineque debito terminandi; necnon quascumque congregationes, aliaque loca pia huiusmodi, in quorum favorem monasteria et alia beneficia unita ac pensiones perpetuae huiusmodi reservatae fuerint, ad instantiam dictae Congregationis, ad librorum computorum exhibitionem, appellationem, recursu et reclamationem penitus remotis², compellendi³, facultatem, motu pari, etc., concedimus et communicamus, etiam cum potestate dicta capitula, collegia, congregationes, seminaria, societates, hospitalia et alia loca praedicta, necnon eorumdem quindenniorum et iurium debitores in praesentibus nostris litteris comprehensos⁴, etiam per edictum publicum, constituto summarie de non tuto accessu, tam in dicta Curia quam extra eam citandi, monendi et requirendi, ac⁵ eis et aliis quibusvis, et quoties opus fuerit, sub censuris et poenis ecclesiasticis ac pecuniariis, eorum arbitrio ferendis, statuendis, moderandis et applicandis, ac etiam privationis beneficiorum unitorum, cassationis pensionum praedictarum, etiam simili edicto inhibendi, ipsosque debitores ad indicandum beneficia unita et pensiones assignatas huiusmodi et solvendum quindennia decursa, etiamsi ad id in Camera Apostolica non se obligaverint, constituto tamen de sortito effectu unionum, per similes sententias, censuras et poenas, etiam per interdicti tam

¹ Vox *causas* delenda videtur (R. T.).

² Perperam tam edit. Main. tam ed. Cherub. legunt *commotis* pro *remotis* (R. T.).

³ Eadem editiones habent *repellendi* pro *compellendi* (R. T.).

⁴ Edit. Main. legit *comprehensis* (R. T.).

⁵ Utraque ed. habet *requirendi ab eis* (R. T.).

localis quam personalis appositionem, per eos et in eorum loco subrogandos, quoties opus fuerit, ferendas et promulgandas, necnon fructuum, reddituum et proventuum beneficiorum ecclesiasticorum, quae ipsi debitores possidebunt, pro quantitate eorum debiti sequestrationem, et alia opportuna iuris et facti remedia, etiam cum invocatione auxilii brachii saecularis, cogendi et compellendi, ac in praemissis omnibus et singulis etiam summarie, simpliciter et de plano, sine strepitu et figura iudicii, sola facti veritate inspecta, et alias more camerali, procedendi, et eos, qui sententias, censuras et poenas ut praefertur, incurrerint, ab eisdem censuris et poenis, praevia satisfactione, absolvendi et liberandi, aliaque faciendi, decidendi, gerendi et exercendi, quae in praemissis necessaria fuerint seu quomodolibet opportuna.

Clausulas praeservativas apponit.

§ 12. Praesentes quoque et desuper conficiendas litteras, etiam ex eo quod superiores congregationum et monasteriorum, et ceteri quicumque in praemissis interesse habentes seu habere quomodolibet praetendentes, praemissis non consenserint, nec ad ea vocati et auditi fuerint, nullo unquam tempore de subreptionis, obreptionis, nullitatis aut invaliditatis vitio, seu intentionis nostrae, aut quovis alio defectu, etiam quantumvis magno et inexcogitato, ac substantiali, sive etiam ex eo quod in praemissis, seu eorum aliquo, solemnitates et quaevis alia servanda et adimplenda, servata et adimpleta non fuerint, aut ex quocumque alio capite a iure vel facto aut statuto vel consuetudine aliqua resultant, seu etiam enormis, enormissimae et totalis lacionis, aut quocumque alio colore, praetextu, ratione vel causa, etiam in corpore iuris clausa, seu occasione vel causa etiam quantumvis iusta,

1 Edit. Main. habet reservanda (R. T.).

rationabili et privilegiata, etiam tali quae ad effectum validitatis praemissorum necessario exprimenda foret, aut quod de voluntate nostra huiusmodi et aliis superius expressis relatis in litteris ullibi appareret seu aliter probari posset, notari, impugnari, invalidari, retractari, in ius vel controversiam revocari, aut ad terminos iuris reduci, vel adversus illos restitutionis in integrum, apperitionis oris, reductionis ad viam et terminos iuris, aut aliud quodcumque iuris, facti, gratiae vel iustitiae remedium impetrari, seu quomodolibet concessio aut impetrato uti seu se iuvare in iudicio vel extra posse, neque ipsas praesentes sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus pro tempore quomodolibet faciendis comprehendere, sed semper ab illis exceptas, et perpetuo validas, firmas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac per omnes et singulos, ad quos spectat et pro tempore quomodolibet spectabit, inviolabiliter observari,

§ 13. Sicque et non aliter in praemissis omnibus et singulis per quoscumque iudices, ac eiusdem S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos ac nuncios, et alios quavis auctoritate et potestate fungentes, in quavis causa et instantia, sublata eis et eorum cuilibet in quocumque iudicio et in quavis instantia aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, irritumque, etc., motu pari, etc., decernimus.

§ 14. Non obstantibus praemissis, ac, quatenus opus sit, nostra et cancellariae apostolicae regula de iure quaesito non

1 Potius lege nullibi (R. T.).

2 Deest particula non (R. T.).

3 Potius lege illas nempe litteras (R. T.).

4 Coniunct. et addimus ed. Cherub. (R. T.).

Nec aliter iudicari posse decernit.

Contraria derogat.

tollendo, necnon etiam in synodalibus conciliis editis et edendis, specialibus vel generalibus, constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon etiam, quatenus opus sit, congregationum et monasteriorum et quorumvis aliorum locorum piorum statutis, etiam iuramento, etc., roboratis, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, etc., sub quibuscumque tenoribus et formis, etiam motu simili, etc., et de apostolicae potestatis plenitudine, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis et insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis, innovatis; quibus omnibus, etc., etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, harum serie, specialiter et expresse, motu pari, derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque: cum clausulis opportunis.

Fiat motu proprio E.

Papae subscriptio.

§ 15. Et quod dictarum litterarum et inde secutorum quorumcumque tenores etiam veriores, ac datum earumdem, necnon litis et causae, si quae sint, status et merita, nominaque et cognomina iudicum et colligantium ac singulorum monasteriorum et congregationum et aliorum locorum piorum unitorum huiusmodi denominationes et qualitates habeantur pro expressis, seu in toto vel in parte exprimi possint, et de perpetuis confirmatione, approbatione, roboris adiectione, defectuum suppletionem, invocationem, statuto, decreto, mandato, declaratione, deputatione, constitutione,

1 Coniunct. ac nos addimus (R. T.).

concessione, communicatione, derogatione et aliis praemissis ut supra latissime extendendis, et quod praemissorum omnium et singulorum, etiam denominationum, nuncupationum, invocationum, aliorumque necessariorum, maior et verior specificatio et expressio fieri possit in litteris in forma gratiosa, cum clausula *perpetuo et ad perpetuam rei memoriam*, etiam per officium contradictarum, aut alias per Cancellariam, aut de Curia, ut vocant, seu per viam (S) secretam, absque aliquo alio signo seu contrasigno expediendae et relaxandae, seu, si videbitur, sola praesentis motus proprii signatura sufficiat, et ubique fidem faciat in iudicio et extra illud: regulam quacumque contrariam non obstante.

§ 16. Volumus autem ut praesentium transumptis manu datarii nostri subscriptis et etiam impressis fides adhibeatur.

Transumptorum fides.

Fiat E.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, vii kalendas novembris, anno ii.

Dat. die 26 octobris 1671, pontif. anno ii.

Anno a Nativitate Domini nostri Iesu Christi MDCLXXI, die vero XXI mensis novembris, indictione ix, pontificatus autem sanctissimi in Christo patris et D. N. D. Clementis divina providentia Papae X, anno eius ii, supradicta confirmatio et renovatio constitutionum affixa et publicata fuit ad valvas basilicae Principis Apostolorum, cancellariae apostolicae, ac in acie Campi Florae, ac aliis locis solitis et consuetis Urbis, per me Carolum Franceschinum apostolicum cursorem.

IOANNES ANTONIUS BERTARELLUS pro magistro cursorum.

1 Edit. Main. legit possint (R. T.).

2 Male edit. Main. legit perpetua (R. T.).

LXXXIV.

Statutum pro civitate Avenionensi circa aetatem et qualitates requisitas in iudiciis curiae ordinariae S. Petri, et quod Avenionenses trahi nequeant ad Romanam Curiam nisi in causis scuta mille in sorte et scuta centum in annuo redditu excedentibus, cum confirmatione privilegiorum universitatis dictae civitatis, ac ordinatione ut foundationes septem collegiorum iuxta primaevam institutionem serventur, et aliis circa nominationem ad officia dictae civitatis, cum confirmatione Brevium Urbani VIII quod, praeter legatos, vicelegatos, archiepiscopum et praefectos armorum dictae civitatis, nemo sit immunis ab impositionibus, quae in ingressu civitatis praedictae solvuntur¹.

Clemens Papa IX
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

§ 1. Constantis fidei et sinceræ devotionis affectus, quem dilecti filii communitas et homines civitatis nostrae Avenionensis erga nos et Romanam Ecclesiam gerere comprobantur, nos adducit ut eorum commodis paternā benignitate libenter consulamus. Itaque, specialem eidem communitati et hominibus gratiam facere volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causā latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censes, supplicationibus eorum nomine nobis humiliter porrectis inclinati, ut iudices curiae ordinariae S. Petri nun-

¹ Nunc primum impressa.

cupatae dictae civitatis, qui annuales sunt, in eā aetate constituti, illisque qualitatibus praediti esse debeant, quas statuta eiusdem civitatis requirunt, ita ut iunior quidem saltem vigintiquinque annorum aetatem et tres annos practicae sive usus forensis compleverit, senior vero saltem sit quadragenarius, nec his per vicelegatos in dictā civitate pro tempore existentes ullo modo derogari possit, auctoritate apostolicā, tenore praesentium, statuimus et ordinamus.

§ 2. Porro, ut indemnitati partium litigantium, ne expensis supra modum graventur, consulamus, cives et incolas dictae civitatis iuxta privilegia apostolica eis concessa ad Romanam Curiam ex quacumque causā et sub quovis praetextu in primā instantiā trahi minime posse, nisi partes se extra eandem civitatem conveniri posse obligaverint, nec in eorum causis ad eandem Romanam Curiam appellari vel recurri posse vel debere, nisi causae ipsae summam mille scutorum monetae romanae, vel redditum annuum centum scutorum parium¹ excesserint, auctoritate et tenore praedictis, pariter ordinamus, atque ita inviolabiliter observari mandamus.

§ 3. Praeterea privilegia, gratias et indulta quaecumque, universitati studii generalis civitatis Avenionensis praefatae, eiusque rectoribus, scholaribus et personis quibuslibet, a quibusvis Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris concessa, dummodo tamen sint in usu, nec sint revocata, aut sub aliquā revocatione comprehensa, neque Concilii Tridentini decretis aut posterioribus constitutionibus et ordinationibus apostolicis adversentur, dictā auctoritate, harum serie, confirmamus et approbamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus.

¹ Edit. Main. legit *parum* pro *parium* (R. T.).

Causae trahi nequeant ad Urbem nisi summam mille scutorum monetae romanae, vel redditum annuum centum parium excesserint.

Confirmat privilegia et indulta universitatis studii generalis praefatae in rubrica.

• Foundationes septem collegiorum serventur iuxta primam eorum institutionem.

§ 4. Volentes ut foundationes septem collegiorum eiusdem civitatis iuxta primam eorum institutionem accurate serventur. De capitaneatus autem portarum aliisque officiis dictae civitatis, per resignationem vel obitum aut aliās quomodolibet nunc et pro tempore vacantibus, ad quae nominatio seu praesentatio personarum idonearum eidem civitati iuxta privilegia ei desuper concessa seu aliās legitime competere dignoscitur, ita de cetero disponi volumus, ut nominatio quidem seu praesentatio officialium ad dilectos filios consilium dictae civitatis, admissio vero seu institutio ad dilectum filium nostrum Palutium basilicae Ss. XII Apostolorum S. R. E. presbyterum cardinalem Alterium nuncupatum, modicum et pro tempore existentem nostrum et Apostolicae Sedis in civitate praefatā et comitatu nostro Venayssino de latere legatum, respective spectent¹ et proinde sic pro tempore nominatos seu praesentatos, et in specie dilectum filium cognominatum Robert, qui ad officium capitaneatus Portae S. Michaelis dictae civitatis de praesenti vacans per consilium praedictum nominatus seu praesentatus reperitur, si idonei fuerint, ad officia huiusmodi admitti, seu in illis institui, solitasque provisionum litteras ad eorum favorem respective expediri mandamus.

Confirmat litteras Urbani VIII et Alexandri VII, quod, praeter legatos, vicelegatos et archiepiscopos, nemo sit immunis ab impositionibus, quae in ingressu dictae civitatis solvuntur.

§ 4. Postremo felices recordationis Urbani Papae VIII praedecessoris nostri anno MDCXLIII expeditas aliasque Romanorum Pontificum praedecessorum pariter nostrorum in simili formā Brevis litteras, a recolendae memoriae Alexandro Papa VII¹ etiam praedecessore nostro per chirographum die XIX februarii MDCLXIII emanatum confirmatas, quoad illum articulum quo disponitur quod in dictā civitate, praeter legatos, vicelegatos et archiepiscopos Avenionenses, ac

¹ Edit. Main. legit VIII (R. T.).

praefatos generales armorum ibidem pro tempore existentes, nemo ab oneribus et cuiusvis generis impositionibus, quae in ingressu dictae civitatis solvuntur, immunis seu exemptus existat, auctoritate praefatā, earumdem tenore praesentium, confirmamus pariter et approbamus.

§ 5. Decernentes ipsas praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab illis respective inviolabiliter observari, sicque et non aliās in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. camerarium, et alios cardinales etiam de latere legatos, eorumque vicelegatos, necnon Camerae nostrae Apostolicae praesidentes, clericos, aliosque officiales et ministros, sublatā eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 6. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac, quatenus opus sit, dictae civitatis, aliisve quibuslibet, etiam iuramento, confirmatione apostolicā roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis, quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac insertis habentes, illis aliās in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Decretum in rubrica.

Contrariis derogat.

Transumptio-
rum fides.

§ 7. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides in iudicio et extra illud adhibeatur, quae adhiberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die vi novembris MDCLXXI, pontificatus nostri anno II.

I. G. SLUSIUS.

Dat. die 6 novembris 1671, pontif. anno II.

Registrata in Secretaria in lib. Brevium mensis novembris, part. II, fol. 80.

LXXXV.

Confirmatio decreti definitorii generalis Ordinis fratrum Minorum sancti Francisci de Observantia Recollectorum pro electione praefectarum et priorissarum monialium per provincias Germano-Belgicas et annexas¹.

Clemens Papa X,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Exponi nobis nuper fecit dilectus filius Ludovicus Kelleri, commissarius generalis provinciarum Germano-Belgarum et annexarum Ordinis fratrum Minorum sancti Francisci de Observantia Recollectorum nuncupatorum, quod in capitulo generali dicti Ordinis Vallisoleti novissime celebrato² definitorium generale decretum edidit tenoris qui sequitur, videlicet:

Tenor decreti definitorii.

§ 1. « Praecipit definitorium generale, quod, iuxta constitutiones generales et praxim religionis, ministri provinciales nationis Germano-Belgicae dent libe-

¹ Nunc primum impressa.

² Edit. Main. legit celebrati (R. T.).

ram electionem praefectarum, priorissarum, vel quocumque nomine nuncupatarum, in omnibus monialium monasteriis, idque singulis trienniis³; quod decretum constitutionibus felicis recordationis Leonis X, Sixti V et Urbani VIII Romanorum Pontificum praedecessorum, necnon litteris recolendae memoriae Clementis Papae IX praedecessoris pariter nostri in simili forma Brevis die xx martii MDCLXXXVIII expeditis⁴, conforme est; eique insuper accessit decretum seu mandatum venerabilis fratris nostri Francisci episcopi Ostiensis S. R. E. cardinalis Barberini nuncupati, dicti Ordinis apud nos et Sedem Apostolicam protectoris, sub infrascripto tenore, videlicet:

§ 2. « Attentis narratis (previa revocatione suppressoriae⁵ alias a nobis oblatentae), servari constitutiones et statuta Ordinis et sacrae Congregationis decreta, atque ad eorum praescriptum procedi ad electionem abbatissae aliarumque praefectarum etiam decernimus et mandamus, in contrarium non obstantibus quibuscumque. In quorum, etc. Datum Romae in palatio cancellariae apostolicae hac die xxx aprilis MDCLXXI.

FRANCISCUS cardinalis BARBERINUS, protector, et infra, IOANNES BAPTISTA DE PALAGIO, auditor ».

§ 3. Cum autem sicut eadem expositio subiungebat, ut praeinserta decreta in tota natione exactius serventur, et inviolabiliter ab omnibus observentur, et ne ullae postmodum contentiones oriri possint, sed decreta ipsa in omnibus monialium, tam Clarissarum, Urbanistarum et Collectanarum, quam quovis alio nomine nuncupatarum monasteriis⁶

¹ Edit. Main. habet expediri pro expeditis (R. T.).

² Sic legit edit. Main. (R. T.).

³ Edit. Main. legit monasterii (R. T.).

Tenor alterius
decreti cardina-
lis protectoris.Preces patris
commissarii ge-
neralis dicti Or-
dinis.

nationis praefatae exactissime ad usum deducantur, praedictus Ludovicus commissarius generalis eadem decreta apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri, ac ministris provincialibus et cunctis monialibus praefatis, ut in omnibus dictae nationis conventibus, seu monasteriis, decretis huiusmodi se conforment, illaque executioni mandent, sub poenis arbitrio nostro seu Congregationis venerabilium fratrum nostrorum eiusdem S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositae infligendis, praecipere, utque illi soli, et non alii, electionibus intersint qui de more et iuxta usum et gratiam nationis praefatae interesse consueverunt, ne ullae insolitae postmodum novitates cum notabili turbatione regiminis introduci aut attentari possint, mandari, perpetuumque quibuscumque contradicentibus silentium imponi summopere desideret¹.

Annuit Pontifex.

§ 4. Nos, ipsum Ludovicum commissarium generalem specialis favore gratiae prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, de memoratorum cardinalium, qui dilectum filium commissarium curiae Ordinis praefati audiverunt, consilio, attentis narratis, enarrata decreta Francisci episcopi cardinalis et protectoris ac definitorii generalis praefatorum, ut supra petitur, auctoritate apostolica, tenore praesen-

tium, confirmamus et approbamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus; salva tamen semper in praemissis auctoritate praefatae Congregationis cardinalium.

§ 5. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, in omnibus et per omnia inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 6. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac, quatenus opus sit, nationis ac provinciarum et monasteriorum seu conventuum huiusmodi, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis;

§ 7. Quibus omnibus et singulis, illorum tenores pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die xxiv novembris MDCLXXI, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 24 novembris 1671, pontif. anno II.

Decretum irritans.

Obstantia memorata;

Eisque derogat.

¹ Edit. Main. legit desideret (R. T.).

LXXXVI.

Quod de cetero omnes et singuli definitores perpetui provinciarum fratrum Minorum Conventualium sancti Francisci, post finitum lecturae, praedicationis, vel magisterii novitiorum, aut inquisitoratus tempus, exprovincialium praeceminentis fruuntur, ac si provincialatus munere functi; et alia circa praecedentiam inter eos declarat¹.

Clemens Papa X.
ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

Ex iniuncto nobis divinitus pastoralis sollicitudinis munere, singulorum² merita aequa lance perpendentes, illorum, qui in Ecclesiae et religionis obsequium operam studiumque suum laudabiliter conferunt, honorificentiae libenter consulimus, sicut rationi consentaneum esse arbitramur in Domino.

Expositio.

§ 1. Exponi siquidem nobis nuper fecit dilectus filius Ludovicus Magnus a Cantu, procurator generalis Ordinis fratrum Minorum sancti Francisci Conventualium nuncupatorum, quod in eodem Ordine reperiuntur definitores perpetui, qui patres provinciae vocari solent, in quinque species distincti: nempe aliqui propter gestum in propria vel aliena provincia provincialatus officium; alii quia lecturam duodecim annorum spatium in regentiis, inter quas sunt quae primae classis vocantur, et collegiis vel universitatibus studii generalis exercuerint; alii ex eo quod verbum Dei eodem temporis spatium in pulpitis seu ecclesiis per decreta dicti Ordinis praescriptis praedicaverint; alii quia, cum in sacra theologia magistri essent, per annos duodecim magistri novitiorum munere functi sint; et reliqui ex decreto felicitis re-

¹ Vide ad praesentem materiam constitutionem *Inscrutabilis* ab Alexandro VII editam.

² Edit. Main. legit *singularum* (R. T.).

licis recordationis Alexandri Papae VII praedecessoris nostri, qui pariter, magisterii in sacra theologia gradu decorati, per duodecim annorum decursum inquisitores haereticae pravitatis fuerint, seu partim lecturam ut supra et partim Inquisitionis officium exercuerint. Inter praelatos autem definitores perpetuos, sive patres provinciae, ea est differentia, quod, qui propter gestum provincialatum tales sunt, tametsi iuvenes, ceteros definitores perpetuos seu patres provinciae huiusmodi antea longe institutos praecedant. Hac vero differentia a dilectis pariter filiis ministro generali ac definitores generalibus perpetuis et assistentibus dicti Ordinis mature considerata, simulque perpensis laboribus eorum, qui legunt, praedicant, novitiorum institutioni praesunt, et tribunali officii Inquisitionis haereticae pravitatis inserviunt, qui plerumque non provehuntur ad provincialatum, ad quem ut plurimum promoventur eorum discipuli aut alii meritis et qualitate inferiores, qui subinde eos praecedunt non sine eorum verecundia et aliorum admiratione: ipsi minister generalis ac definitores generales et assistentes, re cum dilecto filio nostro Giberto S. R. E. cardinali Borromaeo nuncupato Ordinis praefati apud nos et Sedem Apostolicam protectore communicata, illoque assentiente, censuerunt rem omnem ex nostra et huius sanctae Sedis providentia ad aequalitatem fore redigendam, ne fratres eiusdem Ordinis ad studiosos labores reddantur segiores, sed ad illos potius in Ecclesiae obsequium et dicti Ordinis decorem alacriter suscipiendos, atque peragendos animentur. Quare dictus Ludovicus procurator generalis, eorumdem ministri generalis ac definitorum generalium et assistentium nomine, nobis humiliter supplicari fecit ut in

praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Indulget in rubrica.

§ 2. Nos igitur, ipsos ministrum generalem ac definitores generales et assistentes, necnon Ludovicum procuratorem generalem, specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus¹ existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum² fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, ut de cetero omnes et singuli definitores perpetui provinciarum dicti Ordinis, modo et forma praefatis, post finitum lecturae seu praedicationis vel magisterii novitiorum aut inquisitoratus tempus per constitutionem eiusdem Ordinis seu praefatum Alexandri praedecessoris decretum respective praescriptum, ab existente pro tempore ministro generali Ordinis huiusmodi per patentes eius litteras, ceteroquin canonice, hactenus instituti et in futurum instituendi, illico exprovincialium praeceminentiis, praerogativis et praecedentiis fruuntur, potiantur et gaudeant, in omnibus et per omnia, ac sine ulla prorsus differentia, ac si provincialatus munere functi fuissent, atque ita inter eos et exprovinciales praefatos servetur aequalitas, ut³ quoad ordinem praecedentiae sola prioritas sive antianitas definitoriatus et paternitatis provinciae attendatur, auctoritate apostolica, tenore praesentium, concedimus et indulgemus.

¹ Ex praemissis legendum *innodatae* (R. T.).

² Ex praemissis lege *absolutas* (R. T.).

³ Particula *ut* nos addimus; ed. Cherub. habet *et pro ut* (R. T.).

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quodcumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab illis respective inviolabiliter observari,

§ 4. Sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Nec aliter iudicari posse decernit.

§ 5. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon Ordinis et provinciarum huiusmodi, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis et insertis habentes, illis alias in suo robore permanens, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptum Bdes.

§ 6. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur in iudicio et extra, quae praesentibus ipsis adhiberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die 1 decembris MDCLXXI, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 1 decembris 1671, pontif. anno II.

LXXXVII.

Extensio indulgentiae, concessae ecclesiis fratrum Calcceptorum et monialium Ordinis B. Mariae de Mercede Redemptionis Captivorum, ad omnes ecclesias eiusdem Ordinis Calcceptorum ubique etiam in futurum existentes in die festo sancti Petri de Nolasco.

Clemens Papa X,
ad perpetuam rei memoriam.

Indulgentia
plenaria
concessa.

§ 1. Alias nos omnibus et singulis utriusque sexus christifidelibus vere poenitentibus et confessis ac sacra communione refectis, qui aliquam ex ecclesiis fratrum Calcceptorum et monialium Ordinis B. Mariae de Mercede Redemptionis Captivorum, tam eatenus erectis quam imposterum quandocumque erigendis, et ubicumque locorum existentibus, die festo eiusdem Ordinis fundatoris, a primis vespere usque ad occasum solis festi huiusmodi, annis singulis devote visitavissent, et ibi pro christianorum principum concordia, haeresum extirpatione, ac sanctae Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effudissent, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer concessimus; et alias, prout in nostris desuper in simili forma Brevis die xxviii augusti mdcclxx expeditis litteris, quas perpetuis futuris temporibus valere volumus, et quarum tenorem praesentibus pro plene et sufficienter expresso et inserto habemus, uberius continetur.

Illius extensio
ut in rubrica.

§ 2. Nunc autem supplicationibus dilecti filii Matthiae de Cardona vicarii et procuratoris generalis totius Ordinis praedicti nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, ac de omnipotentis Dei misericordia et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, concessionem plenariae indulgentiae

et peccatorum remissionis, visitantibus ecclesias supradictas a nobis factam ut praefertur, ad omnes et singulas ecclesias fratrum Calcceptorum Ordinis praedicti, tam hactenus erectas, quam imposterum quandocumque erigendas, et ubicumque locorum existentes, ita ut omnes et singuli utriusque sexus christifideles vere poenitentes et confessi, ac sacra communione refecti, qui aliquam ex his ecclesiis die festo eiusdem sancti Petri Nolaschi, a primis vespere usque ad occasum solis festi huiusmodi, annis singulis pariter visitaverint, et ibidem sicut praemittitur oraverint, eandem plenariam peccatorum suorum indulgentiam et remissionem consequantur, auctoritate apostolica, tenore praesentium, extendimus et ampliamus. Praesentibus itidem perpetuis futuris temporibus valituris.

§ 3. Volumus autem ut ipsarum praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique adhibeatur quae ipsis praesentibus adhiberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Transumptio-
rum fides.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die v decembris mdcclxxi, pontificatus nostri anno ii.

Dat. die 5 decembris 1671, pontif. anno ii.

LXXXVIII.

Exemptio nonnullorum familiarium suorum a spolio¹.

¹ Simile privilegium inter alia concessit dapiferis S. R. E. cardinalium Clemens IX, et hic idem Pont. Const. vii, Nos volentes.

Clemens Papa X
ad futuram rei memoriam.

Exordium.

Romanus Pontifex, gratiarum dispensator, suos et Apostolicae Sedis devotos et fideles, praesertim illos qui ei et Sedi praefatae grata familiaritatis obsequia iugiter impendunt, specialis benevolentiae favoribus complecti solet, prout, personarum qualitatibus debite pensatis, censet rationi et aequitati esse consentaneum.

Concedit exemptionem
in rubrica.

§ 1. Hinc est quod, nos quorundam familiarium nostrorum, quorum nomina infra sunt expressa, indemnitati, quantum cum Domino possumus consulere, illosque specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, motu proprio, et ex certa scientia ac matura deliberatione nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine (etiam praeter et ultra quascumque alias similes vel dissimiles generales vel speciales gratias, facultates, exemptiones, indulta et privilegia eisdem familiaribus infra nominatis hactenus a nobis vel Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris concessas et concessa, et imposterum etiam a nobis et successoribus nostris Romanis pariter Pontificibus concedendas et concedenda, quas omnes et singulas, ac omnia et singula, perinde ac si illarum et illorum omnium tenores praesentibus expressi ac de verbo ad verbum inserti forent, in suo robore et firmitate remanere et esse, nec per illas aut illa eisdem praesentibus vel per praesentes illis in aliquo praeiudicari,

vel eas seu ea invicem confundi seu impediri, sed, etiam cumulative procedendo, unam seu unum per aliam seu aliud coadiuvare et suppleri posse et debere decernimus et declaramus), eisdem familiaribus nostris infra nominatis, et eorum cuilibet, quod eorum et cuiuslibet eorum haeredes, donatarii, legatarii et successores, tam ex testamento, seu alia dispositione, quam ab intestato ratione sanguinis eis et cuilibet eorum succedentes, sive alii ab eis, et eorum quolibet, eorumque et cuiuslibet eorum haeredibus, donatariis, legatariis et successoribus huiusmodi causam quomodolibet habentes quicumque, per camerarium nostrum pro tempore existentem, thesaurarium generalem, aut commissarium, vel spoliolum iuriumque Camerae Apostolicae debitorum collectores et subcollectores, sive alios quoscumque officiales et ministros ipsius Camerae, seu quoscumque alios, tam ratione quorumcumque beneficiorum ecclesiasticorum quomodolibet nuncupatorum et qualitercumque qualificatorum, etiam personalem residentiam requirentium, per eos hactenus obtentorum et in posterum obtinendorum, cuiuscumque valoris et annui redditus etiam maximi, excessivi et inexcogitabilis existant, quam etiam ratione quarumcumque pensionum annuarum super quibusvis fructibus, redditibus et proventibus ecclesiasticis apostolica auctoritate eis hactenus reservatarum, seu in eos simili auctoritate translatarum, ac de cetero eadem auctoritate eis reservandarum, aut in eos transferendarum, ad quamcumque summam etiam maximam et inexcogitabilem ascendant, nullo unquam tempore super rebus et bonis per eos et quemlibet eorum respective pro tempore relictis (etiamsi ab intestato, et sine ulla vel cum minus valida bonorum suorum dis-

positione ipsi et eorum quilibet respective ubi locorum, in qualibet mundi parte, tam continuā quam interpolatā illorum inibi mansione, ac etiam extra loca debitaē residentiaē, ac etiam iter agendo, ab humanis decedant) molestari, perturbari aut inquietari nullatenus possint, nec debeant, itaut de omnibus et quibuscumque rebus et bonis suis, ac per eos et eorum quemlibet acquisitis et acquirendis, tam ex praefatis iam obtentis et obtinendis beneficiis, quam etiam ex praefatis eis iam reservatis seu reservandis ac in eos translatis et transferendis pensionibus, ut praefertur, tam inter vivos quam causā mortis, et in ultimā voluntate, ac in favorem quorumcumque (non tamen personarum a iure prohibitarum et incapacium) disponere, seu illa etiam ab intestato transmittere libere et licite valeant, tenore praesentium concedimus et indulgemus.

Inhibet iudicium contra praedicta quid minimum attenta.

§ 2. Districtius inhibentes eisdem camerario, thesaurario, commissario, aliisque Sedis et Camerae praefatarum officialibus et ministris, seu aliis quibuscumque, ne in bonis et rebus per eos et eorum quemlibet respective pro tempore relictis, beneficiorum vel pensionum huiusmodi occasione vel praetextu manus iniicere, aut aliquam illorum descriptionem, seu inventarium, aut depositum vel sequestum, seu quid simile, vel attentare quoquomodo audeant vel praesumant.

Decretum irritum.

§ 3. Ac decernentes praesentes litteras firmas, validas et efficaces existere et fore, illisque et eorum cuilibet, ac haeredibus et successoribus eorum, aliisque praefatis, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sieque per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, necnon praefatos camerarium, thesaurarium, commissarium, praesiden-

tes clericos, et alios quoscumque Camerae et Sedis praefatarum ministros et officiales, ac quosvis alios, etiam S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos, ac Sedis praefatae nuncios, sublatā eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio contrarium.

§ 4. Non obstantibus praemissis, ac, quatenus opus sit, regulā nostrā de non tollendo iure quaesito, necnon felicitis recordationis Pii Papae IV praedecessoris nostri de gratis quaecumque interesse Camerae praefatae concernentibus in eadem Camera praesentandis et registrari faciendis, itaut praesentes inibi praesentari et registrari nullo unquam tempore necesse sit, et aliis etiam nostris ac quibusvis apostolicis, ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus et ordinationibus, dictaeque Camerae, etiam iuramento, confirmatione apostolicā, vel quavis firmitate aliā roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis eidem Camerae, illiusque officialibus et ministris, ac quibusvis aliis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, et insolitis clausulis ac decretis, etiam motu, scientiā, deliberatione et potestatis plenitudine paribus, etiam consistorialiter, ac ex causā et titulo onerosis, in genere vel in specie, ac aliās quomodolibet in contrarium praemissorum concessis, confirmatis, ac pluries innovatis et approbatis; quibus omnibus et singulis, etiamsi pro sufficienti illorum derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis,

specificā, expressa et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda aut aliqua exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum omnium et singulorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis et insertis habentes, illis aliās in suo robore permanens, ad praemissorum effectum, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptum fides.

§ 5. Volumus autem ut praesentium transumptis, etiam impressis, manu alienius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticā dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur in iudicio et extra illud, quae adhiberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Nomina familiarium.

§ 6. Nomina autem familiarium nostrorum sunt quae sequuntur, videlicet: venerabiles fratres Alexander Crescentius patriarcha Alexandrinus, cubiculi nostri, Bernardinus Roccius archiepiscopus Damascenus, palatii nostri apostolici respective praefecti, Stephanus de Augustinis archiepiscopus Heracleae, elemosynarius secretus noster, et Ioseph Eusanus episcopus Helenopolitanus, sacriarii nostri praefectus; ac dilecti filii magistri Ioannes Gualterius Slusius Leodiensis, secretarius Brevium nostrorum secretorum, et Prosper Bottinius Lucanus, auditor, in utraque signaturā nostrā referendarii, praelati domestici nostri; necnon Iosephus Vallemianus, pincerna, Franciscus Polinus, Nicolaus Gentilis Camerinensis, architrictinus, Carolus Balduccius Tusculanae, vestiarius, Ascanius Paganellus, Venantius Benignus, Octavianus Cambius Camerinensis, Antonius Simon Baglionus Pisauensis, notarum arcanarum secretarius, Floridus Salvato-

rius Civitatis Castellae, medicus secretus, Dominicus Panti Pisauensis, Pomponius Cavallus Ravennatensis, Ioannes Angelus ab Altemps Romanae, Marius Thaddaeus Ilcinensis, Marius Spinola Ianuensis, litterarum nostrarum in forma Brevis ad principes secretarius, Nicolaus Piccoleminus Senensis, secretarius libellorum supplicum nobis porrectorum, Octavius Falconerius Florentinae, Petrus de Ioanne Siracusanae, Nicolaus Antonius Fili ab Altamura, Hugo Hubertus de Servient Gratianopolitanae, et Gulielmus Haro de Furstenbergh Coloniensis, cubicularii secreti nostri, ac Sanctes de Pilastris subdatarius noster, Riccardus Crucianus Camerinensis, caudatarius, Antonius Maria Martorellus Tusculanae, crucifer, Iosephus Barbius Camerinensis et Ferdinandus Consalvus Auximaniae, cappellani secreti nostri, Franciscus Coriolus, magister domus nostrae, Bruno Bellozzius Asculanae, Petrus Baros Turnacensis, Evangelista Caesaris Romanae, Simon de Amicis Camerinensis, Sebastianus Mirolius Civitatis Castellanae et Bartholomaeus de Leone Cordubensis respective civitatum vel diocesium, clerici seu presbyteri, vel laici, cubiculi nostri auditores.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die 11 decembris MDCLXXI, pontificatus nostri anno 11.

Dat. die 11 decembris 1671, pontif. anno 11.

LXXXIX.

Concessio indulgentiarum visitantibus ecclesias Ordinis sancti Augustini in diebus, quibus festivitates sanctorum Augustini, Monicae, Nicolai Tolentini, et Thomae de Villanova celebrantur.

1 Edit. Main. legit familiarum (n. t.).

Clemens Papa X,
ad perpetuam rei memoriam.

Universis christifidelibus praesentes litteras inspecturis, salutem et apostolicam benedictionem.

Prooemium. Unigeniti Dei Filii Redemptoris et Domini nostri Iesu Christi, qui e sinu Patris descendit in terram, et, caducam humanae carnis fragilitatem ineffabili clementia induens ut genus humanum de laqueo servitutis eriperet et ad primaevalis divinae imaginis atque similitudinis nobilitatem reformaret, saluberrimorum praeceptorum vitaeque magisterio nos instruxit, vices, nullo licet meritorum nostrorum suffragio, gerentes in terris, gloriosos caelestis regni incolae, illos praesertim, qui, tamquam splendidissimae lucernae super candelabrum in domo Domini positae, divinorum eloquiorum arcana reserarunt¹, et Ecclesiam universam salutaris doctrinae fluentis irrigarunt, fructuumque e charitatis radice surgentium copia locupletarunt, sinceram devotione prosequimur, et fidelium erga illos pietatem, spiritualium gratiarum, quarum dispensatio nobis a Domino credita est, muneribus, fovere atque incitare studemus, sicut ad ipsorum fidelium aedificationem Ecclesiae quae utilitatem salubriter expedire in Domino arbitramur.

Indulget ut in rubrica.

§ 1. Itaque eximia omnisque humanae laudis praeconium longe supergressa sancti Augustini episcopi et confessoris, Ecclesiae doctoris praecellentissimi, qui, spiritu Dei plenus, haeresum errorumque tenebras, tamquam fulgentissimum christianae eruditionis iubar, profundissimis, simulque sole clarioribus scriptis profligavit, et hominum corda eo, quo ipse ardentissime flagrabat, charitatis igne succendit, decora² grato devotoque

¹ Edit. Main. legit *reservarunt* (R. T.).

² Subintellige *merita* (R. T.).

mentis affectu recolentes; sanctaeque Monicae eius genitricis, cuius piis lacrymis et apud Deum gemitibus tanti tamque sublimis Doctoris conversionem debemus, ac sanctorum Nicolai Tolentinatis et Thomae de Villanova archiepiscopi Valentini, qui, religiosam vitam in Ordine eremitarum eiusdem sancti Augustini professi, vitae sanctitate et miraculis, quae divina bonitas eorum intercessione operari dignata est, eximie claruerunt, aliorumque Sanctorum dicti Ordinis professorum praeclara merita pia meditatione considerantes, necnon venerabilis fratris Iosephi Eusanii episcopi Helenopolitani, sacrarii nostri apostolici praefecti, qui in minoribus constitutus professionem regularem in Ordine praedicto emisit, supplicationibus nobis super hoc humiliter porrectis benigne inclinati, ac de omnipotentis Dei misericordia et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus et singulis utriusque sexus christifidelibus vere poenitentibus et confessis, ac sacra communione relectis, qui aliquam ex ecclesiis tam fratrum etiam Excalceatorum quam monialium dicti Ordinis hactenus erectis et in futurum quandocumque erigendis, ac ubicumque locorum existentibus, in eorumdem sanctorum Augustini et Monicae, ac Nicolai Tolentinatis et Thomae de Villanova festis diebus, necnon die XIII novembris, qua omnium sanctorum Ordinis praedicti commemoratio ibidem fieri solet, a primis vespere usque ad occasum solis dierum huiusmodi, annis singulis devote visitaverint, et ibi pro christianorum principum concordia, haeresum extirpatione, ac sanctae Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint, quo die ex praefatis id egerint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus.

cedimus. Praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Transumptum fides.

§ 2. Volumus autem ut earundem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem fides in iudicio et extra illud ubique locorum habeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XVIII decembris MDCLXXI, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 18 decembris 1671, pontif. anno II.

XC.

Indulgentias elargitur illis, qui ecclesias Ordinis sancti Benedicti in diebus festis eiusdem, ac sanctorum Scholasticae, Placidi et Mauri, ac in die quo commemoratio omnium sanctorum Ordinis praedicti celebratur, visitabunt.

Clemens Papa X,
ad perpetuam rei memoriam.

Universis christifidelibus, praesentes litteras inspecturis, salutem et apostolicam benedictionem.

Prooemium.

Commissae nobis a Domino nostro Iesu Christo dispensationis ratio exigit, ut caelestium munerum thesauros, ad augendam in terris sanctorum in caelis regnantium, qui tradita sibi talenta non defoderunt in terram, sed uberi bonorum operum fructu multiplicarunt, venerationem, fovendamque et incitandam erga illos fidelium devotionem, fidei prudentiam, quantum nobis ex alto conceditur, erogare studeamus.

Motiva.

§ 1. Itaque, praeclara sancti Benedicti abbatis, qui, despectis omnibus quae mundus amat et colit, caelestis gratiae benedictione repletus, sanctae conversa-

tionis studiis miraculisque eximie claruit et monachorum regulam scripsit, discretionem praecipuam, sermone luculentam, sub qua numerosa religiosorum monachorum sanctimonialiumque agmina Deo hodieque strenue militant, sanctae quoque Scholasticae eius sororis, quae, speciosis virginitatis, pietatis, aliarumque virtutum monilibus exornata, in amplexum sponsi caelestis evolavit, ac sanctorum Placidi, qui primus monachorum Ordinis eiusdem sancti Benedicti martyrii gloria decorari meruit, et Mauri abbatis, monastici instituti in Galliis propagatoris eximii, aliorumque innumerorum sanctorum Ordinis praefati professorum in Ecclesiam Dei merita pio devotoque animi affectu recolentes, necnon dilecti filii Ildephonsi de Mier, monachi expresse professi et procuratoris generalis Congregationis Hispaniae dicti Ordinis, in sacra theologia magistri, supplicationibus nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, ac de omnipotentis Dei misericordia et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus et singulis utriusque sexus christifidelibus vere poenitentibus et confessis, ac sacra communione relectis, qui aliquam ex ecclesiis quorumcumque monasteriorum tam monachorum quam monialium regulam sancti Benedicti profitentium, hactenus erectis et in posterum quandocumque erigendis, ac ubicumque locorum existentibus, in eorumdem sanctorum Benedicti et Scholasticae ac Placidi et Mauri festis diebus, necnon die XIII novembris, qua omnium sanctorum Ordinis praedicti commemoratio ibidem fieri solet, a primis vespere usque ad occasum solis dierum huiusmodi, annis singulis devote visitaverint, et ibi pro christianorum principum concordia, haeresum extirpatione, ac sanctae Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum pre-

ces effuderint, quo die ex praefatis id egerint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus. Praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Transumptio
rum fides.

§ 2. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si foret exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die xix decembris MDCLXXI, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 19 decembris 1671, pontif. anno II.

XCI.

Declarat electiones duas monachorum Cisterciensium Congregationis Hispaniae in abbatem non posse sibi immediate succedere.

Clemens Papa X,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Ex debito pastoralis officii, quo catholicae Ecclesiae regimini divina dispositione praesidemus, ad ea peculiare vigilantiae nostrae curas libenter convertimus, quae prospero christifidelium sub suavi monastici instituti iugo vota sua reddere Deo laudabiliter studentium gubernio quietique religiosae conducibilia fore in Domino arbitramur.

Postulo.

§ 1. Exponi siquidem nobis nuper fecit dilectus filius Dionysius Mantilla, procurator generalis Congregationis san-

1 Pro Cisterciensium Ordinis reformatione Const. edidit Alexander VII, In suprema (I. VII, pag. 441), ubi aliqua ad rem reperies.

2 Praepositio per hinc abiciamus (R. T.).

cti Bernardi Hispaniae monachorum Ordinis Cisterciensis, quod, cum in ultimo capitulo generali dictae Congregationis die vi maii proximi et sequentis celebrato, tam nostrae die xiv februarii itidem proxime praeteriti, quam felicitis recordationis Clementis PP. IX praedecessoris nostri in simili forma Brevis litterae, de nonnullorum venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium et dilectorum filiorum Romanae Curiae praefatorum super reformatione dicti Ordinis deputatorum die xv octobris MDCLXXI respective ad restituendam tuendamque in eadem Congregatione religiosae tranquillitatis serenitatem emanatae, cum omni reverentia acceptatae et unanimi consensu executioni demandatae fuerint, dilecti pariter filii generalis reformatore et definitores dictae Congregationis in eodem capitulo congregati nobis supplicandum esse censuerunt, ut earumdem litterarum observantiam nonnullis salubribus statutis munire atque stabilire vellemus. Quare dictus Dionysius procurator generalis, generalis reformatore et definitore praedictorum nomine, nobis humiliter supplicari fecit ut in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolica digneremur.

§ 2. Nos igitur, eorumdem generalis reformatore ac definitore et Dionysii procuratoris generalis votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium tantum consequendum, harum serie absolventes et abso-

1 Male edit. Main. legit 1699 (R. T.).

Declarat ut
in rubrica.

lutas fore censes, huiusmodi supplicationibus inclinati, auctoritate apostolica, tenore praesentium, statuimus et ordinamus, ut de cetero eorum monachorum dictae Congregationis, qui triennio immediate praecedente fuerint abbates aliquorum monasteriorum ipsius Congregationis, fieri non possint relectiones in abbates monasteriorum aliorum eiusdem Congregationis, itaut monachus, qui in fine triennii proximi antecedentis functus fuerit munere dignitatis abbatialis, non possit triennio immediate sequente eligi in abbatem, neque in monasterio in quo fuerit abbas in fine triennii proxime praecedentis, neque in alio monasterio Congregationis praedictae. Nolumus enim duas electiones eiusdem monachi in abbatem sibi immediate succedere, unam scilicet triennio proxime antecedente in uno monasterio, alteram vero triennio proxime subsequente in eodem monasterio vel in alio. Ab hac tamen lege excipimus abbatiam monasterii Palaziolensis, cuius abbas est generalis reformatore, et eligi debet tam ex abbatibus quam ex aliis monachis huiusmodi totius Congregationis praedictae. Ceterum qui triennio antecedente fuerit generalis reformatore et abbas Palaziolensis, non possit eligi in abbatem alicuius monasterii eiusdem Congregationis triennio immediate sequente.

Abbatibus a quibus
eligendi
sunt.

§ 3. Porro abbates a monachis conventualibus monasteriorum dictae Congregationis amplius non eligantur, sed abbatum huiusmodi electio in definitorio celebretur, hac forma videlicet, ut, post electionem definitore, visitatore, suppletore, secretarii capituli, et promotoris Congregationis praedictae, eligantur canonice sex electores, qui eo ipso quod assument officium electoris non habeant vocem passivam in ulla electio-

ne abbatum celebranda in eodem triennio. Hi autem sex electores cum generali reformatore et sex definitorebus canonice eligant abbates pro quibuslibet monasteriis Congregationis praedictae, ita ut qui in electione abbatibus cuiuslibet monasterii ex tredecim praedictis vocabulis, videlicet generali reformatore, sex definitorebus, et dictis sex electorebus, maiorem partem suffragiorum habuerit, sit electus abbas illius monasterii, cuius abbatiae celebratur electio.

Praedicti autem generalis reformatore, sex definitores et sex electores debeant eligere abbates, tam pro monasterio Matritensi S. Annae, ac collegiis Salmanticensi et Complutensi, quam pro ceteris monasteriis totius Congregationis praedictae. Et similiter omnes praedicti debeant eligere procuratores generales Curiae Romanae, Matriti, Vallisoleti et Cornuae.

§ 4. Ex dictis vero sex electorebus tres debeant esse oriundi ex terris sitis citra montes, prout de definitorebus decrevit memoratus Clemens praedecessor, et sicut ex eadem domo matrice non possunt eligi duo definitores, ita nec duo electores filii eiusdem domus matris eligi possint.

Electores qui
esse debeant.

§ 5. Quod si morte, promotione, renunciatione aut privatione aliqua abbatia vacaverit, monachi illius monasterii, cuius abbas obierit aut renunciaverit, vel privatus fuerit, duorum dierum naturalium spatio (qui numerari debeant a defuncti morte, renunciatione a generali reformatore admissa atque conventui iuridice notificata, aut privatione per definitivam sententiam confirmata et intimata), cum suo praesidente vel praeposito in suo capitulo congregati, ad electionem abbatibus eiusdem monasterii procedant, et ex monachis eiusdem mo-

Monachi quando
eligere possunt
abbatem.

1 Sic ed. Main.; ed. Cherub. h. Cornuae (R. T.).

nasterii, sive fuerint ex domibus, quae vulgo nuncupantur matricēs, sive ex aliis monasteriis dictae Congregationis, qui habiles sint conditionesque requisitas iuxta leges eiusdem Congregationis habeant, sibi libere abbatem eligant, priorque aut conventui praesidens electionem factam canonice confirmet. Si autem monachus aliquis peregre profectus sit, qui suffragium et vocem activam habeat, vel longe a monasterio degat pro fundi monasterii eiusdem administratione, qui spatium praedictorum duorum dierum naturalium non possit interesse electioni, ad ipsam electionem vocari non debeat. Sed statim electio fiat intra spatium duorum dierum naturalium ab illis monachis conventualibus, qui intra praedictum spatium in monasterio fuerint praesentes. Si vero intra praedicti temporis spatium abbas electus non fuerit a monachis conventualibus monasterii, ad generalem reformatorem provisio abbatis eiusdem monasterii devolvatur.

Observatio non praesentium mandati. § 6. Ceterum si quis monachorum Congregationis praedictae contra praesentium litterarum dispositionem quidquam facere vel attentare praesumpserit, poenam privationis vocis activae et passivae eo ipso absque alia declaratione se noverit incursum.

Hasque iurari debere. Volumus autem, et dicta auctoritate praecipimus, ut in proximo futuro capitulo generali memoratae Congregationis omnes capitulares, antequam ad aliquam electionem procedant, iurent super sancta Dei Evangelia observare omnia et singula per praesentes litteras statuta et ordinata, ipsaeque praesentes litterae inter definitiones iuratas collocentur, et in singulis capitulis generalibus in posterum quodcumque celebrandis omnes capitulares iureiurando se ad illarum observantiam adstringant antequam ad ullam electionem procedant; ut moris

est iurare definitiones quae in Congregatione praedicta nuncupantur iuratae.

Decretum irritans. § 7. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, et ab illis, ad quos spectat et pro tempore quodcumque spectabit, in omnibus et per omnia inviolabiliter et inconcusse observari et adimpleri,

Nec aliter iudicari posse decernit. § 8. Sicque et non aliter in praemis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. praedictae cardinales, et de latere legatos et Apostolicae Sedis nuncios, sublatā eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contraria derogat. § 9. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac, quatenus opus sit, Congregationis eiusque monasteriorum seu collegiorum et Ordinis praedictorum, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis et insertis habentes, illis aliis in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptum fides. § 10. Demum volumus pariter ut ipsarum praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in dignitate ecclesia-

stica constitutae munitis, eadem ubique fides in iudicio et extra adhibeatur, quae praesentibus adhiberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die xxiv decembris MDCLXXI, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 24 decembris 1671, pontif. anno II.

XCII.

Confirmatio indulgentiarum confratribus et consororibus confraternitatis B. Mariae Virginis de Monte Carmelo a Paulo V concessarum, cum additione quod applicari possint animabus christifidelium defunctorum.

Clemens Papa X,
ad perpetuam rei memoriam.

Causae Constitutionis.

Cum, sicut accepimus, aliis felicis recordationis Paulus Papa V, praedecessor noster, confraternitati SS. Scapularis nuncupatae sub invocatione B. Mariae Virginis de Monte Carmelo, eiusque confratribus et consororibus vere poenitentibus et confessis ac sacra communione relectis, qui ecclesiam seu capellam vel oratorium, in qua seu quo confraternitas huiusmodi canonice instituta fuisset, in festo principali Commemorationis eiusdem Beatae Mariae Virginis die xvi mensis iulii, aut, iuxta ritum nonnullorum locorum, die dominica immediate sequenti celebrari solito, devote visitassent, et ibi pro christianorum principum concordia, haeresum extirpatione, ac sanctae Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effudissent, plenariam; ac eisdem confratribus et consororibus etiam vere poenitentibus et confessis, ac sacra communione relectis, qui processionibus in una dominica cuiuslibet mensis per dictam confraternitatem de licentia Ordinariorum locorum fieri solitae

devote interfuissent, et ut supra oravissent, plenariam similiter omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem, necnon alias poenitentiarum relaxationes eisdem confratribus et consororibus certa pietatis et charitatis opera peragentibus misericorditer in Domino perpetuo concesserit, prout in litteris apostolicis dicti Pauli praedecessoris desuper expeditis plenius dicitur contineri:

Confirmatur ut in rubrica. § 1. Nos, ut confraternitas huiusmodi maiora in dies suscipiat incrementa, de omnipotentis Dei misericordia ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, supplicationibus quoque dilecti filii Matthaei Orlandi Ordinis eiusdem B. Mariae Virginis de Monte Carmelo prioris generalis nobis humiliter super hoc porrectis inclinati, omnes et singulas indulgentias et peccatorum remissiones ac poenitentiarum relaxationes, per dictum Paulum praedecessorem dictae confraternitati eiusque confratribus et consororibus ut praefertur concessas, animabus christifidelium, quae Deo charitate coniunctae ab hac luce migraverint, per modum suffragii, servata in reliquis eiusdem Pauli praedecessoris litterarum desuper emanatarum forma et dispositione, applicari posse, auctoritate apostolica, tenore praesentium, misericorditer in Domino, etiam perpetuo, concedimus et indulgemus. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

Transumptum fides. § 2. Volumus autem quod praesentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

1 Coniunct et addimus ex edit. Cherub (R.T.).

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die II Ianuarii MDCLXXII, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 2 Ianuarii 1672, pontif. anno II.

XCIII.

Diversae ordinationes circa extractionem reliquiarum ex coemeteriis Urbis et locorum circumvicinorum, illarumque custodiam et distributionem.

Clemente Papa X,
ad futuram rei memoriam.

Exordium.

§ 1. Ex commissae nobis caelitus curae pastoralis officio providere volentes ut sanctorum martyrum corpora et reliquiae pie ac decenter, et sine turpi quaestu, ex huius almae Urbis nostrae et locorum circumvicinorum coemeteriis extrahantur, recondantur, asserventur, ac fideliter prudenterque distribuantur, de nonnullorum dilectorum filiorum Romanae Curiae praelatorum, aliorumque doctrinā, rerum usu et prudentiā praestantium virorum, qui rem iussu nostro mature discusserunt, et quorum sententia nobis a dilecto filio nostro Gasparo S. R. E. presbytero cardinali Carpineo nuncupato, in Urbe praefata vicario in spiritualibus generali ac prodatorio nostro, relata fuit, consilio, auctoritate apostolicā, tenore praesentium, praecipimus et mandamus ut nemo ad extrahendas a coemeteriis praefatis reliquias accedat, nisi eius rei facultatem habeat scripto, quod memorati Gasparis cardinalis moderni seu pro tempore existentis in eadem Urbe vicarii in spiritualibus generalis sigillo munitum et illius manu subscriptum sit; nec ossa vel corpus ullum sub poenā excommunicationis latae sententiae effodiat et ex aliquo coe-

Nemo accedat ad extrahendas a coemeteriis Urbis reliquias, nisi de licentia cardinalis vicarii.

meteriorum huiusmodi extrahat aliter quam coram sacerdote per dictum Gasparem cardinalem modernum seu pro tempore existentem vicarium ad id designato, qui diligenter inquirat et recognoscat locum, inscriptiones, eaque martyrii signa, quae certiora esse censuit Congregatio venerabilium fratrum nostrorum eiusdem S. R. E. cardinalium indulgentiis et sacris reliquiis praeposita.

§ 2. Qua omni recognitione factā, statim singula corpora et cuiuscumque martyris reliquias seorsum in capsulis recondat, quas sigillo clausas rectā deferri curet ad Urbem, in palatio nostro asservandas, et a venerabili fratre Iosepho Eusanio, episcopo Helenopolitano, moderno et pro tempore existente sacrorum apostolici praefecto, vel ab alio per praefatum Gasparem cardinalem modernum seu pro tempore existentem vicarium designando, qui probatis moribus ac presbyteratus ordine insignitus sit, custodiendas.

§ 3. Haec autem martyrum corpora et reliquiae ne distribuantur et publice ad cultum et venerationem exponantur antequam per dictum Gasparem cardinalem modernum seu pro tempore existentem vicarium, vel alios quibus haec cura demandata est, examinata et examinatae, ac Romani Pontificis vel memoratae cardinalium Congregationis auctoritate approbata et approbatae fuerint.

§ 4. Quoniam vero eadem sacra corpora et insignes reliquias, videlicet caput, crus, brachium, et eam corporis partem in qua passus est martyr, si tamen integra est, nec in privatis aedibus, neque apud laicos homines, sed in ecclesiā religiose collocari et asservari par est; ideo iubemus ea et eas nemini in posterum concedi qui Ordinarii litteras non afferat, quibus apud praefa-

Extractione deferri debent ad Urbem in palatio apostolico.

Antequam distribuantur et publice ad cultum exponantur, quid agendum sit.

Insignes reliquias nec in privatis aedibus, nec apud laicos collocari aut observari par est.

tum Gasparem cardinalem modernum seu pro tempore existentem vicarium commendetur ecclesiae, pro qua petuntur, dignitas, testatumque fiat operae pretium esse petitis Sanctorum reliquiis ecclesiam illam donari, et ibi futurum ut ea qua decet religione custodiantur et colantur.

Exceptio pro principibus et praelatis.

§ 4. Excipiendos tamen volumus magnos principes, et praecipuos Ecclesiae praelatos, cum quibus liberalius agendum erit. Et ne ceterorum quoque fidelium pietas hoc sancto munere omnino privetur, minus insignes reliquiae illis concedentur. In omnibus autem modum servari iubemus, quoniam prae copia saepius accidit ut sanctiora quaeque minus in pretio habeantur, quod maxime cavendum est.

Liber a notat omnium debitorum.

§ 5. Conficiatur etiam liber, in quo sacra corpora et reliquiae a coemeteriis praedictis extractae adnotentur, tum nomina illorum, quibus reliquiae ipsae distributae, et ecclesiarum, pro quibus impetratae fuerint. Porro, qui ornant et vendunt capsulas, thecas et vasa quibus reliquiae Sanctorum includuntur, reliquiis alia ne adscribant nomina, nisi quae a dicto Gasparo cardinali moderno seu pro tempore existente vicario imponentur, sub viginti quinque scutorum monetae, aliisque poenis eiusdem vicarii arbitrio infligendis. Atque, ut omnis tollatur occasio turpis quaestus, iis, quorum operam et ministerium in effodiendis et extrahendis sacris corporibus idem Gaspar cardinalis modernus seu pro tempore existens vicarius adhibebit, de pecuniis et eleemosynis, quae piis operibus applicandae forent, et de mandato ipsius vicarii, accipient quantum aequum fuerit pro expensis omnibus et iuxta eorum mercedem.

Quaestus prohibetur.

§ 6. Postremo sub excommunicationis Coniunctio et redundat (R. T.).

Bull. Rom. — Vol. XVIII.

latae sententiae poenā per transgressores ipso facto incurrendā districte prohibemus, ne in tradendis sacris corporibus et reliquiis, et pro confectione litterarum patentium desuper expediendarum, earumque sigillo, aliquid, etiam modicum, ullo unquam praetextu, etiam a sponte dantibus, accipiat.

Decretum irritans.

§ 7. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, in omnibus et per omnia inviolabiliter observari, sicque et non aliter in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos, aliosve quoslibet quacumque praeminentiā et potestate fungentes et functuros, sublata eis et eorum cuilibet aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogat contrarius.

§ 8. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac, quatenus opus sit, quarumvis ecclesiarum et basilicarum, aliisque quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicā, vel quavis firmitate aliā roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, quibusvis personis et locis, sub quibuscumque verborum tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis et insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis, in genere vel in specie, et aliis quomodolibet in contrarium praemissorum concessis, confirmatis et innovatis; quibus

omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi praesentibus pro plene et sufficienter expressis, insertis, specificatis et servatis respective habentes, illis aliis in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, et derogatum esse volumus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 9. Volumus autem ut earundem praesentium litterarum transumptis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique in iudicio et extra illud habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XIII ianuarii MDCLXXII, pontificatus nostri anno II.

I. G. SLUSIUS.

Dat. die 13 ianuarii 1672, pontif. anno II.

Registrata in lib. Brevium mensis ianuarii fol. 1, parte utraq.

XCIV.

Confirmatio decretorum sacrae Congregationis episcoporum et regularium favore totius Ordinis Minorum Observantium sancti Francisci circa eleemosynas funerales et funera defunctorum qui in eorum ecclesiis sepulturam elegerint, scilicet, quod parochi ab haeredibus dictorum defunctorum maiorem eleemosynam petere nequeant,

quam percepissent si in eorum parochiali vel alia saeculari ecclesia sepeliri voluissent, et quod tali casu functiones super cadaveribus ad ipsos regulares non autem parochos pertineant¹.

Clemens Papa X,
ad futuram rei memoriam.

§ 1. Alias, pro parte tunc existentis commissarii curiae fratrum Ordinis Minorum sancti Francisci de Observantia nuncupatorum, Congregationi tunc existentium S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositorum supplicato ut prohiberetur parochis et clericis terrae de Geverano Brundusinae dioecesis, omnibusque aliis parochis et presbyteris, ne audent accipere maiorem eleemosynam pro defunctis qui sepelirentur in ecclesiis dictorum fratrum, quam accipiebant pro iis qui in ipsorum parochorum seu presbyterorum saecularium ecclesiis sepeliebantur, emanavit die VII decembris MDCLXII ab eadem Congregatione decretum tenoris sequentis, videlicet: « Sacra Congregatio eminentissimorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praeposita, ad tollendas indebitas exactiones, quae, ut proponitur, in tumultandis defunctorum corporibus fieri solent, censuit iniungendum, prout praesentis decreti tenore iniunxit², archiepiscopo Brundisino, ceterisque locorum Ordinariis, ne permittant ut parochi, aliique de clero saeculari, maiorem posthac eleemosynam sibi attribui faciant ab haeredibus defunctorum qui in ecclesiis regularium praedictorum sepulturam sibi elegerint, quam percipere possent si in parochiali seu alia ipsius cleri saecularis ecclesia sepe-

¹ Nunc primum impressa.

² Aptius lege iniungit (R. T.).

Sacrae Congregationis decretum refertur.

liri voluissent; contrariis quibuscumque non obstantibus, etc. Romae die VII decembris MDCLXII. Ita reperitur in regesto authographo sacrae Congregationis negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praeposita. In quorum fidem, etc.

Romae, XXXI decembris MDCLXXI.

C. de V. archiep. Athenar.

Aliud decretum eiusdem sacrae Congregationis.

§ 2. Et subinde, cum tunc existentes fratres provinciae Dalmatiae praedicti Ordinis Congregationi praefatae exposuissent, functiones funerales defunctorum, quorum cadavera in eorum ecclesiis sepulturae mandarentur, facere, ad eos, non ad parochos spectare; Congregatio praefata die XXXI augusti MDCLVII aliud decretum edidit tenoris qui sequitur, videlicet: « Sacra Congregatio eminentissimorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praeposita, attentis narratis, iuxta alias resoluta censuit, functiones funeralium super cadavera defunctorum, quae in ecclesiis regularium contigit sepeliri, postquam ad easdem ecclesias pervenerint, ad ipsos regulares, non ad parochos pertinere, ac proinde ita in oratorum ecclesiis circa praemissa servandum esse, prout servari mandat et praecipit; contrariis quibuscumque non obstantibus. Romae die XXXI augusti MDCLVII. Ita reperitur in regesto authographo sacrae Congregationis negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praeposita. In quorum fidem, etc. Romae XXXI decembris MDCLXXI.

C. de V. Archiep. Athenar., etc.

Confirmatio nunc ut in tribus.

§ 3. Cum autem, sicut pro parte dilecti filii Francisci Mariae a Castro S. Petri de Bononia procuratoris generalis Ordinis praefati nobis nuper expositum fuit, ipsa decreta huiusmodi, pro firmiori illorum subsistentia, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri

summopere desideret: nos, specialem ipsi Francisco Mariae procuratori generali gratiam facere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium tantum consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis humiliter super hoc porrectis inclinati, decreta praesentium, auctoritate apostolica, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiciamus, salva tamen semper in praemissis auctoritate memoratae Congregationis cardinalium.

§ 4. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causasum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere; ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 5. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XVIII ianuarii MDCLXXII, pontificatus nostri anno II.

I. G. SLUSIUS.

Dat. die 18 ianuarii 1672, pontif. anno II.

Registrata in lib. Brevium mensis ianuarii parte utraq, fol. 145.

Decretum in tribus.

Derogatio contrariis.

XCV.

*Confirmat decretum sacrae Congregationis negotiis episcoporum et regularium praepositae, nimirum non licere parochis, occasione associationis cadaverum, ingredi regularium ecclesias, sed teneri dimittere cadavera ad ianuam ecclesiarum; cetera vero munia in huiusmodi ministeriis per regulares esse expedienda*¹.

Clemens Papa X,
ad perpetuam rei memoriam.

Decretum sacrae Congregationis alias editum.

§ 1. Nuper, pro parte dilecti filii procuratoris generalis Ordinis fratrum Minorum sancti Francisci de Observantia nuncupatorum, Congregationi venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praeposita exposito, quod eadem Congregatio die xvi decembris MDCLXI super controversiis, quae inter parochos civitatis Placentinae et monachos monasterii S. Sixti Congregationis Cassinensis Ordinis sancti Benedicti occasione funerum erant exortae, inter alia decreverat servanda esse decreta et declarationes alias factas, scilicet parochis in associatione seu occasione associationis cadaverum non licere ingredi ecclesiam monachorum praedictorum, sed teneri dimittere eadem cadavera ad ianuam ecclesiarum, ibique solum posse benedicere et dare ultimum vale, officia vero et munia, quae in huiusmodi ministeriis adhiberi solent, ab ipsis monachis peragi debere, non autem a parochis, atque ita in praemissis omnibus deinceps fieri et executioni mandari praeceperat;

Ampliatio eiusdem decreti.

§ 2. Et in eadem expositione subiuncto quod eadem rationes militarent ad

¹ Consimilem Constitutionem habes supra in Alexandro VII, Alias pro parte, tom. xvi, pagina 588.

favorem dicti Ordinis Minorum sancti Francisci de Observantia; ideoque supplicato ut Congregatio praefata resolutionem sive decisionem huiusmodi extenderet ad associationem per parochos fieri solitam cadaverum defunctorum, quae in ecclesiis fratrum huius Ordinis sepeliuntur, idque ad tollendas controversias quae in aliquibus parochiis ea occasione inter parochos et fratres Ordinis huiusmodi nascuntur non sine scandalo ac fraternae et christianae charitatis detrimento: emanavit ab eadem Congregatione cardinalium decretum tenoris qui sequitur, videlicet: « Sacra Congregatio eminentissimorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praeposita censuit oratoribus dandam esse infrascriptam declarationem alias editam, nempe parochis, in associatione sive occasione associationis cadaverum, non licere ingredi ecclesias regularium, sed teneri dimittere eadem cadavera ad ianuam ecclesiarum, ibique solum posse benedicere et dare ultimum vale; officia vero et alia munia, quae in huiusmodi ministeriis adhiberi solent, ab ipsis regularibus peragi debere, non autem a parochis; atque ita in praemissis omnino deinceps fieri et exequi, praesentium vigore mandat et praecipit, contrariis quibuscumque non obstantibus. Romae xxvii novembris MDCLXXI.

F. M. Card. BRANCATIUS.

Loco + sigilli ».

§ 3. Cum autem, sicut praefatus procurator generalis nobis subinde exponi fecit, ipse decretum huiusmodi, pro firmiori illius subsistentia, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiari summopere desideret: nos, specialem ipsi procuratori generali gratiam facere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti,

Confirmatio ut in rubrica.

aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, decretum praecursorum, auctoritate apostolica, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, illique inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus; salva tamen semper in praemissis auctoritate praefatae Congregationis cardinalium.

Decretum irritans.

§ 4. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§ 5. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die xviii ianuarii MDCLXXII, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 18 ianuarii 1672, pontif. an. II.

XCVI.

Confirmatio decreti Congregationis episcoporum et regularium, favore Ordinis Minorum sancti Francisci de Observantia provinciarum Hispaniae, super

*facultate eligendi conservatores non designatos in synodo dioecesana in civitatibus et dioecesibus in quibus nulli sunt iudices synodales*¹.

Clemens Papa X,
ad futuram rei memoriam.

§ 1. Nuper, pro parte dilecti filii Didaci de Mendibil commissarii generalis curiae Ordinis fratrum Minorum sancti Francisci de Observantia nuncupatorum, Congregationi venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositae exposito, quod, cum² in multis dioecesibus regnorum Hispaniae synodi a plurimis annis celebratae non fuerint, nullique proinde ibidem iudices in eiusmodi synodis deputati reperiantur, quos fratres conventuum dicti Ordinis in illis partibus consistentium in conservatores eligere seu nominare valeant, ipse Didacus commissarius generalis plurimum cupiebat facultatem nominandi in conservatores alias personas, quae qualitatibus per constitutionem felicis recordationis Gregorii PP. XV praedecessoris nostri de conservatoribus editam requisitis ceteroqui praeditae sint, fratribus praefatis concedi, quemadmodum alias in similibus casibus a Sede Apostolica concessa fuit: emanavit a praefata Congregatione decretum tenoris qui sequitur, videlicet: « Sacra Congregatio eminentissimorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praeposita censuit oratori dandam infrascriptam declarationem alias editam sequentis tenoris: Sacra Congregatio, etc., censuit episcopos quamprimum dioecesanam synodum omnino celebrare teneri; et interim in civitatibus et dioecesibus in quibus nulli iudi-

Decretum sacrae Congregationis episcoporum et regularium.

¹ Nunc primum edita.

² Partic. cum nos addimus (A.T.).

ces extant in concilio provinciali aut dioecesano designati, licere regularibus, servatâ in reliquis formâ Constitutionis felicitis recordationis Gregorii XV hac de re editae, conservatores nominare habentes qualitates a iure requisitas. Quorum tamen conservatorum facultas eo ipso expiret, cum primum huiusmodi synodus celebrata fuerit, in eâque iudices designati extiterint. Romae, iv decembris MDCLXXI.

F. M. Card. BRANCATIUS.

C. de V. archiep. Athenar. ».

Confirmatio
ut in rubrica.

§ 2. Cum autem, sicut pro parte dicti Didaci nobis subinde expositum fuit, ipse decretum huiusmodi, quo firmiter subsistat, apostolicae confirmationis nostrae patrocínio communi summopere desideret: nos, ipsum Didacum specialibus gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione, vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis humiliter porrectis inclinati, decretum praeinsertum approbamus et confirmamus, illique inviolabilis apostolicae firmitatis robur adicimus; salvâ tamen semper in praemissis auctoritate praefatae Congregationis cardinalium.

Decretum ir-
ritum.

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios ac delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri de-

bere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 4. Non obstantibus praefatâ Gregorii praedecessoris aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die xviii ianuarii MDCLXXII, pontificatus nostri anno ii.

I. G. SLUSIUS.

Dat. die 18 ianuarii 1672, pontif. anno ii.

Registrata in Secretaria Brev. in lib. mensis ianuarii, parte utrâque, fol. 150.

XCVII.

Subdit ministro generali Minorum de Observantiâ conventum S. Bonaventurae Lugdunensem ab eiusdem obedientiâ se subtrahere tentantem.

Clemens Papa X,
ad futuram rei memoriam.

§ 1. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius Franciscus Maria Rhini a Politio, minister generalis Ordinis fratrum Minorum sancti Francisci de Observantiâ nuncupatorum, quod, cum ante triennium tunc existentes fratres conventus S. Bonaventurae civitatis Lugdunensis provinciae eiusdem S. Bonaventurae dicti Ordinis, ut male ordinatae eorum vitae reformationem evitarent, se dictumque conventum iurisdictioni ministri generalis Ordinis Minorum eiusdem sancti Francisci Conventualium nuncupatorum subiicere tentarent, Congregatio tunc existentium S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praeposita, ad quam super eiusmodi novitate recursus habitus fuerat, decrevit eundem conventum sub iurisdictione mi-

Derogatio
contrariorum.

Expositio.

nistri generalis dicti Ordinis Minorum de Observantiâ sicut antea remanere debere, idque executioni mandatum fuit; nec quidquam novi ultra tentatum, praeterquam quod, cum dictus Franciscus Maria minister generalis ad visitandas et¹ reformandas Galliae provincias dicti Ordinis iussu nostro profectus fuisset, fratres conventus praefati, et cum illis unâ eorum guardianus, intercessionem venerabilis fratris archiepiscopi Lugdunensis, litteras commendatitias a carissimo in Christo filio nostro Ludovico Francorum rege christianissimo obtinuerunt ad hoc ut eis licentia assumendi statum saecularem, cum eorum conventus seu ecclesiae in collegiatam ecclesiam erectione, ab hac Sanctâ Sede impetraretur. Verum his ad notitiam dicti Francisci Mariae ministri generalis deductis, ipse² Franciscus Maria minister generalis eundem Ludovicum regem adiit, et ab eius pietate obtinuit revocationem dictarum litterarum, atque ita exclusa fuit novitas religioni pernicioosa, sublataque occasio mali exempli, quo fratres aliorum conventuum ad similia procuranda, reformationis, quam humana fragilitas aversatur, evitandae causâ, adduci potuissent.

Petitio.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, dilecti filii fratres dicti conventus Lugdunensis, pro maiori eorum parte, cum dilecto pariter filio Petro Quinton eorum gardiano et rebellionis antesignano uniti, ad tantam devenerint insolentiam, ut, sub praetextu seu spe litterarum apostolicarum, per quas eorum professio annullaretur, obedientiam non solum eorum ministro provinciali, sed etiam visitatori et commissario delegato reformati a nobis nominato negare praesumpserint; dictus vero Fran-

¹ Coniunct. et nos addimus (R. T.).

² Edit. Main. legit ipsi (R. T.).

ciscus Maria minister generalis, ne dictus conventus, qui ex primariis Ordinis praefati existit, et in quo sancti Bonaventurae Ecclesiae doctoris, qui ibidem sanctae conversationis meritis refulsit et in Domino obdormivit, caput (ut pie creditur) asservatur, in profundum malorum descendat, ac pernicioso exemplo alios quoque eiusdem et aliarum Franciae provinciarum conventus in ruina trahat, opportune in praemissis a nobis provideri et ut infra indulgeri summopere desideret:

§ 3. Nos, ipsius Francisci Mariae ministri generalis votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositorum consilio, inhaerentes decreto aliâs, videlicet die xxxi maii MDCLXIX, edito, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, declaramus dictum conventum S. Bonaventurae Lugdunensis civitatis perseverare debere, ut antea, sub omnimodâ iurisdictione ministri generalis dicti Ordinis fratrum Minorum sancti Francisci de Observantiâ nuncupatorum; ac propterea stricte mandamus gardiano, ceterisque eiusdem conventus fratribus, ut in omnibus eidem ministro generali, necnon ministro provinciali ipsius provinciae, ac visitatori, itidemque reformati, ad praescriptum sacrorum canonum,

Declarat. ut
in rubrica.

sacri Concilii Tridentini, apostolicarum constitutionum, et Ordinis praedicti, omnino pareant atque obediant; et adversus parere recusantes prout iuris fuerit animadverti, dictâ auctoritate, harum serie, praecipimus.

Decretum irritans.

§ 4. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab illis, ad quos spectat et pro tempore quodcumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sicque ius¹ respective inviolabiliter observari,

Nec aliter iudicare posse decernit.

§ 5. Sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariis derogat.

§ 6. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon, quatenus opus sit, provinciae et conventus ac Ordinis praefatorum, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus, pro plene et sufficienter expressis et ad verbum insertis habentes, illis aliâs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die xvii

¹ Non dubito quin pro sicque ius legendum sit atque ab eis; attamen ita legit etiam edit. Cherub. (R. T.).

februarii MDCLXXII, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 17 februarii 1672, pontif. anno II.

XCVIII.

Beatificatio servi Dei Pii Papae V, eiusque missae et officii certis in locis concessio.

Clemens Papa X,
ad perpetuam rei memoriam.

Unigenitus Dei Filius, in quo sunt omnes thesauri sapientiae et scientiae absconditi, cum sanctos atque electos suos, eos praesertim quos gregis sui pastores constituit secundum cor suum, creditae dispensationis munere pie fideliterque peracto, non solum aeternae beatitudinis praemiis donat in caelis, sed etiam illorum sanctitatem sequentibus signis testatam celebremque facit in terris, humilitati nostrae, quam Ecclesiae suae sanctae, nullo licet meritorum nostrorum suffragio, praeficere dignatus est, luculenta proponit exempla, quae ipso donante atque adiuvante pro modulo infirmitatis nostrae humiliter sequi conitiamur. Unde, cum inter dominici gregis pastores apostolici zeli atque vigoris gloria pastoralisque charitatis et vigilantiae laude, et sanctae humilitatis aliarumque omnium virtutum fulgore, quasi stella matutina in medio nebulae, longe lateque resplenduerit Dei servus felix recordationis Pius Papa V praedecessor noster, sacerdos magnus, qui in vitâ suâ suffulsit domum, et in diebus suis corroboravit templum: meritò adducimur ut illius honorem atque venerationem, ad omnipotentis Dei gloriam, Ecclesiae decus, catholicaeque fidei presidium, ac spiritualem fidelium aedificationem, quantum nobis ex alto conceditur, promovere studeamus.

Exordium.

Confectis processibus et probatis virtutibus.

§ 1. Cum itaque mature diligenterque discussis per Congregationem venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium sacris ritibus praepositorum processibus dudum de Apostolicae Sedis licentiâ confectis, ac etiam subinde repetitis, super vitae sanctitate heroicisque virtutibus et aliis charismatibus, quibus idem servus Dei Pius Papa V praedecessor noster multipliciter claruisse, ac miraculis, quae eius intercessione, ac ad manifestandam illius sanctitatem, a Deo patrata fuisse asserebatur¹, eadem Congregatio coram nobis constituta, praevis etiam consultorum suffragiis, unanimiter censuerit posse, quodcumque nobis placeret, memoratum servum Dei Beatum declarari, atque indulgeri ut de eo tamquam de Confessore Pontifice in quibusdam locis officium et missa recitari et celebrari possint:

Pium Papam V Beatum declarat.

§ 2. Hinc est quod nos, piis atque enixis multorum orthodoxorum regum, aliorumque principum, ac totius Ordinis sancti Dominici, in quo praefatus servus Dei Pius Papa V, dum in minoribus constitutus erat, professionem regularem emisit, supplicationibus, nobis super hoc humiliter porrectis, paternâ benignitate annuentes, de memoratorum cardinalium consilio et unanimi assensu, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, indulgemus ut idem servus Dei Pius Papa V in posterum Beati nomine nuncupetur, eiusque corpus et reliquiae venerationi fidelium (non tamen in processibus circumferenda) exponantur, imagines quoque radiis seu splendoribus exornentur, atque de eo sub ritu semiduplici in omnibus ecclesiis tam² saecularibus quam regularibus utriusque sexus recitetur officium et missa celebretur de Con-

¹ Edit. Cherub. legit *asserebantur* (R. T.).

² Vocem *tam* nos addimus ex ed. Cherubini (R. T.).

fessore Pontifice singulis annis iuxta rubricas breviarii et missalis romani die v maii, quae prima est non impedita post diem primam eiusdem mensis, qua spiritum Creatori reddidit.

§ 3. Haec vero, nempe recitationem officii et missae celebrationem, fieri concedimus in locis dumtaxat infrascriptis, videlicet in almâ Urbe nostrâ, ubi eiusdem servi Dei corpus in basilicâ S. Mariae Maioris requiescit, tam in oppido Boschi Dertonensis dioecesis, ubi natus est, necnon in civitatibus et dioecesibus Montis Regalis, provinciae Taurinensis, ac Sutrinâ, et Nepesinâ, ubi sedit antistes, ac in universo Ordine sancti Dominici, tam fratrum quam monialium, et quantum ad missas attinet, etiam a sacerdotibus confluentibus. Praeterea, pri. o dumtaxat anno, a datis hisce litteris, et quoad Indias, a die quo eadem litterae illuc pervenerint, inchoando, in ecclesiis Urbis ac civitatum et dioecesium et Ordinis praedictorum respective solemnia beatificationis eiusdem servi Dei cum officio et missâ sub ritu duplici maiori, die, quoad Urbem, a dilecto filio nostro in eadem Urbe vicario in spiritualibus generali, extra illam vero ab Ordinariis respective constitutâ, et intra sex menses promulgandâ, postquam tamen in basilicâ Principis Apostolorum dictae Urbis celebrata fuerint eadem solemnia, pariter celebrandi facimus potestatem. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac decretis de non cultu editis, ceterisque contrariis quibuscumque.

§ 4. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu secretarii praedictae Congregationis cardinalium subscriptis, et sigillo praefecti eiusdem Congregationis munitis, eadem prorsus fides ab omnibus et ubique tam

Officium ei missam certis in locis designat.

Transumptis fidem addit.

in iudicio quam extra illud habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die xxvii aprilis MDCLXXII, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 27 aprilis 1672, pontif. anno II.

XCIX.

Declarat quod indulta per felicitis recordationis Urbanum Papa VIII concessa fratribus oblatis seu servientibus Tertii Ordinis sancti Francisci Congregationis Gallicanae tunc temporis existentibus, intelligantur emanata ad favorem etiam hodiernorum et per subsequentia perpetua tempora futurorum huiusmodi Congregationis oblatorum seu servientium praedictorum; quos suffragia ferre non posse nisi in receptione novitiorum ad professionem eiusdem cum eis conditionis statuit¹.

Clemens Papa X,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Iniuncti nobis caelitus pastoralis officii sollicitudo nos admonet, ut, paternam christifidelium, qui e fluctibus saeculi in portum vitae religiosae confugerunt, curam gerentes, enatas inter eos controversias, quae amabilis concordiae fraternaeque charitatis serenitatem obnubilare possent, opportunae provisionis remedio recidere, ac illorum statui et quieti, quantum nobis ex alto conceditur, consulere studeamus.

Causae Constitutionis.

§ 1. Dudum siquidem felicitis recordationis Urbanus VIII, praedecessor noster, ad sedandas inquietudines atque animi

¹ Ne pluries dicta otiose repetam, te remitto ad ea quae notavi ad Constit. cit., Decet Romanum, Innocentii X, tom. xv, pag. 565, ubi aliqua ad praesentem materiam reperies.

perturbationes, quas maior pars tunc existentium fratrum oblatores seu servientium Tertii Ordinis sancti Francisci Congregationis Gallicanae in suo huiusmodi statu patiebatur, per quasdam suas in simili forma Brevis die xxvi augusti MDCLXI emanatas litteras; cum eisdem fratribus oblatis seu servientibus super quarto voto per eos emitti solito de non procurando alio quam suo fratrum oblatores seu servientium huiusmodi statu, ad effectum infrascriptum, auctoritate apostolica dispensavit, quantumque votum huiusmodi illis relaxavit; necnon eisdem fratribus oblatis seu servientibus tunc in dicto Ordine existentibus, quod ipsi, postquam per septem annos continuos ab eorum professione numerandos, ac per alterius anni spatium, in aliquo recollectionis loco a ministris provincialibus et definitoribus designato in dicto fratrum oblatores seu servientium statu permansissent, ab ipsis ministris provincialibus et definitoribus huiusmodi in capitulo aut definitorio provinciali ad caputium et statum laicalem admitti, et inter ipsos fratres laicos eiusmodi Ordinis, iuxta eorum antiquitatem, necnon etiam inter clericos, qui nondum quatuor annos a sua professione expleverant, iuxta constitutiones praefatae Congregationis Gallicanae, sedere possent, concessit et indulgit; ea tamen lege ut nec eiusmodi fratres oblatis, seu servientes, ad caputium et statum laicorum assumpti, nec laici, qui nondum suffragiorum iure potiti fuerunt, nec denique alii qui deinceps ad statum laicalem in dicto Ordine admitterentur, ullo suffragiorum iure gaudere valerent, nisi in receptione novitiorum ad professionem eiusdem cum eis status et conditionis. Voluit insuper dictus Urbanus praedecessor, et pariter indulgit, ut, si quis ex dictis fratribus oblatis, seu servientibus,

huiusmodi, post supradictos septem a sua professione annos, suum huiusmodi statum immutare nollet, de superiorum suorum consensu in eo permanere, necnon eisdem privilegiis, quibus alii gavisuri essent, qui accepto caputio statum suum mutavissent, gaudere libere et licite posset, et alias, prout in praefatis Urbani praedecessoris litteris, quarum tenorem¹ praesentibus pro plene et sufficienter expresso² ac de verbo ad verbum inserto haberi volumus, uberius continetur.

Supplicatio.

§ 2. Cum autem, sicut dilecti filii superiores dictae Congregationis Gallicanae nobis nuper exponi fecerunt, super praemissis, seu eorum occasione, subinde in eadem Congregatione variae exortae fuerint controversiae, super quibus aliae ab eodem Urbano praedecessore die xxv maii MDCLIV, ac a recolendae memoriae Innocentio X, die vi aprilis MDCLVIII, et Alexandro VII, Romanis Pontificibus praedecessoribus pariter nostris, die x decembris MDCLIX, ac die xiii septembris MDCLX, et die xi aprilis MDCLXI respective expeditae fuerunt pariter in forma Brevis litterae, ac tandem die iv maii MDCLXIII decretum a Congregatione tunc existentium S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praeposita emanavit, nec tamen exinde memoratae Congregationis Gallicanae tranquillitati sufficienter provisum reperiatur, sed praenarratae perturbationes et inquietudines denuo reviviscentes novum in praesens paternae charitatis et providentiae nostrae praesidium exposcant: nobis propterea humiliter supplicari fecerunt ut praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

¹ Edit. Main. legit *tenore* (R. T.).

² Edit. Main. legit *expressis* (R. T.).

§ 3. Nos igitur, eorumdem superiorum votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censes, ac aliarum litterarum et decreti praefatorum tenores praesentibus similiter pro plene et sufficienter expressis et insertis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, de nonnullorum venerabilium fratrum nostrorum eiusdem S. R. E. cardinalium super hoc negotio a nobis specialiter deputatorum, qui dilectum etiam filium procuratorem generalem, seu commissarium curiae familiae ultramontanae Ordinis sancti Francisci audiverunt, ac rem mature examinarunt, consilio, dispensationem, relaxationem et indulta, quae memoratus Urbanus praedecessor per suas litteras primodictas praefatis fratribus oblatis tunc temporis existentibus, sicut supra scriptum est, concessit, dilectis filiis bodiernis, et per subsequentia perpetua tempora futuris fratribus oblatis seu servientibus dictae Congregationis Gallicanae, auctoritate apostolica, tenore praesentium, pariformiter concedimus: statuentes ut non solum fratres oblatis seu servientes, qui eo tempore, quo primodictae Urbani praedecessoris litterae emanarunt, in praefata Congregatione Gallicana erant, sed etiam alii odierni, et per subsequentia perpetua tempora futuri fratres oblatis seu servientes Congregationis huiusmodi, necnon quicumque alii, qui ad statum laicalem in eadem Congregatione immediate seu in ingressu religionis as-

Declarat ut in rubrica.

sumuntur, nullo unquam tempore suffragiorum iure gaudere valeant nisi in receptione novitiorum ad professionem eiusdem cum eis status et conditionis; ac super controversiis praefatis perpetuum partibus silentium, eadem auctoritate, harum serie, imponimus.

Decretum irritans.

§ 4. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Contrarium derogatio.

§ 5. Non obstantibus praefatis aliis Urbani ac Innocentii et Alexandri praedecessorum litteris, et decreto memoratae Congregationis cardinalium, ac quibusvis constitutionibus, ordinationibus apostolicis, necnon praefatorum Ordinis et Congregationis Gallicanae, aliisque quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliâs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 6. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu

exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides in iudicio et extra adhibeatur, quae praesentibus ipsis adhiberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XII maii MDCLXXII, pontificatus nostri anno III.

Dat. die 12 maii 1672, pontif. anno III.

C.

Indulgentia pro ecclesiis Ordinis B. Mariae de Monte Carmelo in die festo eiusdem Beatae Mariae Virginis, et sanctorum Andreae Corsini episcopi, Angeli martyris et Alberti confessoris.

Clemens Papa X,
ad perpetuam rei memoriam.

Universis christifidelibus, praesentes litteras inspecturis, salutem et apostolicam benedictionem.

Caelestium munerum thesauros, quorum dispensationem humilitati nostrae credidit divina dignatio, libenter erogamus, sicut ad fovendam incitandamque fidelium erga sanctos in caelis cum Christo regnantes devotionem salubriter in Domino expedire arbitramur.

Exordium.

§ 1. Supplicationibus itaque dilecti filii Matthaei Orlandi, prioris generalis Ordinis fratrum S. Mariae Virginis de Monte Carmelo, nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, ac de omnipotentis Dei misericordia et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi:

Petitio.

§ 2. Omnibus et singulis utriusque

Concessio ut in rubrica.

1 Huc desinit omnino editio Cherubiniana, quae, utpote accuratior, aliquando nobis adiumento fuit ad errata Mainardiana corrigenda (R. T.).

CI.

sexus christifidelibus vere poenitentibus et confessis, et sacra communione relictis, qui aliquam ex ecclesiis tam fratrum quam monialium dicti Ordinis hactenus erectis et in posterum quandocumque erigendis, ac ubicumque locorum existentibus, die XVI iulii, aut dominicâ immediate sequenti, qua festum Commemorationis eiusdem B. Mariae Virginis de Monte Carmelo celebratur, ac in sancti Andreae Corsini episcopi, et sancti Angeli martyris, ac sancti Alberti confessoris, qui religiosam vitam in Ordine praefato professi fuerunt, festis diebus, a primis vespers usque ad occasum solis dierum huiusmodi, singulis annis devote visitaverint, et ibi pro christianorum principum concordia, haeresum extirpatione, ac sanctae Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint, quo die ex praefatis id egerint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus; praesentibus perpetuis futuris temporibus validis.

Transumptorum fides.

§ 3. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XIV maii MDCLXXII, pontificatus nostri anno III.

I. G. SLUSIUS.

Dat. die 14 maii 1672, pontif. anno III.

Registrata in Secretaria in lib. III Brevium diversorum, fol. 341.

1 Vocem tam nos addimus (R. T.).

Constitutio suppressionis controversiarum fratrum Discalceatorum Ordinis sancti Francisci de Observantia nuncupatorum in provincia S. Antonii Brasiliae, cum deputatione suorum officialium.

Clemens Papa X,
ad perpetuam rei memoriam.

Sacrosancti apostolatus officium, quod inscrutabilis divinae sapientiae atque clementiae altitudo humilitati nostrae, nullo licet meritorum nostrorum suffragio, committere dignata est, salubriter exequi adiuvante Domino iugiter satagentes, exorta inter religiosos viros animorum dissidia, ne fraternae charitatis religiosaeque tranquillitatis serenitatem diutius conturbent, opportunis rationibus recidere, ac ipsorum religiosorum statui et quieti, quantum nobis ex alto conceditur, providere studemus, sicut, personarum, locorum et temporum qualitatibus mature perpensis, in Domino expedire arbitramur.

Exordium.

§ 4. Exponi siquidem nobis nuper fecit dilectus filius Franciscus Maria Rhini a Politio, magister generalis Ordinis fratrum Minorum sancti Francisci de Observantia nuncupatorum, quod, cum in provincia S. Antonii Brasiliae fratrum Discalceatorum dicti Ordinis a pluribus retro annis viguerint controversiae non minus paci ac charitati religiosae quam regulari observantiae ac strictiori instituto eiusdem provinciae plurimum adversae ac praeiudiciales, praecipue quidem propter capitulum quoddam ibidem anno MDCLXVIII celebratum, quod a tunc existente eiusdem Ordinis ministro generali dicti Francisci Mariae praedecessore annullatum fuit cum institutione alterius ministri provincialis et definitorii dictae provinciae, ac propter

Exponuntur controversiae exortae.

delegationem cuiusdam commissarii nationalis qui adhuc in eadem provincia manet cum obedientia maioris numeri conventuum; exadverso vero remanserint ex alia parte praefatum commissarium recusante ministri et definitores annullati, qui, non obstantibus censuris ab eodem commissario fulminatis, novum capitulum celebrarunt anno MDCLXX cum retentione paucorum conventuum in districtu de Pernabuco, atque itaque utraque pars in divisione perseveret:

Supplicatio.

§ 2. Idem Franciscus Maria minister generalis pro munere sui obligatione subditorum sibi commissorum saluti et quieti religiosae prospectum esse exoptans, opportune in praemissis a nobis provideri et ut infra indulgeri plurimum desiderat.

Suppressio
controversiarum.

§ 3. Nos igitur, ipsius Francisci Mariae ministri generalis votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, ac eius et infra nominatorum fratrum expresse professorum Ordinis praefati singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praemissorum duntaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, supplicationibus eiusdem Francisci Mariae ministri generalis nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, omnes et singulos, qui poenis et censuris occasione praenarratarum controversiarum hinc inde latis quovis modo innodati sunt, seu alias quomodolibet in praemissis aut rei aut obnoxii existunt, a censuris et poenis huiusmodi, quas propter eadem praemissa quovis

1 Edit. Main legit absolutos (n. t.).

modo incurrerant, seu incurrisse dicti, censeri vel praetendi possent, auctoritate apostolica, tenore praesentium, in utroque foro absolvimus et totaliter liberamus, dictasque poenas eis et eorum cuilibet gratiose remittimus et condonamus.

§ 4. Ac cum ipsis omnibus et singulis super irregularitate, si quam, ex eo quod censuris huiusmodi propter eadem praemissa innodati sacrosanctum missae sacrificium et alia divina officia (non tamen in contemptum clavium) celebraverint seu alias in suis ordinibus ministraverint, quovis modo contraxisse reperiantur, ad quemcumque effectum, auctoritate et tenore praefatis, de specialis dono gratiae dispensamus, eosque et eorum quemlibet in pristinum et eum, in quo ante praemissa quomodolibet erant, statum, restituimus reponimus et plenarie reintegramus; necnon super praenarratis controversiis perpetuum cunctis silentium imponimus.

Dispensatio
ab
irregulari-
tate contracta.

§ 5. Praeterea utriusque partis praefatae ministris et definitores qui de praesenti in memorata provincia divisi gubernant (quos omnes et singulos a gubernii munere respective absolvimus), necnon illis qui in praefato capitulo anni MDCLXVII ut praefertur annullato electi fuerunt, ut omnibus et singulis privilegiis, praerogativis, gratiis et indultis, a statutis dicti Ordinis pro ipsorum instituto praescriptis, uti, frui et gaudere libere et licite possint et valeant, in omnibus et per omnia, perinde ac si legitime electi munerum suorum tempus ab iisdem statutis praefixum explevisent, dicta auctoritate, harum serie, concedimus et indulgemus. Ac dilectum filium Antonium a S. Clara fratrem dicti Ordinis, commissarium nationalem in provincia praefata delegatum, a suo commissariatus huiusmodi officio absolutum, aucto-

Ministros, qui
de praesenti go-
bernant dictam
provinciam ab
eorum munere
absolvit.

ritate praedicta, earundem tenore praesentium, declaramus, eique praecipimus ne amplius quidquam iurisdictionis in eadem provincia exerceat, sed statim ad propria revertatur.

Deputat mi-
nistrum provin-
cialem, custo-
dem et novos
definitores.

§ 6. Porro felici prosperoque dictae provinciae S. Antonii Brasiliae regimini et gubernio salubriter providere cupientes, ac de infrascriptorum Ordinis praefati professorum fide, prudentia, vigilantia, charitate, integritate et religionis zelo plurimum in Domino confisi, dilectos filios Simonem a Plagis in ministrum provincialem, ac Dominicum a S. Antonio in custodem, necnon Matthaeum a Praesentatione, Antonium ab Angelis, Bonaventuram a Rosario, et Dominicum a Martyribus, fratres expresse professores Ordinis huiusmodi, in definitores eiusdem provinciae S. Antonii Brasiliae respective, ad tempus quo eiusmodi officia iuxta regularia eiusdem Ordinis instituta per Sedem Apostolicam confirmata durare consueverunt, cum omnibus et singulis privilegiis, praerogativis, facultatibus, auctoritate, praeeminentis, gratiis et indultis, ac honoribus et oneribus solitis et consuetis, auctoritate et tenore praefatis, constituimus et deputamus; ac illis secundo loco, in casu mortis, dilectos pariter filios Bernardinum a Purificatione in ministrum provincialem, et Stephanum a Regibus in custodem, ac Ioannem a Luce, et Danielem a S. Francisco, eiusdem Ordinis professores, in definitores provinciae huiusmodi respective substituiamus et subrogamus.

Eis mandati
interesse ele-
ctioni novorum
guardianorum.

§ 7. Volentes ut minister provincialis ac custos et definitores sic a nobis deputati sive substituti respective, una cum commissario per memoratum Franciscum Mariam ministrum generalem ad provinciam praefatam pro illius reformatione destinando, electioni faciendae

novorum guardianorum, iuxta statuta Ordinis et exigentiam provinciae huiusmodi, assistant.

Executores
deputati.

§ 8. Demum eidem commissario, sic destinando, praesentes litteras executioni mandandi, ac demandari faciendi, necnon contradictores quoslibet et rebelles, per sententias, censuras et poenas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris et facti remedia, appellatione postposita, compescendi, auxiliumque brachii saecularis ad hoc, si opus fuerit, invocandi, quaecumque necessariam et opportunam facultatem, eadem auctoritate, harum serie, tribuimus et impartimur.

Mandat esse
parendum.

§ 9. Mandantes propterea in virtute sanctae obedientiae, ac sub indignationis nostrae aliisque arbitrii nostri poenis, omnibus et singulis provinciae praefatae superioribus, fratribus, personis, ceterisque ad quos spectat et spectabit in futurum, ut supranominatos fratres ad officia eis respective per praesentes demandata illorumque liberum exercitium iuxta earundem tenorem praesentium recipiant et admittant, eosque recognoscant, et illis in omnibus officia huiusmodi concernentibus pareant et obediant, faveantque et assistant respective.

Decretum ir-
ritans.

§ 10. Ac decernentes ipsas praesentes litteras firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque integros et plenarios effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et spectabit in futurum, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari,

Sic indicandum.

§ 11. Sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari,

Obstantia m.
moral.

§ 12. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon praefatorum Ordinis et provinciae, aliisque quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis;

Eis derogat.

§ 13. Quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

A censuris
absolutio.

§ 14. Volumus autem, ut illi, quos a censuris propter praemissa incursis ut praefertur absolvimus, poenitentiam, quam eis sacerdos idoneus propter eadem praemissa iniunxerit, omnino adimpicant, alioquin praesentes litterae, quoad absolutionem huiusmodi in eius foro conscientiae, minime suffragentur.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die xviii maii MDCLXXII, pontificatus nostri anno III.

I. G. SLUSIUS.

Dat. die 18 maii 1672, pontif. anno III.

Registrata in Secretar. Brev. in lib. mensis maii, p. II, fol. 151.

CH.

Facultas prioris generalis Ordinis B. Mariae de Monte Carmelo conferendi lauream doctoralem fratribus magistris in collegiis et studiis sui Ordinis.

Clemens Papa X,
ad futuram rei memoriam.

Indultum Clem.
moral. IX.

Alias felicis recordationis Clemens PP. IX, praedecessor noster, dilecto filio
1 Pro in eius legerem eis in (R. T.).

Matthaeo Orlando, moderno et pro tempore existenti priori generali Ordinis fratrum B. Mariae de Monte Carmelo, facultatem conferendi lauream doctoralem illis fratribus dicti Ordinis, qui, ex praecepto constitutionum Ordinis huiusmodi, magisterio insigniti forent, auctoritate apostolica concessit; ita tamen ut illa extra collegium Salamantinum non nisi in collegio S. Mariae Transpontinae de Urbe eiusdem Ordinis uti possit, et alias prout in ipsius Clementis praedecessoris litteris desuper in simili forma Brevis, die xx iulii MDCLXVIII expeditis, quarum tenorem praesentibus pro plene et sufficienter expresso ac de verbo ad verbum inserto haberi volumus, uberius continetur.

§ 1. Cum autem, sicut praefatus Matthaeus prior generalis nobis nuper exponi fecit, fratres magistri a priore generali dicti Ordinis pro tempore existente instituti secundum formam regularium institutorum ante susceptionem laureae doctoralis huiusmodi nullis frui possint privilegiis, saepe vero contingat priorem generalem Ordinis huiusmodi, visitationis aliorumque negotiorum eiusdem Ordinis causam, per plures annos extra Urbem praefatam manere, eo autem absente fratres magistri lauream doctoralem suscipiendi gratiam ad eandem Urbem frustra sint accessuri, nec propter eorum paupertatem eiusmodi lauream in aliqua studii generalis universitate suscipere valeant, attentis intolerabilibus pecuniarum summis ibidem expendendis, quibus pauperrima inter Mendicantes religio nimium gravaretur:

§ 2. Nobis propterea dictus Matthaeus prior generalis, ne praefatos fratres magistros privilegiis suis diu carere contingat, humiliter supplicari fecit, ut sibi suisque successoribus prioribus generalibus in praemissis opportune pro-

Motivum ampliandi dictum Indultum.

Petitio.

Concessio.

videre et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

§ 3. Nos igitur, ipsius Matthaei prioris generalis votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, praefato Matthaeo moderno, eiusque successoribus prioribus generalibus Ordinis praedicti pro tempore existentibus, quando fuerint in conventibus eiusdem Ordinis ubi collegium seu studium pro studentibus religionis institutum sit, lauream doctoratus praenarratis magistris ipsius Ordinis, servatis tamen quoad reliqua omnibus ex praecepto constitutionum Ordinis huiusmodi servandis, auctoritate nostra apostolica conferendi facultatem, eadem auctoritate, tenore praesentium, concedimus et impartimur.

Decretum irritans.

§ 4. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas, et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§ 5. Non obstantibus praefati Clementis Edit. Main. legit illos (R. T.).

Bull. Rom. — Vol. XVIII

40

mentis praedecessoris nostri litteris, aliisque ordinationibus et constitutionibus apostolicis, necnon omnibus et singulis illis, quae in eisdem Clementis praedecessoris litteris concessa sunt non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die xx iunii MDCLXXII, pontificatus nostri anno III.

I. G. SLUSIUS.

Dat. die 20 iunii 1672, pontif. anno III.

Registrata in libro Brevium mensis iunii, part. utraque, fol. 585.

CHII.

Indulgentia plenaria perpetua pro visitantibus ecclesias tam fratrum quam monialium Ordinis Servorum B. Mariae Virginis ubicumque existentes, tam haecenus erectas quam erigendas, xxiii augusti, festo S. Philippi Beniti.

Clemens Papa X,
ad perpetuam rei memoriam.

Redemptoris et Domini nostri Iesu Christi, qui gloriosos saluberrimorum, quae nobis reliquit, exemplorum sectatores altis decoravit honoribus, et caelestis beatitudinis consortes effecit, vices, licet immeriti, gerentes in terris, spiritualium munerum thesauros, quorum nobis credita est dispensatio, libenter erogamus, sicut ad excitandam et fovendam erga eosdem beatos caeli incolae fidelium devotionem salubriter expedit in Domino arbitramur.

§ 1. Cum itaque nos, ad honorem SS. et individuae Trinitatis, ad exaltationem catholicae fidei et christianae

Canonizatio S. Philippi Beniti.

1 Philippi Beniti cultum approbavit Leo X, et deinde extendit Paulus V, ut videre est in Bullario tom. XII, pag. 427 (R. T.).

religionis incrementum, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium ac patriarcharum, archiepiscoporum et episcoporum in almâ Urbe nostrâ tunc existentium consilio, beatum Philippum Benitium, dum vixit, Ordinis fratrum Servorum Beatae Mariae Virginis professorem et propagatorem, auctoritate nobis a Domino traditâ, Sanctum esse decreverimus¹ et definiverimus:

Indulgentia ut
in rubrica.

§ 2. Hinc est quod nos, ad augendam fidelium religionem et animarum salutem caelestibus Ecclesiae thesauris piâ charitate intenti, ac de omnipotentis Dei misericordiâ et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus et singulis utriusque sexus christifidelibus vere poenitentibus et confessis, ac sacrâ communione refectis, qui aliquam ex ecclesiis tam fratrum quam monialium dicti Ordinis hactenus erectis et in posterum quandocumque erigendis, et ubicumque locorum existentibus, die xxiii augusti, festo eiusdem S. Philippi Beniti, a primis vespertis usque ad occasum solis festi huiusmodi, singulis annis devote visitaverint, et ibi pro christianorum principum concordia, haeresum extirpatione, sanctae Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus. Praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

§ 3. Volumus autem ut ipsarum praesentium litterarum transumptis, manu notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem porsus fides in iudicio vel extra illud ubique locorum habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maior-

¹ Edit. Main. legit *decrevimus* (R. T.).

rem, sub annulo Piscatoris, die iv iulii MDCLXXII, pontificatus nostri anno III.

I. G. SLUSIUS.

Dat. die 4 iulii 1672, pontif. anno III.

Registrata in Secret. Brevium, in lib. III diversorum, fol. 351.

CIV.

Breve exemptionum nonnullorum familiarium suorum a gabellis et aliis impositionibus, et facultatis testandi pro iisdem.

Clemens Papa X,
ad perpetuam rei memoriam.

Venerabili fratri Alexandro Crescentio patriarchae Alexandrino, cubiculi nostri praefecto, ac dilectis filiis magistris Ioanni Gualterio Slusio Leodiensi, secretario Brevium nostrorum secretorum, et Prospero Bottinio Lucensi, in utrâque signaturâ nostrâ referendariis, auditori, praelatis domesticis nostris, ac Iosepho Vallemanno pincernae, Francisco Polino, Nicolao Gentili Camerinensi, architriclino, Carolo Balduccio Tusculanae, vestiario, Ascanio Paganello, Venantio Benigno, Octavio Cambio Camerinensi, Dominico Sancti Pisaurensis, Pomponio Canalisio Ravennatis, cubiculariis secretis nostris, et Iosepho Barbio Camerinensi, cappellano secreto nostro, ac Brunoni Bellozio Asculanae respective civitatum vel dioecesium clericis seu presbyteris, cubiculi nostri auditori, familiaribus continuis commensalibus nostris, salutem et apostolicam benedictionem

§ 1. Ad Romani Pontificis, quem supremum in terris gratiarum dispensatorem constituit Deus, circumspectam noscitur providentiam pertinere, ut sibi et Apostolicae Sedi devotos, eos praecipue, quorum fidem, integritatem, prudentiam et industriam in obeundis gravibus dictae Sedis ministeriis et muneribus, necnon accuratam sollicitudinem, assiduitatem, dexteritatem et vigilantiam in

Exordium.

impendendis sibi gratis familiaritatis obsequiis multis rerum experimentis spectatas habet, peculiarium gratiarum favoribus condecoret, eorumque indemnitati ac haeredum et successorum cuiuslibet eorum securitati consulere satagat, sicut personarum meritis convenire arbitratur.

Familiares a
censuris absol-
vit.

§ 2. Hinc est quod nos, ad grata familiaritatis obsequia, quae nobis hactenus impendistis et adhuc sollicitis studiis impendere non desistitis, necnon ad vitae et morum honestatem, aliaque laudabilia probitatis et virtutum merita singulari erga nos et Sedem praedictam fidei et devotioni coniuncta, quibus vos omnes et singulos etiam familiari experientia iuvare novimus, condignam rationem habentes, vosque¹ propterea speciali favore gratiae prosequi volentes, et vestrum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existitis, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas² fore censentes:

Omnes gratias
et indulgentias
concessas a praedecessoribus Pontificibus confirmat.

§ 3. Motu proprio, non ad vestram aut cuiuslibet vestrum nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed ex certâ scientia et maturâ deliberatione meraeque liberalitate nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine (etiam praeter et ultra quascumque alias, similes vel dissimiles, generales vel speciales, gratias, facultates, exemptiones, indulta et privilegia vobis et vestrum cuilibet a nobis vel a Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris concessas et concessas, et in posterum etiam a nobis et Romanis Pontificibus successoribus no-

¹ Edit. Main. legit *eosque* (R. T.).

² Ed. Main. habet *absolutos* (R. T.).

stris concedendas et concedenda, quas omnes et singulas, quaeque omnia et singula, perinde ac si illarum et illorum tenores praesentibus expressi ac de verbo ad verbum inserti forent, in suo robore et firmitate remanere et esse, nec per illas et illa eisdem praesentibus, vel per praesentes illis in aliquo praeiudicari, vel eas seu ea invicem confundi seu impediri, sed etiam cumulative procedendo unam seu unum per aliam seu aliud coadiuvare et suppleri posse, vobisque omnibus et singulis tam coniunctim quam divisim plenissime suffragari debere volumus, decernimus et declaramus).

§ 4. Vos omnes et singulos, vestraque et cuiuslibet vestrum beneficia et officia quaecumque, quocumque et qualiacumque, ac cuiuscumque qualitatis etiam speciali expressione dignae existentia, tam hactenus in titulum, commendam vel administrationem, seu alias quomodolibet obtenta, quam in futurum quovis modo et quandocumque obtinenda, illorumque omnium et singulorum fructus, redditus, proventus, obventiones, bona, res, emolumenta et iura quaecumque, ac vestra et cuiuslibet vestrum praedia, possessiones, agros, terras, animalia, domos, molendina et alia bona, patrimonialia et temporalia, mobilia et immobilia, ac semoventia, necnon actiones et iura quaelibet praesentia et futura, ac tum a vobis et quolibet vestrum de praesenti possessa et hactenus acquisita, quam in posterum quandocumque et quomodocumque acquirenda et possidenda, urbana et rustica, tam in almâ Urbe eiusque districtu, quam in aliis quibuscumque civitatibus etiam Ferrariensi, Bononiensi, Beneventanâ, Anconitanâ et Avenionensi, et aliis etiam specificam et individuum mentionem requirentibus, earumque territoriis et di-

Amplissima
exemptio dicto-
rum familiarium
ab omnibus da-
tis, etc.

strictibus, ac quibuscumque oppidis, terris et locis Status nostri Ecclesiastici mediate vel immediate subiectis, et aliis ubicumque locorum, provinciarum et regnorum respective consistentia, dictorumque bonorum fructus, proventus, pensiones, affictus et emolumenta quaecumque, ac etiam, respectu eorundem bonorum tantum, vestros et cuiuslibet vestrum colonos, laboratores, affictuarios et conductores quoscumque, cuiusvis qualitatis, quantitatis et naturae bona huiusmodi, ac cuiuscumque annui valoris illorum fructus, redditus et proventus sint, vel fuerint, ac etiam quaecumque a vobis et singulis vestrum vendenda, et pro vestris familiarumque vestrarum usibus emenda, ab omnibus et quibuscumque decimis, quartis et dimidiis, aliisque partibus, seu portionibus, subsidiis etiam eharitativis, nec non vectigalibus, gabellis, portoriis, datis, pedagiis, taxis, collectis et quocumque alio nomine nuncupatis angariis, perangariis, ceterisque oneribus et contributionibus, tam urbanis quam rusticis, ordinariis et extraordinariis, etiam subsidii triennalis et quaterni carnis, aliisque impositionibus realibus, personalibus et mixtis¹, etiam ratione munitionum moenium, et pontium et portarum et moliturarum, ac mercium cuiuscumque generis transitus seu passus et vecturae etiam in aliud territorium seu provinciam, terram mari et flumine, necnon equorum mortuorum stabulationum et hospitacionum militum, institutionis seminarii ecclesiastici et manutentionis classis et trirremium pontificiarum, ac etiam ob bellum contra infideles, vel in subventionem Sedis et Camerae praedictarum, aut christianae reipublicae seu Status Ecclesiastici praedicti tuitionem et defensionem, ac alias

ex quacumque licet gravissimam, urgentissimam, necessariam, insolitam, incognitam, ac inexcogitabili causa impositis, ac quandocumque et qualitercumque imponendis, etiam ratione venditionis et emptio- nis equorum aliorumque animalium solvi solitis (ita ut vos et quilibet vestrum nihil omnino horum vel similium subire vel solvere teneamini, nec per Camerae Apostolicae aut alios commissarios et ministros, seu vectigalium, gabellarum, decimarum, subsidiorum, impositionum, tributorum et aliorum praedictorum redemptores, conductores, collectores, subcollectores et exactores, quocumque privilegio, exemptione et facultate suffultos, ad id valeatis coartari, quamdiu vixeritis et quilibet vestrum vixerit respective, tenore praesentium eximimus et plenarie liberamus, ac liberos, immunes, francos et exemptos, liberaque, immunia, franca et exempta esse et fore decernimus pariter et declaramus.

§ 5. Praeterea vobis et cuilibet vestrum, ut de omnibus et singulis iocabilibus, gemmis, etiam pretiosis et quolibet principe etiam maximo et praesule dignis, necnon de suppellectilibus aliisque mobilibus etiam in pecunia cuiuscumque generis consistentibus ac semove-tilibus et immobilibus quomodolibet nuncupatis bonis, ac castris et terris quacumque dignitate suffultis, villis, domibus, palatiis, vineis, casalibus, possessionibus, censibus, locis et portionibus montium quorumlibet, aliisque dominiis temporalibus, feudalibus et iurisdictionalibus, meroque et mixto imperio (sine praedictio tamen iurium Camerae Apostolicae praedictae quoad iurisdictionalia huiusmodi), tam in Urbe quam extra eam ubivis, etiam penes beneficia ecclesiastica quaecumque cum cura et sine cura saecularia et cuiusvis Ordinis re-

Facultas illis
conceditur te-
standi et dispo-
nendi de eorum
bonis

gularia, per vos et vestrum quemlibet in titulum, commendam vel administratio- nem, seu alias, ex quibusvis dispensatio- nibus et concessionibus etiam apostoli- cis obtenta et in posterum obtinenda, existentibus, ac iuribus, actionibus, et via, forma et occasione ad vos et vestrum quemlibet respective nunc et pro tem- pore spectantibus, etiam quibuscumque rebus consistentibus, etiamsi illa omnia vel eorum maior aut aliqua pars ex fru- ctibus et emolumentis quorumcumque monasteriorum, etiam consistorialium, praepositarum, prioratum, praecepto- riarum, dignitatum, etiam conventualium, maiorum et principalium, personatum, administrationum et aliorum beneficio- rum ecclesiasticorum cum cura et sine cura saecularium et quorumvis Ordinum, militiarum et hospitalium, etiam sancti Ioannis Hierosolymitani, regularium, quo- cumque nomine nuncupatorum et quo- modolibet qualificatorum, etiam perso- nalem residentiam requirentium, quae auctoritate ordinaria, vel ex quibusvis concessionibus et dispositionibus seu indultis apostolicis, regumque et aliorum principum nominationibus seu praesen- tationibus, aut alias quomodolibet in ti- tulum, commendam, vel administratio- nem, aut alio quocumque modo obti- nuistis et de praesenti obtinetis et in posterum simul vel successive aut plu- ries iteratis vicibus et alias quomodo- libet obtinebitis, ac vestrum quilibet obtinuit, obtinet et obtinebit respective, necnon ex quibuscumque aliis fructibus, redditibus et proventibus etiam eccle- siasticis loco pensionum annuarum, ac pensionibus annuis super similibus vel dissimilibus etiam mensarum archiepi- scopali, episcopali, abbatiali, capitularium et conventualium, ac mo- nasteriorum, canonicatum et praeben- darum aliorumque beneficiorum eccle-

siasticorum fructibus, redditibus, iuribus, obventionibus et emolumentis, atque etiam distributionibus quotidianis et e- molumentis etiam manualibus, ac solis praesentibus et divinis officiis horisque diurnis et nocturnis interessentibus dari et per eos lucriferi solitis, vobis et ves- trum cuilibet respective reservatis et assignatis, ac reservandis et assignandis, necnon emolumentis quorumcumque Ro- manae Curiae officiorum, ac tam ex pa- ternam quam ex aliis haereditatibus seu alias quavis occasione vel contempla- tione provenerint, seu in posterum pro- venient, ac qualitercumque, quomodo- cumque et undecumque, etiam in fun- ctionibus quorumcumque munerum et legationum, ac alias quomodolibet per eos et vestrum quemlibet acquisita sint et in posterum acquiri contigerit, cuius- cumque quantitatis praedicta omnia, ac cuiuscumque valoris etiam annui et inexcogitati, et qualitatis seu conditionis bona et alia supradicta fuerint (illa om- nia, eorumque veros et annuos valores et denominationes, etiamsi omnia prae- dicta, seu eorum aliqua, talia fuerint, quae sub generali appellatione bonorum suppellectilium non venirent, sed specia- libus indigeant vocabulis, specialemque notam requirant, praesentibus ac si spe- cifice et singillatim exprimerentur, pro sufficienter expressis et specificatis ha- bentes), usque ad quaecumque summam, quantumvis notabilem, notabilissimam et inexcogitatum, per viam testamenti nuncupativi, seu in scriptis aut episto- larum seu codicillorum, aut alias solo verbo vel alio quovis modo, etiam mi- nus solemniter, et sine aliqua insinuatione, testandi, seu donatione, tam inter vivos quam causa mortis, etiam per viam sim- plicis distributionis, seu contractus, etiam omissis quibusvis solemnitatibus, etiam substantialibus, et formis alias re-

¹ Edit. Man. legit missis pro mixtis (R. T.).

quisitis tam de iure quam per constitutiones, statuta et consuetudines Urbis, civitatum vel locorum ubi vos seu vestrum quemlibet respective ita disponere aut mori contigerit, in eadem voluntate permanendo, etiam coram notario publico, vel duobus testibus, aut per cuiuslibet vestrum cedulam privatam, seu quacumque ultimā voluntate, et aliās prout et quemadmodum vobis¹ et vestrum cuilibet respective videbitur, tam in dictā curiā quam extra eam, etiam in mortis articulo, etiam nullā factā mentione praesentis vel aliorum vobis seu vestrum cuilibet respective pro tempore concessarum et in posterum concedendarum similium facultatum, aut quod in vim illarum testari seu disponere intendatis aut velitis, seu quilibet vestrum intendat aut velit, in quosvis pios et non-pios usus,

¹ Favore quorumcumque etiam illegitimorum, aliās tamen quam ex proprio corpore natorum.

§ 6. Et in quascumque personas utriusque sexus (sive consanguinei, affines, seu nepotes, aut etiam alii quovis modo vobis respective coniuncti, vel servitores aut familiares vestri, aut etiam extranei, etiamsi illegitimi ex quovis illicito et damnato coitu aliās quam ex proprio corpore cuiuslibet vestrum respective procreati, ac etiam ipsorum illegitimorum parentes, coniuges, filii, descendentes, ascendentes vel cognati seu attinentes fuerint) necnon collegia, universitates et loca tam pia quam non pia, et aliās quomodocumque et qualitercumque pro libero² et voluntate cuiuslibet vestrum absolutis, semel vel pluries, in toto vel in parte, etiam successive, ac toties quoties cuilibet vestrum respective videbitur et placuerit, disponere, eaque legare, relinquere et erogare, et seu dispositiones, testamenta, legata, relictā, in vim praesentium seu aliās quomodolibet facta,

¹ Pessime ed. Main. legit *urbis pro vobis* (R. T.).
² Potius lege *libito* (R. T.).

similiter quandocumque vobis respective videbitur, in totum vel in partem, etiam saepe et saepius moderari, limitare, commutare, alterare, ac in totum vel pro parte revocare et in alias personas distribuere, ac aliās de illis pariter, prout vestrum cuilibet respective videbitur et placuerit, ac duxeritis faciendum, tam in curiā praedictā quam extra eam, etiam extra loca debitae vestrae et cuiuslibet vestrum residentiae respective, ac ubicumque et quandocumque, etiam in mortis articulo, etiam nullā factā mentione praesentis, vel aliarum¹ vobis pro tempore, seu cuilibet vestrum, respective concessarum facultatum, vel quod in vim illarum testari vel disponere velitis et intendatis, ac etiam praesentibus litteris in actu concedendi² per quemlibet vestrum respective testamenti, seu cuiuslibet alterius ultimae voluntatis et dispositionis, si cuilibet vestrum respective videbitur, non exhibitis, disponere libere et licite possitis et valeatis, ac vestrum quilibet possit et valeat respective, liberam, plenam et omnimodam licentiam et facultatem perpetuo duraturam, motu, scientiā, deliberatione, liberalitate ac potestatis plenitudine paribus, harum serie, concedimus et impartimur.

§ 7. Ac ex nunc testamenta, codicillos, donationes, dispositiones, legata, relictā et erogata, ac ultimas voluntates vestras, contractus huiusmodi, et quidquid super his per quemlibet vestrum, etiam nullā vel minus sufficienti facultate suffultum, hactenus vel in futurum, in toto vel in parte, testatum, codicillatum, donatum, relictum, erogatum, et aliās tam inter vivos quam in ultimā voluntate seu aliās quovis modo dispositum esse contigerit, omniaque et singula inde secuta et sequutum, ex nunc pro-

¹ Ed. Main. legit *aliorum pro aliarum* (R. T.).
² Videtur legendum *condendi* (R. T.).

Omnes huiusmodi dispositiones validat et approbat.

ut ex tunc, et e contra, approbamus et confirmamus, ac valida et efficacia esse et fore, perpetuāque roboris firmitate subsistere volumus; omnesque et singulos iuris et facti ac solemnitatum, etiam substantialium, defectus, si qui forsā intervenerint in eisdem, supplemus.

Bona eorum decedentium ab intestato mandata exaeferentia ad haeredes.

§ 8. Et nihilominus statuimus et ordinamus, vobisque omnibus et singulis indulgemus, ut, etiamsi contigerit vestrum quemlibet ab intestato, et sine ullā rerum et bonorum suorum huiusmodi, vel cum invalidā et minus legitimā dispositione, in quacumque mundi parte, etiam in dictā curiā, vel extra loca debitae a vobis respective residentiae, etiam nullā subsistente causā, decedere, omnia et singula bona, res et iura, actiones, fructus, pensiones et alia quaecumque et qualiacumque supra expressa, non ad Sedem et Cameram vel ecclesias et monasteria et beneficia praedicta, seu in eis successores, sed ad haeredes sanguinis cuiuslibet vestrum respective, et quoscumque alios vestrum cuilibet ab intestato succedentes, integre devenire debeant.

Eadem bona exiit a spoliis.

§ 9. Decernentes omnia et singula praedicta, etiam ut praefertur qualificata, necnon spolia et quaecumque alia per vos et¹ quemlibet vestrum respective pro tempore relictā, res et bona, ac alia praemissa, nullo unquam tempore tamquam spolia ad nos ac Sedem et Cameram praedictas devolvi seu spectare quomodolibet praetendi posse; ac haeredes, donatarios et alios, ad quorum favorem bona ipsa quovis modo relictā esse seu ad quos illa ab intestato spectare contigerit, necnon executores et alios quibus negotium executionis vestrarum voluntatum huiusmodi respective commiseritis, ad solvendum tertiam vel aliam partem bonorum eorundem per quemlibet vestrum respective pro

¹ Coniunct. et nos addimus (R. T.).

tempore relictorum, quae forsā per constitutiones apostolicas, aut aliās de iure vel consuetudine, post obitum cuiuslibet vestrum ad dictam Cameram, aut ad nos et successores nostros Romanos Pontifices spectare, seu in pios vel alios usus, et forsā contra infideles, aut in fabricam supradictae basilicae Principis Apostolorum de Urbe, vel eorundem monasteriorum, aut ecclesiarum et beneficiorum praedictorum, seu cruciatae sanctae, vel alios usus converti deberet, seu dum vixeritis respective convertere debeatis, illudque, nullā subsistente causā, sed pro cuiuslibet vestrum respective libito voluntatis praetermiseritis (quam ex nunc vobis et vestrum cuilibet, haeredibusque, donatariis, ac aliis quocumque titulo, etiam ab intestato, successoribus vestris huiusmodi liberaliter et titulo irrevocabilis donationis inter vivos gratiose donamus et elargimur) minime teneri.

§ 10. Nec super bonis per quemlibet vestrum, ut praefertur, seu aliās pro tempore dispositis, seu etiam ab intestato relictis, per camerarium seu procamerarium nostrum pro tempore existentem, thesaurarium generalem, commissarium, collectores, subcollectores, aut alios quoscumque agentes pro dictā Camerā, quovis praetextu, auctoritate, potestate, occasione vel causā, manus iniici, minusque eis aliquam descriptionem, seu inventarium, vel depositum, aut sequestrum, seu quid simile facere, attentare, seu praetendere licere, neque per eos vel vestros in ecclesiis, monasteriis vel beneficiis respective successores, aut dictae fabricae praepositos, vel alios quoscumque, quovis modo, directe vel indirecte (etiam ex causā illicitae negotiationis, vel quod fructus ecclesiarum, monasteriorum et beneficiorum praedictorum, propter non residentiam vel incompatibilitatem

¹ Particula *vel omnino delenda videtur* (R. T.).

Etiam si fructus beneficiorum ab eis possessorum male et indebite perciperent.

beneficiorum quorumcumque per vos et vestrum quemlibet respective nunc et pro tempore obtentorum et in posterum obtinendorum, vel alias quacumque de causâ vestros non feceritis, sed illos male atque indebite perceperitis, et propterea ad illorum restitutionem Camerae nostrae Apostolicae, seu monasteriis et beneficiis vel fabricae praedictis, aut cuicumque alteri personae vel loco faciendam teneamini, dummodo super his causa vobis viventibus respective non fuerit introducta molestari et inquietari posse aut debere.

Neque adversus haeredes quid praetendi possit.

§ 11. Necnon camerarium, seu procurarium, thesaurarium, praesidentes clericos, agentes, collectores, subcollectores, commissarios, deputatos, aut alios praedictos, a quidquam vobis, aut vestrum quolibet, seu vestris et cuiuslibet vestrum haeredibus praedictis tam ab intestato quam ex testamento, legatariis, donatariis, aut aliis in quorum favorem dispositum fuerit, aut qui ab intestato ut praefertur succedent, occasione praemissorum, seu sequestrationis, dissequstrationis, excamerationis, propinae, seu trigesimae, transactionis, vel cuiuslibet alterius pactionis, aut aliorum quorumcumque iurium vel regalium eis loco salarii vel mercedis aut pro labore vel in recompensam quomodolibet debitum¹, seu etiam causâ et titulo oneroso eis concessum², vel aliter, competens, sive in parvâ sive in magnâ quantitate, petere, accipere, vel praetendere nullatenus unquam posse, sed praesentes litteras sufficere ad effectum tuendi dominium et possessionem omnium et singulorum praedictorum haeredibus, legatariis et quibusvis aliis personis, in quarum favorem per vos³ seu vestrum quemlibet re-

spective dispositum fuerit, vel qui ab intestato succedent.

§ 12. Neque etiam ex eo quod, tam condito testamento, vel alias inter vivos seu in ultimâ voluntate, quam etiam nullâ vel minus validâ et legitimâ dispositione factâ, aut etiam ab intestato, quemlibet vestrum, in praedictâ curiâ, aut quacumque mundi parte, extra beneficia, etiam curam animarum habentia, et personalem residentiam requirentia, saecularia et quorumvis Ordinum ac militiarum, etiam praefati hospitalis sancti Ioannis Hierosolymitani, regularia, et alias qualitercumque qualificata, per vos seu vestrum quemlibet respective nunc et pro tempore obtenta et obtinenda, etiam pro cuiuslibet vestrum solâ voluntate et nullâ subsistente causâ non residendi, vos seu quemlibet vestrum decedere contigerit (constitutionis felicis recordationis Pii PP. IV praedecessoris nostri contra quoscumque episcopos, archiepiscopos seu alios praelatos, necnon parochialium ecclesiarum rectores, aliosque personali residentiae adstrictos extra illam quandocumque decedentes, vii kalendas decembris pontificatus sui anno v, vel alio veriori tempore, emanatae, et aliarum quarumcumque constitutionum, ac sacrorum canonum et decretorum conciliorum, etiam generalium, aut alio quocumque praetextu) molestari vel inquietari posse aut debere, minusque praesentes sub praedictâ Pii IV praedecessoris nostri super residentia, et aliis apostolicis constitutionibus, ac sacrorum canonum et conciliorum synodaliū vel provincialium ac etiam generalium decretis, nec etiam sub quibusvis similium vel dissimilium exemptionum et facultatum aliarumque gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, modificationibus, declarationibus apostolicis, ac dictae Camerae vel aliis contra-

Eadem bona declarat immunita ab omni molestia, etc.

riis dispositionibus, etiam per modum legis aut constitutionis generalis et statuti perpetui ac cancellariae apostolicae regulae, etiam per nos et Sedem Apostolicam seu Romanos Pontifices successores nostros, etiam motu, scientiâ et potestatis plenitudine paribus, etiam consistorialiter, et ex quibusvis causis, etiam inexcogitabilibus, ac in favorem fidei, et divini cultus augmentum, necnon pro dictarum Sedis et Camerae necessitatibus, pro tempore factis et in futurum faciendis comprehendi, sed ab illis¹ semper exceptas, et, quoties comprehendi viderentur, toties in pristinum statum restitutas, repositas et plenarie reintegratas, ac de novo sub quavis posteriori datâ per vos, seu vestrum quemlibet, vel alios praedictos a vobis seu vestrum quolibet respective causam pro tempore ut supra quomodolibet habentes seu habituros, eligendâ concessas, semperque validas et efficaces fore et esse, ac suos plenarios et integros effectus sortiri et obtinere,

Dicti familiares huiusmodi gratias cum aliis aule concessis vel concedendis cumulative uti possunt.

§ 13. Neque praesentes per alias similes vel dissimiles gratias vobis et cuiuslibet vestrum concessas et concedendas revocari, suspendi, limitari vel confundi, sed vos omnes et singulos illis accumulative in omnibus et per omnia uti, si quid autem in unâ ex facultatibus huiusmodi defecerit, id per aliam suppleri posse et debere, nec vos seu vestrum quemlibet ad aliquam particularem licentiam sive indultum vel confirmationem praesentium a nobis vel successoribus nostris Romanis Pontificibus petendum aut impetrandum, vel etiam in aliâ quacumque simili vel dissimili gratiâ, vel eius confirmatione, vobis seu vestrum cuiuslibet quandocumque concedendâ, de praesenti mentionem aliquam faciendam teneri, nec ad id ullâ unquam necessi-

¹ Edit. Main. legit aliis (R. T.).

tate cogi posse, sicque et non aliter in praemissis omnibus et singulis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, et S. R. E. camerarium seu procurarium, et alios cardinales, etiam de latere legatos, eorumque vicelegatos, nec non thesaurarium generalem, praesidentes clericos, commissarios, collectores et subcollectores, et alios quoslibet Sedis et Camerae praedictarum officiales et ministros¹, quavis auctoritate, praeeminentiâ et potestate fungentes et functuros, in quacumque causâ et instantiâ, sublata eis et eorum cuiuslibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 14. Quocirca venerabilibus fratribus nostris Ostiensi et Portuensi episcopis, ac dilecto filio causarum curiae Camerae praedictae generali auditori, motu pari, per praesentes committimus et mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel per alium, seu alios, ipsas praesentes litteras et in eis contenta quaecumque, ubi et quando opus fuerit, et quoties pro parte vestrâ, seu alienius vestrum, sive quorumcumque donatariorum, legatariorum, haereditum et successorum cuiuslibet vestrum respective, et aliorum praedictorum desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, vobisque, et vestrum cuiuslibet, et aliis praedictis in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostrâ omnia et singula praemissa per locorum ordinarios et Camerae praedictae commissarios, deputatos et ministros, aliosve quoscumque inviolabiliter observari,

¹ Edit. Main. legit officialibus et ministris (R. T.).

Quibus facultas
ta em praestat
contradictorias
compescendi.

§ 15. Non permittentes vos, seu vestrum quemlibet, vel donatarios, legatarios, haeredes et successores vestros respective, aliosve praedictos, vel eorum aliquem, desuper a quoquam quomolibet indebite molestari, perturbari, vel alias quovis modo impediri, contradictores quoslibet et rebelles, auctoritate nostrâ praedictâ, per sententias, censuras et poenas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris et facti remedia, appellatione postpositâ, compescendo, legitimisque super his habendis servatis processibus, censuras et poenas ipsas, servatâ formâ Concilii Tridentini, etiam iteratis vicibus aggravando, interdictum ecclesiasticum apponendo, et auxilium brachii saecularis, quatenus opus sit, invocando.

Obstantia re-
m. vel Bonifacii
VIII et Pii IV.

§ 16. Non obstantibus praemissis, ac recolendae memoriae Bonifacii Papae VIII etiam praedecessoris nostri de unâ, et in concilio generali editâ de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate praesentium in iudicium non trahatur, necnon praedicti Pii IV praedecessoris tam super residentiâ episcoporum, archiepiscoporum et aliorum praelatorum, necnon rectorum parochialium ecclesiarum, ceterorumque personali residentiae adstrictorum extra illam quomodocumque decedentium, sub datum vii kalendas decembris, pontificatus sui anno v, seu alio veriori tempore, quam de gratiis quaecumque interesse dictae Camerae concernentibus in eadem Camera intra certum tunc expressum tempus praesentandis, et in illâ eiusque libris registrandis, alioquin nullae et invalidae existant (ad quod vos seu aliquem vestrum teneri nullo modo volumus, sed praesentes litteras, ac omnia et singula in illis contenta, valida et efficacia fore et esse, ac suum plenarium et integrum effectum sortiri et obtinere, in omnibus et per omnia, perinde ac si in ipsâ Ca-

merâ praesentatae et insinuatae ac in eius libris registratae fuissent, decernimus et mandamus),

§ 17. Ac pia memoriae Sixti V et Pii etiam V, Romanorum etiam Pontificum praedecessorum pariter nostrorum, contra illegitimos, et testamenta, codicillos, legata, donationes, et quascumque alias dispositiones ad eorum seu ex ipsis descendendum favorem factas annullantibus, et praefati Bonifacii praedecessoris, per quam concessionibus de fructibus percipiendis in absentia sine praefinitione termini fieri prohibentur, necnon sacrorum canonum et conciliorum generalium decretis, quibus decernitur praelatos et beneficiatos quoscumque, propter non residentiam, seu incompatibilitatem, vel aliâ quacumque de causâ, fructus ecclesiarum, monasteriorum et beneficiorum, etiam consistorialium, suos non facere, sed eos ecclesiis seu beneficiis, pro eorum reparatione, vel successoribus in eis deberi, vel in quoscumque alios pios usus in totum vel in partem erogandos aut Camerae praedictae vel cuicumque alteri applicandos esse disponentibus, et quorumcumque aliorum Romanorum Pontificum praedecessorum pariter nostrorum, ac etiam nostris, super praelatorum et aliorum beneficiorum decedentium spoliis, hactenus editis et in posterum edendis, et cancellariae apostolicae regulâ de iure quaesito non tollendo, aliisque apostolicis, ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus et ordinationibus, ac declarationibus, dictaeque cancellariae regulis,

§ 18. Necnon Urbis, Camerae et Basilicae praedictarum, et ecclesiarum, monasteriorum et hospitalium, etiam S. Ioannis Hierosolymitani, aliorumque locorum, tam saecularium quam regularium,

Sixti V et san-
cti Pii V, nec-
non Bonifacii
VIII, etc.

E. alia etiam
Alexandri VII

in quibus beneficia huiusmodi forsâ fuerint, seu a quibusvis illa dependere contigerit, et Ordinum, quorum illa fuerint, et militiarum quarumcumque, etiam dicti hospitalis S. Ioannis Hierosolymitani, necnon civitatum, provinciarum, terrarum et locorum quorumlibet, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, etiam immemorabilibus, reformationibus et novis additionibus, stylis, usibus et ordinationibus capitularibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis Urbis¹, Camerae, fabricae, basilicae, ecclesiis, monasteriis, militiis, hospitalibus et Ordinibus praedictis, eorumque praesulibus, superioribus quocumque nomine nuncupatis, capitulis et conventibus, necnon quibusvis civitatibus, provinciis, terris et locis, illorumque communitatibus, universitatibus, hominibus et personis, ac pedagiorum, datiorum, gabellarum, decimarum, impositionum, et aliorum onerum praedictorum exactoribus, collectoribus et redemptoribus, etiam ex titulo oneroso, et quibusvis aliis, sub quibuscumque verborum tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, ac irritantibus et aliis decretis, per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores et successores nostros, ac nos et Sedem praedictam, etiam motu, scientiâ et potestatis plenitudine paribus, et consistorialiter, seu aliâ quomodolibet concessis et concedendis, ac etiam pluries confirmatis, approbatis et innovatis, etiamsi de illis servandis, et non impetrandis litteris apostolicis contra illa, praefatis ecclesiis, monasteriis, ordinibus et militiis, seu illorum praesulibus, administratoribus

¹ Potius lege quibus pro quibusvis (R. T.).

² Potius lege Urbi (R. T.).

et magistris, vel aliis quibuscumque personis, per vos vel procuratores vestros respective praestiteritis, vel in posterum vos seu quemlibet vestrum praestare contigerit iuramentum, ac litteris piaae etiam memoriae Alexandri Papae VI praedecessoris pariter nostri, per quas, etiam forsâ motu simili, ac ex certâ scientiâ, ac de apostolicae potestatis plenitudine, inter alia statuit et ordinavit, quod tertia seu alia tunc expressa pars omnium et singulorum bonorum mobilium et immobilium, ex ecclesiis, aliisque dignitatibus et beneficiis ecclesiasticis, eorumve fructibus, seu aliâ acquisitionum, sive etiam intuitu et contemplatione personae pro tempore provenientium, de quibus per eos, quibus facultates testandi concessae fuerint, in quibuscumque testamentis, donationibus, codicillis et aliis ultimis voluntatibus, quovis modo, etiam ad pias causas quascumque, et alios licitos usus, etiam praetextu similium licentiarum, facultatum et gratiarum eis pro tempore concessarum, testari seu disponi contingeret, dictae Camerae pro Cruciatâ sanctâ et aliis Romanae Ecclesiae necessitatibus reservaretur, illamque ad dietam Camera plenâ iure pertinere, ipsamque Camera eam vendere posse et debere, ac irritum exinde decrevit et inane quidquid secus quacumque auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, et quibusvis similium facultatum et exemptionum, restrictionibus, limitationibus, modificationibus et revocationibus quomodolibet factis et faciendis;

§ 19. Quibus omnibus et singulis, etiamsi pro sufficienti eorum derogatione de iis eorumque totis tenoribus specialibus, specifica, expressa et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio ha-

Et omnibus
specialiter de-
rogat.

benda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum omnium et singulorum tenores, formas et occasiones praesentibus pro plene et sufficienter expressis et insertis et servatis respective habentes, illis aliis in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, motu, scientia, deliberatione et potestatis plenitudine paribus, derogamus, et derogatum esse volumus; ceterisque contrariis quibuscumque; aut si aliquibus communiter vel divisim a praedicta sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Praesentibus
addit
firmat.
tem.

§ 20. Ceterum easdem praesentes litteras, et omnia et singula in eis contenta, de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis seu intensionis nostrae vel quovis alio quantumvis magno et maximo et substantiali vitio vel defectu, etiam ex eo quod in concessione praesentium interesse habentes seu habere praetendentes, etiam specifica et individua mentione digni, vocati, citati vel auditi non fuerint, vel etiam ex contraria quavis contractus vel privilegii dispositione, statuto, usu vel consuetudine, seu aliis undecumque, vel ex quavis alia causa et occasione, quantumvis magna, iusta et rationabili et privilegiata, etiam tali quae ad effectum validitatis praemissorum necessario exprimenda foret, notari, impugnari, invalidari, annullari, restringi, infringi, retractari, in controversiam vocari, aut ad terminos iuris reduci, vel adversus illas seu illa restitutionis in integrum, apositionis oris, aliudve quodcumque iuris et facti vel gratiae remedium intentari vel impetrari, seu impetrato, vel etiam motu, scientia et potestatis plenitudine paribus con-

cesso vel emanato quempiam in iudicio vel extra illud uti seu se iuvare posse, sed illa perpetuo valida, firma et efficacia existere et fore, vimque validi et iurati contractus ex causa vere onerosa inter Sedem et Cameram praedictas ex una, ac vos et vestrum quemlibet ex altera partibus stipulati obtinere, ac vobis omnibus et singulis, et illis, in quorum favorem ut praemittitur respective disposueritis, in omnibus et per omnia plenissime suffragari debere pariter discernimus,

§ 21. Quinimo nullum dari posse quantumvis insolitum et incogitatum casum, quo cuiuslibet vestrum voluntas, tam inter vivos quam causa mortis vel alias expressa et declarata, ac praesentium facultas et beneficium, si ab intestato aut alias decedatis, seu vestrum quilibet decedat, respective suum plenarium non sortiantur effectum, excepto tamen casu, quo disponderetis, seu vestrum aliquis respective disponderet, ad favorem illorum illegitimorum, quos supra expresse volumus et declaravimus harum beneficio frui et potiri non posse;

§ 22. Quod si ullo unquam tempore contingeret hanc nostram concessionem et facultatem vobis et vestrum cuilibet concessam, et contenta in ea, in dubium revocari, eius rei cognitionem ad Camerae apostolicae clericos spectare volumus, et in ea via ordinaria procedi, non obstantibus facultatibus praedicto thesaurario generali eiusdem Camerae nunc et pro tempore existenti per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros aut nos concessis, ac etiam per nos et successores nostros Romanos etiam Pontifices in futurum concedendis:

§ 23. Quibus omnibus et singulis, etiamsi pariter pro sufficienti illorum derogatione de illis eorumque totis te-

Nihil potest
oppo-
nere
adver-
sus
testamenta
vel alias dispo-
sitiones dicto-
rum familia-
rum.

Si harum li-
terarum dubi-
tatio emergat,
eius cognitio-
nem committit
clericis Came-
rae Apostoli-
cae.

Contraria
omnibus deroga-

noribus specialis, specialis, specifica, expressa et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum omnium et singulorum tenores praesentibus similiter pro plene et sufficienter expressis habentes, illis aliis in suo robore permansuris, ad effectum praemissorum omnium et singulorum, specialiter et expresse derogamus, et latissime derogatum esse volumus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Praeservat
lura
Camerae
quoad
fructus
inexactos.

§ 24. Per praesentes autem non intendimus in aliquo derogare vel praedjudicare Camerae apostolicae praedictae quoad fructus inexactos iuxta constitutionem similis recordationis Iulii III et Urbani VIII Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum desuper editas, ac alias per nos seu Romanos Pontifices successores nostros edendas.

Transumptio-
rum fides.

§ 25. Denique volumus ut ipsarum praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides in iudicio et extra illud habeatur, quae eisdem praesentibus haberetur si essent originaliter exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die vi iulii MDCLXXII, pontificatus nostri anno III.

I. G. SLUSIUS.

Dat. die 6 iulii 1672, pontif. anno III.

Registrata in Secret. in lib. III Brevium diversorum, fol. 101.

CV.

Confirmatio et approbatio decreti pro custodia S. Petri de Alcantara Ordini-

nis fratrum Minorum sancti Francisci Discalceatorum in regno Neapolitano.

Clemens Papa X,
ad futuram rei memoriam.

§ 1. Exponi nobis nuper fecerunt dilecti filii custodes et definitores custodiae sancti Petri de Alcantara Ordinis fratrum Minorum sancti Francisci Discalceatorum nuncupatorum in regno Neapolitano auctoritate apostolica erectae, quod, cum ad favorem eiusdem custodiae a felicis recordationis Clemente IX praedecessore nostro ac a nobis binac emanaverint in simili forma Brevis litterae, per quas status ipsius custodiae recte prudenterque ordinatus reperitur; venerabilis frater noster Franciscus episcopus Ostiensis ac Veliternensis S. R. E. cardinalis Barberinus nuncupatus, dicti Ordinis apud nos et Sedem Apostolicam protector, vigore facultatis sibi super hoc a nobis attributae, omnibus et singulis modernis et pro tempore existentibus superioribus, tam maioribus quam minoribus, ac quibuscumque fratribus dicti Ordinis de Observantia et Reformatis, aliove quocumque nomine vocatis, aliisque, ad quos spectat, spectareque potest, mandavit et praecepit, sub poena privationis vocis activae et passivae ipso facto incurrendae, aliisque tamen gravioribus suo et pro tempore existentis protectoris arbitrio imponendis, ne adversus eandem custodiam eique concessarum litterarum praedictarum tenorem sive in Romanam Curiam sive extra eam quidquam etiam minimum petere, attentare vel facere quovis modo audeant, nisi prius vocatis certioribusque redditis custode et definitores dictae custodiae pro tempore existentibus, ac etiam Ordinis praefati protectore informato, et aliis, prout plenius continetur in ipsis

Exordium ab
his quae Cle-
mens IX et hic
Pontifex de-
mandaverant
pro custodia
S. Petri de Al-
cantara in re-
gno Neapolita-
no

1 Aptius lege incurrenda (R. T.).

Francisci episcopi cardinalis et protectoris decreto desuper emanato tenoris qui sequitur, videlicet:

Tenor decreti
cardinalis pro-
tectoris.

« Franciscus miseratione divinā episcopus Ostiensis cardinalis Barberinus, S. R. E. vicecancellarius, sacri collegii decanus, et totius Ordinis sancti Francisci protector, corrector et gubernator, etc., omnibus, etc. Cum sanctissimus dominus noster Clemens Papa X nobis remiserit preces Sanctitati Suae porrectas nomine custodiae S. Petri de Alcantara fratrum Minorum Discalceatorum sancti Francisci in regno Neapolitano nuper erectae, supplicantis nihil tractari, decerni, innovari ac fieri contra eam aut binas apostolicas litteras in formā Brevis a Sanctitate Sua eidem concessas, primam incipientem *Apostolicae servitutis*, etc., die xxx septembris anni MDCLXX, secundam incipientem *Ex commissi nobis*, etc., die xxviii augusti anni MDCLXXI expeditas, ipsā custodiā prius non audita et non citatā:

Nos, aequum et iustum ab eā petitum iudicantes, praedictae eiusdem sanctissimi domini nostri commissionis ac, tamen quo fungimur protectoris officii vigore et auctoritate, omnibus et singulis nunc et pro tempore superioribus, tam maioribus quam minoribus, cuiuslibet qualitatē et dignitatis, ac quibuscumque fratribus Ordinis Minorum Observantibus et Reformatis, sive alio quocumque nomine vocatis, omnibusque etiam et singulis personis, ad quos quomodolibet spectat et pertinet, spectareque et pertinere potest, mandamus ac strictē praecipimus sub poenā privationis vocis activae et passivae ipso facto incurrendā, aliisque etiam gravioribus nostro et cardinalis pro tempore protectoris arbitrio imponendis, ne quomodolibet et qualitercumque audeant adversus praedictā custodiā aut eidem

concessorum praedictorum Brevium tenorem sive in eisdem contentorum aliquod quidquam vel minimum petere, attentare vel facere, tam iudicialiter quam extraiudicialiter, seu alio quovis modo, intra vel extra Romanam Curiam, directe vel indirecte, per se ipsos vel per alios, non vocatis prius authentice aut vocari factis, ac plene de omnibus et singulis, quae contra eandem custodiā, aut eiusdem memoratā Brevia, petenda, tractanda, tentanda aut decernenda sunt, certioratis et in scriptis informatis (ut se defendant, aut defensiones suas Apostolicae Sedi exponi possint facere) ipsius custodiā pro tempore custode et definitioribus, ac etiam prius de eisdem cardinali Ordinis pro tempore protectore informato, cuius etiam partes erunt id ad notitiā dictorum custodis et definitiorum deducere, ut debeant audiri et audiantur, priusquam aliquid circa praedicta quomodolibet tractetur, petatur, tentetur, innovetur, aut fiat, seu decernatur, aut fieri et decerni mandetur: et ita in omnibus observari mandamus, non solum praemisso, sed etiam omni meliori modo.

Datum Romae, in cancellariae apostolicae palatio, die 1 aprilis MDCLXXII.

F. cardinalis BARBERINUS, protector.

Loco + sigilli ».

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, praedicti exponentes praemissa, quo firmiter subsistant, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri summo opere desiderent:

§ 3. Nos, specialem ipsis exponentibus gratiam facere volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causā latis, si qui-

Male ed. Main leg. eiusdem cardinalis (B.T.).

Petito.

Confirmatio
decreti ut in
brica.

bus quodomolibet innodatae existunt, ad effectum praemissorum dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, supplicationibus nobis eorum nomine super hoc humiliter porrectis inclinati, praeinsertum memorati Francisci episcopi cardinalis et protectoris decretum, auctoritate apostolicā, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illique inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiciamus, ac omnes et singulos iuris et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint supplemus.

Decretum ir-
ritans.

§ 4. Decernentes ipsas praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, inviolabiliter observari, sicut in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Obstantia re-
novat.

§ 5. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac, quatenus opus sit, dicti Ordinis, etiam iuramento, confirmatione apostolicā, vel quavis firmitate aliā roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis;

Eisque de-
rogat.

§ 7. Quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis et insertis habentes, illis aliās in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maio-

rem, sub annulo Piscatoris, die viii iulii MDCLXXII, pontificatus nostri anno III.

I. G. SLUSIUS.

Dat. die 8 iulii 1672, pontif. anno III.

Registrata in Secretariā, in libro Brevium mensis iulii, parte utraque, fol. 194.

CVI.

Translatio indulgentiae a secundā dominicā octobris ad diem secundam eiusdem mensis pro die festo sancti Angeli Custodis concessa archiconfraternitati eiusdem Angeli Custodis de Urbe.

Clemens Papa X,
ad perpetuam rei memoriam.

Exponi nobis nuper fecerunt dilecti filii officiales et confratres archiconfraternitatis sub invocatione sanctorum Angelorum Custodum de Urbe, quod, inter ceteras indulgentias et peccatorum remissiones ac poenitentiarum relaxationes eidem archiconfraternitati per Sedem Apostolicam concessas, omnibus et singulis confratribus et consororibus dictae archiconfraternitatis vere poenitentibus, ac sacrā communione reffectis, qui ecclesiam seu oratorium dictae archiconfraternitatis dominicā secundā mensis octobris a primis vespere usque ad occasum solis diei huiusmodi singulis annis devote visitassent, et ibi pro christianorum principum concordia, haereticorum extirpatione, ac sanctae Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effudissent, plenaria omnium peccatorum suorum indulgentia et remissio misericorditer in Domino auctoritate apostolicā concessa reperitur.

§ 1. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, dictos exponentes indulgentiam huiusmodi a dictā dominicā secundā octobris ad diem secundam

Indulgentia
plenaria cum
concessa.

Petito.